

Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Mizan’ul Hikmet (hikmetin ölçüsü) benim, Ali de onun dilidir.”
(İhkak’ul Hak, 6/46)

Mizan’ul Hikmet

7. Cilt

Muhammed Muhammedi REYŞEHİRİ

Çeviri

Kadri ÇELİK

Tatbik

Nuri DÖNMEZ

E-Kitap: <http://gadir.free.fr>

İçindekiler

2220. Bölüm	17	2396. Bölüm	167
Sadakanın Fazileti	17		

2221. Bölüm.....17	Misafire İkrâm Edilen
Allah Sadakaları Bizzat	Yemeği Az Görmekten
Almaktadır.....17	Sakınmak167
2222. Bölüm.....18	2397. Bölüm167
Sadakanın Sevabı18	Misafirler İçin Zahmete
2223. Bölüm.....18	Düşmek167
Sadaka ve Belayı Def	2398. Bölüm169
Etme18	Misafirliğin Adabı169
2224. Bölüm.....19	2399. Bölüm169
Sadaka ve Kötü Ölümü	Misafirlerin Adabı169
Def Edişi.....19	2400. Bölüm169
2225. Bölüm.....19	Ziyafet ve Velimenin
Hastaların Sadakayla	Sınırı.....169
Tedavisi19	2401. Bölüm170
2226. Bölüm.....20	Velim Verilmesi
Sadaka Rızkın	Gereken Yerler.....170
Anahtarıdır20	2402. Bölüm170
2227. Bölüm.....21	Ruhların Azığı170
Her İyi İş Sadakadır ...21	2403. Bölüm173
2228. Bölüm.....22	Tıp... Erreur ! Signet non défini.
Kötülüğü Terketmek	2404. Bölüm173
Sadakadır.....22	İnsanı Tabibe Müracaattan
2229. Bölüm.....22	Müstağni Kılan Şey173
En Üstün Sadaka (1)...22	2505. Bölüm173
2230. Bölüm.....23	Cahil Tabibin Kefil Oluşu
En Üstün Sadaka (2)...23	173
2231. Bölüm.....24	2406. Bölüm174
En Üstün Sadaka (3)...24	Tabibden Daha Hekim
2232. Bölüm.....24	Kimse174
Sadaka Akrabaların	2407. Bölüm174
Öncelik Hakkı24	Nefis Tabibi174
2233. Bölüm.....25	2408. Bölüm174
Gizli Sadakanın Fazilet	Tıp İlmi (Çeşitli)174
ve Etkileri25	2409. Bölüm177
2234. Bölüm.....26	Aç İnsanı Yedirmenin
Ehl-i Beyt (a.s) ve Gizli	Fazileti177
Sadaka26	

2235. Bölüm.....27	2420. Bölüm178
Aşıkâr Sadakanın	Yoksulları Yedirmeyen
Fazileti ve Etkileri27	Kimşenin Cezası178
2236. Bölüm.....27	2411. Bölüm180
Gece ve Gündüz Verilen	Tuğyan-İsyan180
Sadakanın Fazileti ve	2412. Bölüm180
Etkileri.....27	Tağut.....180
2237. Bölüm.....28	2413. Bölüm183
Genişlik ve Darlık	Boşanmayı Kınama.....183
Anında Sadakaya Teşvik	2414. Bölüm184
.....28	Üç Defa Boşamanın
2238. Bölüm.....28	Hikmeti184
Sadakanın Sınırı28	2415. Bölüm187
2239. Bölüm.....30	Tamah ve Hırsı Kınama
Sadakaları Elden Ele	187
Vermenin Sevabı.....30	2416. Bölüm188
2240. Bölüm.....30	Tamahtan Sakındırmak
Sadakanın Harcama	188
Yerleri.....30	2417. Bölüm189
2241. Bölüm.....31	Tamah ve Kölelik189
Sadaka'ya (zekata)	2418. Bölüm189
Müstahak Olmayan	Tamah ve Zillet.....189
Kimse31	2419. Bölüm190
2242. Bölüm.....32	Tamah ve Aklın
Sadakanın Afetleri.....32	Aldanması190
2243. Bölüm.....33	2420. Bölüm190
Bağışta Bulunmanın	Tamah ve Sakınma190
Adabı33	2421. Bölüm191
2244. Bölüm.....34	Tamahın Dalları191
Kafirin Sadakası34	2422. Bölüm191
2245. Bölüm.....34	Övülmüş Tamah.....191
Günahkara, Onu	2423. Bölüm193
Günahtan Korumak İçin	Taharet (Abdest-Gusül-
Sadaka Vermek34	Teyemmüm).....193
2246. Bölüm.....36	2424. Bölüm193
Sırat36	Temiz Kılıcılar.....193
2247. Bölüm.....36	2425. Bölüm194

Sırat-i Müstakim (Doğru Yol).....	36	Manevi Temizlik.....	194
2248. Bölüm.....	36	s.....	196
Kur'an ve Sırat-i Müstakim.....	36	2426. Bölüm.....	197
2249. Bölüm.....	37	Allah'a İtaat ve Etkileri.....	197
Sırat-i Mustakim'in Anlamı.....	37	2427. Bölüm.....	199
2250. Bölüm.....	38	Allah'ın Emrettiği Her Şey Güzeldir.	199
Sıratın Özellikleri.....	38	2428. Bölüm.....	200
2251. Bölüm.....	38	Allah'a İsyân ve Şeytana İtaat.....	200
Sıratla Ayağın Sabit Olmasına Sebep Olan Şeyler.....	38	2429. Bölüm.....	200
2252. Bölüm.....	39	Resule ve Emir Sahibine İtaat.....	200
Sırat Köprüleri.....	39	2430. Bölüm.....	201
2253. Bölüm.....	39	En Üstün İtaat.....	201
Sıratı Geçen İnsanların Kısımları....	39	2431. Bölüm.....	201
2254. Bölüm.....	42	İtaate Layık Olan Kimseler.....	201
Çocukluk.....	42	2432. Bölüm.....	202
2255. Bölüm.....	44	İtaate Layık Olmayan Kimseler.....	202
Tokalaşmak.....	44	2433. Bölüm.....	203
2256. Bölüm.....	44	İtaat (Çeşitli).....	203
Kin ve Düşmanlığın Kaldırılmasında Tokalaşmanın Rolü	44	2434. Bölüm.....	205
2257. Bölüm.....	44	Güzel Koku.....	205
Tokalaşmanın Günahları.....	44	2435. Bölüm.....	206
Yok Etmedeki Rolü....	44	Kadınların Güzel Kokusu.....	206
2258. Bölüm.....	44	2436. Bölüm.....	208
Kadınla Tokalaşmaktan Sakınmak.....	44	Uğursuz Saymak.....	208
2259. Bölüm.....	45	2437. Bölüm.....	209
Düşmanla Tokalaşmaya Teşvik.....	45	Uğursuzluk.....	209
2260. Bölüm.....	47	2438. Bölüm.....	211
		Tinet-Tabiat.....	211
		2439. Bölüm.....	214
		Zafer.....	214

Barış (1).....47	2440. Bölüm214
2261. Bölüm.....47	Zafer Sayılmayan Şey.214
İmam Hasan'ın (a.s)	2441. Bölüm215
Barışı47	Büyük ve Aşağılık
2262. Bölüm50	İnsanların Zafer
Barış (2).....50	Özellikleri215
2263. Bölüm51	2442. Bölüm217
Barış İçin Yalan	Tırnakları Kısaltmak...217
Söylemenin Caiz Oluşu	2443. Bölüm217
.....51	Kadınları Tırnak
2264. Bölüm51	Uzatmaya Teşvik Etmek
Caiz Olmayan Barış ...51	217
2265. Bölüm53	2444. Bölüm217
Namaz.....53	Tırnakların Haramdan.217
2266. Bölüm53	s..... Erreur ! Signet non défini.
Namaz Resulullah'ın	2445. Bölüm219
(s.a.a) Göz Nurudur....53	Zulümden Sakınmak (1)
2267. Bölüm54	219
Namaz Takva	2446. Bölüm220
Sahiplerinin (Allah'a)	Zulümden Sakınmak (2)
Yakınlaşma Sebebidir 54	220
2268. Bölüm54	2447. Bölüm221
Namaz Taktir Edilen En	Zulüm ve Helak221
Hayırlı Tekliftir54	2448. Bölüm222
2269. Bölüm55	Zulüm ve Kıyamet
Allah'ı Tanıdıktan Sonra	Zulmetleri.....222
Namaz En Üstün	2449. Bölüm223
Ameldir.....55	Mekke'de Zulümden
2270. Bölüm55	Sakındırmak.....223
Namaz Dinin Direğidir	2450. Bölüm223
.....55	İman ve Zulüm.....223
2271. Bölüm55	2451. Bölüm223
Namaz Fuhuş ve	Zulmün Çeşitleri223
Kötülükten Sakındırır.55	2452. Bölüm224
2272. Bölüm56	Hesabı sorulacak zulüm
	224

Namaz Kendinden	2453. Bölüm	225
Önceki Günahları Örtür	Zulmün En Çirkini	225
.....56	2454. Bölüm	225
2273. Bölüm	Zulümlerin En Şiddetlisi	225
Kıyamet Günü Sorulan	225	
İlk Şey Namazdır.....58	2455. Bölüm	226
2274. Bölüm	İnsanların En Zalimi ...	226
Namazın Hikmeti	2456. Bölüm	227
2275. Bölüm	İnsanın Zulmetmek	
Namaz Kılan Kimsenin	İsteyince Yapması	
Fazileti.....60	Gereken Şey	227
2276. Bölüm	2457. Bölüm	227
Namazın Şartları.....61	Zalime Mühlet Vermek	
2277. Bölüm	227	
Namazın Adabı.....62	2458. Bölüm	228
2278. Bölüm	Zalim ve Allah'ın Zikri	
Namazda Huşu	228	
2279. Bölüm	2459. Bölüm	229
Huşu İçinde Olmanın	Zalimin Pişmanlığı.....	229
Anlamı.....63	2460. Bölüm	229
2280. Bölüm	Zalimin Nişaneleri	229
Peygamber'in (s.a.a)	2461. Bölüm	230
Namazda Huşu İçinde	Zalimden Zalim	
Oluşu	Vesilesiyle İntikam	
2281. Bölüm	Almak.....	230
İmam Ali'nin (a.s)	2462. Bölüm	230
Namazda Huşu İçinde	İlahi İntikamdan Hoşnut	
Oluşu	Olmak.....	230
2282. Bölüm	2463. Bölüm	230
Resulullah'ın (s.a.a) Kızı	Zalimden İntikam Almak	
Fatıma'nın Huşu İçinde	230	
Oluşu	2464. Bölüm	231
2283. Bölüm	Zalim insan kendisine	
İmam Hasan'ın (a.s)	Zarar Mazluma ise Fayda	
Huşu İçinde Oluşu.....65	Verir	231
2284. Bölüm	2465. Bölüm	231

İmam Seccad'ın (a.s)	Zalime Yardımdan
Huşu İçinde Oluşu.....65	Sakındırmak (1)231
2285. Bölüm67	2466. Bölüm232
İmam Bakır ve İmam	Zalime Yardımdan
Sadık'ın (a.s) Huşu	Sakındırmak (2)232
İçinde Oluşu67	2467. Bölüm234
2286. Bölüm67	Mazluma Yardımcı
Huşuya Engel Olan	Olmaya Teşvik (1)234
Şeyler.....67	2468. Bölüm235
2287. Bölüm67	Mazluma Yardımcı
Namazın Kabul Edilme	Olmaya Teşvik (2)235
Şartları67	2469. Bölüm235
2288. Bölüm68	Mazlumun Bedduasından
Namazın Makbul	Sakındırmak235
Oluşunun Engelleri.....68	2470. Bölüm236
2289. Bölüm69	İnsanın Kendine
Namazı Makbul	Zulmetmesi236
Olmayan Kimse.....69	2471. Bölüm237
2290. Bölüm70	Zulüm (Çeşitli).....237
Namazın Kabul	2472. Bölüm240
Edilişinde Kalb	Zan ve Akıl240
Huzurunun Rolü70	2473. Bölüm240
2291. Bölüm70	Müminin İşlerini Hayra
Allah'ın Kendisine	Yorumlamak Gerekir ..240
Teveccüh Edene	2474. Bölüm241
Teveccüh Etmesi70	Güzel Zanda Bulunmanın
2292. Bölüm71	Fazileti241
Namazda Tedebbür	2475. Bölüm241
Etmenin Fazileti71	Güzel Zannın Sebepleri
2293. Bölüm71	241
Dünyadan Uzak Bir	2476. Bölüm242
Kalple Namaz Kılan	Kötü Zanda Bulunmaktan
Kimsenin Sevabı71	Sakındırmak (1)242
2294. Bölüm72	2477. Bölüm243
Vedalaşır Gibi Namaz	Kötü Zanda Bulunmaktan
Kılmayı Emretmek72	Sakındırmak (2)243
2295. Bölüm72	2478. Bölüm244

Namazı Yüzüne Vurulan	72	Hiç Birine Hayırlı Zanda	
2296. Bölüm	73	Bulunmaya Kimse	244
Namazı Olmayan Kimse	73	2479. Bölüm	244
2297. Bölüm	74	İnsanların Kötü Zanda	
Mümin Olmadığı Halde		Bulunmasına Sebep	
Namaz Kılan Kimse ...	74	Olacak Şeylerden	
2298. Bölüm	74	Sakınmanın Gereği	244
Namazın Te'vili	74	2480. Bölüm	244
2299. Bölüm	75	Kötü Zanda Bulunmanın	
Kapsamlı Namaz Adabı	75	Etkileri	244
2300. Bölüm	77	2481. Bölüm	245
Namazda Gevşek		Kötü zanda bulunmanın	
Davranmaktan		Caiz Olduğu Hususlar	245
Sakınmak	77	2482. Bölüm	246
2301. Bölüm	78	Allah'a Güzel Zanda	
Namazın Vakitlerini		Bulunmak	246
Gözetmek	78	2483. Bölüm	247
2302. Bölüm	79	Allah'a Güzel Zanda	
Namazı İlk Vaktinde		Bulunmanın Anlamı	247
Kılmaya Teşvik	79	2484. Bölüm	248
2303. Bölüm	80	Zan (Çeşitli)	248
Namazı Terkeden Kimse		2485. Bölüm	252
ve Küfür	80	İbadet	252
2304. Bölüm	81	2586. Bölüm	253
Namazı Zayi Etmekten		İbadetin Hikmetleri	253
Sakındırmak	81	2487. Bölüm	253
2305. Bölüm	82	Kendini İbadete	
Namazı Hafife Almayın	82	Vakfettmek	253
2306. Bölüm	82	2488. Bölüm	253
Namazda Sağa Sola		İbadetin Tefsiri	253
Bakmaktan Sakındırmak		2489. Bölüm	254
.....	82	Kulluğun Hakikati	254
2307. Bölüm	83	2490. Bölüm	254
		Tekamülde İnsanın Rolü	
			254
		2491. Bölüm	255

Hırsızın Namazı	83	İbadette Derinleşmenin Rolü.....	255
2308. Bölüm.....	84	2492. Bölüm	256
Namazı Kısa Tutmak..	84	İbadette Yakının Rolü.....	256
2309. Bölüm.....	86	2493. Bölüm	256
Cemaat Namazı	86	İbadetin Adabı	256
2310. Bölüm.....	87	2494. Bölüm	257
Cemaat İmamının Riayet Etmesi Gereken Şey ve İmamete En Layık Olan Kimse	87	İbadetin Çeşitleri.....	257
2311. Bölüm.....	90	2495. Bölüm	258
Gece Namazının Fazileti	90	İbadet Edenlerin Çeşitleri	258
2312. Bölüm.....	92	2496. Bölüm	259
Allah'ın Gece Yarısı Namaz Kılan Kimseyle Övünmesi	92	Allah'tan Başkasına İbadet	259
2313. Bölüm.....	93	2497. Bölüm	260
Gece Namazının Sevabı	93	En Üstün İbadet	260
2314. Bölüm.....	94	2498. Bölüm	262
Gece Namaz İçin Kalkmanın Sonuçları..	94	İnsanların En Abit Olanı	262
2315. Bölüm.....	95	2499. Bölüm	262
Gece Namazından Mahrum Olmanın Sebepleri (1)	95	Kötü Kullar	262
2316. Bölüm.....	95	2500. Bölüm	263
Gece Namazından Mahrum Olmanın Sebepleri (2)	95	Makbul Olmayan İbadet	263
2317. Bölüm.....	95	2501. Bölüm	264
Gece Namazına Niyetlendiği Halde Uyuyan Kimsenin Sevabı	95	İbadette Sevinç İçinde Olmak.....	264
2318. Bölüm.....	96	2502. Bölüm	265
		Allah'a İbadet Hususunda Kusur Etmek	265
		2503. Bölüm	266
		İbadette İhlasın Sevabı.....	266
		2504. Bölüm	267
		İbadetten Lezzet Almanın Engelleri.....	267
		2505. Bölüm	267
		İbadeti Terketmek	267

Gece Namazı Kılmaya Hazırlanan Kimsenin Sevabı.....96	2506. Bölüm267
2319. Bölüm.....96	Bütün İnsanlar Allah'ın Kuludur267
Kulun Sorguya Çekildiği Namaz.....96	2507. Bölüm268
2320. Bölüm.....98	İbadet (Çeşitli)268
Cuma Namazı.....98	2508. Bölüm270
2321. Bölüm.....99	İbretlerden Öğüt Almak270
Hutbelerini Dinlemenin Adabı99	2509. Bölüm271
2322. Bölüm.....101	İbretlerin Uyarıcılığı ...271
Peygambere (s.a.a) Selam Göndermek....101	2510. Bölüm271
2323. Bölüm.....101	İbret Alma Sebepleri...271
Peygambere Selam Göndermenin Keyfiyeti101	2511. Bölüm274
2324. Bölüm.....102	İbretlerin Çokluğu ve İbret Almanın Azlığı...274
Salatın (Selamın) Anlamı.....102	2512. Bölüm275
2325. Bölüm.....104	İbret Almanın Faydası 275
Susmak104	2513. Bölüm278
2326. Bölüm.....104	Kendini Beğenmek278
Suskunluğun Meyveleri104	2514. Bölüm279
2327. Bölüm.....106	Kendini Beğenmişlik Aklın Afetidir.....279
Övülmüş Suskunluk .106	2515. Bölüm279
2328. Bölüm.....109	Kendini Beğenmek Ahmaklıktır279
Her Sanatçının İhtiyacı109	2516. Bölüm280
2329. Bölüm.....109	Kendini Beğenmişlik İnsanı Helak Eder280
Gece Sabaha Kadar Çalışmayı Kınama....109	2517. Bölüm281
2330. Bölüm.....111	Kendini Beğenmişlik ve İlerlememek281
Musibetlerin Bölüşürülmesi111	2518. Bölüm281
	Seni Rahatsız Eden Günah Seni Kendini Beğenmişliğe Sevk Eden İyilikten Daha İyidir ...281
	2519. Bölüm282

2331. Bölüm.....111	Kendini Beğenmekten
Musibetlerin Ecri.....111	Sakındırmak.....282
2332. Bölüm.....111	2520. Bölüm.....283
Musibetlerin En	Ben, Ben!!.....283
Şiddetlisi.....111	2521. Bölüm.....283
2333. Bölüm.....112	Nefsin İyiliklerini Az
Büyük Musibet.....112	Görmeye Teşvik.....283
2334. Bölüm.....112	2522. Bölüm.....284
Musibet Esnasında	Nefsin İyiliğini Çok
İstirca Etmek.....112	Görmekten Sakınmak.....284
2335. Bölüm.....113	2523. Bölüm.....284
İstircada Bulunmanın	Hayırlı İşİ Büyük
Anlamı.....113	Gördüğünden Dolayı
2336. Bölüm.....113	Terketmekten Sakınmak
Evladın Ölüm Musibeti	284
.....113	2524. Bölüm.....285
2337. Bölüm.....114	Kendini Beğenmişliğin
Musibet Gören	Dereceleri.....285
Kimsenin Takınması	2525. Bölüm.....285
Gereken Adab.....114	Kendini Beğenmişlik ve
2338. Bölüm.....114	İbadetin Fesadı.....285
Musibetlerde Ehl-i	2526. Bölüm.....286
Beyt'in (a.s) Metodu.....114	Kendini Beğenmişliğin
2339. Bölüm.....115	Tedavisi.....286
Müminin Ölümüne	2527. Bölüm.....287
Ağlamak.....115	Kendini Beğenmişlik
2340. Bölüm.....115	(Çeşitli).....287
Ölü İçin bağırıp	2528. Bölüm.....289
çağırarak.....115	Şaşılması Gereken Şey.....289
2341. Bölüm.....116	2529. Bölüm.....290
Lanetlenmiş Sesler.....116	Tam Bir İlginçlik.....290
2342. Bölüm.....116	2530. Bölüm.....291
Övülmüş Ağıt.....116	En İlginç Şey.....291
2343. Bölüm.....117	2531. Bölüm.....292
Musibeti Gizlemek.....117	İnsanın İlginçlikleri.....292
2344. Bölüm.....117	2532. Bölüm.....294
	Acizlik ve Aciz Kimse.....294

Musibeti Kolaylaştıran	2533. Bölüm	295
Şey	İnsanların En Acizi	295
2345. Bölüm	2534. Bölüm	297
Musibetleri Büyüten Şey	Mucize	297
.....	2535. Bölüm	297
2346. Bölüm	Peygamberlerin	
Musibeti Unutmak....	Mucizelerinin Farklı	
2347. Bölüm	Oluşunun Hikmeti.....	297
Başkalarının Musibetine	2536. Bölüm	297
Sevinmek	Kur'an Mucizesi	297
2348. Bölüm	2537. Bölüm	299
Sesini Yükseltmekten	Kur'an'ın Mucize	
Sakınmak	Oluşunun Nişanesi İçinde	
2349. Bölüm	İhtilafın Olmayışıdır ...	299
Sufi-Derviş	2538. Bölüm	301
2350. Bölüm	Acele	301
Orucun Farz Oluşu ...	2539. Bölüm	302
2351. Bölüm	Hayırlı İşlere Koşmak.	302
Orucun Fazileti	2540. Bölüm	302
2352. Bölüm	Güzel Fırsatlardan İstifade	
Orucun Farz Kılınışının	Etmekte Acele	
Hikmeti	Davranmaya Teşvik	302
2353. Bölüm	2541. Bölüm	304
Oruç Kalkandır	Gereksiz Acele ve	
2354. Bölüm	Gecikme	304
Oruç Bedenin Zekatıdır	2542. Bölüm	306
.....	Adaletin Değeri.....	306
2355. Bölüm	2543. Bölüm	306
Oruçlu Kimsenin	Adalet En Üstün Siyasettir	
Fazileti		306
2356. Bölüm	2544. Bölüm	308
Faydasız Oruç.....	Adalet İnsanın Faziletidir	
2357. Bölüm		308
Müstehap Oruç Tutmaya	2545. Bölüm	308
Teşvik	Adalet ve İman.....	308
2358. Bölüm	2546. Bölüm	308
Kalbin Orucu	Adalet Hayattır.....	308

2359. Bölüm.....130	2547. Bölüm309
Orucun Adabı.....130	Adaletin Anlamı.....309
2360. Bölüm.....131	2548. Bölüm309
Sıcak Havada Oruç	Adaletin Genişliği309
Tutmanın Fazileti131	2549. Bölüm310
2361. Bölüm.....131	Adaletin Kıvamı.....310
Kışın Oruç Tutmanın	2550. Bölüm310
Fazileti.....131	Adaletin Kolları310
2362. Bölüm.....132	2551. Bölüm311
Her Ayda Üç Gün Oruç	Adil İnsanın Özellikleri
Tutmaya Teşvik.....132	311
2363. Bölüm.....133	2552. Bölüm312
Orucun Mirası133	Adaletin Başlangıcı.....312
2364. Bölüm.....136	2553. Bölüm312
Gülmek ve Tebessüm	Adaletin Nişaneleri312
.....136	2554. Bölüm313
2365. Bölüm.....137	Gazap Anında Düşmana
Çok Gülmeyi Kınamak	Adil Davranmaya Tavsiye
.....137	313
2366. Bölüm.....137	2555. Bölüm313
Gülmesine Şaşılması	İnsanların En Adili.....313
Gereken Kimse.....137	2556. Bölüm314
2367. Bölüm.....138	Adaletin Yardımcıları .314
Yersiz Gülme138	2557. Bölüm314
2368. Bölüm.....138	Zalim Yöneticilerin
Komik Söz.....138	Cezası.....314
2369. Bölüm.....139	2558. Bölüm317
2370. Bölüm.....141	Birbirine Düşmanlık
Dövünmek Erreur !	Etmekten Sakınmak317
Signet non défini.	2559. Bölüm318
2371. Bölüm.....143	Düşmanlık Tohumu ...318
İslam'da Zarar Görme	2560. Bölüm319
veya Zarar Verme	Düşman Olarak
Yoktur (1).....143	Adlandırılması Gerekenler
2372. Bölüm.....146	319
Mecburiyet-Çaresizlik	2561. Bölüm319
.....146	

2373. Bölüm.....149	Düşmanların En Düşmanı
Mustaz’afların Fazileti	319
.....149	2562. Bölüm320
2374. Bölüm.....149	Hile Açısından En Zayıf
Mustaz’afların	Düşman320
Toplumdaki Rolü149	2563. Bölüm321
2375. Bölüm.....150	Düşmandan Güvende
Mustaz’afların Devleti	Olmaktan Sakındırmak
.....150	321
2376. Bölüm.....150	2564. Bölüm321
Manevi Zayıf	Düşmanın Barışmasını
Bırakılmışlık	Sağlamak.....321
(Mustazaflık)150	2565. Bölüm322
2377. Bölüm.....151	Düşmanlar Karşısında
Mustaz’af Sayılmayan	Uygun Silah322
Kimse151	2566. Bölüm322
2378. Bölüm.....154	İnsanların Bilmediği Şeye
Dalalet-Sapıklık.....154	Düşman Oluşu322
2379. Bölüm.....154	2567. Bölüm322
Sapıklar.....154	Düşmanlık (çeşitli).....322
2380. Bölüm.....155	2568. Bölüm325
Sapıklığın Sebepleri .155	Allah’ın Azabı325
2381. Bölüm.....157	2569. Bölüm328
Saptırıcılar157	İnsanlara İşkence Etmek
2382. Bölüm.....158	328
Apaçık Delalet.....158	İçindekiler332
2383. Bölüm.....159	
Dealetin Çeşitleri.....159	
2384. Bölüm.....160	
En Düşük Dalalet160	
2385. Bölüm.....160	
Sapıklığın Erkanını Yok	
Eden Şeyler160	
2386. Bölüm.....162	
Kefalet-Garanti.....162	
2387. Bölüm.....162	

Kefil Olma ve Garanti	
Vermeyi Kınama	162
2388. Bölüm	163
Emanetin Garantisi	
Yoktur.....	163
2389. Bölüm	165
Misafirlik	165
2390. Bölüm	165
Yemek Yedirilen Evin	
Bereketi	165
2391. Bölüm	165
İçine Misafirin	
Girmediği Evi Kınama	
.....	165
2392. Bölüm	166
En Kötü Yemek.....	166
2393. Bölüm	166
Ziyafete Layık Kimse	
.....	166
2394. Bölüm	166
Müminin Davetini Kabul	
Etmeye Teşvik.....	166
2395. Bölüm	167
Fasık Kimsenin Davetini	
Kabul Etmekten	
Sakınmak	167

292. Konu

es-Sadeka

Sadaka

- *Kenz'ul Ummal*, 6/337-466; *fi's Seba ve's Sedeke*
- *Bihar*, 96/1-182; *Kitab'us Sedeke ve'z Zekat*
- *Vesail'uş Şia*, 6/255; *Ebvab'us Sedeke*

bak.

• 202. konu, *eş-Zekat*; 521. konu, *el-İnfak*; 500. konu, *el-Mal*; *et-Ticaret*, 434. bölüm

2220. Bölüm Sadakanın Fazileti

Kur'an:

“Mallarının bir kısmını, kendilerini temizleyip arıtacak sadaka olarak al, onlara dua et; senin duan onlar için bir güvendir. Allah işitir ve bilir.”¹

10340. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyametin yeri, müminin gölgesi dışında hep ateştir. Zira müminin sadakası kendisine gölge eder.”²

10341. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sadaka ateş karşısında bir kalkandır.”³

10342. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sadaka, kabrin sıcaklığını sadaka veren kimseden uzaklaştırır ve kıyamet günü mümin sadakasının gölgesine sığınır.”⁴

10343. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “(Kıyamet günü) Herkes insanlar arasında hüküm verilinceye kadar kendi sadakasının gölgesindedir.”⁵

10344. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sadaka rabbin gazap ateşini söndürür.”⁶

10345. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz kul elini sadaka vermek için uzatınca aziz ve celil olan Allah yüzüne tebessüm eder ve her kime Allah tebessüm ederse mağfirete uğramıştır.”⁷

10346. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Mallarından bir kısmını kendilerini temizleyip arıtacak sadaka olarak al” diye bilinen zekat ayeti Ramazan ayında nazil olunca Peygamber münadisine halk arasında şöyle nida etmesini emretti: “Allah zekatı da tıpkı namaz gibi sizlere farz kılmıştır.”⁸

2221. Bölüm Allah Sadakaları Almaktadır

Kur'an:

“Allah'ın, kullarının tövbesini kabul ettiğini, sadakaları aldığını ve Allah'ın tövbeleri çok kabul eden ve merhamet eden olduğunu bilmiyorlar mı?”⁹

10347. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz Allah Tebarek ve Teala şöyle

¹ Tevbe suresi, 103. ayet

² el-Kafi, 4/3/6

³ Vesail'uş Şia, 6/258/17

⁴ Kenz'ul Ummal, 15996

⁵ a. g. e. 16068

⁶ a. g. e. 16114

⁷ a. g. e. 16166

⁸ el-Kafi, 3/497/2

⁹ Tevbe suresi, 104. ayet

buyurmuştur: “Şüphesiz her şey için kendisine bir alıcı kıldım, ama sadakayı bizzat kendi elimle alırım.”¹

10348. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şu iki şeyde hiç kimsenin bana ortak olmasını sevmem: Abdestim; zira namazımın bir parçasıdır ve sadakam ki bizzat kendi elimle fakire ulaşmalıdır. Zira sadaka Rahman’ın eline düşmektedir.”²

bak. Vesail’uş Şia, 6/283, 18. Bölüm

2222. Bölüm Sadakanın Sevabı

Kur’an:

“Allah faizi tüketir, sadakaları bereketlendirir. Allah hiçbir nankör günahkarı sevmez.”³

10349. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “Kullarımdan bazısı hurmanın yarısını sadaka verir ve ben sizden birisinin at yavrusunu büyüttüğü gibi onun o yarım hurmasını büyütürüm ve onu Uhud Dağı gibi (büyük) kılarım.”⁴

10350. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Hatta eğer yarım

hurmayla da olsa kendinizi ateşten koruyunuz. Zira sizden biri at yavrusunu ve deve yavrusunu büyüttüğü gibi aziz ve celil olan Allah da sahibine yarım hurmayı büyütür ve kıyamet günü kendisine (bu hurma yarısı) büyük bir dağdan daha büyük bir şekilde kendisine verilir.”⁵

10351. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sizden birisinin at yavrusunu veya deve yavrusunu büyüttüğü gibi Allah da bir hurma tanesini ya da bir lokma ekmeği (sadaka) Uhud Dağı kadar büyütür.”⁶

2223. Bölüm Sadaka ve Belayı Defetme

10352. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sadaka belayı defeder ve o en tesirli ilaçtır. Sadaka kesinleşmiş kaderi defeder. Dert ve hastalığı dua ve sadakadan başka hiçbir şey ortadan kaldıramaz.”⁷

10353. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz kendinden başka ilah olmayan Allah dert, karın ağrısı, yanma, boğulma, viran olma ve deliliği sadakayla def

¹ Bihar, 96/134/68

² a. g. e. 80/329/2

³ Bakara suresi, 276. ayet

⁴ Emali et-Tusi, 125/195

⁵ Bihar, 96/122/29

⁶ Kenz’ul Ummal, 16002

⁷ Bihar, 96/137/71

eder. -Resulullah (s.a.a) böylece (sadakayla def edilen) yetmiş bela saydı. -”¹

10354. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sadaka yetmiş tür belayı def eder ki bunların en basiti cüzzam ve abraş hastalığıdır.”²

10355. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sadaka belanın yetmiş kapısını kapatır.”³

bak. Vesail’uş Şia, 6/286, 9. Bölüm, el-Kaфі, 4/2-7

2224. Bölüm Sadaka ve Kötü Ölümü Defedişi

10356. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sadaka kötü ölümü önler.”⁴

10357. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sadaka kötü ölümü defeder.”⁵

10358. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah sadakayla yetmiş tür kötü ölümü insandan uzaklaştırır.”⁶

10359. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sadaka dünyevi yetmiş belayı ve kötü ölümü

defeder. Sadaka veren kimse kötü bir ölümle asla ölmez.”⁷

10360. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sadaka veriniz ve hastalarınızı sadakayla tedavi ediniz. Zira sadaka tatsız olayları ve hastalıkları önler. Ömrünüzü ve iyiliklerinizi artırır.”⁸

10361. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İhsan ve sadaka fakirliği giderir, ömrü artırır ve sahibinden yetmiş tür kötü ölümü def eder.”⁹

10362. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim gündüz veya gece sadaka verirse. . . aziz ve celil olan Allah onu enkaz altında kalmaktan, yırtıcı hayvanlara yem olmaktan ve kötü ölümünden korur.”¹⁰

bak. el-Bihar, 96/116, İhbar-u İsa; Kenz’ul Ummal, 16116

2225. Bölüm Hastaların Sadakayla Tedavisi

10363. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hastalarınızı sadakayla tedavi edin.”¹¹

¹ a. g. e. 62/269/61

² Kenz’ul Ummal, 15982

³ Bihar, 96/132/64

⁴ a. g. e. s. 124/35

⁵ el-Kaфі, 4/2/1

⁶ Bihar, 62/269/63

⁷ a. g. e. 96/135/68

⁸ Kenz’ul Ummal, 16113

⁹ Sevaб’ul Amal, 169/11

¹⁰ Bihar, 96/124/34

¹¹ el-Kaфі, 4/3/5

10364. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hastalarınızı sadakayla tedavi edin. Sizden her biriniz günlük yiyeceğini sadaka verirse ne olur!? Bazen kulun ruhunun alınma senedi ölüm meleğine verilir, ama kul sadaka verir ve neticede ölüm meleğine söyle denir: “Senedi geri çevir.”¹

10365. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sadaka etkili bir ilaçtır.”²

10366. *İmam Kazım (a.s), kendisine tümü hasta olan kalabalık ailesinden şikayette bulunan birisine şöyle buyurmuştur:* “Onları sadakayla tedavi et. Zira hiçbir şey sadakadan daha hızlı bir şekilde Allah katında kabul edilmez ve hasta için sadakadan daha faydalı bir ilaç yoktur.”³

bak. Vesail’u’ş Şia, 6/260, 3. Bölüm

2226. Bölüm Sadaka Rızkın Anahtarıdır

10367. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Rızkı sadakayla indirin.”⁴

10368. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fakir olduğunuz

zaman sadaka ile Allah’la ticaret edin.”⁵

10369. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bazen ben fakir düşerim ve sadaka vererek Allah’la ticarete bulunurum.”⁶

10370. *İmam Sadık (a.s), oğlu Muhammed’e şöyle buyurmuştur:* “Oğulcağızım! O harçlıktan ne kadar arttı?” Muhammed, “Kırk dinar” deyince şöyle buyurdu: “Git ve onu sadaka ver.” Muhammed, “Sadece bu kırk dinar baki kalmıştır.” Deyince şöyle buyurmuştur: “Onları sadaka ver. Zira aziz ve celil olan Allah karşılığını verir. Her şeyin bir anahtarı olduğunu, rızkın anahtarının da sadaka olduğunu bilmiyor musun? O halde o kırk dinarı sadaka ver.”

Muhammed şöyle diyor: “Ben bu işi yaptım. Henüz on gün geçmeden Ebu Abdullah’a (a.s) bir yerden dört bin dinar para geldi.”⁷

10371. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Çok sadaka verin ki rızkınız da çoğalsın.”⁸

10372. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sadaka, sadaka veren kimsenin rızkını ve varlığını

¹ Bihar, 96/123/32

² Nehc’ul Belağa, 7. hikmet

³ Tıbb’ul Eimme, 123

⁴ Bihar, 78/68/13

⁵ Nehc’ul Belağa, 258. hikmet

⁶ Bihar, 78/206/54

⁷ a.g.e, 96/134/68

⁸ A’lam’ud Din, 333

arttırır; o halde Allah size rahmet etsin, sadaka verin.”¹

10373. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sadaka vermek borçları eda eder ve geriye bereket bırakır.”²

bak. Er-Rızık, 1494. Bölüm

2227. Bölüm **Her İyi İş Sadakadır**

10374. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz her müslümanın her gün sadaka vermesi gerekir.” Kendisine, “Kim bu işi yapabilir?” diye sorulunca Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “Yol üstündeki eziyet edici şeyleri kaldırmak sadakadır. Birine yol göstermek sadakadır, hastayı ziyaret etmek sadakadır, iyiliği emretmek sadakadır, kötülükten sakındırmak sadakadır ve selamın cevabını vermek sadakadır.”³

10375. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her iyi iş sadakadır.”⁴

10376. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Zengin veya fakir herkese yapılan ihsan sadakadır.”⁵

10377. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her iyi iş sadakadır ve insanın kendisiyle yüz suyunu koruduğu her şey kendisi için sadaka yazılır.”⁶

10378. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kardeşinize irşad eden ilimle ve kendisine kılavuzluk eden görüşle sadaka veriniz.”⁷

10379. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın sevdiği sadaka şunlardır: İlişkileri bozulduğunda insanların arasını düzeltmek ve birbirinden ayrıldığında onları birbirine yaklaştırmak.”⁸

10380. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Güzel bir söz sadakadır ve namaz için attığın her adım sadakadır.”⁹

10381. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Duymayan birine işittirmek sadakadır.”¹⁰

10382. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Usanmaksızın duymayan birine bir söz işittirmek tatlı bir sadakadır.”¹¹

10383. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ali b. Hüseyin (a.s) sabah olduğunda rızık talep etmek

¹ Emali et-Tusi, 14/18

² Bihar, 96/134/68

³ a. g. e. 75/50/4

⁴ el-Hisal, 134/145

⁵ Emali et-Tusi, 458/1023

⁶ Bihar, 96/182/29

⁷ a.g.e, 75/105/40

⁸ el-Kafi, 2/209/1

⁹ Bihar, 83/369/30

¹⁰ Kenz’ul Ummal, 16303

¹¹ Bihar, 74/388/1

için dışarı çıkıyordu.” Kendisine, “Ey İbn-i Resulillah! Nereye gidiyorsun?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Ailem için sadaka getirmeye gidiyorum.” Kendisine, “Siz de sadaka alıyor musunuz?” diye sorulunca şöyle buyurdu: “Herkim helal rızık talep ederse o gün aziz ve celil olan Allah’ın kendisine verdiği bir sadakadır.”¹

10384. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kardeşinin yüzüne tebessüm etmen sadakadır, iyiliği emretmen sadakadır, kötülükten sakındırman sadakadır, yol bilmeyen birine yol göstermen sadakadır, yol üstündeki kemik, diken ve taşı kaldırmak sadakadır, kovandan, kardeşinin kovasına su dökmen sadakadır.”²

bak. Kenz’ul Ummal, 6/410, fi envai’s Sedeke ve s. 429, imadetu’l eza ani’dderik

2228. Bölüm Kötülüğü Terketmek Sadakadır

10385. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her Müslüman sadaka vermesi gerekir.” Ebu Musa şöyle arzetti: “Bir şey bulamıyorsa ne buyuruyorsunuz?” Peygamber şöyle buyurdu: “Eliyle

çalışsın, emeğinden hem kendisi istifade etsin hem sadaka versin.” O şöyle arzetti: “Eğer çalışamazsa ne buyuruyorsunuz?” Peygamber şöyle buyurdu: “Hüzün sahibi bir muhtaca yardım etsin.” O şöyle arzetti: “Eğer bunu da yapamıyorsa ne buyuruyorsunuz?” Peygamber şöyle buyurdu: “İyiliği emretsin.” O şöyle buyurdu: “Eğer bunu da yapamıyorsa ne yapsın.” Peygamber şöyle buyurdu: “Kötülükten sakınsın ki bu da sadaka sayılır.”³

10386. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanlara kötülük etmekten sakın; zira bu da kendin için verdiğin sadakadır.”⁴

10387. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Dilini koru; zira bu da kendin için verdiğin sadakadır.”⁵

10388. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kötülükten sakınmak sadakadır.”⁶

2229. Bölüm En Üstün Sadaka (1)

10389. Resulullah (s.a.a), kendisine, “En üstün sadaka nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Salim olduğun ve ihtirasa kapıldığın,

¹ el-Kafı, 4/12/11

² Kenz’ul Ummal, 16305

³ a. g. e. 16307

⁴ a. g. e. 16306

⁵ el-Kafı, 2/114/7

⁶ Bihar, 77/160/168

(yani) yaşamayı ümit ettiğin ve (sadaka vermekten) fakir olacağından korktuğun bir durumda sadaka vermen ve canın boğazına gelinceye kadar bunu ihmal edip (ölümün eşiğinde) “Bu kadar mal falanın ve şu kadar mal da filanın” dememendir. Çünkü o anda mal zaten falan ve filanın olacaktır. (İster istemez varislerinin eline geçecektir.)”¹

10390. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sadaka salim ve ihtirashlı olduğun, (yani) hayata ümit bağladığın ve fakirliğe düşmekten korktuğun bir anda sadaka vermen ve canın ağzına gelinceye dek erteleyip, (ölüm yatağına düştüğünde), “Bu kadar mal falanın şu kadar mal da filanıdır” dememendir. Çünkü o anda zaten mal falanın ve filanın olacaktır.”²

10391. *İmam Bakır (a.s) veya İmam Sadık (a.s), “En üstün sadaka nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Fakir birine az bir yiyecek vermektir. Aziz ve celil olan Allah’ın şu sözünü işitmedin mi: **“Her ne kadar kendileri muhtaç olsa da başkalarını kendilerine tercih ederler”**

Acaba sadaka hususunda bundan daha üstününü gördün mü?”³

10392. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zengin insan için sadaka vermek kolaydır. Ama aziz ve celil olan Allah az malı olan (ve onunla fedakarlıkta bulunan) kimseyi övmüş ve şöyle buyurmuştur: **“Başkalarını kendilerine tercih ederler.”**⁴

10393. *Resulullah (s.a.a), kendisine, “En üstün sadaka nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Fakirlik anında (sahip olduğu) az olan malını gizlice muhtaca vermektir.”⁵

10394. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en üstünü gücü yettiğince bağışta bulunandır.”⁶

10395. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sadaka fakire gizlice vermektir ve fakir insanın fedakarlığıdır.”⁷

*bak. el-İsar, 3. Bölüm
el-İnfak 3946. Bölüm
Es-Seha, 1783. Bölüm*

2230. Bölüm En Üstün Sadaka (2)

10396. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sadaka

¹ Bihar, 96/178/13

² Kenz’ul Ummal, 16251

³ Bihar, 96/179/15

⁴ el-Hisal, 97/42

⁵ Bihar, 77/70/1

⁶ Kenz’ul Ummal, 16084

⁷ a. g. e. 16250

kendisiyle kan dökülmesine engel olduğun, tatsız olayları defettiğin ve Müslüman kardeşine bir fayda verdiğin dil sadakasıdır.”¹

10397. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sadaka dil sadakasıdır.” Kendisine şöyle arzedildi: “Ey Allah’ın Resulü! Dil sadakası nedir?” Peygamber şöyle buyurdu: “Aracılık etmendir, onunla (aracılık ederek) bir esiri azad etmen, haksız bir kan dökülmesine engel olman, kardeşine bir iyilikte bulunman ve tatsız bir olayı defetmendir.”²

10398. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hakkı söylemekten daha üstün bir sadaka yoktur.”³

10399. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sadaka Müslüman bir şahsın ilim öğrenmesi, sonra onu Müslüman kardeşine öğretmesidir.”⁴

10400. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sadaka dili korumaktır.”⁵

10401. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Canım elinde olan Allah’a andolsun ki insanlar güzel sözden daha sevimli bir infakta bulunmamışlardır.”⁶

2231. Bölüm En Üstün Sadaka (3)

10402. *Resulullah (s.a.a), kendisine “En üstün sadaka nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Kinli akrabaya verilen sadakadır.”⁷

10403. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sadaka açlıktan gözleri kararan esire verilen sadakadır.”⁸

10404. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zayıf insana yardımcı olman en iyi sadakadandır.”⁹

10405. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En iyi sadaka yanan bir yüreği serinletmektir.”¹⁰

10406. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En iyi sadaka aziz ve celil olan Allah yolunda kurulan çadırın gölgesidir.”¹¹

10407. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sadaka Ramazan’dadır.”¹²

2232. Bölüm Sadaka Akrabaların Öncelik Hakkı

¹ Kasas’ul Enbiya, 188/235

² Bihar, 76/44/5

³ Kenz’ul Umaml, 16324

⁴ a. g. e. 16357

⁵ a. g. e. 16361

⁶ el-Mehasin, 1/78/41

⁷ Sevab’ul A’mal, 171/18

⁸ Bihar, 74/369/60

⁹ Tuhef’ul Ukul, 414

¹⁰ Bihar, 96/172/8

¹¹ Kenz’ul Ummal, 16362

¹² a. g. e. 16249

10408. *İmam Hüseyin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü’nün (s.a.a) şöyle buyurduğunu işittim: “Önce aileden başla: Annen, baban, kız kardeşin, erkek kardeşin; ardından sonraki mertebede yer alan kimselerden.”¹

10409. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Akraba muhtaç oldukça başka birine sadaka vermemek gerekir.”²

10410. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Akrabaya sadaka vermenin sevabı iki kattır.”³

10411. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün sadaka kız kardeşine veya kızına verdiği sadakadır. Bu sadaka kendi eline geri döner ve onu senden başka kimse almaz.”⁴

10412. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Akrabanın akrabaya sadaka vermesi hem sadakadır ve hem de sila-i rahim.”⁵

bak. Vesail’uş Şia, 6/286, 20. Bölüm, Kenz’ul Ummal, 6/394, el-Hukuk, 1101. Bölüm

2233. Bölüm

Gizli Sadakanın Fazilet ve Etkileri

¹ Bihar, 96/147/24

² a.g.e, 96/147/24

³ Kenz’ul Ummal, 16226

⁴ Bihar, 96/181/27

⁵ Cami’us Sağır, 2/94/4994

Kur’an:

“Sadakaları açıkça verirsiniz o ne güzel! Eğer onları yoksullara gizlice verirsiniz sizin için daha iyidir. Allah onları kötülüklerinizden bir kısmına karşı tutar. Allah işlediklerinizden haberdardır.”⁶

10413. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Gizli sadaka rabbin gazap ateşini söndürür.”⁷

10414. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Seni övsünler diye insanların gözü önünde sadaka verme. Zira eğer böyle yaparsan şüphesiz sevabını almış olursun. Ama eğer sağ elinle sadaka verirken sol elin bundan haberdar olmazsa kendisi için gizli sadaka verdiği kimse onun sevabını sana açıktan verir.”⁸

10415. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Çok gizli sadaka ver. Zira gizli sadaka vermek aziz ve celil olan Allah’ın gazap ateşini söndürür.”⁹

10416. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gizli sadaka en üstün iyiliklerden biridir.”¹⁰

10417. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın arşının

⁶ Bakara suresi, 271. ayet

⁷ Mekarim’ul Ahlak, 1/296/925

⁸ Bihar, 78/284/1

⁹ a. g. e. 96/176/4

¹⁰ Gurer’ul Hikem, 1518

gölgesinden başka hiçbir gölgenin olmadığı gün yedi kişi arşın gölgesinde yer alır: Sağ eliyle verdiği sadakayı sol elinden gizleyen kimse”¹

10418. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tevessül edenlerin sarıldığı en iyi vesile Allah’a imandır. . . ve gizli sadaka vermektir. Zira gizli sadaka günahı yok eder ve rabbın gazap ateşini söndürür.”²

10419. *İmam Zeyn’ül Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sadakanın hakkı aziz ve celil olan rabbın nezdinde onun stokun olduğunu bilmen ve şahit tutmaya bile ihtiyaç duyulmayan bir emanetin olduğunun bilincinde olmandır. Bunun yanında gizlice emanet ettiğin şeye güvenin aşikar emanet ettiğin şeye güvenmekten daha çok olması gerektiğini, dünyada sadakanın belaları ve hastalıkları senden defettiğini, ahirette ise cehennem ateşini senden uzaklaştırdığını bilmendir.”³

10420. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki gizli sadaka açıkça verilen sadakadan daha üstündür ve Allah’a yemin olsun ki gizli ibadet aşikar olan ibadetten daha üstündür.”⁴

bak. Vesail’u’s Şia, 6/275, 13.

Bölüm

2234. Bölüm

Ehl-i Beyt (a.s) ve Gizli Sadaka

10421. *İmam Bakır (a.s), İmam Zeyn’ül Abidin (a.s) hakkında şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz o gecenin karanlığında dışarı çıkıyor, sırtına bir çuval alıyor, tek tek evlerin kapısına varıyor, kapıları çalıyor ve kapıyı açan herkese bir şeyler veriyordu. Bir fakire bir şey verdiğinde ise kendisini tanımaması için yüzünü örtüyordu.”⁵

10422. *Mubammed b. İshak şöyle diyor:* “Medine halkından bir grup maaşlarının nereden geldiğini bilmeksizin (kendilerine kimin yardım ettiğini bilmeksizin) yaşıyorlardı. Ali b. Hüseyin (a.s) vefat edince kendilerine geceleyin verilen şeyler kesilmiş oldu.”⁶

10423. *Hişam b. Salim şöyle diyor:* “Hava kararınca ve gece bir miktar geçtikten sonra İmam Sadık (a.s) ekmek, et ve para dolu bir torba alıyor, omuzlarına yüklüyor, Medine fakirlerine götürüyor, onlar arasında bölüştürüyordu ama onlar

¹ Bihar, 96/177/5

² Emali et-Tusi, 216/380

³ Bihar, 74/4/1

⁴ el-Kafi, 4/8/2

⁵ Bihar, 46/89/77

⁶ a. g. e. s. 88/77

kendisini tanımıyorlardı. İmam Sadık (a.s) vefat edince artık o yardımlar kesilmiş oldu ve neticede o şahsın İmam Sadık (a.s) olduğunu anladılar.”¹

2235. Bölüm Aşıkâr Sadakanın Fazileti ve Etkileri

Kur'an:

“Sadakaları açıkça verirsiniz o ne güzel! Eğer onları yoksullara gizlice verirsiniz sizin için daha iyidir. Allah onları kötülüklerinizden bir kısmına karşı tutar. Allah işlediklerinizden haberdardır.”²

“Allah'ın kitabına uyanlar, namazı kılanlar, kendilerine verdiğimiz rızıktan gizli ve açık infak edenler, tükenmeyecek bir kazanç umabilirler.”³

10424. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Açıktâ verilen sadaka yetmiş tür belâyı defeder.”⁴

10425. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah'a yakınlaşmayı isteyenlerin bu yakınlaşmadaki en temel vesileleri; Allah'a ve Resulüne imandır... hataları örten

gizli sadaka vermek, kötü ölümü savan açık sadaka vermektir...”⁵

10426. İmam Bakır (a.s), Allah-u Teala'nın, “Eğer sadakayı açıkça verirsiniz o ne güzel...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Maksat farz olan zekattır.” Ravi şöyle diyor: “Ben: “Eğer onu gizler ve fakirlere verirsiniz” ayetinden maksat nedir?” diye arz edince de şöyle buyurdu: “Bundan maksat da müstehap olan zekattır.” Onlar farzları açık bir şekilde vermeyi ve nafileleri gizlemeyi seviyorlardı.”⁶

2236. Bölüm Gece ve Gündüz Verilen Sadakanın Fazileti ve Etkileri

Kur'an:

“Gece gündüz, açık gizli, mallarını infak edenlerin mükâfatlarını Rableri verecektir. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.”⁷

10427. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Gece verilen sadaka rabbin gazab ateşini söndürür, büyük günahları temizler ve hesabı kolaylaştırır. Gündüz

¹ el-Kafî, 4/8/1

² Bakara suresi, 271. ayet

³ Fatır suresi, 29. ayet

⁴ Seva'b'ul Amal, 172/1

⁵ Nehc'ul Belağâ, 110. hutbe

⁶ el-Kafî, 4/60/1

⁷ Bakara suresi, 274. ayet

verilen sadaka ise malı çoğaltır ve ömrü artırır.”¹

10428. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Gündüz verilen sadaka suyun tuzu erittiği gibi günahları eritir ve gece verilen sadaka ise azameti yüce rabbin gazab ateşini söndürür.”²

10429. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Gününe başlayınca sadaka ver ki o günün uğursuzluğunu senden uzaklaştırsın ve akşam olunca da sadaka ver ki o gecenin uğursuzluğunu senden gidersin.”³

10430. İbn-i Abbas, “Gece ve gündüz infak edenler” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Bu ayet Ali b. Ebi Talib hakkında nazil olmuştur. Müminlerin Emiri’nin dört dirhemi vardı. Bir dirhemini gece infak etti, bir dirhemi gündüz, birini gizli ve birini de açık infak etti.”⁴

bak. Vesail’uş Şia, 6/278, 14. Bölüm

2237. Bölüm Bollukta ve Darlıkta Sadakaya Teşvik

Kur’an:

¹ Bihar, 96/125/39

² Emali es-Seduk, 300/15

³ Bihar, 96/176/3

⁴ Durr’ul Mensur, 2/100

“Rabbinizin mağfiretine ve takva sahipleri için hazırlanmış, eni gökler ve yer kadar olan cennete koşuşun. Onlar bollukta ve darlıkta infak ederler. . .”⁵

-İbn-i Cerir ve İbn-i Ebi Hatem, İbn-i Abbas’tan “Bollukta ve darlıkta infak edenler” ayeti hakkında, “Maksat darlık ve kolaylık zamanıdır” dediğini nakletmişlerdir.”⁶

-Mecme’ul Beyan’da şöyle yer almıştır: “Ayette geçen (İsra suresi 29) “Serra ve Zerra” kelimelerinin anlamı hakkında iki görüş vardır. Bunlardan biri İbn-i Abbas’ın görüşüdür ve maksadın zenginlik ve fakirlik zamanı olduğunu söylemektedir. İkinci görüş ise hüznün ve sevinç zamanı olduğunu ifade etmektedir. Yani bu haletlerden hiçbirisi hayırlı işlerde malını infak etmesine engel olmamaktadır.”⁷

2238. Bölüm Sadakanın Sınırı

Kur’an:

“Elini boynuna bağlayıp cimri kesilme, büsbütün de açıp tutumsuz olma, yoksa pişman olur, açıkta kalırsın.”⁸

⁵ Al-i İmran suresi, 133-134. ayetler

⁶ Durr’ul Mensur, 2/316

⁷ Mecme’ul Beyan, 2/837

⁸ İsra suresi, 29. ayet

“Ne infak edeceklerini sana sorarlar. De ki: “Affı.” (Orta yolu tutturarak artanı veya malın en iyisini)”¹

10431. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sadaka vermekte haddi aşan sadaka vermemiş kimse gibidir.”²

10432. İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın, “Elini boynuna bağlayıp cimri kesilme, büsbütün de açıp tutumsuz olma, yoksa pişman olur, açıkta kalırsın” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Ayette geçen ihsar yoksulluk anlamındadır.”³

10433. Resulullah (s.a.a), Ali’ye (a.s) yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur: “Sadaka, gücün olduğu kadarıyla bağışlayan ve israf etmediğin halde, “İsraf ettim” demendir.”⁴

10434. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnfak ediniz, bağışta bulununuz ve hesaplamayınız ki şüphesiz hakkınızda hesaplanır ve cimrilik etmeyiniz ki hakkınızda cimrilik edilir.”⁵

10435. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer birisi varını yoğunu Allah’ın yollarından birinde infak ederse beğenilir ve başarılı bir iş yapmamıştır.

Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmamış mıdır: **“Ellerinizi kendinizi tehlikeye atmayın ve iyilik edin ki şüphesiz Allah iyilik edenleri sever.”** İyilik edenlerden maksat orta yollu olanlardır.”⁶

10436. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kardeşin için sana olan zararı kendisine olan faydasından daha çok olan bir işe girişme.”⁷

10437. İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kendinden, kardeşlerine senin için zararı, onun için olan faydasından daha çok olacak bir şekilde bağışlama.”⁸

10438. İbn-i Abbas şöyle diyor: “Allah yolunda infak emri nazil olunca bir grup ashap Allah Resulü’nün (s.a.a) yanına gelerek şöyle arzettiler: “Bu mallarımızdan infak etmemiz gereken şeyin ne olduğunu bilmiyoruz. Ondan hangi şeyi infak edelim?” Bunun üzerine Allah şu ayeti nazil buyurdu: **“Senden infakın ne olduğunu söylüyorlar. De ki fazlasını”** Peygamber (s.a.a) bu ayet nazil olmadan önce artık sadaka verecek bir şey bulamayınca

¹ Bakara suresi, 219. ayet

² Kenz’ul Ummal, 16246

³ el-Kafı, 4/55/6

⁴ Bihar, 77/69/8

⁵ Kenz’ul Ummal, 16138

⁶ Kafı, 4/53/7

⁷ a. g. e. s. 32/1

⁸ a. g. e. s. 33/2, bak. Vesail’uş Şia, 11/543, 10. bölüm

kadar infakta bulunuyor ve yediği her yemekten bir miktarını sadaka veriyordu.”¹

bak. 440. Konu, el-İktisad; el-İsraf, 180. Bölüm

2239. Bölüm Sadakaları Elden Ele Vermenin Sevabı

10439. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim sadakayı muhtaç birine ulaştırırsa o sadakanın sahibinin sevabını elde eder ve sadaka sahibinin sevabından da bir şey eksilmez.”²

10440. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim fakir birisi için sadaka toplarsa sadaka veren kimsenin sevabını elde eder. Eğer kırk bin kişi bu sadakayı elden ele dolaştırır ve sonra fakire verirse onların tümüne kamıl bir sevap verilir.”³

10441. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer sadakanın sevabı seksen el dolaşacak olursa yine de tümü sevap görür ve sadaka sahibinin sevabından da hiçbir şey eksilmez.”⁴

10442. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer sadaka yetmiş bin kişi arasında elden ele dolaşsa,

yine de en sonuncusunun sevabı baştakinin sevabı gibidir.”⁵

bak. el-Bihar, 96/175, 20. Bölüm

2240. Bölüm Sadakanın Harcama Yerleri

Kur'an:

“(İnfaklarınızı) Allah yolunda mahsur kalanlara, yeryüzünde kazanç için dolaşamayanlara, hayalarından dolayı, kendilerini tanımayanların zengin saydıkları yoksullara verin. Onları yüzlerinden tanırsın, insanlardan yüzüstülük ederek bir şey istemezler.” ⁶

10443. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Miskin insan ondan bundan bir iki öğün yemek veya bir iki lokma ekmek alan kimse değildir. Mal biriktirmek için insanlara avuç açan kimseye o mal, alevlenen kızdırılmış bir taş gibidir. O halde herkim isterse o az malla yetinsin (ve insanlara el açmasın) ve her kim de isterse (dilencilik yoluyla) malını çoğaltsın.”⁷

10444. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Miskin insan ne

¹ Durr’ul Mensur, 1/607

² Emali es-Seduk, 351/1

³ Bihar, 76/369/30

⁴ Sevak’ul A’mal, 170/14

⁵ Kenz’ul Ummal, 16197

⁶ Bakara suresi, 273. ayet

⁷ Kenz’ul Ummal, 16551

gezinen dilencidir ve ne de bir iki hurma veya bir iki lokma ekmek alan kimse. Miskin nefis izzet ve yüceliği bulunan yoksun kimsedir. Öyle ki asla insanlara el açmaz ve hiç kimse onun fakir olduğunu anlamaz ki ona sadaka versin.”¹

10445. *İmam Sadık (a.s), kendisine, “Evin kapısını çalan kimseye sadaka vermek gerekir mi yoksa ondan esirgemek mi gerekir ve onu (sadakayı) akrabalara mı vermek icab eder?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Onlara (kapıya gelen dilencilere) vermeyin. Sadakaları fakir akrabalarınıza gönderin ki bu işin sevabı daha çoktur.”*²

10446. *İmam Kaşım (a.s), kendisine yolda dilenen kimseye yardım hususunda mektup yazan birine şöyle cevap vermiştir: “Herkim Nasibi birine (Ehl-i Beyt düşmanına) sadaka verir ve yardımda bulunursa o sadaka kendisi için sevap değil, günah olur. Ama mezhebinden ve durumundan haberdar olmadığı birine sadaka versen daha iyidir ve sevabı daha fazladır. Bundan da öte haline acıdığı, kendisine merhamet ettiği ve inancını ve mezhebini bilmenin mümkün olmadığı kimseye sadaka vermenin Allah’ın izniyle hiçbir sakıncası yoktur.”*³

10447. *İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın “Dilenen ve mahrum için” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Mahrum, alışverişte hiçbir şeyden nasiplenmeyen rıziksız kimse demektir.”*⁴

10448. *İmam Bakır (a.s) ve İmam Sadık (a.s) hakeza bu ayet hakkında şöyle buyurmuşlardır: “Mahrum kimseden maksat akli açıdan müşkülü olmayan ama (her ne kadar çalışsa da ve zahmet çekse de) rızık kapısı açılmayan kimsedir.”*⁵

*bak. Ez-Zekat, 1575. Bölüm
el-Fakr, 3235. Bölüm
Es-Sual, 1712. Bölüm
el-Ye’s, 4236. Bölüm*

2241. Bölüm Sadakaya Müstahak Olmayan Kimse

10449. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sadaka ne zengin için helaldir ve ne de salim ve güçlü olan kimse için. Sadece şiddetli bir fakirliğe veya korkunç bir borca müptela olan kimseye helaldir. Herkim varlığını artırmak için insanlara avucunu açarsa kıyamet günü o mal yüzünde bir sıyrık ve yuttuğu kızdırılmış bir taşla dönüşür. O halde herkim*

¹ a. g. e. 16552

² Sevab’ul A’mal, 171/20

³ Bihar, 96/127/46

⁴ Kafi, 3/500/12

⁵ a. g. e.

isterse fakirlikle yetinsin. Herkim de isterse (dilenerek) malını çoğaltsın.”¹

10450. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sadaka (zekat) sanat sahibi veya sağlam ve güçlü bir bünyesi olan kimse içim helal değildir. O halde sadaka almaktan sakının.”²

Ben diyorum ki: “Seduk (r. a) Men la Yehzuruh’ul Fakih kitabında şöyle nakletmiştir: “Rivayet edildiği üzere İmam Sadık’a (a.s) şöyle arz edildi: Halk Allah Resulü’nden (s.a.a) şöyle buyurduğunu rivayet etmektedir: “Sadaka zengin olan ve sağlam ve güçlü bir bünyeye sahip bulunan kimseye helal değildir.” İmam Sadık (a.s) şöyle buyurdu: “Allah Resulü ‘İhtiyaçsız kimseye haramdır” diye buyurmuştur ama, “Sağlam ve güçlü bir bünyeye sahip olan kimseye” diye buyurmamıştır.”

2242. Bölüm

Sadakanın Afetleri

Kur’an:

“Güzel bir söz ve bağışlama, peşinden incitme gelen sadakadan daha iyidir. Allah zengindir, hilim sahibidir. . Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret

gününe inanmayıp, insanlara gösteriş için malını infak eden kimse gibi, sadakalarınızı başa kakma ve incitmek suretiyle boşa çıkarmayın. Onun durumu, üzerinde toprak bulunan kayanın durumu gibidir; üzerine sağanak yağmur yağdığı anda onu çıplak bir kaya haline getirivermiştir. Kazandıklarından hiçbir şey elde edemezler. Allah küfreden kimseleri hidayet etmez.”⁴

“Yaptığın iyiliği çok görerek başa kakma.”⁵

10451. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Minnet etmemek ihsanın süsüdür.”⁶

10452. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Minnet etmek iyiliği ortadan kaldırır.”⁷

10453. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışlamak tabiatın yüceliğindendir. Minnet etmek ise iyiliği yok eder.”⁸

10454. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şu üç kimseyle aziz ve celil olan Allah konuşmaz: “Verdiği her şeyde minnet eden, elbisesini yerde süren (tekebbürden kinayedir) ve yalan

¹ Kenz’ul Ummal, 16548

² Kafi, 3/560/2

³ el-Fakih, 3/177/3671

⁴ Bakara suresi, 263-264. ayetler

⁵ Müddessir suresi, 6. ayet

⁶ Bihar, 78/80/65

⁷ el-Kafi, 4/22/2

⁸ Bihar, 77/421/40

yere yemin ederek malını satan kimse ile.”¹

10455. *İmam Ali (a.s) Malik Eşter'e yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Halka karşı yaptığın iyiliği başlarına kakarak, onları minnet altında bırakmaktan ve yaptığını olduğundan çok gösterip övünmeye kalkışmaktan sakın. Söz verince sözünden dönme. Yaptığıyla kişiyi minnet altında bırakmak, ihsanı yokeder. Yaptığını çok görüp onunla övünmek, hakkın nurunu götürür.”²

10456. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer birine iyilik edersen fazla minnet ederek ve yüzüne vurarak bu iyiliğini yok etme. Aksine daha iyi bir iyilikle devam ettir. Zira bu iş senin ahlakın için daha güzeldir. Ahiret sevabını da daha farz kılar.”³

10457. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir beklenti içinde olmaksızın sadaka veriniz. Zira beklenti içinde olmak sadakayı yok eder.”⁴

bak. Vesail'uş Şia, 6/316, 37. Bölüm

el-Amel (1), 2947. Bölüm
el-İnfak, 3948. Bölüm

¹ a. g. e. 96/141/6

² Nehc'ul Belağa, 53. mektup

³ Bihar, 78/283/1

⁴ Tenbih'ul Havatır, 2/120

⁵ Gurer'ul Hikem, 635

2243. Bölüm Bağışta Bulunmanın Adabı

10458. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “(İhsan ve bağışta) savsaklamak ruhun işkencesidir.”⁵

10459. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Savsaklamak ve minnet etmek ihsanı tatsız kılar.”⁶

10460. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bugün yarın diye savsaklamak iki esirgemedenden biridir.”⁷

10461. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bağışta bulunmanın afeti bugün yarın diye savsaklamaktır.”⁸

10462. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Vadettiği şeyi yerine getirmeyi erteleyen kimse (gerçekte) onu yerine getirmemiştir.”⁹

10463. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Halktan iyiliğe en layık olan kimse kendisine vadettiğin ihsanı ertelediğinde sabreden, vadedileni yapamayınca mazur gören ve kendisine bağışta bulunulduğunda ise teşekkür eden kimsedir.”¹⁰

⁶ a. g. e. 1595

⁷ a. g. e. 1605

⁸ a. g. e. 3941

⁹ a. g. e. 9534

¹⁰ a. g. e. 3347

10464. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En kötü bağış ertelenerek yapılan ve ardından minnet edilen bağıştır.”¹

2244. Bölüm

Kafirin Sadakası

10465. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin sadakası ateş karşısında büyük bir kalkan ve örtüdür. Kafirin sadakası ise malını yok olmaktan korur, karşılığı kendisine bu dünyada verilir ve bedenindeki hastalıkları uzaklaştırır. Ama ahirette hiçbir nasibi yoktur.”²

bak. el-İhsan, 872. Bölüm

2245. Bölüm

Günahkara Onu

Günahtan Korumak İçin

Sadaka Vermek

10466. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Birisi, “Bu gece kesin olarak sadaka vereceğim” diyerek dışarı çıktı. Elindeki sadakayı bir hırsıza verdi. Ertesi gün insanlar onun hırsıza sadaka verdiğini dile getirdiler. O şöyle

dedi: “Allah’ım! Sadakam hırsızın eline geçtiği için sana şükrediyorum. Bu gece yine sadaka vereceğim.” Bunun üzerine dışarı çıktı ve sadakasını zinakar bir kadına verdi. Sabah olunca insanlar yine kötü birine sadaka verdiğini dile getirdiler. O yine şöyle dedi: “Allah’ım! Sadakamın kötü bir kadının eline geçmesinden dolayı sana şükrederim. Bugün de yine sadaka vereceğim.” Ardından dışarı çıktı ve sadakasını bir zengine verdi. Yine sabah olunca insanlar onun zengine verdiğini sadakayı dile getirdiler. O şahıs yine şöyle dedi: “Allah’ım! Sadakam bir hırsıza, kötü bir kadına ve zengine ulaştığı için sana şükrederim.” Bunun üzerine kendisine şöyle ilham edildi: “Sadakanın hırsızın eline geçmesi onu hırsızlıktan vazgeçirmek içindi. Kötü kadının eline verilen sadaka ise onu zinadan korumak içindi. Zengine verilen sadaka ise ibret alması ve Allah’ın kendisine bağışladığı şeyleri infak etmesi içindi.”³

¹ a. g. e. 5731

² Tuhef’ul Ukul, 123

³ Kenz’ul Ummal, 16193

293. Konu

es-Sırat Sırat

- *Bihar, 8/64, 22. bölüm; es-Sırat*
- *Bihar, 8/70; Beyan lil müfid fi me'na sırat*
- *Şerh-i Nebc'ül-Belağ-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 6/264; Beyan-i li İbn-i Ebi'l-Hadid fi me'nab'us Sırat*

bak.

- *218. konu, es-Sebil*
- *Şuar, 2031. bölüm; emsal, 3599. bölüm*

2246. Bölüm

Sırat

Kur'an:

“Doğrusu Rabbin (her an) gözetlemededir.”¹

10467. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Biliniz ki geçişiniz sıratтан, sürçme yerlerinden, sürçme korkularından ve birbiri ardınca sürekli dehşetlerindendir.”²

10468. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz sırat cehennem üzerine kurulmuştur ve (ayakları) kaydırıcıdır.”³

bak. 2252. Bölüm

2247. Bölüm

Doğru Yol

Kur'an:

“Bizleri doğru yola hidayet et.”⁴

10469. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanlar sağa sola saptılar. Ama biz ve Şiilerimiz doğru yola hidayet olduk.”⁵

10470. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sağ ve sol sapıklık yoludur. Doğru yol, orta yoldur. Kur'an ve peygamberlik eserleri

(sünneti) de ona götürür. Sünnete ulaşmak ve hayırlı akıbet bu yoldan gitmekle mümkündür.”⁶

10471. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Olgunluk yolunu terkederek azgınlık yoluyla sağı solu tuttular.”⁷

10472. İmam Ali (a.s) İmamlar'ın (a.s) sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur: “Çöllerde insanlara yol gösteren kılavuzlar makamında olmuşlardır. Kim orta hedefi tutturmuşsa onu o yolda gitmeye teşvik etmiş ve kurtuluşla müjdelemişlerdir. Kim de sağa sola yönelmişse, onun gidişatını kınamışlar ve helak olmaktan sakındırmışlardır.”⁸

2248. Bölüm

Kur'an ve Doğru Yol

Kur'an:

“Bizleri doğru yola hidayet et. Kendilerine nimet ve ikramda bulunduğun kimselerin yoluna; gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil!”⁹

“Kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse, işte onlar Allah'ın nimetine

¹ Fecr suresi, 14. ayet

² Şerh-i Nehc'ul Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 6/263

³ Kenz'ul Ummal, 39034

⁴ Fatiha suresi, 6. ayet

⁵ Kafi, 2/246/5

⁶ Nehc'ul Belağa, 16. hutbe

⁷ a. g. e. 150

⁸ a. g. e. 222

⁹ Fatiha suresi, 6, 7. ayetler

eriştirdiği peygamberlerle, dosdoğru olanlar, şehitler ve iyilerle berâberdirler. Onlar ne iyi arkadaşlardır!”¹

2249. Bölüm Doğru Yolun Anlamı

Kur'an:

“Şüphesiz Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. O'na kulluk edin; bu doğru yoldur.”²

“Allah'ın ayetleri size okunur, aranızda da peygamberi bulunurken nasıl küfredersiniz? Kim Allah'a sarılırsa şüphesiz doğru yola hidayete olur.”³

“Rabbinin, dosdoğru yolu işte budur. İbret alan kimselere ayetleri uzun uzadıya açıkladık.”⁴

bak. En'am, 153, 161, Hud, 56; Hicr, 41; Meryem, 36; Ya-Sin, 61; Zuhuruf, 61, 64;

bak. el-Emsal, 3599. Bölüm

10473. İmam Askeri (a.s), *Allah-u Teala'nın, “Bizleri doğru yola hidayet et” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “İnsan şöyle der: “Ömrümüzün geçen günlerinde sana itaat edelim diye bağışta

bulunduğun başarıyı bizlere devam ettir ki ömrümüzün kalan günlerinde de sana itaat edelim. Doğru yol iki tanedir: Dünyada olan ve ahirette olan. Dünyada olan doğru yol ifrat ve tefritten uzak olan orta yoldur. Batıl yola en küçük bir sapması yoktur. Ahirette olan doğru yol ise müminlerin cennete doğru koyulduğu yoldur ve o yol dosdoğru bir yoldur.”⁵

10474. İmam Sadık (a.s), *sıratın anlamı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Sırat aziz ve celil olan Allah'ı tanıma yoludur ve bu yol iki çeşittir: Bir sırat dünyadadır ve bir sırat ahirettedir. Dünya sıratı itaatı farz olan imamdır. Herkim dünyada onu tanır ve yol göstericiliğine uyarsa cehennem üzerine kurulu bir köprü olan sıratı geçer.”⁶

10475. İmam Sadık (a.s) *şöyle buyurmuştur:* “Doğru yol Müminlerin Emiri Ali'dir (a.s).”⁷

10476. İmam Seccad (a.s) *şöyle buyurmuştur:* “Doğru yol bizleriz ve ilminin sır yerleri bizleriz.”⁸

10477. İmam Ali (a.s) *şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın sırat-i

¹ Nisa suresi, 69. ayet

² Al-i İmran suresi, 51. ayet

³ Al-i İmran suresi, 101. ayet

⁴ En'am suresi, 126. ayet

⁵ Bihar, 24/9/1

⁶ a. g. e. s. 11/3

⁷ Mean'il Ahbar, 32/2

⁸ a. g. e. s. 35/5

müstakimi, O'nun kopmaz ve sağlam kulpu benim.”¹

10478. İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala'nın, “bizleri doğru yola hidayet et” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Bizleri doğru yoluna hidayet et, bizleri muhabbetine götüren ve cennete ulaştıran yolu kat etmeye hidayet et ki nefsimizin heva ve heveslerine uymayalım ve helak olmayalım.”²

10479. Resulullah (s.a.a), hakeza bu ayet hakkında şöyle buyurmuştur: “Bizleri sırat-i müstakime, yani İslam dinine irşad et. Zira İslam'dan başka hiçbir din doğru değildir. Çünkü onda tevhid ve tek olan Allah'a tapma diye bir şey yoktur. **“Kendisine nimet verdiklerinin yoluna”** yani Allah'ın kendilerine İslam ve nübüvvet bağışında bulunduğu Peygamberler ve müminlerin yoluna. **“Gazaba uğrayanların değil”** bizleri gazap ettiği Yahudilerin dinine değil **“Sapmışların değil”** yani Hristiyanların değil.”³

2250. Bölüm Sıratın Özellikleri

10480. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sırat kıldan ince ve kılıcın ağzından daha keskindir.”⁴

10481. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sırat kıldan daha ince ve kılıçtan daha keskindir.”⁵

10482. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cehennem üzerinde kıldan daha ince ve kılıçtan daha keskin köprü vardır.”⁶

2251. Bölüm Sıratı Ayağın Sabit Olmasına Sebep Olan Şeyler

10483. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sırat üzerinde ayağı en sabit olanınız Ehl-i Beyt'imi en çok seveninizdir.”⁷

10484. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ey Ali! Kıyamet günü olunca ben, sen ve Cebrail Sırat üzerinde otururuz. Sıratın sadece senin velayet dosyanı taşıyan kimseler geçebilir.”⁸

10485. Resulullah (s.a.a), Ali'ye (a.s) şöyle buyurmuştur: “Senin sevginin kalbinde yer ettiği her müminin ayağı sırat üzerinde titreyince, sabitleşir ve Allah sana olan

¹ Bihar, 8/70/19

² a. g. e. 47/238/23

³ Durr'ul Mensur, 1/25

⁴ Bihar, 8/64/1

⁵ a. g. e. s. 65/2

⁶ Kenz'ul Ummal, 39036

⁷ Fezail'uş Şia, 48/3

⁸ Bihar, 8/70/19

muhabbeti sebebiyle onu cennete götürür.”¹

bak. 92. Konu, el-Mebebet (4)

2252. Bölüm Sırat Köprüleri

Kur'an:

“Doğrusu Rabbin (hep) gözetlemededir.”²

10486. İmam Sadık (a.s), azzîz ve celîl olan Allah'ın, “Doğrusu Rabbin (hep) gözetlemededir” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Ayette geçen Mîrsad kelimesi sırat üzerinde bir köprünün adıdır. Oradan boynunda kul hakkı olan hiç kimse geçemez.”³

10487. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sırat cehennemine üzerine kurulur. . . Onun üzerinde üç köprü vardır: Onların birinin üzerinde emanettarlık ve akrabalık vardır. İkincisinin üzerinde namaz, üçüncüsünün üzerinde ise alemlerin rabbi olan ve kendisinden başka ilah bulunmayan rabbin adaleti vardır.”⁴

2253. Bölüm Sıratın Geçen İnsanların Kısımları

10488. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanlar Sıratın geçerken kaç guruba ayrılır: ... Bazıları şimşek gibi geçer, bazıları at gibi koşar, bazıları yüz üstü sürünür, bazıları asılı halde geçer ve ateş bedeninin bir miktarını sarmış, bir miktarını ise bırakmıştır.”⁵

10489. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanlar Sırat üzerindedir. Kimisi asılır, kiminin de sürçer, kimisi ayakları sabit kalır.”⁶

10490. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sıratın geçerken bazı insanlar şimşek gibi geçer. Bazıları göz açıp kapatıncaya kadar geçerler, bazıları atlar ve develer gibi koşarak geçer. Bazıları ayakları bağlı kimseler gibi geçer. O halde bir grubu kesin kurtuluşa erer, bir grubu kanlı ve yaralı bir şekilde yavaşça geçer ve bir kısmı da oraya (cehenneme) düşer.”⁷

10491. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Bir grup insan sıratın şimşek gibi geçer, bir grubu rüzgar gibi. Bir gruba

¹ Fezail'uş Şia, 48/4

² Fecr suresi, 14. ayet

³ Sevab'ul A'mal, 321/2

⁴ Bihar, 8/65/2

⁵ Emali es-Seduk, 149/4

⁶ Bihar, 8/65/2

⁷ Kenz'ul Ummal, 39034

ayaklarının önünü apaçık görsünler diye nur verilir. Bir grub elleri ve ayakları üzerinde yürüyerek geçer ve yaptıkları günah sebebiyle ateş bedenlerinin bir kısmını kaplar.”¹

10492. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Abdesti tam al ki sıratı bulutlar gibi geçesin.”²

10493. *Musa (a.s) bir duasında şöyle arzetti:* “Allah’ım! Senin hikmetini açıkta ve gizlide tilavet eden kimsenin sevabı nedir?” Allah şöyle buyurdu: “Ey Musa! Sırat’tan şimşek gibi geçip gider.”³

¹ a. g. e. 39036

² Bihar, 76/4/8

³ a. g. e. 92/197/3

294. Konu

es-Siğer Çocukluk

bak.

• 255. konu, eş-Şibab; 559. konu, el-Veled ve'l-Valid; el-Hıfz, 876. bölüm

2254. Bölüm Çocukluk

10494. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim küçüklükte sıkıntı çekmezse büyüklük çağında yüceliğe erişemez.”¹

10495. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim küçüklükte sorarsa, büyüklük çağında da cevap verir.”²

10496. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim küçüklükte öğrenmezse büyüklük çağında ilerleyemez.”³

10497. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Çocuğun çocukluk

dönemindeki yaramazlığı büyüklük çağında aklının artmasına sebep olur.”⁴

10498. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çocuğun küçük yaşta yaramazlığı beğenilmiştir. Zira bu kimse büyüklük çağında yumuşak huylu olur.”⁵

10499. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cahil, yaşlı da olsa çocuktur, bilgin ise genç bile olsa büyüktür.”⁶

bak. el-Valid ve'l Veled, 4212. Bölüm

el-Edeb, 70, 71. Bölüm

¹ Gurer’ul Hikem, 8272

² a. g. e. 8273

³ a. g. e. 8937

⁴ Kenz’ul Ummal, 30747

⁵ el-Fakih, 3/493/4748

⁶ Bihar, 1/183/85

295. Konu

el-Musafehe Tokalaşmak

- *Bihar*, 76/19, 100. bölüm; *el-Musafehe ve'l-Muanike ve't-Tekbil*
- *Kenz'ul Ummal*, 9/130, 133, 220; *Musafehe*
- *Vesail'uř Şia*, 8/554, 126 ve 127. bölüm; *İstibbab'ut-Teslim ve'l-Musafehe inde'l-Mulakat*

2255. Bölüm Tokalaşmak

10500. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Birbirinizle karşılaşıncı selam vererek ve tokalaşarak karşılaştığınız ve birbirinizden ayrılınca da mağfıret dileyerek ayrılın.”¹

10501. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müslümanlar Allah Resulü (s.a.a) ile birlikte savaşa çıktıkları zaman ağaçlık bir yerden geçerek ardından açık bir alana çıktıklarında birbirlerine bakıyor ve tokalaşıyorlardı.”²

10502. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) biriyle tokalaştıncı asla o elini elinden çekmedikçe asla elini onun elinden geri çekmezdi.”³

2256. Bölüm Kin ve Düşmanlığın Kaldırılmasında Tokalaşmanın Rolü

10503. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tokalaştığınız zira tokalaşmak kin ve düşmanlığı ortadan kaldırır.”⁴

10504. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tokalaştığınız, zira tokalaşmak kini ortadan kaldırır.”⁵

2257. Bölüm Tokalaşmanın Günahları Yok Etmedeki Rolü

10505. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin müminle tokalaştıncı günahları temizlenmiş bir halde birbirinden ayrılırlar.”⁶

10506. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşlerinizle görüşünce tokalaştığınız, sevgi izharında bulunun ve güler yüzlü davranın (ki) birbirinizden ayrılınca bütün günahlarınız yok olur gider.”⁷

10507. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan arkadaşıyla tokalaşırsa elini tutan kimsenin sevabı elini bırakan kimsenin sevabından daha fazladır. Biliniz ki onların günahları hiçbir günah kalmayıncaya kadar dökülür gider.”⁸

2258. Bölüm Kadınla Tokalaşmaktan Sakınmak

¹ Kafi, 2/181/11

² a. g. e. h. 12

³ a. g. e. s. 182/15

⁴ Bihar, 77/158/149

⁵ a. g. e. s. 165/2

⁶ Hisal, 22/75

⁷ Bihar, 76/20/3

⁸ el-Kafi, 2/181/13

10508. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kadının namahrem erkekle elbisesinin altından başka bir şekilde (çıplak bir elle) tokalaşması caiz değildir. Ve aynı şekilde sadece elbisesinin altından biat edebilir.”¹

10509. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ben kadınlarla tokalaşmam.”²

10510. *İmam Sadık (a.s), yabancı kadınlarla tokalaşmak hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Hayır caiz değildir, sadece elbisesinin altından.”³

10511. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Evlenilmesi helal olan kadınla (namahrem bir kadınla) tokalaşmak elbisesinin altından olmaksızın caiz değildir. Bu taktirde de elini sıkması gerekir.”⁴

bak. 53. Konu, el-Bey’at

Vesail’uş Şia, 14/151, 115. Bölüm

2259. Bölüm Düşmanla Tokalaşmaya Teşvik

10512. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmanınla her ne kadar hoşlanmasa da tokalaş. Zira bu aziz ve celil olan Allah’ın kullarına emrettiği bir şeydir. O (Allah) şöyle buyurmuştur: **“Sen, fenalığı en güzel şekilde sav; o zaman, seninle arasında düşmanlık bulunan kişinin yakın bir dost gibi olduğunu görürsün. Bu, ancak sabredenlere vergidir; bu ancak o büyük hazzı tadanlara vergidir.”** Düşman için onun hakkında Allah’ın emri üzere amel etmenden daha şiddetli bir şey yoktur.”⁵

¹ Bihar, 103/256/1

² Kenz’ul Ummal, 475

³ el-Fakih, 3/496/4635

⁴ Kafi, 5/525/1

⁵ el-Hisal, 633/10

296. Konu

es-Sulh

Barış (1)

Savaşta Barış

• *Bihar, 44/1; 18. bölüm; İllet'ulleti min ecliha salih'ul İmam Hasan (a.s)*
Muaviye
• *Bihar, 44/33, 19. bölüm; Keyfiyet'ul Mesalibe*

bak.

• *Harb, 752. bölüm*

2260. Bölüm Barış

Kur'an:

“Eğer onlar barışa yanaşırlarsa, sen de yaş ve Allah'a güven. O, şüphesiz iletir ve bilir.”¹

10513. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ben barış İslam'ın gevşemesine sebep olmadığı taktirde savaştan daha etkili gördüm.”²

10514. *İmam Ali (a.s), Mısır'a vali tayin ettiğinde Malik Eşter'e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Düşmanın sizi Allah'ın hoşnutluğuna ulaştıracak barış teklif ederse kabul et. Çünkü barışta, ordun için huzur ve genişlik; sıkıntıların için rahatlık ve kurtuluş; şehirlerin için emniyet vardır. Fakat, barış yaptıktan sonra düşmanına karşı her yönüyle uyanık ol, ondan kork ve tetikte bulun; çünkü düşman çoğu kez gafıl avlamak için yaklaşır. Öyleyse tedbirini al, bu hususta hüsn-ü zan beslemeyi de bir kenara bırak.”³

bak. 2264. Bölüm

2261. Bölüm İmam Hasan'ın (a.s) Barışı

10515. *İmam Ali (a.s), İbn-i Mülcem tarafından yaralandıktan sonra oğlu Hasan'a yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Bil ki Muaviye bana muhalefet ettiği gibi sana da muhalefet edecektir. O halde onunla barışacak olursan Beni Zemere ve Beni Eşce' ile anlaşılan ceddine uymuş olursun. Eğer düşmanıyla savaşmak istersen (bil ki) babanın takipçilerinin sahip olduğu vefadarlık ve salahiye senin takipçilerin sahip olmayacaktır.”⁴

10516. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Hasan b. Ali'nin (a.s) canına kastedilince ve insanlar kendisi hakkında de ihtilafa düşünce o işi Muaviye'ye bıraktı. Bunun üzerine taraftarları ona şöyle selam verdiler: “Selam olsun sana ey Müminleri hor kılan!” O şöyle buyurdu: “Ben müminleri hor kılan değilim. Belki müminlere izzet verdim. Ama sizlerin düşman karşısında gücünüzün olmadığını görünce işi ona bıraktım ki ben ve sizler sahiplerine kalsın diye gemiyi

¹ Enfal, 61

² Gurur'ul Hikem, 10138

³ Nehc'ul Belağa, 53. mektup; Şerh-i Nehc'ul Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 17/106

⁴ Nehc'üs-Saade, 2/742

delen Alim (Hızır) gibi aralarında
kalalım. Ben ve sizlerin (hikayesi)
işte böyledir ta ki onlar arasında
baki kalalım.”¹

¹ Bihar, 78/287/2

297. Konu

es-Sulh

Barış (2)

İnsanları

Barıştırmak

• *Bihar*, 76/43, 101. bölüm; *İslah beyn'en-Nas*

• *Vesail'uş Şia*, 13/161, *Kitab'us Sulh*

bak.

• 270. konu, eş-Şefaet (1)

2262. Bölüm İnsanları Barıştırmamanın Önemi

Kur'an:

“Kim iyi bir işte aracılık ederse, ona onun sevabından bir pay vardır; kim de kötü bir şeyde aracılık yaparsa, ona o kötülükten bir hisse vardır. Allah, her şeyin karşılığını verir.”¹

“Sana, ganimetlere dair soru sorarlar, de ki: “Ganimetler Allah'ın ve Peygamberindir. İnaniyorsanız Allah'tan sakının, aranızdaki münasebetleri düzeltin, Allah'a ve Peygamberine itaat edin.”²

“Şüphesiz müminler birbiri ile kardeşlerdir öyle ise kardeşlerinizin arasını düzeltin; Allah'tan sakının ki size acısın.”³

“Ancak sadaka vermeyi yahut iyilik yapmayı ve insanların arasını düzeltmeyi gözetken kimseler müstesna, onların gizli toplantılarının çoğunda hayır yoktur. Bunları, Allah'ın rızasını kazanmak için yapana büyük ecir vereceğiz.”⁴

10517. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere namazdan, oruçtan ve sadakadan (zekattan) daha faziletli bir şeyi haber vermeyeyim mi? O şey insanların arasını ıslah etmektir. Zira insanlar arasındaki ilişkilerin bozulması helak edici ve dini yok edicidir.”⁵

10518. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Birbirleriyle ihtilafa düşüp düşmanlık ettiğinde insanların arasını ıslah etmek ve birbirinden uzaklaştığında onları birbirine yakınlaştırmak Allah'ın sevdiği bir sadakadır.”⁶

10519. *İmam Sadık (a.s), Mufazzal'a şöyle buyurmuştur:* “Şialarımızdan iki kişinin çekiştiğini görürsen benim malımdan fidye ver. (yani hakkında çekiştikleri miktarı onlara vererek aralarını ıslah et)”⁷

10520. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ey Eba Eyyüb! Sana Allah ve Resülü'nün sevdiği sadakayı haber vermeyeyim mi? (O sadaka şudur ki:) İnsanlar birbirine karşı kötü olduğunda ve birbirinden uzaklaştığında onların arasını ıslah etmendir.”⁸

10521. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İman ve takva

¹ Nisa suresi, 85. ayet

² Enfal, 1

³ Hucurat, 10

⁴ Nisa, 114

⁵ Kenz'ul Ummal, 5480

⁶ el-Kafi, 2/209/1

⁷ a. g. e. h. 3, bak. h. 4

⁸ Tenbih'ul Havatir, 1/6

sahiplerinin arasını ıslah etmek yolunda sabit kal.”¹

10522. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsan yığınlarını ıslah etmek için çalışmak saadetin kemalindendir.”²

10523. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim zıtların barışını elde ederse hedefine ulaşmış olur.”³

bak. Vesail’uş Şia, 13/161, 1. Bölüm

2263. Bölüm **Barıştırmak İçin Yalan** **Söylemenin Caiz Oluşu**

Kur’an:

“İyi olmanız, insanların arasını düzeltmeniz, günahtan sakınmanız ve hususunda, Allah'a yaptığınız yeminleri engel kılmayın, Allah işitir ve bilir.”⁴

10524. İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın, “Allah'a yaptığınız yeminleri engel kılmayın” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Senden iki kişinin arasını ıslah etmen istenince, “Bu işi

yapmamaya Allah’a yemin ettim” deme.”⁵

10525. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Barıştıran kimse yalancı değildir.”⁶

10526. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Söz üç kısımdır: Doğru, yalan ve insanları barıştırmak için söylenen... Birinin, kulağına gittiği taktirde rahatsız olacağı bir söz işitiyorsun. O diğerini gördüğünde duyduğunun aksine ona şöyle diyorsun: “Falan kimseden senin iyiliğin hakkında şöyle dediğini işittim.”⁷

bak. Vesail’uş Şia, 13/163, 2. Bölüm

el-Kızb, 3466. Bölüm

2264. Bölüm **Caiz Olmayan Barış**

10527. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Haramı helal veya helalı haram kılan şey dışında Müslümanlar arasında barışın kurulması gerekir.”⁸

bak. 2260. Bölüm

¹ Gurer’ul Hikem, 4703

² a. g. e. 49361

³ a.g.e, 8043

⁴ Bakara, 224

⁵ Kafi, 2/210/6

⁶ a. g. e. h. 5

⁷ a. g. e. s. 341/16

⁸ el-el-Fakih, 3/32/3267

298. Konu

es-Selat

Namaz

- *Bihar, 82/188-373 ve c. 83-91; Kitab'us Selat*
- *Vesail'uş Şia, 3, 4, 5; Kitab'us Selat*
- *Kenz'ul Ummal, 7/53, es-Selat*
- *Kenz'ul Ummal, 7/275-839, 8/3-441; Kitab'us Selat*

bak.

- *Ez-Zikr, 1337. bölüm*

2265. Bölüm

Namaz

Kur'an:

“Namazlara ve orta namaza devam edin; gönülden boyun eğerek Allah için namaza durun.”¹

“Namazı kıldıktan başka, Allah'ı ayakta iken, otururken, yan yatarken de anın. Emniyete kavuştuğunuzda namazı gereğince kılın. Namaz şüphesiz, iman edenlere belirli vakitlerde farz kılınmıştır.”²

“Rabbim! Beni ve çocuklarımı namaz kılanlardan eyle. Rabbimiz! Duamı kabul buyur.”³

“Ailesine namaz kılmalarını, zekât vermelerini emrederdi. Rabbinin katında hoşnutluğa ermişti.”⁴

10528. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namaz dinin şeriatlerindendir (hükümlerinden), aziz ve celil olan rabbin hoşnutluğuna sebep olur ve peygamberlerin metodudur.”⁵

10529. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En büyük tasan

namaz olsun. Zira namaz dini ikrar ettikten sonra İslam'ın başında gelir.”⁶

10530. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her şeyin bir yüzü vardır. Dininizin yüzü ise namazdır.”⁷

10531. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz şeytanın saldırıları karşısında bir kaledir.”⁸

10532. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz ilahi rahmeti indirir.”⁹

10533. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz terazidir. Herkim (hakkını) kamil verirse (hak ve sevabını) kamil elde eder.”¹⁰

10534. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah nezdinde işlerin en sevimlisi namazdır ve namaz peygamberlerin son tavsiyesidir.”¹¹

bak. Vesail'uş Şia, 3/25, 10. Bölüm

2266. Bölüm

Namaz Resulullah'ın (s.a.a) Gözünün Nurudur

¹ Bakara suresi, 238. ayet

² Nisa suresi 103. ayet

³ İbrahim suresi 40. ayet

⁴ Meryem suresi 55. ayet

⁵ el-Hisal 522/11

⁶ Bihar, 77/127/33

⁷ Deaim'ul İslam, 1/133

⁸ Gurer'ul Hikem, 2212

⁹ a. g. e. 2214

¹⁰ Bihar, 84/264/66

¹¹ el-el-Fakih, 1/210/638

10535. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Övgüsü yüce olan Allah gözümün nurunu namazda karar kılmış ve namazı bana sevgili kılmıştır ve aç insana yemeği ve susuz insana suyu sevdirdiği gibi. (Şu farkla ki) aç kimse yemek yediğinde doyar ve susuz kimse su içtiğinde suya kanar. Ama ben namaza asla doymuyorum.”¹

10536. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) akşam yemeğini ve diğer yemekleri namazdan öne geçirmezdi. Namaz vakti geldiğinde adeta ne aile ve ne de şefkatli bir dost tanıyordu.”²

2267. Bölüm

Namaz Takva Sahiplerinin (Allah’a) Yakınlaşma Sebebidir

10537. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namaz her takva sahibinin Allah’a yakınlaşma sebebidir.”³

10538. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz müminin Allah’a yakınlaşma sebebidir.”⁴

10539. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nafile namazlar her

müminin Allah’a yakınlaşma sebebidir.”⁵

10540. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz Allah’a iki yakınlaşma sebebinden en üstünüdür.”⁶

bak. 435. Konu, el-Mukarrebun; Vesail’uş Şia, 3/30, 12. Bölüm

2268. Bölüm

Namaz Taktir Edilen En Hayırlı Tekliftir

10541. *Resulullah (s.a.a), namaz hakkında soran Ebu Zer’e şöyle buyurmuştur:* “Namaz (Allah tarafından) taktir edilen en iyi tekliftir. İsteyen onu az kılar ve isteyen onu çoğaltır.”⁷

10542. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a itaat, ona yeryüzünde hizmet etmektir. Ona yapılan hiçbir hizmet namaza denk değildir.”⁸

10543. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere namazı ve namazı gözetmeyi tavsiye ediyorum. Zira namaz en hayırlı iştir ve dininizin direğidir.”⁹

¹ Mekarim’ul Ahlak, 2/366

² Tenbih’ul Havatir, 2/78

³ el-Hisal, 620/10

⁴ Kenz’ul Ummal, 18907

⁵ Bihar, 82/308/6

⁶ Gurur’ul Hikem, 1682

⁷ Mean’il Ahbar, 333/1

⁸ Bihar, 82/219/39

⁹ a. g. e. s. 209/20

2269. Bölüm

Allah'ı Tanıdıktan Sonra Namaz En Üstün Ameldir

10544. *İmam Sadık (a.s), kendisine, “Allah’ı tanıdıktan sonra en hayırlı iş nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Allah’ı tanıdıktan sonra hiçbir şey namaza denk değildir.”*¹

10545. *İmam Sadık (a.s), kendisine, “Allah nezdinde işlerin en sevimsi ve en üstünü hangisidir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Allah’ı tanıdıktan sonra namazdan daha üstün bir şey tanımıyorum. Görmüyor musun ki salih kul İsa b. Meryem şöyle buyurmuştur: “(Allah) Bana namazı tavsiye etti. . .”*²

bak. el-Amel (1), 2945. Bölüm

2270. Bölüm

Namaz Dinin Direğidir

10546. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Namazın örneği, çadırın direği örneğidir. Eğer direk sağlam olursa iplerin, kazıkların ve çadırın bir faydası olur. Ama eğer direk kırılırsa, ne ip kalır, ne kazık ve ne de çadır fayda verir.”*³

¹ Emali et-Tusi, 694/1478

² el-Kafi, 3/264/1

³ a. g. e. s 266/9

⁴ Mehasin, 1/116/117

10547. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Namaz dinin direğidir. Namazın örneği çadırın örneği gibidir ki eğer direk sağlam olursa kazıklar ve ipler sağlam kalır. Ama eğer direk eğrilir ve kırılırsa ne sağlam bir kazık kalır ve ne de ip.”*⁴

10548. *Lokman (a.s), oğluna öğüt makamında şöyle buyurmuştur: “Oğulcağızım! Namazı ikame et ki Allah’ın dininde namaz çadırın direği gibidir. Eğer direk düz ve sağlam olursa ipler, kazıklar ve çadırın perdesi fayda verir ve eğer direk doğru ve sağlam olmazsa ne kazığın faydası vardır, ne ipin ve ne de çadır perdesinin.”*⁵

10549. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah için, Allah için! Namaza dikkat ediniz. Zira namaz dininizin sütunudur.”*⁶

10550. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Namaz dinin sütunudur.”*⁷

bak. Ed-Din, 1299. Bölüm

2271. Bölüm

Namaz Çirkin ve Kötü Şeylerden Alıkoyar

Kur'an

⁵ Bihar, 82/227/51

⁶ Şerh-i Nehc’ul Belağ-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 17/5

⁷ Kenz’ul Ummal, 18889

“Kitaptan sana vahyolunanı oku; namaz kıl; muhakkak ki namaz çirkin ve kötü şeylerden alıkoyar; Şüphesiz Allah'ı anmak en büyük şeydir! Allah yaptıklarınızı bilir”¹

10551. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kimi namazı kötü ve çirkin işten alıkoymazsa sadece Allah’tan uzaklığını artırır.”²

10552. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bilin ki namaz yeryüzünde Allah’ın alıkoyucusudur. O halde herkim namazdan ne faydası olduğunu bilmek istiyorsa bir baksın; eğer namaz onu çirkin ve kötü işlerden alıkoymuşsa, alıkoyduğu ölçüde namazdan faydalanmış demektir.”³

10553. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Namaza itaat etmeyen kimse namaz kılmamış sayılır. Namaza itaat etmek ise namazın kendisini çirkin ve kötü işlerden alıkoymasıdır.”⁴

10554. Resulullah (s.a.a), namaz kıldığı halde kötü işlere bulaşan kimse hakkında şöyle buyurmuştur: “Namazı bir gün onu çirkin işlerinden alıkoyacaktır.” Çok geçmeden o şahıs tövbe etti.”⁵

10555. Resulullah (s.a.a), gündüz namaz kılıp gece hırsızlık yapan kimse hakkında şöyle buyurmuştur: “Çok geçmeden namazı onu bu işten alıkoyacaktır.”⁶

2272. Bölüm

Namaz Kendinden Önceki Günahları Örtür

10556. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her ne zaman namaza durur, teveccüh eder, Ümm’ül-Kitabı (fatıha suresini) kendin için mümkün olan diğer bir sureyle okur, sonra rükuya gider, rükuyu kamil bir şekilde eda eder, secdeye gider, teşehhüde oturur ve selam verirsen, önceki namazdan bu namaza kadar işlediğin tüm günahlar bağışlanmış olur.”⁷

10557. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim namazı hakkını bilerek yerine getirirse bağışlanmıştır.”⁸

10558. Resulullah (s.a.a) ashabıyla bir ağacın gölgesinde oturmuşlardı. Peygamber bir dalı tuttu, salladı ve bir yaprak düştü. Ardından yaptığı işin sebebini ashabına şöyle buyurdu: “Müslüman bir kul namaza

¹ Ankebut suresi, 45. ayet

² Kenz’ul Ummal, 20083

³ Mean’il Ahbar, 237/1

⁴ Bihar, 82/198

⁵ a. g. e.

⁶ a. g. e.

⁷ a. g. e. 82/205/6

⁸ el-Hisal, 628/10

durunca, bu ağacın yapraklarının dökülmesi gibi onun da günahları dökülür.”¹

10559. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Resulünden şöyle buyurduğunu işittim: “Allah’ın kitabında en ümit verici ayet şudur: **“Günün iki ucunda ve gecenin bir bölümünde namaz kıl”** ayeti hakkında şöyle buyurdu: “Ey Ali! Beni hak üzere müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderene andolsun ki sizden biri abdest için kalkınca günahları organlarından yere dökülür. Yüzü ve gönlüyle Allah’a yönelirse, henüz namazı sona ermeden üzerinde hiçbir günah kalmaz ve annesinden doğduğu gün gibi olur. İki namaz arasındaki günahları da temizlenir.” Peygamber böylece sırasıyla beş vakit namazı saydı, daha sonra şöyle buyurdu: “Ey Ali! Ümmetim için beş vakit namaz, sizden birinin evinin kapısından geçen nehir gibidir. Eğer sizden birinin bedeni kirlenir ve günde beş defa o nehirde yıkanır, bedeninde bir kirlilik bulunur mu?” Allah’a yemin olsun ki beş vakit namazın da ümmetim için işte böyle bir hükmü vardır.”²

10560. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Siz (günah

ateşinden) yanarsınız. Ama sabah namazı kılınca onu yıkarsınız. Yeniden yanarsınız ve yanarsınız. Ama öğle namazı kılınca onu yıkarsınız sonra yeniden yanarsınız ve yanarsınız. Ama ikindi namazını kılınca onu yıkarsınız. Sonra yeniden yanarsınız ve yanarsınız. Ama akşam namazını kılınca onu yıkarsınız. Sonra yeniden yanarsınız ve yanarsınız. Ama yatsı namazını kılınca onu yıkarsınız. Sonra uyursunuz ve sizlere hiçbir günah yazılmaz ve sizlere kendinizi yıkadığınız müddetçe hiçbir günah yazılmaz.”³

10561. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her namaz vakti geldiğinde bir münadinin şöyle seslendiğini duydum: “Ey insanoğlu! Kalkınız ve canlarınız için yaktığınız ateşi söndürünüz.” Böylece insanlar kalkarlar, temizlenirler ve bu işleriyle gözlerinin günahları dökülür, namazlarını kılarlar ve iki namaz arasındaki işledikleri tüm günahlar bağışlanır. Sonra yeniden canlarında günah ateşini yakarlar. Öğlen vakti gelince o münadi yeniden şöyle seslenir: “Ey insanlar! Kalkınız ve canlarınız için yaktığınız ateşi söndürünüz.” Sonra kalkar, abdest alır ve namaz

¹ Bihar, 82/208/17

² Mecme’ul Beyan, 5/308

³ Bihar, 82/223/46

kırlarlar. İki namaz arasında işledikleri tüm günahlar bağışlanır. İkinci vakti ulaşınca da bu tertiple amel edilir. Akşam namazı ve yatsı namazı olunca da bu tertiple amel edilir. Sonuçta bağışlanmış bir halde uykuya dalarlar.”¹

10562. İmam Ali (a.s) namaza tavsiyede bulunarak şöyle buyurmuştur: “Namaz günahları, yaprakların döküldüğü gibi döker ve iplerin çözüldüğü gibi çözer. Allah Resulü (s.a.a), namazı insanın kapısının önünde akan ve orada gece gündüz beş defa yıkanılan (şıfalı) kaynarcalara benzetmiştir. Böyle olan bir kimsede kirden hiç eser kalır mı!”²

10563. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Beş vakit namaz, büyük günahlardan sakındığın taktirde iki namaz arasında işlediğin günahları örter. Allah-u Teala işte bu namaz hakkında şöyle buyurmuştur: **“Şüphesiz iyilikler kötülükleri giderir.”**”³

10564. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer sizden birinin kapısının önünden bir nehir akar ve günde beş defa kendisini orada yıkarsa, acaba bedeninde bir kirlilik kalır mı? Namazın örneği

de temizleyen nehir örneğidir. İnsan her namaz kıldığında, kendisini üzerinde kalıcı olduğu imandan çıkaran günah dışında her günahı temizlenir.”⁴

10565. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kul namaza durup fikri ve kalbi Allah-u Teala’ya teveccüh edince namaz bittiğinde annesinden doğduğu gün gibi olur.”⁵

10566. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim iki rekat namaz kılar ve bu iki rekat namazda ne söylediğini bilirse işi sona erdiğinde kendisi ile aziz ve celil olan Allah arasında işlediği bütün günahları bağışlanır.”⁶

bak. Ez-Zenb, 1387. Bölüm

2273. Bölüm

Kıyamet Günü Sorulan İlk Şey Namazdır

10567. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Beş vakit namazlara özen gösterin, zira kıyamet günü olunca Allah Tebarek ve Teala kuluna seslenir ve ondan ilk istediği şey namazdır. Eğer onu kamil bir şekilde yerine getirmişse (ne iyi) aksi taktirde ateşe atılır.”⁷

¹ a. g. e. s. 224/46

² Nehc’ul Belağa, 199. hutbe; Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 10/202

³ Deaim’ul İslam, 1/135

⁴ Bihar, 82/236/66

⁵ a. g. e. 84/261/59

⁶ Sevab’ul A’mal, 67/1

⁷ Bihar, 10/369/22

10568. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü kulun ilk görülen ameli namazdır. Eğer namaz kabul edilirse diğer amellere bakılır. Aksi taktirde amellerinden hiçbirine bakılmaz.”¹

10569. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Dinin direği namazdır ve namaz insan oğlunun bakılan ilk amelidir. Eğer bu doğru olursa diğer amellerine de bakılır. Eğer doğru olmazsa diğer amellerine bakılmaz.”²

10570. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kulun hesaba çekildiği ilk şey namazdır. Eğer namazı kabul edilirse, diğer amelleri de kabul edilir.”³

bak. Kenz’ul Ummal, 7/282, 283; el-Hesab, 833. Bölüm

2274. Bölüm Namazın Hikmeti

10571. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Allah’ın kulları! Zikri yüce olan Allah’a tevessül edenlerin tevessül ettiği en iyi şey Allah’a, Peygamberlerine ve Allah nezdinden getirdikleri şeye imandır. . . ve namaz kılmaktır. Zira namaz dindir.”⁴

10572. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz ihlasın sabit olmasına ve kibirden münezzeh olmaya sebep olur.”⁵

10573. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah imanı, şirki temizlemek ve namazı, kibirden uzak tutmak için farz kılmıştır.”⁶

10574. *Fatimat’uz-Zebra (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah namazı kibirden münezzeh kılmak için farz kılmıştır.”⁷

10575. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cebrail benim yanıma geldi ve şöyle dedi: “Ey Ahmet! İslam on paydır, herkim bu paylardan birine sahip olmazsa mutsuz olur. Bu payların ilki sözden ibaret olan Allah’ın birliğine şهادette bulunmaktır. İkincisi ise temizlikten ibaret olan namazdır.”⁸

10576. *İmam Sadık (a.s), “Namaz insanları ihtiyaçlarından alıkoyduğu ve bir çok bedensel zahmetlere düşmesine neden olduğu halde neden farz kılınmıştır?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Bunun bir takım sebepleri vardır. Eğer sadece dinin gelişi ve kitabın (Kur’an’ın) halk arasındaki varlığıyla iktifa edilseydi ve Peygamberin insanlar arasındaki hatırasını canlı tutacak

¹ a. g. e. 82/227/53

² a. g. e. h. 54

³ el-Kafi, 3/268/4

⁴ Tuhef’ul Ukul, 149

⁵ Emali et-Tusi, 296/582

⁶ Nehc’ul Belağa, 252. hikmet

⁷ Bihar, 82/209/19

⁸ İlel’uş Şerayi’, 249/5

bir etken olmasaydı, önceki dinlerin takipçilerinin akıbetine düşer olurdu. Onların da kendileri için bir dini ve kitabı vardı. Bir grubu kendi dinlerine davet ettiler ve bu yolda onlarla savaştılar. Ama onların gidişiyle dinleri de eskidi ve yok oldu. Allah Tebarek ve Teala öyle istedi ki Müslümanlar Muhammed'in (s.a.a) adını ve dinini unutmasınlar. Bu yüzden namazı kendilerine farz kıldı ki günde beş defa onu hatırlasınlar ve adını dile getirsinler. Kendilerinden namaz ve Allah'ın zikri istendi ki Allah'ın zikrinden gafil kalmasınlar, unutmasınlar ve neticede Allah'ın zikri eskiyip yok olmasın.”¹

10577. *İmam Rıza (a.s), namazın sebebini beyan makamında şöyle yazmıştır:* “Namaz, aziz ve celil olan Allah'ın rububiyetini ikrar etmek, ortağı olduğunu reddetmek ve azameti yüce cabbar olan Allah'ın karşısında horluk, küçüklük ve huzu içinde durmak (Allah'ın azametini) itiraf etmek, geçmiş günahlarının bağışını dilemek, aziz ve celil olan Allah'ı ululamak için günde beş defa alnını yere dayamaktır. Namaz kulun sürekli Allah'ı hatırlamasına, onu unutmamasına, nankörlüğe ve isyana

düşmemesine huşu ve tevazu içinde olmasına, din ve dünyada rağbetli ve artış taleb etmesine neden olmaktadır. Bütün bunlardan başka insanın günahlardan sakınmasına, gece gündüz sürekli olarak aziz ve celil olan Allah'ı hatırlamasına sebep olur ta ki kul efendisini, yöneticisini ve yaratıcısını unutmasın, isyan, tuğyan ve aşırılığa yönelmesin. İnsanın Allah'ı zikretmesi, önünde durması, kendisini günahlardan sakındırır ve her türlü fesada engel olur.”²

2275. Bölüm

Namaz Kılan Kimsenin Fazileti

10578. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer namaz kılan kimse Allah'ın celalinin onu nasıl kapladığını bilseydi, asla secdeden kafasını kaldırmayı sevmezdi.”³

10579. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz kılan kimse kibleye yönelince kendisinden başka ilah olmayan Rahman da ona yönelir.”⁴

10580. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz kılan kimseye üç fayda ulaşır: Namaza durduğunda göklerin doruğundan

¹ a. g. e. 317/1

² a. g. e. h. 2

³ el-Hisal, 632/10

⁴ Bihar, 82/219/37

başının tepesine kadar kendisine iyilik dökülür, ayağının altından göklerin doruğuna kadar melekler onu çepeçevre sarar. Ve bir melek şöyle nida eder: “Ey namaz kılan kimse! Eğer kiminle münacaat ettiğini bilecek olursan asla münacaatını kesmezsin.”¹

10581. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz kılan kimsenin üç nasibi vardır: Melekler, ayağının altından göklere doğru onu çepeçevre sarar, başından aşağı iyilik kaplar ve bir melek sağ ve solunda karar kılar. Allah Tebarek ve Teala’dan yüz çevirince ona şöyle buyurur: “Benden daha başka birine mi yöneldin ey insan oğlu?!” Eğer namaz kılan kimse kiminle münacaat ettiğini bilecek olsaydı asla onu kesip atmazdı.”²

10582. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her mümin namaza durunca kendisinden arşa kadar üzerine iyilik dökülür ve kendisine tayin edilen melek şöyle seslenir: “Ey Ademoğlu! Eğer namazdan ne nasipler edindiğini ve kiminle münacaatta bulunduğunu bilecek olursan asla yorulmaz ve yüz çevirmezdin.”³

¹ Sevab’ul A’mal, 57/3

² el-Mehasin, 1/122/131

³ Bihar, 82/234/58

⁴ Mekarim’ul Ahlak, 2/366/2661

10583. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namaz halinde olduğun müddetçe muktedir olan bir sultanın kapısını dövmüş olursun. Herkim bir padişahın evinin kapısını çok çalarsa sonunda o kapı yüzüne açılır.”⁴

10584. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan namaza durunca Allah’ın rahmetinin onu çepeçevre sardığını gören İblis kıskançlık içinde ona bakar.”⁵

10585. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan namazda olduğu zaman, bedeni, elbisesi ve etrafında olan her şey tesbih eder.”⁶

2276. Bölüm Namazın Şartları

10586. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namazın dört bin kapısı (hükmü ve meselesi) vardır.”⁷

10587. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namazın dört bin sınırı (ve şartı) vardır.”⁸

10588. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namazın, senin

⁵ el-Hisal, 632/10

⁶ İlel’uş Şerayi’, 336/2

⁷ Uyun-u Ahbar’ir-Rıza (a.s), 1/255/7

⁸ el-Kafî, 3/272/6

riayet etmediğin dört bin haddi ve şartı vardır.”¹

10589. *İmam Sadık (a.s), Hammad b. İsa’ya şöyle buyurmuştur:* “Ey Hammad! Güzel namaz kılabiliyor musun? . . . o halde kalk ve namaz kıl.” (Hammad şöyle diyor:) “İmam’ın karşısında kıbleye durdum, namaza başladım, rüku ve secdesini yerine getirdim.” İmam şöyle buyurdu: “Ey Hammad! Güzel namaz kılmıyorsun. İnsanın altmış, yetmiş yıl ömür sürdüğü halde kamil şartlarıyla bir namaz kılmaması ne de çirkindir.”²

2277. Bölüm Namazın Adabı

10590. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetimden iki kişi namaza durur. Her ikisinin de rüku ve secdesi aynıdır. Ama namazları yerden göğe birbirinden farklıdır.”³

10591. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaza kalktığın zaman şöyle de: “Allah’ım! Ben Muhammed’i (s.a.a) hacetime vasıta kıldım. Onunla sana yöneldim. O halde onun hürmetine beni dünya ve ahirette kendi nezdinde değerli kıl ve beni

dergahına yakınlaştırmış kimselerden kıl. Onun yüzü suyu hürmetine namazımı kabul buyur ve onun hürmetine günahımı bağışla. Onun yüzü suyu hürmetime duama icabet et ki sen bağışlayıcı ve merhamet edicisin.”⁴

Ben şöyle diyorum: “Namazın zahiri ve batını bir çok adabları vardır ki namazın tamam oluşunda ve kemalinde etkisi vardır. Biz burada onlardan en önemlilerini zikredeceğiz.

2278. Bölüm Namazda Huşu

Kur’an:

“Müminler saadete ermişlerdir. Onlar namazlarında huşu içindedirler.”⁵

10592. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Kumeyl! Namaz kılman, oruç tutman ve sadaka vermen önemli değildir. Önemli olan namazın temiz kalple Allah nezdinde beğenilmiş bir amel olarak ve gerçek huşu içinde kılınmasıdır.”⁶

10593. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz kılmaya başlayınca huşu içinde ol ve kalbinle namaza teveccüh et. Zira

¹ Bihar, 84/250/45

² el-el-Fakih, 1/300/915

³ Bihar, 84/249/41

⁴ el-Kafi, 3/309/3

⁵ Mü’minun suresi, 1, 2. ayetler

⁶ Beşaret’ul Mustafa, 28

Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **“Onlar namazlarında huşu içindedirler”**¹

10594. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Huşu namazın süsüdür.”²

10595. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Namazda huşu içinde olmayan kimsenin namazı namaz değildir.”³

bak. el-Bid’e, 331. Bölüm; 140. Konu, el-Huşu’

2279. Bölüm Huşunun Anlamı

10596. Resulullah (s.a.a), kendisine, “Huşu nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Namazda huşu içinde olmak kulun tüm kalbiyle rabbine yönelmesidir.”⁴

10597. İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala’nın, **“Onlar namazlarında huşu içindedirler”** ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Huşu namazda gözleri aşağı indirmektir.”⁵

Ben şöyle diyorum: “Tebersi (r. a) Allah-u Teala’nın, **“Onlar namazlarında huşu içindedirler”**⁶ ayeti hakkında şöyle demiştir: “Yani onlar namazda, huşu, tevazu ve alçak gönüllülük içindedirler. Gözlerini secde ettikleri yerden

kaldırmazlar, sağa sola bakmazlar. Rivayet edildiği üzere Allah Resulü (s.a.a) namazda sakalıyla oynayan birini gördü ve şöyle buyurdu: “Bu adamın kalbi huşu içinde olsaydı, şüphesiz endamı ve organları da huşu içinde olurdu.” Bu hadisin de gösterdiği gibi hem kalp huşu içinde olmalı ve hem de organlar. Kalbin huşu içinde olması namaz kılan kimsenin tüm fikrini ve zihnini namaza yöneltmesi, kalbini namaz dışında her şeyden uzak kılmasıdır. Öyle ki namazda ibadet ve mabud dışında hiçbir şey olmamalıdır. Bedenin huşu içinde olması ise gözünü aşağı indirmesi, namaza teveccüh etmesi, o tarafa bu tarafa bakmaktan boş şeylerle (sakal ve benzeri şeyleriyle) oynamaktan sakınmasıdır.” Hakeza şöyle demişlerdir: “Huşu Kur’an-ı Kerim’de yer aldığı üzere gözün huşu içinde oluşudur. Nitekim, **“Gözleri huşu içindedir”**⁷ ayetinde de bu yer almıştır ve kalp huşusu ki, azîz ve celil olan Allah’ın, **“Acaba müminlerin kalplerini Allah’ın zikriyle huşu içinde kılmasının vakti gelmemiş midir?”**⁸ ayetinde de bu yer almıştır. Sesin huşu içinde olmasıdır ki, **“Sesler rahman olan Allah için huşu içindedir.”** Dolayısıyla **“fısıltı dışında bir şey duyulmaz”** ayetinde de yer

¹ el-Kafî, 3/300/3

² Camî’ul Ahbar, 337/947

³ Fırdevs, 5/195/7935

⁴ Deail’ul İslam, 1/158

⁵ Mecme’ul Beyan, 7/157

⁶ Kamer suresi, 7. ayet

⁷ Hadid suresi, 16. ayet

⁸ Ta-Ha suresi, 108. ayet

almaktadır. Nitekim namazda huşu bu her üç anlamı da ifade etmektedir.”

2280. Bölüm

Peygamber’in (s.a.a)

Namazda Huşu İçinde

Oluşu

10598. *Cafer b. Ali Kumi şöyle diyor:* “Peygamber (s.a.a) namaza durduğunda Allah-u Teala’nın korkusundan yüzünün rengi soluyordu.”¹

10599. *Ayşe şöyle diyor:* “Resulullah (s.a.a) bizimle sohbet ediyor ve biz de onunla konuşuyorduk. Ama namaz vakti gelince adeta bizi tanıyamıyordu ve biz de onu tanıyamıyorduk.”²

10600. *Cafer b. Ali Kummi şöyle diyor:* “Allah Resulü (s.a.a) namaza durunca bir kenara atılmış elbise halini alıyordu.”³

2281. Bölüm

İmam Ali’nin (a.s)

Namazda Huşu İçinde

Oluşu

10601. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ali namaza kalkınca şöyle buyuruyordu: **“Yüzümü gökleri ve yeri yaratana**

yönelttim” ve rengi değişiyordu. Öyle ki bu yüzünde açıkça görülüyordu.”⁴

10602. *Tefsiri Kuşeyri’de şöyle yer almıştır:* “Ali’nin namaz vakti olunca rengi değişiyor ve kendi kendine titriyordu. Kendisine, “Size ne oldu?” diye arzedilince şöyle buyuruyordu: “Allah-u Teala’nın, göklere, yere ve dağlara sunduğu, ama onların kabul etmediği, sadece insanların üstlendiği emanetin vakti geldi. Ben bu zaafım ve güçsüzlüğümle bu emaneti güzel bir şekilde üstlenip üstlenemeyeceğimi bilemiyorum.”⁵

10603. Müminlerin Emiri Ali (a.s) abdest almaya başlayınca Allah korkusundan yüzünün rengi soluyordu.”⁶

10604. Nakledildiği üzere İmam Ali (a.s) namaza durunca sağlam bir bina veya dik bir sütun gibi yerinden kıpırdamıyordu. Bazen rüku veya secde halinde (hiçbir hareket etmediği için sırtına bir kuş konuyordu. Ali b. Ebi Talib ve Ali b. Hüseyin’den (a.s) başka hiç kimse Allah Resulü’nün (s.a.a) namazını taklit edemiyordu (aynı şekilde kılamıyordu.)”⁷

¹ Felah’us Sail, 161

² Bihar, 84/258/56

³ Felah’us Sail, 166

⁴ a. g. e. 101

⁵ Bihar, 41/17/10

⁶ a. g. e. 70/400/72

⁷ Deaim’ul İslam, 1/159

2282. Bölüm

Resulullah'ın (s.a.a)

Kızı Fatıma'nın Huşusu

10605. Fatıma (s.a) Allah korkusundan namazda nefes nefese kalıyordu.”¹

10606. Resulullah (s.a.a) Ehl-i Beyti'ne yapılacak zulmü beyan ederken şöyle buyurmuştur: “Kızım Fatıma alemlerdeki ilkinden sonuna kadar olan bütün kadınların efendisidir... Mihrabında azameti yüce Rabbinin karşısında durunca nuru, gökteki melekler için yıldızların nurunun yeryüzü ehli için parladığı gibi parlar ve aziz ve celil olan Allah meleklerine şöyle buyurur: “Ey Meleklerim! Kulum Fatıma'ya bakınız. Kullarımın efendisi karşımda durmuş tüm bedeni benim korkumdan titriyor. O kalbiyle bana ibadete yönelmiştir. Sizleri şahit tutuyorum ki ben de onun Şiilerini ateşten güvende kıldım.”²

2283. Bölüm

İmam Hasan'ın (a.s)

Huşusu

10607. İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hasan bin Ali (s. a) namaza durunca aziz ve celil olan

Allah karşısında tüm bedeni titriyordu. Cennet ve cehennemden bahsedilince yılan sokmuş gibi ısırap içinde kıvranıyordu.”³

10608. İmam Hasan (a.s) namazını bitirince rengi soluyordu, kendisine bunun nedeni sorulunca şöyle buyuruyordu: “Arşın sahibinin huzuruna çıkmak isteyen kimsenin rengi değişmelidir.”⁴

10609. İmam Hasan (a.s) abdest alınca rengi değişiyor ve bedeni titremeye başlıyordu. Bunun nedenini sorduklarında şöyle buyuruyordu: “Arşın sahibinin karşısında yer alan kimsenin rengi solmalı ve bedeni titremelidir.”⁵

2284. Bölüm

İmam Seccad'ın (a.s)

Huşusu

10610. İbn-i Tavs şöyle diyor “İmam Seccad (a.s) namaz için abdest almaya başlayınca yüzünün rengi soluyor ve bütün vücudunu korku kaplıyordu.”⁶

10611. İmam Seccad (a.s) namaz için abdest alıp namaz kılmaya başlayınca yüzü sararıyor ve yününün rengi soluyordu. Kendisine bir defa bunun nedeni sorulunca şöyle buyurmuştur:

¹ Bihar, 70/400/72

² a. g. e. 43/172/13

³ a. g. e. 84/258/56

⁴ a. g. e. 80/347/32

⁵ a. g. e. s. 346/30

⁶ Felah'us Sail, 51

“Ben büyük bir padişahın karşısında durmak istiyorum.”¹

10612. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ali b. Hüseyin (a.s) namaza durunca rengi soluyor ve secdeye gidince terleyinceye kadar başını secdeden kaldırmıyordu.”²

10613. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz vakti olunca Ali b. Hüseyin’in (a.s) tüyleri diken diken oluyor, rengi soluyor, kurumuş hurma ağacının dalları gibi titriyordu.”³

10614. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmam Seccad (a.s) namaza durunca, rüzgar esintisinin hareket ettirdiği şey dışında hiçbir şeyi hareket etmeyen ağaç gövdesi gibi duruyordu.”⁴

10615. *Kitab’ul Envar’da şöyle yer almıştır:* “İmam Seccad (a.s) namaza başlayınca küçük oğlu Muhammed (a.s) Medine’deki evinde bulunan derin kuyunun kenarına gitti ve kuyuya düştü. Annesi onun kuyuya düştüğünü anladı ve feryat etti. Kuyuya doğru koştu, kuyunun kenarında dövündü ve yardım isteyerek şöyle dedi: “Ey İbn-i Resulillah! Oğlun Muhammed boğuldu.” Kuyunun dibindeki çocuğunun sesini, feryadını ve tahammülsüzlüğünü

duyduğu halde namazdan el çekmedi. İmam’ın eşi iş uzayınca çocuğundan duyduğu rahatsızlık yüzünden şöyle dedi: “Ey Allah Resulü’nün hanedanı! Ne kadar da katı kalplisiniz?” İmam (a.s) namazına devam etti, kamil bir şekilde tümüyle kıldıktan sonra eşine doğru gitti, kuyunun kenarına oturdu. Kuyunun dibine –uzun bir ip dışında ulaşmak mümkün olmadığı halde- elini uzattı, Muhammed’i ellerinin üzerinde dışarı çıkardı. Muhammed tatlı dillilik yapıyor ve gülüyordu. Ne elbisesi ve ne de bedeninin bir yeri ıslanmıştı.” İmam (a.s) daha sonra eşine şöyle buyurdu: “Al, Allah’a yakini gevşek olan kadın!” İmam’ın eşi çocuğunun salim olduğunu görünce güldü ve İmam Seccad’ın kendisine “Ey Allah’a yakini gevşek kadın” sözünden dolayı ağladı. İmam bunun üzerine şöyle buyurdu: “Bugün senin için bir kınanma yoktur. Güçlü bir padişahın huzurunda durunca ondan yüz çevirecek olursam o da benden yüz çevirir. Ondan başka merhamet eden kimse var mıdır?”⁵

¹ Deaim’ul İslam, 1/158

² Felah’us Sail, 117

³ a. g. e. 101

⁴ el-Kafi, 3/300/4

⁵ Menakıb-i İbn-i Şehr-i Aşub, 4/135

2285. Bölüm

İmam Bakır ve İmam Sadık'ın (a.s) Huşuları

10616. *Cabir Cu'fi şöyle diyor:* “Bir gün Ebu Cafer (a.s) namaza durdu ve o anda üzerine bir şey düştü ama İmam o şeyi başında uzaklaştırmadı ve sonunda oğlu Cafer (İmam Sadık) onu başından aldı. Bu İmam'ın Allah'ı ululamasından ve namaza teveccühünden kaynaklanıyordu ve bu Allah'ın şu sözüydü: **“İhlas ve doğruluk içinde dine yönel.”**¹

10617. *Rivayet edildiği üzere Efendimiz Cafer bin Muhammed (a.s) namazda Kur'an okuyunca kendinden geçti. Kendine gelince, “Ne oldu da bu hale düştün?” diye soruduklarında İmam (a.s) mealen şöyle buyurdu:* “Kur'an ayetlerini sürekli tekrar ediyordum ki adeta onu nazil buyuranın dilinden işitir bir hale geldim.”²

10618. *Ebu Eyyub şöyle diyor:* “İmam Bakır ve İmam Sadık (a.s) namaza durunca yüzlerinin rengi değişiyor bazen kızarıyor ve bazen de sararıyordu. Adeta gördükleri biriyle münacaatta bulunur gibiydiler.”³

¹ Bihar, 84/252/48

² Felah'us Sail, 107

³ a. g. e. 161

2286. Bölüm

Huşuya Engel Olan Şeyler

10619. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan namazda sakalıyla veya kendisini namazdan gafil kılan şeylerle oynamaktan sakınmalıdır.”⁴

10620. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan namazda huşu içinde olmalıdır. Aziz ve celil olan Allah karşısına kalbi huşu içinde olan kimsenin organları da huşu içinde olur ve böylece hiçbir şeyle oynamaz.”⁵

10621. *Resulullah (s.a.a) namazda sakalıyla oynayan kimse hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Eğer kalbi huşu içinde olsaydı bedeni de huşu içinde olurdu.”⁶

2287. Bölüm

Namazın Kabul Edilme Şartları

10622. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer keman ipi olacak kadar namaz kılsanız ve keman gibi olacak kadar oruçta tutsanız günahlardan sakınma ile

⁴ el-Hisal, 620/10

⁵ a. g. e. s. 628/10

⁶ Bihar, 84/228

olmadıkça Allah onu sizden kabul etmez.”¹

10623. *Allah Davud’a (a.s) şöyle vahyetmiştir:* “Namaz kılan kimsenin yaptığı ve içinde korku ve haşyetten ağladığı nice uzun rekatlar benim gözümde çekirdeğin kabuğu kadar bile değer taşımamaktadır. Zira kulun kalbine baktım ve gördüm ki namazı bittiğinde eğer karşısında bir kadın zahir olur ve kendisini ona takdim ederse kabul eder (zina eder), eğer bir mümin onunla muamelede bulunursa ona hıyanet eder.”²

10624. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah bana şöyle vahyetmiştir: Ey elçilerimin kardeşi! Ey uyaranların kardeşi! İnsanları uyar ki kullarımın biri hakkında boyunlarında bir hak bulundukça evlerimden hiç birine girmesinler. Zira huzurumda namaza durdukları müddetçe onlara lanet ederim.”³

10625. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hangi şeyle (elbiseyle) namaz kıldığını bak; eğer onu doğru ve helal yoldan elde etmediysen namazın makbul değildir.”⁴

10626. *İmam Seccad (a.s) namazı makbul kılan şeyin ne olduğu sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Velayetimiz ve düşmanlarımızdan beraatta bulunmak.”⁵

10627. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Tebarek ve Teeala şöyle buyurmuştur: “Ben, azametim karşısında tevazu içinde olan, benim için nefsini şehvetlerden alıkoyan, gününü benim zikrimle geçiren, yaratıklarına karşı büyükmeyen, aç doyuran, çıplağı giydiren, musibet gören kimseye merhamet eden ve garibi barındıran kimsenin namazını kabul ederim. Böyle bir kimse parlayan bir güneş gibidir. Karanlıkta onun için bir nur ve bilgisizlikte ise bir bilgi karar kılarım.”⁶

bak. el-Amel (1), 2946. Bölüm

2288. Bölüm

Namazın Kabul Olmasının Engelleri

a) Anne Babaya Eziyet

10628. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim anne babasına, kendisine zulüm etmiş

¹ a. g. e. s. 258/56

² a. g. e. 84/257/55

³ a. g. e.

⁴ Beşaret’ul Mustafa, 28

⁵ Menakıb-i İbn-i Şehr-i Aşub, 4/131

⁶ Bihar, 69/391/66

olsa bile düşmanca bakacak olursa Allah namazını kabul etmez.”¹

b) Gıybet Etmek

10629. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Müslüman bir erkek ve kadının gıybetini ederse gıybeti edilen şahıs onu bağışlamadıkça Allah kırk gün ve gece ne onun namazını kabul eder ve ne de orucunu.”²

c) Namazı Hafife Almak ve Özen Göstermemek

10630. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki bazen insan elli yıl ömür yaşar hatta Allah bir tek namazını dahi kabul etmez. Bundan daha ağır ne olabilir! Allah’a yemin olsun ki sizler komşularınızdan ve dostlarınızdan öyle kimseler tanıyorsunuz ki eğer sizden biri için namaz kılacak olursa onu kabul etmezsiniz. Çünkü onu hafife almıştır. Aziz ve celil olan Allah ise iyiden başkasını kabul etmez. O halde hafife alınan bir şeyi nasıl kabul edebilir?”³

Vesail’uş Şia, 3/15; 6. Bölüm

d) Şarap İçmek

10631. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şarap içen kimsenin kırk sabah, namazı hesaba alınmaz.”⁴

10632. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sarhoş edici şey kullanan kimsenin tövbe etmedikçe kırk gün boyunca namazı kabul olmaz.”⁵

10633. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şarap içen ve bu sebeple sarhoş olan kimsenin kırk gün namazı kabul olmaz. Eğer bu müddet zarfında namazı terkederse namazı terkettiği için de azabı ikiye katlanır.”⁶

2289. Bölüm Namazı Kabul Olmayan Kimse

10634. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sekiz kişinin namazı kabul edilmez: Efendisine dönmedikçe kaçan kölenin, kocası kendisinden razı olmadıkça (cinsel konuda) itaat etmeyen kadının, zekat vermeyen kimsenin, abdest almayan kimsenin, başörtüsü namaz kılan buluğa ermiş kızın. Kendisinden razı olunmadıkça kendileriyle namaz kılan bir topluluğun imamının, sarhoş kimsenin, küçük ve büyük abdestini zorla tutan kimsenin (sıkıştığı halde namaz kılan kimsenin.)”⁷

¹ el-Kaфі, 2/349/5

² Cami’ul Ahbar, 412/1141

³ el-Kaфі, 3/269/9

⁴ İle’uş Şerayi’, 345/1

⁵ Bihar, 84/317/2

⁶ el-Hisal, 534/1

⁷ Mekarim’ul Ahlak, 2/324/2656

bak. 2295. Bölüm; el-Amel (1), 2947. Bölüm

2290. Bölüm

Namazın Kabul Edilişinde Kalb Huzurunun Rolü

10635. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kalbi bedeniyle hazır olmayan kulun namazını Allah kabul etmez.”¹

10636. *İmam Seccad (a.s), namaz kılariken abası omuzlarından düştü ama onu düzeltmedi. Bunun nedenini soran birine şöyle buyurdu:* “Eyvahlar olsun sana! Kimin huzurunda olduğumu bilmiyor musun? Kulun namazından teveccühle kıldığı miktarı kabul edilir.”²

10637. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizden hiç biriniz bitkinlik ve uyuklar bir halde namaza durmasın ve kendisini de düşünmesin. Zira aziz ve celil olan Allah’ın huzurundadır. Kulun namazdan sadece kalbi teveccüh ile kıldığı miktarı nasibidir.”³

10638. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim namaz kılar, namazına bakar, kendi kendine konuşmaz, hata ve gaflet etmezse kul namazına baktığı müddetçe Allah da ona bakar. Bazen

namazın yarısı veya üçte biri veya dörtte biri veya beşte biri Allah’ın dergahına yükselir. Müstahap olan namazlar (nafileler) farz namazlardan kabul edilmeyen miktarını tamamlasın ve telafi etsin diye emredilmiştir.”⁴

10639. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bazen kul namaz kılar ama namazının altıda biri veya onda biri de kendisi için yazılmaz. Bunun sadece namazından, marifet ve teveccühle kıldığı miktarı hesaba katılır.”⁵

bak. Vesail’uş Şia, 3/20, 8. Bölüm

2291. Bölüm

Allah’ın Kendisine Teveccüh Edene Teveccüh Etmesi

10640. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namaza durunca kalbinle Allah’a yönel ki o da sana yönelsin.”⁶

10641. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizden mümin birinin farz namaza durunca kalbiyle Allah’a teveccüh etmesini ve kalbini dünya işlerinden biriyle meşgul etmemesini severim. Zira mümin namazda kalbiyle Allah’a

¹ Mehasin, 1/406/921

² İle’uş Şerayi’, 232/8

³ el-Hisal, 613/10

⁴ el-Mehasin, 1/97/65

⁵ Bihar, 84/249/41

⁶ a. g. e. s. 221/4

teveccüh edince Allah da ona teveccüh eder, aziz ve celil olan Allah onu sevdikten sonra, müminlerin kalplerinin muhabbetini de ona yöneltir.”¹

10642. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kul namaza durunca aziz ve celil olan Allah ona teveccüh eder ve sürekli ona yönelir ve üç defa oraya buraya bakmadıkça sürekli ona dikkat eder. Kul üç defa herhangi bir yere bakınca Allah ondan yüz çevirir.”²

10643. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kul namaz için Tekbiret’ul İhram getirince Allah ona teveccüh eder ve Kur’an’dan ağzından çıkan her şeyi tutsun diye bir melek tayin eder. Kul yüz çevirince Allah da ondan yüz çevirir ve onu o meleğe havale eder.”³

bak. Vesail’uş Şia, 3/51, 17. Bölüm

2292. Bölüm Namazda Tedebbür Etmenin Fazileti

10644. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ey Ebazer! Tefekkür ve tedebbürle birlikte olan iki rekat normal namaz, gece sabaha

kadar gafil kalple kılınan namazdan daha iyidir.”⁴

10645. Masum (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tefekkür ve tedebbürle kılınan iki rekat namaz, gece sabaha kadar gafil kalple kılınan namazdan daha iyidir.”⁵

10646. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Hafif ama tefekkürle olan iki rekat namaz, sabaha kadar namaz kılmaktan daha iyidir.”⁶

bak. 424. Konu, el-Fikr

2293. Bölüm Dünyadan Kopmuş Bir Kalple Namaz Kılan Kimsenin Sevabı

10647. İbn-i Abbas şöyle diyor: “Allah Resulü’ne (s.a.a) iki büyük dişi deve hediye edildi. Peygamber onlardan birini dünyevi işler hususunda hiçbir düşünce ve endişe içinde olmaksızın iki rekat namaz kılan kimseye vereceğini buyurdu. Ali’den (a.s) başka hiç kimse onu kabul etmedi. Resulullah (s.a.a) her iki deveyi ona verdi.”⁷

10648. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Herkim iki rekat namaz kılar ve o iki rekatta dünya

¹ Seva’ul A’mal, 163/1

² a. g. e. 273/1

³ Bihar, 84/206/3

⁴ Tenbih’ul Havatir, 2/59

⁵ Bihar, 84/259/57

⁶ Seva’ul A’mal, 68/1

⁷ Bihar, 41/18/11

işlerinden hiçbir şey düşünmezse Allah günahlarını bağışlar.”¹

10649. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim iki rekat namaz kılar ve onda ne dediğini bilirse namazı bittiğinde kendisiyle Allah arasında hiçbir günah kalmaz.”²

10650. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tembellikten uzak durun. Zira rabbiniz merhametlidir. Az bir şeyi de taktir eder. Şüphesiz insan Allah için iki rekat namaz kılar ve Allah da o iki rekat vesilesiyle onu cennete götürür.”³

10651. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah herkimin bir namazını kabul ederse ona azap etmez ve herkimden bir hayırlı iş kabul ederse ona azap etmez.”⁴

2294. Bölüm

Vedalaşır Gibi Namaz Kılmaya Emir

10652. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Adeta ömrünün son namazını kılıyormuşsun gibi namaz kıl. Zira böyle bir namaz Allah’a yakınlaşma ve ulaşma sebebidir.”⁵

10653. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Farz bir namaz kıldığında vaktinde ve onunla vedalaşan, ona geri dönmekten korkan kimse gibi namaz kıl ve gözlerini secde yerine dik. Eğer sağında veya solunda birinin olduğunu bilersen güzel namaz kılarısın. Bil ki sen, seni gören ve senin görmediğin bir kimsenin (Allah’ın) karşısındasın.”⁶

2295. Bölüm

Namazı Yüzüne Vurulan

10654. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bazı namazların yarısı, üçte biri, dörtte biri, beşte biri ile onda biri kabul edilir. Bazı namazlar eski elbise gibi büzüştürülür ve sahibinin yüzüne atılır. Namazından sadece kalbinle teveccüh ettiğin bölümü nasibindir.”⁷

10655. *İmam Bakır (a.s) veya İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namazından sadece kalbi teveccüh ile iç içe olan bölümü nasibindir. O halde birisi namazının tümünde gaflet ederse veya eda etmekten gaflete düşerse (vaktinde kılmazsa) o namazı

¹ a.g.e, 84/249/41

² el-Kaşı, 3/266/12

³ el-Fakih, 1/209/631

⁴ el-Kaşı, 3/266/11

⁵ Bihar, 78/200/28

⁶ Emali es-Seduk, 212/10

⁷ Bihar, 84/260/59

büzüştürülür ve sahibinin yüzüne atılır.”¹

10656. *Allah Davud’a (a.s) şöyle vahyetmiştir:* “Bazen kul namaz kılar, ben onu yüzüne vururum ve sesinin bana ulaşmasına engel olurum. Ey Davud! Onun kim olduğunu biliyor musun? O fisk (günahkar) gözle müminlerin namusuna bakan kimsedir. O kendi kendisine, gücü olduğu taktirde zulümle herkesin boynunu vuracağını” söyleyen kimsedir.”²

10657. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namaz dört pay üzere bina edilmiştir: Ondan bir pay kamil abdest almaktır, bir pay rüku, bir pay secde ve bir pay da huşudur. . . Herkim namazın bu dört payını kamil kılmazsa namaz karanlıklar içinde yukarı yükselir, göklerin kapısı yüzüne kapanır ve (namaz kendisine) şöyle der: “Beni zayı ettin, Allah da seni zayı etsin.” Böylece namaz, kılan kimsenin yüzüne savrulur.”³

10658. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz kılan kimseye, başkasıyla işi olmayan bir melek tayin edilir. Dolayısıyla kul namazını bitirince de o melek namazı alır ve yukarı çıkarır. Eğer

kabul edilen namazlardansa kabul edilir. Eğer kabul edilecek namazlardan değilse o meleğe şöyle denir: “Onu kuluma geri çevir.” Böylece melek o namazı aşağı indirir ve sahibinin yüzüne vurur ve şöyle der: “Of olsun sana! Senin işlerin sürekli benim zahmete ve sıkıntıya düşmeme sebep olur.”⁴

2296. Bölüm Namazı Olmayan Kimse

10659. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zekat vermeyen kimsenin namazı yoktur.”⁵

Bak. Ez-Zekat, 1576. Bölüm

10660. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namazın rüku ve secdesini kamil bir şekilde yerine getirmeyen kimsenin namazı yoktur.”⁶

10661. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hakın, hakıb ve hazık kimsenin namazı yoktur. Hakın, idrarı (küçük abdesti) gelen kimsedir. Hakıb dışkısı (büyük abdesti) gelen kimsedir ve hazık ise ayağı (ayakkabıdan dolayı) sıkışan kimsedir.”⁷

¹ a. g. e.

² a. g. e. 84/257/55

³ Deaim’ul İslam, 1/158

⁴ el-Kafi, 3/488/10

⁵ Mişkat’ul Envar, 46

⁶ Bihar, 72/198/26

⁷ Emali es-Seduk, 337/12

10662. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namazda kasten sağında ve solunda kimin olduğunu bilen kimsenin namazı yoktur.”¹

2297. Bölüm Mümin Olmadığı Halde Namaz Kılan Kimse

10663. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlara öyle bir zaman gelir ki camilere toplanır, namaz kılarlar ama onlar arasında hiçbir mümin bulunmaz.”²

10664. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Müezzin ezan söyler ve bir topluluk namaz kılar. Ama hiçbirisi mümin değildir.”³

10665. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nice ibadet eden kimsenin dini yoktur.”⁴

bak. el-İman, 263. Bölüm

2298. Bölüm Namazın Tevili

10666. *İmam Ali (a.s), namaz kılan birine şöyle buyurmuştur:* “Ey adam! Namazın tevili biliyor musun?” O, “Efendim! Namazın ibadet dışında bir tevili var mıdır?” diye sorunca İmam şöyle buyurdu:

“Muhammed’i Peygamber olarak gönderene andolsun ki evet vardır... Tekbiret’ul İhram’a kadar ilk tekbirinin anlamı şudur ki “Allah-u Ekber” deyince kalbinden ve ruhundan Allah’ın kıyam veya kuud (kalkmak veya oturmak) ile vasıflandırılmaktan daha büyük olduğunu geçirmendir. İkinci tekbirde kalbinden Allah’ın hareket veya sükun (hareketsiz) olarak nitelendirilmekten daha büyük olduğunu geçirmendir. Üçüncü tekbirde ise O’nu cisim ile nitelendirilmekten, bir şeye benzemekten ve bir şeyle mukayese edilmekten daha büyük olduğunu bilmendir. Dördüncü tekbirde O’nu herhangi bir şeye maruz kalmaktan ve hastalıkların kendisini incitmesinden daha büyük bilmendir. Beşinci tekbirde ise O’nun herhangi bir cevher veya araz (söz veya ilinek) ile nitelendirilmekten, herhangi bir şeye hulul etmesinden veya hiçbir şeyin kendisine hulul etmesinden daha yüce olduğunu bilmendir. Altıncı tekbirde ise O’nda, zeval, bir yerden bir yere nakil ve hadis (sonradan oluşmuş) varlıklarda var olan değişikliklerin caiz olmadığını kalbinden geçirmendir. Yedinci tekbirde ise beş duyu için

¹ Bihar, 84/249/41

² Kenz’ul Ummal, 31109

³ a. g. e. 31110

⁴ Gurur’ul Hikem, 5340

mahalli olmasından daha yüce bilmendir. Rükuda boynunu uzatmanın tevili ise kendi kendine şöyle demendir: “Eğer boynumu vurursan yine sana iman ederim.” Rükudan başını kaldırmanın ve “semiallahu. . .” (Allah duyar) cümlesinin tevili ise şudur: “Beni yokluk sahnesinden varlık sahnesine çıkarandır. İlk secdenin tevili ise secde halinde ve kalbinden “beni topraktan yarattın” gerçeğini geçirmendir. İlk secdeden başını kaldırmanın tevili ise şudur: “Beni topraktan yarattın.” İkinci secdenin anlamı ise şudur: “Beni toprağa geri çevireceksin.” İkinci secdeden başını kaldırmakta ise kalbinden, “yeniden beni topraktan çıkarırsın” diye geçirmendir.” Sol tarafa oturmanın, sağ ayağı sol ayağın üzerine koymanın tevili ise kalbinden, “Allah’ım! Ben hakkı ayakta tuttum ve batılı öldürdüm” diye geçirmendir. Teşehhüd’ün tevili ise şundan ibarettir: İmanını yenilemek, İslam’ını tekrarlamak ve ölümden sonra yaratılışı ikrar etmek. Selam vermenin tevili ise münezzeh olan rabbi yüceltmek, onu zalimlerin kendi hakkında söylediklerinden, ilhada saplananların nitelendirmesinden daha üstün bilmektir. Es-Selamu

aleykum ve rahmetullahi ve berekatuh cümlesinin tevili ise rahmet ve münezzeh olan Allah’ın sevgisini talep etmektir. Bu ise sizin kıyamet günü azaptan emanda oluşunuz anlamındadır.”¹ *Müminlerin Emiri (a.s) daha sonra şöyle buyurmuştur:* “Herkim namazın tevilini bu şekilde bilmezse namazı nakıstır.”

10667. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bu yedi tekbirden ilk tekbirin tevili ise şudur ki Allah beş parmakla (dokunma duyusu) ile hissedilmesidir.”²

10668. *İmam Ali (a.s), kamet getirirken söylenen “Kad kamet’is-Salat” cümlesinin anlamı hususunda şöyle buyurmuştur:* “Yani görüşme, münacaat, hacetlerin kabul edilişi, hacetlere ulaşma, aziz ve celil olan Allah’a bağlanma, keramet, bağış, hoşnutluk ve mağfiret vakti ulaştı.”³

2299. Bölüm

Kapsamlı Namaz Adabı

10669. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namazın hakkı şudur ki onun aziz ve celil olan Allah’ın huzuruna giriş olduğunu, namazda aziz ve celil olan Allah’ın huzurunda durduğunu bilmendir. O halde bunu bildikten sonra zelim

¹ Bihar, 84/254/52

² a. g. e. s. 256/52

³ Mean’il, Ahbar, 41/1

ve hakir bir kul gibi rağbetli, çekinen, ümitli, korkulu, sefil ve yakarış ehli olmalı ve karşısında durduğun kimseye (Allah'a) saygı olarak huzur ve vakarla durmalı, kalbinle namaza yönelmeli, namazı şartlarına ve haklarına riayet ederek eda etmelisin.”¹

10670. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kibleye doğru durduğunda dünya ve içindeki olan her şeyi, insanları ve hallerini tümüyle unutmalı, kalbini seni Allah’tan alıkoyan her şeyden uzak tutmalı, kalp gözüyle Allah’ın azametini görmeli, herkesin yaptıklarının karşılığını gördüğü, herkesin gerçek mevlası olan Allah’a döndürüldüğü ve senin korku ve ümit ayağı ile huzurunda durduğun günü hatırlamalısın. Tekbir söyleyince en üst gökler ve yeryüzü arasında olan her şeyi O’nun kibriyası karşısında değersiz gör. Zira kul tekbir getirdiğinde Allah-u Teala kalbine bakar da tekbirin hakikatini görmezse şöyle der: “Yalancı, beni mi kandırıyorsun? İzzet ve celalime andolsun ki seni zikrimin tatlılığından mahrum kılarım, bana yaklaşmana ve benimle münacaatta bulunmana engel olurum.” Bil ki Allah senin hizmetine muhtaç değildir. İbadet

ve duandan müstağnidir. Seni ihsan ve rahmetinden dolayı davet etmiştir ki sana rahmet etsin ve cezasından uzaklaştırsın.”²

10671. Masum (a.s) şöyle buyurmuştur: “Al-i Muhammed’in (s.a.a) alimlerinden birine şöyle arzedildi: “Fedan olayım! Namazın gerçek manası nedir?” O şöyle buyurdu: “Niyetle namaza girince, ululayarak ve yücelterek tekbir getirince, tane tane kıraat edince, huşu içinde ruku edince, tevazu içinde başını rükudan kaldırınca, horluk ve huzu içinde secdeye kapanınca, ihlas ve ümitle teşehhüt okuyunca, rağbet ve rahmetle selam verince, korku ve ümitle namazı tamamlayınca Allah’ın rahmetinin kula inmesi ve kulun Allah’a ulaşmayı talep etmesidir. Böyle yaptığı takdirde namazının hakikatini yerine getirmiştir.” “Namazın adabı nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Kalp huzuru, (namazda her türlü hareketten) organlarını uzak tutmak, Allah Tebarek ve Teala karşısında horluk içinde durmak, cenneti sağa, cehennemi görmeyi sola, sıratı önüne ve Allah’ı ise karşıya koymaktır.”³

10672. İdris’in Subuf’unda şöyle yer almıştır: “Namaza durunca zihin

¹ Bihar, 74/4/1

² Bihar, 84/230/3

³ a. g. e. s. 246/37

ve fikrinizi namaza yöneltin, Allah'ı temiz ve O'ndan başka her şeyden uzak bir kalple çağırın, huzu, huşu, itaat ve tevazuyla maslahat ve menfaatlerinizi O'ndan isteyin. Ruku ve secde edince dünyevi fikirleri, kötü ve uygunsuz hayalleri, kötü ve çirkin amelleri, hile ve düzen düşünceleri, haram yemeyi, saldırganlığı, düşmanlığı ve kinleri kendinizden uzaklaştırın. Bütün bunların hepsini kendi aranızdan uzağa atın.”¹

10673. *Allah Musa b. İmran'a şöyle vahyetmiştir:* “Ey Musa! Tövbeni öne sal ve günahını ertele. Namaza durunca benim karşımda sakın ve yavaşça hareket et.”²

2300. Bölüm

Namazda Gevşek Davranmaktan Sakınmak

Kur'an:

“Ey iman edenler! Sarhoşken, ne dediğinizi bilene kadar namaza yaklaşmayın.”³ Doğrusu münafıklar Allah'ı aldatmağa çalışırlar, oysa O, onlara aldatmanın ne olduğunu gösterecektir. Onlar namaza tembel tembel

kalkarlar ve Allah'ı pek az anarlar.”⁴

10674. *Halebi şöyle diyor:* “İmam'a (a.s), **“Ey iman edenler. . . yaklaşmayın”** ayeti hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “Buradaki sarhoşluktan maksat uykudur. Uyku sersemliği sizlerin ruku, secde ve tekbirlerinizde ne söylediğinizi bilmeye izin vermez. Halktan bir çoğunun düşündüğünün tam tersine ayetteki sarhoşluktan maksat, şarap sarhoşluğu değildir. Mümin şarap içmez ve sarhoş olmaz.”⁵

10675. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bitkin, ağır ve uyku halinde namaza durma. Zira bunlar nifakın hasletlerindendir ve Allah müminleri sarhoşluk halinde, yani uyku sarhoşluğunda namaza durmaktan nehyetmiştir.”⁶

10676. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz halinde uyku sana galebe çalınca namazı kes ve uyu. Zira böyle bir hal içinde kendine duamı yoksa bedduamı edeceğini bilemezsin.”⁷

10677. *Mirac hadisinde şöyle yer almıştır:* “Ey Ahmet! Üç kula şaşırdım: Namaza durduğu bir halde kime el uzattığını, kimin

¹ a. g. e. s. 253/49

² a. g. e. s. 259/57

³ Nisa suresi, 43. ayet

⁴ Nisa suresi, 142. ayetler

⁵ Tefsir-i Ayyaşi, 1/242/137

⁶ a. g. e. 1/242/134

⁷ Bihar, 84/283/5

karşısında durduğunu bilen, ama uykusu gelen kula.”¹

bak. 460. Konu, el-Kesl

2301. Bölüm Namazın Vakitlerini Gözetmek

Kur'an:

“Vay o namaz kılanların haline ki onlar kıldıkları namazdan gafilirdirler.”²

“Namazlarına riayet ederler. İşte onlar, temelli kalacakları Firdevs cennetine varis olanlardır.”³

10678. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah nezdinde hiçbir şey namazdan daha sevimli değildir. O halde dünya işlerinden hiçbir şey sizi namaz vakitlerinden alıkoymasın. Zira aziz ve celil olan Allah bir grup insanı kınamış ve şöyle buyurmuştur: **“Onlar namazlarından gafilirdirler.”** Yani namaz vakitlerinden gafilirdirler ve ona önem vermezler.”⁴

10679. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim şu iki haslete sahip olmazsa ondan uzak dur,

uzak dur, uzak dur!” Kendisine, “O iki haslet nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Namaz vakitlerine özen göstermek, (mümin kardeşlere) mali yardımlarda bulunmak”⁵

10680. İmam Ali (a.s), Muhammed b. Ebi Bekr'e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur: “Namaz vakitlerine dikkat et ve namazlarını vaktinde kıl. İşin yoktur diye onu vaktinden önce kılma ve fazla işin vardır diye onu vaktinden sonraya erteleme.”⁶

10681. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Namazları kılmada çok dikkatli davranmak kula dindarlık olarak yeter.”⁷

10682. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kul, şüphesiz namazın vakitlerine ve güneşin durumlarına önem verecek olursa, ölüm anında huzur içinde olacağını, hüznün ve kederlerinin giderileceğini ve ateşten kurtuluşunu kendisi için garantilerim.”⁸

10683. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Beş vakit namazları vaktinde kılmaya dikkat edin. Zira bu namazların aziz ve celil olan

¹ a. g. e. 77/22/6, bak. Tüm hadise

² Maun suresi, 4 ve 5. ayetler

³ Müminun suresi, 9 ve 10. ayetler

⁴ el-Hisal, 621/10

⁵ a. g. e. 47/50

⁶ Bihar, 83/14/25

⁷ Tenbih'ul Havatir, 2/122

⁸ Bihar, 83/9/5

Allah nezdinde (yüce bir) makamı vardır.”¹

10684. *Faḡl b. Yesar İmam Bakır’a (a.s), “Namazlarına dikkat edenler” ayetini sorunca, İmam şöyle buyurdu:* “Maksat farz namazlardır.” *Kendisine şöyle arzettim: “Onlar namazlarında süreklidirler” ayetinin anlamı nedir?” İmam şöyle buyurdu:* “Maksat nafile namazdır.”²

bak. eṣ-Şia, 2149. Bölüm, b. 9936

Eṣ-Zikr, 1337. Bölüm

Nur’us Sakaleyn, 5/416, 20, 22

Vesail’uṣ Şia, 3/18, 7. Bölüm

2302. Bölüm Namazı İlk Vaktinde Kılmaya Teşvik

10685. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namazı ilk vaktinde kılmanın son vaktinde kılmaktan üstünlüğü, ahiretin dünyaya üstünlüğü gibidir.”³

10686. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namazı vaktinde kılmanın, sonunda kılmadan üstünlüğü mümin için mallarından ve çocuklarından daha hayırlıdır.”⁴

10687. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bil ki ilk vakit her zaman daha iyidir. O halde

yapabildiğin kadar bu hayırlı işe koş. Aziz ve celil olan Allah nezdinde en sevimli iş az bile olsa kulun sürekli yaptığı iştir.”⁵

10688. *Feḡḡaṣ şöyle diyor:* “İmam Rıza (a.s) bazı Alevileri (seyyidler) karşılamak için dışarı çıktı. Bu esnada namaz vakti geldi. İmam yolunu orada bulunan bir köşke doğru değiştirdi. Bir taşın altına gelerek şöyle buyurdu: “Ezan oku!” Ben, “Dostlarımızın da bize katılmasını bekleyelim” diye arzettim: “İmam şöyle buyurdu: “Allah seni bağışlasın! Namazı sebepsiz yere geriye erteleme. Her zaman namazı ilk vaktinde kılmaya çalış.” Böylece ben ezan okudum ve namaz kıldık.”⁶

10689. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İlk vaktinde kılınan farz namazlar, şartlarıyla yerine getirilmişse, daha yeni ağaçtan ayrılan tap taze ve güzel kokan asmadan daha güzel kokuludur. O halde namazı ilk vaktinde kılmaya çalışın.”⁷

10690. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her namazın iki vakti vardır: İlk ve son. İlk vakit en iyi vakittir. Hiç kimse özrü olmaksızın namazını son vakte havale etmesin. Son vakit sadece

¹ a. g. e. 77/293/2

² el-Kaḡi, 3/270/12

³ Sevab’ul Ummal, 58/2

⁴ Bihar, 82/359/43

⁵ el-Kaḡi, 3/274/8

⁶ Bihar, 83/21/38

⁷ Sevab’ul A’mal, 58/1

hasta, sakat ve özürlü olan kimseler için taktir edilmiştir. İlk vakit Allah'ın hoşnutluğuna sebep olur, son vakit ise Allah'ın bağışlamasına neden olur.”¹

2303. Bölüm Namazı Terkeden Kimse ve Küfür

Kur'an:

“Onlar cennettedirler.

Suçlulara: “Sizi bu yakıcı ateşe sürükleyen nedir?” Diye sorarlar. Onlar derler ki: “Namaz kılanlardan değildik.”²

“O, peygamberi doğrulamamış, namaz kılmamış, ama yalanlayıp yüz çevirmiş, sonra da salına salına kendinden yana olanlara gitmişti. Sana yazıklar olsun, yazıklar! Daha ne olsun, sana yazıklar olsun, yazıklar!”³

10691. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Namaza riayet edin, onu gözetin, çok kılın ve onunla Allah'a yakınlaşmaya çalışın. Çünkü namaz “Müminler üzerinde vakitleri belirli bir farzdır.” Kendilerine “Sizi bu yakıcı ateşe sürükleyen nedir?”

diye sorulduğunda Cehennem ehlinin “Biz namaz kılanlardan değildik” diye cevap verdiklerini işitmediniz mi?”⁴

10692. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Müslüman ve kafır arasında farz namazı kasten terketmesi veya hafife alarak kılmaması dışında bir mesafe yoktur.”⁵

10693. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim namazı terkederse İslam'dan bir nasibi yoktur.”⁶

10694. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İman ve küfür arasındaki sınır namazı terketmektir.”⁷

10695. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Namaz dinin sütunudur. O halde her kim bilerek namazı terkederse dinini harap etmiştir. Her kim namazı vaktinde kılmazsa “Veyl’e girer. Veyl cehennemde bir vadinin adıdır. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “Veyl olsun namaz kılanlara ki onlar namazlarından gafilidirler.”⁸

10696. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim bir özürlü olmaksızın namazını vakti geçinceye kadar kılmazsa ameli

¹ Bihar, 83/25/47

² Müddessir, 40-43. ayetler

³ Kıyamet suresi, 31-35. ayetler

⁴ Nehc’ul Belağa, 199. hube

⁵ Sevab’ul A’mal, 275/1

⁶ Bihar, 82/232/57

⁷ Kenz’ul Ummal, 18869

⁸ Cami’ul Ahbar, 185/455

boşa çıkmıştır. Kul ve küfür arasındaki sınır namazı terketmektir.”¹

10697. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim namazın sevabına itinasızlık ederek ve namazı terketmenin cezasından korkmayarak namazı terkederse ben de onun ya Yahudi ya Hristiyan yada Mecusi olarak ölmesinden endişe etmem.”²

10698. *İmam Sadık (a.s) kendisine,* “Neden zina eden kimse değil de namazı terkeden kimse kafir olarak adlandırılmıştır?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Zira zina ve benzeri iş yapanlar şehvetin galebe çalması sebebiyle bu işe başvururlar ama namazı terkeden kimse sadece onu hafife almak veya itinasızlık göstermek sebebiyle terketmektedir.”³

10699. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namazı terkeden kimse Allah’tan kendisini dünyaya geri göndermesini ister. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **“Onlardan birine ölüm çatınca şöyle der: “Rabbim beni geri gönder...”**”⁴

bak. Vesail’uş Şia, 3/28, 11. bölüm

¹ a. g. e. h. 456 457

² a. g. e. s. 186/462

³ İlel’uş Şerayi’, 339/1

⁴ Bihar, 77/58/3

2304. Bölüm Namazı Zayi Etmekten Sakındırmak

Kur’an:

“Onların ardından, namazı bırakan, şehvetlerine uyan bir nesil geldi. İşte bunlar azgınlıklarının karşılığını göreceklerdir.”⁵

10700. *İmam Kazım (a.s) Allah-u Teala’nın, “Onlar namazlarından gafilirdirler” ayeti hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Maksat namazı zayi etmektir.”⁶

10701. *İmam Ali (a.s) Muhammed Bin Ebi Bekr’e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Bil ki her şey senin namazına bağlıdır ve bil ki her kim namazı zayi ederse diğer işleri daha çok zayi eder.”⁷

10702. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ademoğlu beş vakit namazlara özen gösterdikçe şeytan ondan dehşete kapılır ama onları zayi edince ona karşı küstahlaşır ve onu şiddetli belalara düşürür.”⁸

10703. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kul namazını vaktinde kılar ve ona özen gösterirse o namaz bembeyaz ve tertemiz bir şekilde Allah’ın

⁵ Meryem suresi, 59. ayet

⁶ el-Kafı- 3/268/5

⁷ Bihar, 83/24/44

⁸ a.g.e, 82/202/2

dergahına yükselir ve şöyle der: “Beni korudun Allah da seni korusun.” Ama eğer namazı vaktinde kılmaz ve onu korumazsa simsiyah ve karanlık olarak (kendisine) döner ve şöyle der: “Beni zayı ettin Allah da seni zayı etsin.”¹

bak. Vesail’uş Şia, 3/18, 7. Bölüm

2305. Bölüm

Namazı Hafife Almayın

10704. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namazı hafife almayın zira Peygamber (s.a.a) vefat etmek üzereyken şöyle buyurmuştur: “Namazı hafife alan kimse benden değildir.”²

10705. *İmam Sadık (a.s) Allah Resulü’nün (s.a.a) şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:* “Namazı hafife alan kimse benden değildir. Allah’a yemin olsun ki (Kevser) havuzunun yanında yanıma gelemez.”³

10706. *Ebu Basir şöyle diyor:* “Ben İmam Sadık’ın vefatı sebebiyle başsağlığı dilemek için Hamide’nin huzuruna vardım Hamide ağladı ve şöyle dedi: “Ey Eba Muhammed! Keşke İmam

vefat edince sen orada olsaydın. İmam gözlerinin birini yumduktan sonra bana şöyle dedi: “Akrabalarımı ve yakınlarımı yanıma çağır.” Hepsi İmamın etrafına toplanınca şöyle buyurdu: Namazı hafife alan kimseler şefaatiimize nail olamazlar.”⁴

10707. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Namazını önemsemeyen kadın ve erkeği Allah on beş haslete müptela kılar.”⁵

bak. Vesail’uş Şia, 3/15, 6. Bölüm

2306. Bölüm

Namazda Sağa Sola Bakmaktan Sakındırmak

10708. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kul (namazda) etrafına iltifat etmedikçe Allah ona teveccüh eder.”⁶

10709. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Namaz halinde kiblede yüz çevirmek şeytanın bir müdahalesidir. O halde namaz halinde kiblede yüz çevirmekten sakının. Zira kul namaza durunca Allah Tebarek ve Teala ona yönelir ve kul o tarafa bu tarafa teveccüh edince Allah Tebarek ve

¹ a. g. e. 83/9/2

² el-Kafı, 3/269/7

³ İle’uş Şerayi’, 356/2

⁴ Müstedrek’ul Vesail, 3/25/2923

⁵ Felah’us Sail, 22

⁶ Bihar, 84/261/59

Teala ona şöyle buyurur: “Ey Ademoğlu! Kimden yüz çeviriyorsun? –Üç defa tekrarlar-kul dördüncü defa kible den yüz çevirince Allah da ondan yüz çevirir.”¹

10710. *İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala’nın, “Yüzünü hanif olarak dine çevir” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Yani namaza dur ve yüzünü sağa sola çevirme.”²

10711. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kul namaz ile meşgul olunca şeytan onun yanına gelir ve kendisine şöyle der: “Falan şeyi hatırla, falan şeyi an.” Sonunda insan kaç rekat kıldığını şaşırır.”³

10712. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Acaba namazda yüzünü çeviren kimse Allah’ın yüzünü eşek şekline dönüştürmesinden korkmaz mı?”⁴

2307. Bölüm Namaz Hırsız

10713. *Resulullah (s.a.a) ashabına şöyle buyurmuştur:* “Sizlere insanların en hırsızını göstermeyeyim mi?” Ashab, “Göster ey Allah’ın Resülü!

Deyince şöyle buyurdu: “İnsanların en hırsız namazından çalan bir kimsedir. Böyle bir kimsenin namazı eski bir elbise gibi büzüştürülür ve yüzüne vurulur.”⁵

10714. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hırsız, insanlardan bir şey çalan kimse değildir. Aksine hırsız, namazından çalan kimsedir.”⁶

10715. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hırsızların en hırsız namazından hırsızlık eden kimsedir. Yani farzlarını kamil bir şekilde eda etmeyen kimsedir.”⁷

10716. *İmam Ali (a.s) namazın secdelerini hızlı bir şekilde yerine getiren kimseye şöyle buyurmuştur:* “Ne zamandan beri bu tür namaz kılıyorsun?” O şahıs şöyle arzetti: “Falan zamandan beri.” İmam şöyle buyurdu: “Senin gibi birisi Allah nezdinde yeri gagalayan karga gibidir. Eğer (bu şekilde) ölürsen Ebu Kasım Muhammed’in dininden başka bir din üzere ölürsün.” Sonra şöyle buyurdu: “İnsanların en hırsız namazından çalan kimsedir.”⁸

bak. Ez-Zikr, 1337. Bölüm

¹ Kurb’ul Esnad, 150/546

² Tefsir-i Ali b. İbrahim, 2/155

³ Bihar, 84/259/58

⁴ a. g. e.

⁵ Bihar, 84/257/55

⁶ a. g. e. s. 267/68

⁷ Deaim’ul İslam, 1/135

⁸ el-Mehasin, 1/162/232

2308. Bölüm Namazı Kısa Tutmak

10717. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kul namaza durup namazını hafife alarak kılarsa Allah Tebarek ve Teala meleklerine şöyle buyurur: “Bu kulumu görüyor musunuz? Adeta ihtiyaçlarının benden başkası tarafından karşılandığını zannediyor. Acaba o ihtiyaçlarının

benim elimle karşılandığını bilmiyor mu?”¹

10718. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Farz namazı kısa, nafile namazı ise uzun kılmak ibadettendir.”²

10719. “Allah Resülü’nün (s.a.a) namazı herkesten daha kamil ve kısaydı.”³

Bak Vesail’uş Şia, 3/24, 9. Bölüm

¹ el-Kaфі, 3/269/10

² el-Mehasin, 2/46/1136

³ el-Fakih, 1/306/920

299. Konu

es-Salat (2)
Namaz (2)
Cemaat Namazı

• *Vesail'us Şia, 5/370, Ebbab'us Selat ve'l-Cemaat*

2309. Bölüm

Cemaat Namazı

10720.Hz. Lokman (a.s) oğluna öğüt ederek şöyle buyurmuştur: “Mızraklar üzerinde bile olsa namazı cemaatle kıl.”¹

10721.Resulullah (s.a.a) camide namaz kılma hususunda ağır davranan Müslüman bir grup hakkında şöyle buyurmuştur: “Bir grup mescidde namaz kılmaya çağırılıyorlar (ve erteliyorlar). Nerede ise bir miktar odun toplanmasını ve odunların kapılarına konulmasını, ateş yakılmasını ve böylece evlerinin ateşe verilmesini emredeceğim.”²

10722.İmam Ali (a.s) hakeza bu hususta şöyle buyurmuştur: “Ya cemaat namazlarımızda hazır bulunsunlar ya bizden uzaklaşsınlar, bize komşu olmasınlar ve biz de onlara komşu olmayalım.”³

10723.İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Cemaatle kılınan namaz tek başına kılınan namazdan yirmi dört kat daha faziletlidir. O halde cemaatle kılınan bir namaz yirmi beş namaz sayılmaktadır.”⁴

10724.Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim beş vakit

namazı cemaatle kılsa kendisine iyi zanda bulununuz.”⁵

10725.İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “Cemaat namazı; ihlas, tevhid, İslam ve Allah’a ibadet aşık olsun ve meşhur hale gelsin diye taktir edilmiştir. Zira bu tür şeylerin açığa çıkması alemin doğu ve batısındaki insanlar üzerinde, bir olan Allah’ın hüccetidir. Hakeza münafık, (namaz ve dini) hafife alanlar ıkrar edip kabul ettiği şeyi yerine getirsin diye, Müslüman olduğunu açığa vursun, ona dikkat etsin diye ve hakeza insanların birbirinin Müslüman olduğuna şahadetleri mümkün olsun diye bütün cemaat namazı takdir edilmişti. Bütün bunların yanı sıra cemaat namazı iyilik ve takva yolunda birbirine yardımda bulunmaya, aziz ve celil olan Allah’a karşı bir çok günahlardan sakınmaya sebep olur.”⁶

10726.İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Cemaat ve namaz için toplanmak kimin namaz kıldığı, kimin namaz kılmadığı, kimin namazı vaktinde kıldığı, kimin de namazı zayi ettiği bilinsin diye taktir edilmiştir. Eğer cemaat namazı olmasaydı hiç kimse bir diğerinin salah ve temizliğine

¹ Mehasin, 2/126/1348

² Vesail, 3/478/2

³ Tenbih’ul Havatir, 2/87

⁴ et-Tehzib, 3/25/85

⁵ el-Kafi, 3/371/3

⁶ Vesail’uş Şia, 5/372/9

tanıklıkta bulunamazdı. Zira cemaatle namaz kılmayan kimse Müslümanlar açısından namazsızdır. Zira Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Hiç bir sebebi ve özü olmadan mescidde Müslümanlarla namaz kılmayan kimsenin namazı yoktur.”¹

10727. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Cemaatle kılınan ilk namaz şu şekildeydi: Allah Resulü (s.a.a) Müminlerin Emiri Ali bin Ebi Talib (a.s) ile namaz kılıyordu. Ebu Talib ve Cafer yanlarından geçtiler. Ebu Talib Cafer’e şöyle dedi: “Oğlum! Amcanın oğlunun yanında namaz kıl.” Resulullah (s.a.a) Cafer’in yanında durduğunu hissedince namazda imamlıkta bulunmak için ileri gitti ve Ebu Talib sevinerek geri döndü. İşte o gün kılınan bu namaz cemaatle kılınan ilk namaz olmuştur.”²

10728. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz Cuhenni Peygamberin (s.a.a) huzuruna vararak şöyle arzetti: “Ey Allah’ın Resulü! Ben çölde, eşim, çocuklarım ve kölelerimle yaşıyorum. Namaz vakti ezan söylüyorum, namaza duruyorum ve onlarla namaz kılıyorum acaba benim namazım cemaatle midir?” Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “Evet” o şöyle arzetti: “Ey

Allah’ın Resulü! Bazen kölelerim su bulmaya gidiyor, ben, eşim ve çocuklarım yalnız kalıyoruz. Namaz vakti ezan okuyorum, namaza duruyorum ve onlarla birlikte namaz kılıyorum. Acaba namazım cemaat namazı sayılır mı?” Peygamber, “Evet” diye buyurdu. Cuhenni şöyle arzetti: “Bazen çocuklarım hayvanların peşine gidince ben ve eşim yalnız kalıyoruz. Ben de namaz vakti ezan okuyorum, namaza duruyorum ve onunla namaz kılıyorum. Acaba bu cemaat namazı sayılır mı?” Peygamber (s.a.a), “Evet” diye buyurdu. O şöyle arzetti: “Ey Allah’ın Resulü! Bazen eşim de bir iş icabı gidiyor ve ben yalnız kalıyorum, ezan okuyorum, namaza duruyorum ve namaz kılıyorum. Acaba benim tek başıma kıldığım namaz cemaat namazı sayılır mı?” Peygamber şöyle buyurdu: “Evet, mümin tek başına da cemaat sayılır.”³

bak. Vesail’uş Şia, 5/375, 2. Bölüm

2310. Bölüm Cemaat İmamının Riayet Etmesi Gereken Şey ve İmamete En Layık Olan Kimse

¹ İlel’uş Şerayi’, 325/1

² Bihar, 35/68/2

³ et-Tehzib, 3/265/749

10729. *İmam Ali (a.s)* “*Muhammed bin Ebi Bekr’i Mısır’a vali tayin edince ona şöyle tavsiyede bulundu: “Namazının nasıl olduğuna bir bak. Zira sen halkının imamısın. Namazı kamil bir şekilde yerine getirmen, hafife almaman ve nakıs kılmaman gerekir. Zira her kim halk için imamlık eder ve namazlarında eksiklik olursa günahları onun (imamın) boynunadır. Onların namazından hiçbir şey eksilmez. O halde namazı kamil bir şekilde eda et ve namaza dikkat göster ki sen de onlar kadar sevaba erişesin ve bu onların sevabından bir şeyi azaltmaz.”*”¹

10730. *İmam Ali (a.s) Malik Eşter’e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur: “Namazı, uzatıp insanları bıktırmadan, hızlandırıp zayi etmeden, içlerinde hastalar ve ihtiyaç sahipleri olduğunu bilerek kıldır. Beni Yemen’e göndereceği zaman Resulullah’a “Onlara nasıl namaz kıldırırım” diye sordum. O da şöyle buyurdu: “En zayıflarının namazı gibi namaz kıldır, müminlere karşı merhametli ol.”*”²

10731. *İmam Ali (a.s) şehirlerin valilerine yazdığı mektubunda şöyle*

buyurmuştur: “Onlarla (halkla) en zayıfları gibi namaz kıl ve namazda fitne çıkarmaya çalışma.””³

10732. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yalnız olunca üç tekbir, imam olunca da bir tekbir yeterlidir. Zira cemaat arasında muhtaç, zayıf ve yaşlı kimseler de vardır.”*”⁴

10733. *İmam Ali (a.s) kendisine, “Cemaat namazına kim layıktır?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Allah Resülü (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanların imamlığını daha çok Kur’an okuyan (kıraati iyi olan) kimse üstlenmelidir. Eğer kıraatlerde eşit olurlarsa hicrette daha önde olan kimse imam olmalıdır. Eğer hicrette de eşit olurlarsa yaşı fazla olan kimse bunu üstlenmelidir. Eğer yaşları aynı olursa sünneti daha iyi bilen ve dinde daha fakih olan kimse imamlığı üstlenmelidir. Sizlerden hiç kimse birinin evinde ev sahibinden ve hiçbir hakimden hakim olduğu bölgede öne geçmesin.”*”⁵

¹ Emali et-Tusi, 29/31

² Nehc’ul Belağa, 53. mektup

³ Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 17/22

⁴ İlel’uş Şerayi, 333/1

⁵ el-Kafi, 3/376/5

300. Konu

es-Salat

Namaz (3)

Gece Namazı

• *Bihar, 87/116, 6. bölüm; Selat'ul Leyl*

bak.

• *249. konu, es-Sibr; es-Sivak, 1941. bölüm; el-İstıfâr, 3084. bölüm*

2311. Bölüm Gece Namazının Fazileti

Kur'an:

“Geceleyin uyanıp, yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl. Belki de Rabbin seni övülmüş makama yükseltir.”¹

“(Takva sahipleri) Sabreden, doğru olan, gönülden kulluk eden, hayra infak eden ve seher vakitlerinde bağışlanma dileyenlerdir.”²

“Doğrusu, Allah'a karşı gelmekten sakınanlar, Rablerinin kendilerine verdiğini almış olarak bahçelerde ve pınar başlarındadırlar. Çünkü onlar, bundan önce iyi davrananlardı. Onlar, geceleri az uyuyanlardı.”³

“Rablerini överek yüceltenler, vücutlarını yataklardan uzak tutup korkarak ve umarak Rablerine yalvaranlar ve verdiğimiz rızıklardan infak edenler inanır. Yaptıklarına karşılık

onlar için saklanan müjdeyi kimse bilmez.”⁴

“Gecenin bir kısmında ve yıldızlar kaybolurken de O'nu tespih et.”⁵

“Gecenin bir kısmında O'na secde et; O'nu geceleri uzun uzun tespih et.”⁶

“Şüphesiz, gece kalkışı daha tesirli ve o zaman okumak daha elverişlidir.”⁷

10734. *Resulullah (s.a.a) Ali'ye (a.s.) tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Gece namazını terketme.” Peygamber (s.a.a) bu cümleyi dört defa tekrarladı.”⁸

10735. *Resulullah (s.a.a) Ali'ye (a.s.) şöyle buyurmuştur:* Mümin üç şeyle sevinir: Kardeşleriyle görüşmekten, oruç olduğunda iftar etmekten ve gece sonunda kıldığı teheccüt namazından”⁹

10736. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cebrail sürekli olarak bana gece namaz kılmak için kalkmayı tavsiye etti. Öyle ki ümmetimin en iyi fertlerinin geceleri asla uyumayacaklarını zannettim.”¹⁰

10737. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cebrail sürekli olarak bana gece ibadet için

¹ İsra suresi, 79. ayet

² Al-i İmran suresi, 17. ayet

³ Zariyat suresi, 15-18. ayetler

⁴ Secde suresi, 16-17. ayet

⁵ Tur suresi, 49. a yet

⁶ İnsan suresi, 26. ayet

⁷ Müzzemmil suresi, 6. ayet

⁸ Bihar, 69/392/68

⁹ a. g. e. 74/352/22

¹⁰ Emali es-Seduk, 349/1

kalkmayı tavsiye etti: Ümmetimin iyilerinin gecenin çok az bir kısmı dışında asla uyumayacağını zannettim.”¹

10738. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah İbrahim’i insanlara yemek yedirdiği ve insanların uyuduğu bir zamanda namaz kıldığı için kendine halil (dost) kıldı.”²

10739. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Müminin şerafeti gece namazındadır. Müminin izzeti ise insanların yüz suyunu dökmekten sakınmadadır.”³

10740. İmam Ali (a.s) her zaman şöyle buyururdu: “Biz insanlara yedirmekle ve zorluklarda insanlara yardımcı olmakla ve insanların uyuduğu bir zamanda namaz kılmakla emrolunan Ehl-i Beyti’z.”⁴

10741. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah gece namazıyla sabahlayan kimseyi sever.”⁵

10742. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: **“Mal ve evlat dünya hayatının süsüdür.”** Kulun gecenin sonunda kıldığı sekiz rekat namaz ise ahiretin süsüdür.”⁶

10743. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Gece ibadet için kalkmayı terketme. Şüphesiz kaybeden kimse, gece ibadet için kalkmayı terkeden kimsedir.”⁷

10744. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ben Kur’an okuyan, gece yarıları uykudan kalkan ama sabah olup namaza kalkıncaya kadar (gece namazı için) kalkmayan kimseden nefret ederim.”⁸

10745. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Erkek gece yarısı eşini uykudan uyandırır ve her ikisi abdest alıp namaz kılarlarsa Allah’ı çok zikreden kimselerden sayılırlar.”⁹

10746. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın rahmeti gece yarısı kalkan, namaz kılan, eşini namaz için uyandıran uyanmadığında yüzüne su serpen erkeğin üzerine olsun. Allah’ın rahmeti gece yarısı uykudan uyanan, namaz kılan, eşini namaz için uyandıran ve uyanmadığında yüzüne su serpen kadının üzerine olsun.”¹⁰

10747. İmam Bakır (a.s) ve İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala’nın “Şüphesiz gece yarısı kalkmak.

¹ Kenz’ul Ummal, 21425

² İlel’uş Şerayî, 35/4

³ el-Kafî, 3/488/9

⁴ el-Mehasin, 2/142/1368

⁵ Bihar, 76/60/12

⁶ a. g. e. 83/126/75

⁷ Mean’il Ahbar, 342/1

⁸ Bihar, 83/127/79

⁹ Nur’us Sakaleyn, 4/279/120

¹⁰ Sünen-i Ebi Davud, 1450

.. ve okumak daha elverişlidir”
ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:
“Maksat gecenin son anlarında kalkmaktır.”¹

10748. İmam Sadık (a.s) hakeza,
“ve okumak daha elverişlidir”
ayetinin tefsirinde şöyle buyurmuştur:
“Ayetten maksat insanın sadece Allah için –başkası için değil- yatağından kalkması, aziz ve celil olan Allah’ın huzurunda namaz kılmasıdır.”²

10749. İmam Rıza (a.s) “Allah-u
Teala’nın “Onu geceleri uzun
uzun tesbih et” ayetindeki
teshibten maksat sorulduğunda
şöyle buyurmuştur: “Tesbihten
maksat gece namazıdır.”³

10750. İmam Kazım (a.s) vitr
namazının son rekatından başını
kaldırınca şöyle buyurmuştur:
“Burada iyilikleri senin kendisine
verdiğin bir nimet olarak gören ve
onlara şükretmekten aciz olan
günahı büyük ve avucunda himaye
ve rahmetinden başka hiçbir şey
olmayan kimse durmuştur. Zira
sen mürsel peygamberine
indirdiğin kitapta şöyle
buyurmuşsun: **“Gecenin az bir**
bölümünde uyuyor seher
vakitleri mağfiret diliyorlardı.”
Uykum uzun çekti, sabahlamam
devam etmedi. Şimdi seher

vaktidir ve ben günahlarım için,
zararı, ölümü, hayatı, haşrı ve neşri
kendi elinde olmayan kimse gibi
senden bağışlanma diliyorum.”
İmam bu cümleleri buyurduktan sonra
secdeye kapanıyordu.”⁴

bak. el-Hayr, 1175. bölüm
el-İstiğfar, 3084. Bölüm

2312. Bölüm **Allah’ın Gece Yarısı** **Namaz Kılan Kimseyle** **Övünmesi**

10751. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur: “Kul gece
karanlığında efendisiyle halvet
eder, onunla münacatta bulunursa
Allah kalbini nurani kılar... Sonra
meleklerine şöyle der: “Ey
Meleklerim! Kuluma bakın ki gece
karanlığında batıl ehlinin boş
şeylerle oyalandığı ve gafillerin
uyuduğu bir sırada benimle halvet
etmiştir. Şahit olun ki ben de onu
bağışladım.”⁵

10752. Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur: “Kadın veya erkek
her kul gece namazıyla nasiplenir,
ihlas üzere aziz ve celil olan Allah
için kalkar, tam bir abdest alır,
doğru bir niyet, temiz bir kalp,
huşu içinde bir beden ve ağlayan

¹ Nur’us Sakaleyn, 5/449/19

² Bihar, 87/148/22

³ Nur’us Sakaleyn, 5/486/63

⁴ el-Kafi, 3/325/16

⁵ Emali es-Seduk, 230/9

bir gözle aziz ve celil olan Allah için namaz kılsa saygısını Allah Tebarek ve Teala'dan başka hiç kimsenin bilmediği meleklerden dokuz safı arkasında karar kılar. Her safının bir ucu doğuya ve diğer bir ucu ise batıya uzanır.” Daha sonra şöyle buyurmuştur: “Namazı bitince de o melekler sayısınca kendisi için derece ve makam yazılır.”¹

10753. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Rabbin meleklerle karşı üç kişinin varlığıyla övünür: Yalnız başına geceleyin namaz kılan, secdeye kapanan ve secde halinde uyuyan kimseyle. Allah onun hakkında şöyle buyurur: “Kuluma bakınız ki ruhu benim nezdimde bedeni ise benim için secde halindedir.”²

10754. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah kıyamet günü üç kimsenin yüzüne güler: Yatağında eşinin yanında uyuduğu onu sevdiği halde, kalkıp abdest alıp, camiye giden, namaz kılan ve rabbiyle münacaatta bulunan kimseye.”³

10755. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Üç kimseyi Allah sever, yüzlerine güler ve varlıklarına sevinir: “Allah düşmanlarından bir grupta

karşılaştığında aziz ve celil olan Allah yolunda öldürülünceye veya Allah'ın kendisini galip kılıp ya da şerlerinden koruyuncaya kadar savaşı kimseyi. Allah şöyle buyurur: “Kuluma bakın ki nasıl da benim için nefisini feda etti.” Güzel bir eşi olan, sıcak ve yumuşak yatağında uyuyan ama gece yarısı uykudan kalkıp, şehveti terkeden, beni hatırlayan, benimle münacaatta bulunan kimseyi. Oysa o yatağında uyuyabilirdi. Ve bir de yolculukta yoldaşları gece geç vakitlere kadar lakırdı eden, yorulunca da uyuyan ama kendisi kolaylıkta ve zorlukta seher vakti ibadet için kalkan kimseyi.”⁴

2313. Bölüm Gece Namazının Sevabı

10756. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Gece namazı dışında kulun yaptığı her iyiliğin Kur'an'da sevabı zikredilmiştir. Gece namazı Allah nezdinde çok önemli olduğu için sevabını belli etmemiştir ve şöyle buyurmuştur: **“Yanlarını yataklarından uzaklaştırırlar (kalkarlar)... Yaptıklarına karşılık onlar için saklanan müjdeyi kimse bilmez.”**⁵

¹ a. g. e. 64/2

² Bihar, 84/259/57

³ el-İhtisas, 188

⁴ Durr'ul Mensur, 2/383

⁵ Bihar, 8/126/27

2314. Bölüm

Gece Namaz İçin Kalkmanın Sonuçları

10757. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Gece namaz için kalkın. Şüphesiz ki bu sizden önceki salihlerin adetidir. Şüphesiz gece ibadet için kalkmak Allah’a yakınlaşma ve günahattan sakınma vesilesidir.”¹

10758. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gece namazını kılın. Şüphesiz gece namazı peygamberinizin sünnetidir. Sizden önceki salihlerin adetidir. Ve bedenlerinizden dert ve hastalığı uzaklaştırıcıdır.”²

10759. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gece ibadet için kalkmak sıhhat ve aziz ve celil olan Rabbin hoşnutluk sebebidir. Allah’ın rahmetine maruz kalmanın ve peygamberlerin ahlakına sarılmanın vesilesidir.”³

10760. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gece ibadet için kalkmak beden için sağlıktır.”⁴

10761. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü’nün (s.a.a) “Gece namazı nurdur”

sözünü işittiğim günden beri gece namazını terketmedim.” İbn-i Kevvah, “Leylet’ul Harir ⁵ gecesinde de mi?” diye sorunca İmam (a.s) şöyle buyurdu: “Hatta Leylet’ul Harir’de bile.”⁶

10762. *İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala’nın “İyilikler kötülükleri ortadan kaldırır” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Müminin gece namazı gündüzde işlediği günahlarını ortadan kaldırır.”⁷

10763. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gece namazı yüzü ak ve nurani kılar. Gece namazı insanı güzel kokulu kılar ve gece namazı rızık kazandırır.”⁸

10764. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) “Neden gece namazı kılanlar diğer insanlardan daha güzel yüzlüdürler?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Çünkü onlar Allah ile halvet ediyorlar. Allah da onlara nurundan bir elbise giydirebilir.”⁹

10765. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim çok gece namazı kılarsa gündüz güzel yüzlü olur.”¹⁰

¹ Kenz’ul Ummal, 21428

² İlel’uş Şerayi, 362/1

³ Bihar, 87/143/17

⁴ ed-Deavat lil Ravendi, 76/182

⁵ Muaviyeyle savaştığı o korkunç gece.

⁶ Bihar, 41/17/10

⁷ el-Kafi, 3/266/10

⁸ İlel’uş Şerayi, 363/1

⁹ a. g. e. 366/1

¹⁰ el-Fakih, 1/474/1370

2315. Bölüm Gece Namazından Mahrum Olmanın Sebepleri (1)

10766. *İmam Ali (a.s) kendisine, “Ben gece namazından mahrum oldum” diyen birisine şöyle buyurmuştur: “Sen günahlarının kendisini esir ettiği kimsesin.”*¹

10767. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsan bir günah işler o sebeple gece namazından mahrum olur. Kötü işin insandaki etkisi bıçağın etteki etkisinden daha hızlıdır.”*²

10768. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsan bir yalan söyler ve bu sebeple gece namazından mahrum kalır.”*³

2316. Bölüm Gece Namazından Mahrum Olmanın Sebepleri (2)

10769. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “Bazen mümin kullarımdan biri ibadetim hususunda çaba gösterir, yatağından kalkar, tatlı yastığını terkeder, geceleri bana ibadete*

koyulur, benim kulluğum yolunda kendisini sıkıntılara düşürür. Ama kendisine olan lütuf ve muhabbetimden ve onun canını korumak için bir iki gece uyuklamayı kendisine musallat kılarım ve o uyur sabah kalkar. Nefsine kızdığı ve onu kınadığı bir halde namazını kılar, eğer onu ibadetime devam etsin diye bırakacak olursam kendini beğenmişliğe düşer, kendini beğenmişliği işleriyle gururlanmasına sebep olur ve böylece helak olmasına sebep olacak şeyler kendisine gelip çatar. Zira amelleri sebebiyle gurura kapılır ve bütün ibadet edenlerden üstün olduğunu ve ibadetinde kusur sınırını geride bıraktığını sanacak kadar kendisinden razı olur. Bana yakın olduğunu sandığı bu esnada benden uzaklaşır.”

⁴

2317. Bölüm Gece Namazına Niyetlendiği Halde Uyuyan Kimsenin Sevabı

10770. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Gecenin bir bölümünde namaz için kalkmaya niyetlendiği halde uyuyan her kulun uykusu Allah’ın onun adına*

¹ el-Kafî, 3/450/34

² a. g. e. 2/272/16

³ İlel’uş Şerayî, 362/2

⁴ el-Kafî, 2/60/4

verdiği bir sadakadır ve ettiği niyetin sevabı kendisine yazılır.”¹

Bak. En-Niyyet, 3981. Bölüm

2318. Bölüm **Gece Namazı Kılmaya** **Hazırlanan Kimsenin** **Sevabı**

10771. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizden birisi işlerinde problemi olduğu halde kalkar kendisini taharet için hazırlar, sonra abdest almaya başlar elini yıkayınca işlerinin bir düğümü çözülür yüzünü yıkayınca başka bir düğümü çözülür. . . böylece Allah hicabın ötesindekilere (gayb alemindeki sakirlere) şöyle buyurur: “Benim bu kuluma bakın ki kendisini hazırlamış benden bir şeyler istiyor. Kulum benden ne isterse ona veririm.”²

2319. Bölüm **Kulun Sorguya** **Çekildiği Namaz**

10772. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kul farz olan namazını kılınca Allah, başka bir namaz hakkında onu sorguya çekmez. Zekatını verince de başka bir sadaka hususunda onu sorguya çekmez. Ramazan ayı orucunu tutunca da başka bir oruç hakkında onu sorguya çekmez.”³

10773. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Farz olan beş vakit namazlarla aziz ve celil olan Allah’la mülakat edecek olursan diğer namazlar hakkında seni sorguya çekmez.”⁴

10774. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Kumeyl! Hiç bir farza terketme ruhsatı yoktur ve hiçbir nafilde de baskı yoktur. Ey Kumeyl! Allah senden farz kıldığı şeyler dışında bir şey istemez.”⁵

bak. 523. Konu, en-Nafile

¹ Kenz’ul Ummal, 21475

² a. g. e. 21444

³ Bihar, 82/294/25

⁴ a. g. e. s. 288/9

⁵ Müstedrek’ul Vesail, 11/281/13019

301. Konu

es-Salat

Namaz (4)

Cuma Namazı

- *Bihar*, 89/122, 1. bölüm; *Vucub'us Selat'ul Cum'a*
- *Kenz'ul Ummal*, 5/2; *Ebrab'us Selat'ul Cum'a*
- *Kenz'ul Ummal*, 7/707-749, 8/368-382; *fi Selat'ul Cum'a*
- *el-Kafi*, 3/422/6; *Hubbet'ul Yevm'el-Cum'a l-Menkule an Ebi Cafer (a.s)*

bak.

- 1027. bölüm, *el-Hutbe*

2320. Bölüm Cuma Namazı

Kur'an:

“Ey iman edenler! Cuma günü namaz için ezan okunduğu zaman Allah'ı anmaya koşun; alım satımı bırakın; bilerseniz, bu sizin için daha hayırlıdır.”¹

bak. Munafikun, 9

10775. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cuma namazını kılan kimseye kabul edilmiş bir hac sevabı yazılır ve eğer ikinci namazını kılarırsa kendisine umre (sevabı yazılır.) Akşama kadar yerinde kalırsa Allah'tan istediği her şeyi Allah ona verir.”²

10776. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Cuma namazı farzdır. İmamın varlığıyla Cuma namazı için toplanmak farzdır. O halde erkek hiç bir özürlü olmaksızın üç Cuma namazını terkederse üç farzı terketmiş olur. Üç farzı hiçbir özürlü olmaksızın sadece münafilek terkeder.”³

10777. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim üstüste özürlü olmaksızın üç Cuma

namazını terkederse münafilek olarak yazılır.”⁴

10778. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim bir özürlü olmaksızın üç Cuma namazını birbirini ardınca terkederse Allah kalbini mühürler.”⁵

10779. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim üç Cuma namazını önemsiz saydığı için terkederse Allah kalbini mühürler.”⁶

10780. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim kasten ve hiç bir sebep olmaksızın üç Cuma namazını terkederse Allah kalbine nifak mührünü vurur.”⁷

10781. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir grup Cuma namazlarına katılmıyor. Bu işten el çeksinler, aksi taktirde kalplerine mühür vurulur ve böylece gafillerden olurlar.”⁸

10782. Resulullah (s.a.a) hacdan mabrumiyetini şikayette bulunan bir kişiye şöyle buyurmuştur: “Ey Galib! O halde cuma namazını kıl; şüphesiz Cuma namazı fakirlerin haccıdır.”⁹

10783. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cuma namazı fakirlerin haccıdır.”¹⁰

¹ Cuma suresi, 9. ayet

² Kenz'ul Ummal, 21086

³ Bihar, 89/184/21

⁴ Müstedrek'ul Vesail, 6/9/6291

⁵ Sevab'ul A'mal, 276/3

⁶ Vesail'uş Şia, 5/6/25

⁷ a. g. e. h. 26

⁸ a. g. e. h. 27

⁹ a. g. e. s. 5/17

¹⁰ ed-Deavat lil Ravendi, 37/91

10784. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Halktan bir grubu çok az Cuma namazı kılar ve Allah’ı gaflet ve nifak üzere zikreder.”¹

10785. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim iman üzere ve Allah için Cuma namazı kılar sa amellerine baştan başlamıştır. (Allah ona karşılık geçmiş günahlarını bağışlar amel defterini yeniden açar.)”²

2321. Bölüm Hutbelerini Dinlemenin Adabı

10786. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmam Cuma günü hutbe okuyunca hutbeyi bitirinceye kadar hiç kimse konuşmamalıdır. Hutbeyi sona erdirince namaz için kamet getirinceye kadar sohbet edebilirler.”³

10787. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmam Cuma namazının hutbesini okuyunca namazda caiz olduğu miktar

dışında ne konuşmak caizdir ve ne de kiblede yüz çevirmek.”⁴

10788. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) İmam Cuma namazının hutbesini okuyunca sohbet etmeyi yasaklamıştır. Zira her kim hutbe esnasında konuşursa boş bir şey yapmış olur ve her kim de boş bir şeyle uğraşırsa Cuma namazı yoktur.”⁵

10789. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmam Cuma hutbesini okuyunca insanlara susmak farzdır.”⁶

10790. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cuma günü imam hutbe okuyunca sohbet etmek mekruhtur. Fıtır, kurban ve yağmur talebi için kılınan namazda da durum aynıdır.”⁷

10791. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her vaiz kiblelidir.” Yani imam Cuma günü insanlar için hutbe okuyunca insanlar ona yönelmelidir.”⁸

¹ Bihar, 89/200/49

² el-Fakih, 1/427/1260

³ el-Kafı, 3/421/2

⁴ el-Fakih, 1/416/1230

⁵ Vesail’uş Şia, 5/30/4

⁶ Müstedrek’ul Vesail, 6/22/6335

⁷ Kur’ul Esnad, 150/544

⁸ el-Kafı, 3/424/9

302. Konu

es-Salat Namaz (5)

Peygamber ve Ehl-i Beyt'ine Selavat
Göndermek

- *Bihar, 94/47, 29. bölüm; es-Selat a'len-Nebi ve Alihi*
- *Kenẓ'ul Ummal, 1/488-509, 2/266, es-Selat alen Nebi ve alihi*
- *Vesail'uş Şia, 4/1210-1222, 34-43. bölüm; Salat ale'n-Nebi ve alihi*

bak.

- *Ed-Dua, 1199. bölüm*

2322. Bölüm

Peygambere (s.a.a) Selavat Göndermek

Kur'an:

Şüphesiz Allah ve melekleri Peygambere selavat getirir Ey iman edenler! Siz de ona salat ve selam getirin.”¹

10792. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Nerede olursanız olun bana selavat gönderin, zira bana selavatınız ulaşır.”²

10793. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Bana selavat göndermek sırat üzerinde bir nurdur.”³

10794. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Peygambere selavat gönderilinceye kadar her dua mahcuptur (engellidir).”⁴

10795. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim bir yazısında bana selavat gönderirse adım o kitapta yazılı olduğu müddetçe melekler sürekli onun için mağfiret dilerler.”⁵

10796. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en cimrisi adım yanında zikredilince bana selavat göndermeyen kimsedir.”⁶

10797. İmam Bakır (a.s) veya İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü teraziye konan en ağır amel Peygamber’e ve Ehl-i Beyti’ne selavat göndermektir.”⁷

bak. el-Hulk, 1101. Bölüm; en-Nifak, 3939. Bölüm

2323. Bölüm

Peygambere Selavat Göndermenin Keyfiyeti

10798. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şöyle deyiniz: Allahım! Dünyada İbrahim’e ve Al-i İbrahim’e selavat gönderdiğin gibi Muhammed’e ve Al-i Muhammed’e de selavat gönder. Şüphesiz sen övülmüş ve yücesin.”⁸

10799. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şöyle deyiniz: Allahım! Muhammed’e ve Al-i Muhammed’e selavat gönder ve Muhammed’e ve Al-i Muhammed’e bereket ver, şüphesiz sen övülmüş ve yücesin.”⁹

10800. Resulullah (s.a.a) kendisine nasıl selavat gönderileceğini soran birine şöyle buyurmuştur: “Şöyle deyiniz: Allahım! İbrahim’e ve Al-i

¹ Ahzab suresi, 56

² Kenz’ul Ummal, 2147

³ a. g. e. 2149

⁴ a. g. e. 2153

⁵ a. g. e. 2243

⁶ a. g. e. 2144

⁷ Bihar, 94/49/9

⁸ Kenz’ul Ummal, 2150

⁹ a. g. e. 2169

İbrahim'e selavat gönderdiğin gibi Muhammed'e ve Al-i Muhammed'e selavat gönder şüphesiz sen övülmüş ve yücesin. İbrahim'e ve Al-i İbrahim'e bereket verdiğin gibi Muhammed ve Al-i Muhammed'e de bereket ver. Şüphesiz sen övülmüş ve yücesin.”¹

Bak. Vesail'uş Şia, 4/1213, 35. Bölüm

2324. Bölüm Salavatın Anlamı

10801. *İmam Kazım (a.s) Allah-u Teala'nın, “Allah ve melekleri Peygambere selavat gönderir*

Ey İman edenler! Ona selavat getirin ve tam bir teslimiyetle selam verin” ayetinde geçen Allah'ın meleklerin ve müminlerin selatının anlamı sorulunca şöyle buyurmuştur: “Allah'ın selavat göndermesi kendisi tarafından bir rahmettir. Meleklerin selavat göndermesi kendilerinden Allah Resulüne nisbeten bir övgüdür. Müminlerin selavat göndermesi ise kendilerinden peygamber için bir duadır.”²

10802. *İmam Sadık (a.s) bu ayet hakkında şöyle buyurmuştur:* “Peygamberi övünüz ve ona selavat gönderiniz.”³

¹ a. g. e. 3993

² Nur'us Sakaleyn, 4/302/221

³ a. g. e. s. 305/235

303. Konu

es-Samt Susmak

- *Kenz'ul Ummal, 3/350, 768, es-Semt*
- *Vesail'uş Şia, 8/527, 117. bölüm; İstihbab'us Semt*

bak.

- *466. konu, el-Kelam; 473. konu, el-Lisan*

2325. Bölüm

Susmak

10803. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Susmak zekanın nişanesi ve aklın meyvesidir.”¹

10804. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz sizden öncekiler sessizliği öğreniyorlardı. Sizler ise konuşmayı öğreniyorsunuz. Onlardan biri ibadet etmek istediğinde on yıl önceden susmayı öğreniyordu. Eğer bunu güzel yapar ve ona tahammül ederse abid oluyor aksi taktirde şöyle diyordu: “Ben bu işe layık değilim.”²

10805. *Resulullah (s.a.a) Ebu Zer’e verdiği öğüdünde şöyle buyurmuştur:* “Şu dört şey sadece mümine nasip olur: İbadetin ilk adımı olan susmak...”³

10806. *Resulullah (s.a.a) huzuruna varan birine şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın kendisi vesilesiyle seni cennete koyacağı bir işi sana göstermeyeyim mi? O göster ey Allah’ın Resulü deyince Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: “Allah’ın sana verdiği şeyde bağışta bulun.” O şöyle arzetti: “Ben kendisine bağışta bulunduğum kimseden daha muhtaç olursam ne yapayım?”

peygamber (s.a.a), “Mazluma yardımcı ol” diye buyurdu: O, “Eğer kendim yardım edeceğim kimseden daha aciz isem ne yapayım?” diye arzetti. Peygamber şöyle buyurdu: “Cahil insana yardım et, yani ona yol göster.” O, “Eğer kendim ondan daha cahilsem ne yapayım?” diye arzetti ve Peygamber şöyle buyurdu: “Dilini hayır dışında açma. Bu hasletlerden birinin sende bulunmasına ve seni cennete götürmesine sevinmez misin?”⁴

10807. *İmam Ali (a.s) takva sahiplerinin nişanesi hakkında şöyle buyurmuştur:* “Eğer susarlarsa sustukları için üzülmezler, eğer gülerlerse seslerini yükseltmezler.”⁵

10808. *İmam Ali (a.s) müminin niteliği hakkında şöyle buyurmuştur:* “Onların suskunluğu çoktur, vakitleri doludur.”⁶

2326. Bölüm

Suskunluğun Meyveleri

10809. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Çok uzun süre suskun olmaya çalış ki bu şeytanı

¹ Gurer’ul Hikem, 1343

² Bihar, 78/288/2

³ Mekarim’ul Ahlak, 2/377

⁴ el-Kafi, 2/133/5

⁵ Nehc’ul Belağa, 193. hutbe

⁶ a. g. e. 333. hikmet

defeder ve dinin hususunda sana yardımcı olur.”¹

10810. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskunluk hikmetin kapılarından birisidir. Suskunluk muhabbet doğurur. Şüphesiz suskunluk tüm hayıra kılavuzudur.”²

10811. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskun insan çok heybetli olur.”³

10812. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çok susmakla heybetli olunur.”⁴

10813. *İmam Ali (a.s) vefatından önce yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Suskun olmaya çalış ki salim kalasın.”⁵

10814. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskunlukta hikmet, sessizlikte ise selamet ve esenlik vardır.”⁶

10815. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer konuşmada belagat varsa suskunlukta da sürçmelerden güvenlik vardır.”⁷

10816. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiç bir koruyucu

suskunluktan daha iyi bir koruyucu değildir.”⁸

10817. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskun olmaya çalış ki en küçük faydası salim kalmaktır.”⁹

10818. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskun olmaya çalış ta ki esenlikte kalasın.”¹⁰

10819. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskunluk, dolu bir hazinedir. Sabırlı insanın süsüdür ve cahilin örtüsüdür.”¹¹

10820. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sürekli suskun olmaya çalış ki işlerin yükselsin.”¹²

10821. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskunluk ilmin süsü, sabırlı olmanın nişanesidir.”¹³

10822. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskunluk sana vakarı giydirebilir ve senden özür dileme zahmetini kaldırır.”¹⁴

10823. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskunluk düşüncenin bahçesidir.”¹⁵

¹ Bihar, 71/279/19

² el-Kaşı, 2/113/1

³ Bihar, 78/113/7

⁴ Nehc’ul Belağa, 224. hikmet

⁵ Bihar, 71/280/24

⁶ a. g. e. 78/63/146

⁷ Gurer’ul Hikem, 3714

⁸ Bihar, 71/275/3

⁹ Gurer’ul Hikem, 2314

¹⁰ a. g. e. 2231

¹¹ Bihar, 71/288/50

¹² Gurer’ul Hikem, 2279

¹³ a. g. e. 1418

¹⁴ a. g. e. 1827

¹⁵ a.g.e, 546

10824. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskun olmaya çalış ki düşüncen aydınlansın.”¹

10825. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskunluğunu artır ki düşüncen artsın. Kalbin nurlansın ve insanlar senin elinden güvenlikte olsun.”²

10826. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskunluk bir çok yerde her ne kadar konuşmacı olsan da iyi bir arkadaşdır.”³

10827. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Mümini suskun görürseniz ona yaklaşınız zira o hikmet ilka eder (aşılar).”⁴

10828. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıl sahibinin kılavuzu düşünmektir. Düşünmenin kılavuzu ise suskunluktur.”⁵

2327. Bölüm Övülmüş Suskunluk

10829. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz suskunluğun adına cevap vermeye gücü yeten kimse müstahaktır. Aksi taktirde acizlik ona daha layıktır.”⁶

10830. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Acizlik üzere olmayan suskunluk ne de güzeldir. Çok konuşan insanın sürçmeleri olur.”⁷

10831. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Suskun ol ama acizlik sebebiyle değil.”⁸

10832. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hak üzere konuşmak acizlik ve suskunluktan daha iyidir.”⁹

10833. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Konuşmak iki kötü haslet arasında yer almıştır: Gevezelik ve az konuşmak. Gevezelik boş konuşmayla sonuçlanır. Az konuşmak ise acizlik ve (istediğini beyandan) zayıflıkla neticelenir.”¹⁰

10834. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilmeden konuşmakta hayır olmadığı gibi hikmeti söyleme hususundaki suskunlukta da hayır yoktur.”¹¹

10835. *İmam Ali (a.s) Peygamber'i nitelendirirken şöyle buyurmuştur:* “Peygamber'in (s.a.a) sözü beyan ve suskunluğu dil idi.”¹²

10836. *İmam Ali (a.s) Ehl-i Beyt'i nitelendirirken şöyle buyurmuştur:*

¹ a. g. e. 2271

² a. g. e. 3725

³ Mean'il Ahbar, 401/62

⁴ Bihar, 78/312/1

⁵ a. g. e. s. 300/1

⁶ Gurer'ul Hikem, 3907

⁷ el-İhtisas, 232

⁸ Gurer'ul Hikem, 7177

⁹ Gurer'ul Hikem, 1462

¹⁰ a. g. e. 1854

¹¹ Nehc'ul Belağa, 182. hikmet

¹² a. g. e. 471

“Onların hükümleri ilimlerini suskunlukları konuşmalarını ve zahirleri batınlarını anlatır. Onlar, dine muhalif olmazlar, dinde ayrılığa düşmezler. Din onların arasında doğru söyleyen, sustuğu halde konuşan bir şahittir.”¹

10837. *İmam Ali (a.s) hakeza şöyle buyurmuştur:* “Onlar, (Ehl-i Beyt) ilmin hayatı ve dirilişi, cehaletin ölümüdürler. Hilimleri, size

ilimlerinden, zahirleri batınlarından ve sükutları konuşmalarındaki hikmetlerinden haber verir.”²

10838. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kur’an (iyi işlere) emredici (kötü işlerden) sakındırıcıdır ve susan bir konuşmacıdır.”³

¹ a. g. e. 147. hutbe

² a. g. e. 239

³ a. g. e. 183

304. Konu

es-Senaat

Sanat

• *el-Kaŕi, 5/113, Bab'us Senaat*

• *el-Kaŕi, 5/241. bölüm Ziman'us Senae*

bak.

• *105. konu, el-Hirfe; el-Kesb, 3485. bölüm; en-Nebve (2), 3780, 3802. bölün*

2328. Bölüm Her Sanatçının İhtiyacı

10839. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her sanatçı müşteri toplamak için şu üç haslete sahip olmalıdır: İşinde usta olmalıdır, işinde emanete riayet etmelidir ve kendisine bir iş sipariş veren kimsenin rızayetini elde etmelidir.”¹

2329. Bölüm Gece Sabaha Kadar Çalışmayı Kınama

10840. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sanatçı kimse sabaha kadar çalışırsa elde ettiği gelir haramdır.”²

10841. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim gece boyunca çalışır ve gözün uykudan nasiplenme hakkını kendisine vermezse o geliri haramdır.”³

¹ Tuheful Ukul, 322

² Kafi, 5/127/7

³ a. g. e. h. 6

305. Konu

el-Musibet Musibet

- *Bihar, 73/ 366, 138. bölüm, ile'l'ul MESAİB*
- *Bihar, 82/ 114, 17. bölüm; ecr'ul MESAİB*
- *Bihar, 82/ 125, 18. bölüm; et-Teez'ij ve's Sebr inde'l-MESAİB*

◆————◆
bak.

• 50. konu, el-Bela; 65. konu, el-Ce'z'; 190. konu, er-Rı'za (1), 286; es-Sebr, 443. konu; el-Ka'za (1), 253. konu; et-Te'ziye; el-Bela, 399. bölüm; ed-Dünya, 1223. bölüm

2330. Bölüm Musibetlerin Bölüştürülmesi

10842. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musibetler insanlar arasında eşit şekilde bölüştürülmüştür.”¹

2331. Bölüm Musibetlerin Ecri

10843. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musibetler ecrin anahtarlarıdır.”²

10844. *İmam Bakır (a.s) yanında evladının mateminden şikayette bulunan birine şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın kendisine ecir vermek için müminin mal ve evlatlarından en iyisini aldığını bilmiyor musun?”³

2332. Bölüm Musibetlerin En Şiddetlisi

10845. *İmam Ali (a.s) kendisine, “Musibetlerin en şiddetlisi nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Dini musibettir.”⁴

10846. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akılsızlık gibi bir musibet, yakın azlığı gibi bir akılsızlık, Allah’tan korkmamak gibi bir yakın azlığı ve hüznün azlığı gibi bir korku azlığı ve günahını az görmenden ve içinde bulunduğu halden hoşnut olmaktan daha büyük bir musibet yoktur.”⁵

10847. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En büyük musibet ve mutsuzluk dünyaya bağlanmaktır.”⁶

10848. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En büyük musibet cahilliktir.”⁷

10849. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Musibetlerin en şiddetlisi cehaletin üstün gelişidir.”⁸

10850. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyilerin en büyük musibeti kötülerle geçinmek zorunda kalışlarıdır.”⁹

10851. *İmam Sadık (a.s) musibet esnasında şöyle buyururlardı:* “Musibetimi dinimde karar kılmayan Allah’a hamdolsun. Ve yine Allah’a hamdolsun dileyeydi musibetimi varolandan daha büyük ve şiddetli kılardı. Ve yine

¹ Gurer’ul Hikem, 1302

² A’lam’ud Din, 297

³ Mişkat’ul Envar, 280

⁴ Emali es-Seduk, 323/4

⁵ Bihar, 78/165/1

⁶ Gurer’ul Hikem, 3081

⁷ a. g. e. 2844

⁸ a. g. e. 9301

⁹ a. g. e. 9449

olmasını istediğinde olan iş sebebiyle Allah’a hamdolsun.”¹

bak. el-Bela, 414. Bölüm; el-Akl, 2791. Bölüm; ed-Din, 1305. Bölüm

2333. Bölüm Büyük Musibet

10852. *İmam Sadık (a.s) oğlunun ölümünden dolayı tahammülsüzlük gösteren birine şöyle buyurmuştur:* “Ey Adam! Sen küçük musibete bile tahammülsüzlük gösteriyorsun. Büyük musibetten ise gaflet ediyorsun. Eğer oğlunun gittiği yere hazır olsaydın asla onun için tahammülsüzlük göstermezdin. O gün için hazır olmamanın musibeti oğlunun musibetinden daha büyüktür.”²

10853. *İmam Sadık (a.s) başsağlığı dileminin anlamı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Eğer bu ölünün ölümü seni Rabbine yakınlaştırmış veya günahından uzaklaştırmışsa bu musibet değildir. Senin için bir rahmet ve nimettir, ama eğer onun ölümü sana öğüt vermemiş, seni günahından uzaklaştırmamış ve rabbine yakın kılmamışsa senin taş kalpliliğinin musibeti, eğer

Rabbini tanırsan ölünün ölüm musibetinden daha büyüktür.”³

2334. Bölüm Musibet Esnasında İstirca Etmek⁴

Kur’an:

“Muhakkak sizi biraz korku, biraz açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz, sabredenlere müjdele. Onlara bir musibet geldiğinde: “Biz Allah'ınız ve elbette O'na döneceğiz” derler.”⁵

10854. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünyada kendisine bir musibet ulaşan aniden haberini alan mümin istircada bulunursa Allah kendisine ateşi farz kıldığı büyük günahlar dışında tüm geçmiş günahlarını bağışlar.”⁶

10855. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kime musibet anında istircada bulunma ilham edilirse ona cennet farz olur.”⁷

10856. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir aileye musibet iner ve tahammülsüzlük ederler bu esnada yanlarından biri geçer ve istircada bulunur. Böylece

¹ el-Kafi, 3/262/42

² Uyun-u Ahbar’ir-Rıza, 2/5/10

³ Felah’us Sail, 82

⁴ İnna lillah ve inna ileyhi raciun demek.

⁵ Bakara suresi, 156 ve 157. ayetler

⁶ Sevab’ul A’mal, 234/1

⁷ a. g. e. 235/2

oradan geçenin ecri o musibet görenlerin ecrinden daha çok olur.”¹

10857. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim şu dört şeye sahip olursa Allah’ın büyük nurunda olur: Allah’tan başka ilah olmadığına ve benim Allah’ın peygamberi olduğuma şahadette bulunmak, bir musibete uğrayınca “inna lillah ve inna ileyhi raciun.” (Şüphesiz biz Allah’tan geldik ve O’na döneceğiz.) demek, bir hayır yaptığında ise, “Alemlerin Rabbi olan Allah’a hamdolsun” demek ve bir günah işlediğinde ise, “Allah’tan mağfiret dilerim ve ona tövbe ederim” demek.”²

bak. Vesail’uş Şia, 2/895, 73. Bölüm; 897, 74. Bölüm

2335. Bölüm İstircada Bulunmanın Anlamı

Kur’an:

“Onlara bir musibet geldiğinde: “Biz Allah’ınız ve elbette O’na döneceğiz” derler.”³

10858. İmam Ali (a.s) istircada bulunan birini işitince şöyle buyurmuştur: “Hepimiz Allah’tanız” deyişimiz Allah’ın

saltanatını ikrar edişimizdir. Ve “Hepimiz ona döneceğiz” deyişimiz ise kendimizin yok olacağını ikrar edişimizdir.”⁴

10859. İmam Ali (a.s) kardeşinin yasında kendisine baş sağlığı dileyince istircada bulunan Eş’as bin Kays’a şöyle buyurmuştur: “Bunun tevilinin ne olduğunu biliyor musun?” Eş’as, “Hayır sen ilmin doruğu ve zirvesisin” deyince İmam şöyle buruydu: “Biz Allah’tanız deyişin Allah’ın saltanatını ikrar edişindir, “Hepimiz O’na döneceğiz” deyişin ise yok olacağını ikrar etmendir.”⁵

2336. Bölüm Evlat Musibeti

10860. Resulullah (s.a.a) çocuğunun ölümünü şikayette bulunan bir kadına şöyle buyurmuştur: “Kaç çocuğun ölmüştür?” O, “Üç tane” deyince şöyle buyurmuştur: “Sen ateş karşısında etrafına sağlam bir sur çekmişsin.”⁶

10861. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim üç çocuğunun yasına oturursa ve onların ölümünü Allah’ın

¹ Bihar, 82/132/16

² Mişkat’ul Envar, 148

³ Bakara suresi, 156. ayet

⁴ Bihar, 82/131/13

⁵ Nur’us Sakaleyn, 1/144/455

⁶ Bihar, 82/121/13

hesabına yazarsa cennet ona farz olur.”¹

bak. el-Bihar, 82/114, 17. Bölüm

2337. Bölüm Musibet Gören Kimsenin Takınması Gereken Adab

10862. *Aişe şöyle demiştir:*
“İbrahim vefat edince Peygamber gözyaşları sakalına dökülünceye kadar ağladı. kendisine, “Ey Allah’ın Resulü! Siz ağlamaktan sakındırıyorsunuz ama siz ağlıyorsunuz?” diye sorulunca Peygamber şöyle buyurdu: “Bu ağlama değildir. Merhamettir. Her kim merhamet etmezse ona da merhamet edilmez.”²

10863. *Cabir bin Abdullah şöyle diyor:* “Allah Resulü (s.a.a) Abdurrahman bin Avf’ın elinden tuttu ve can vermek üzere olan İbrahim’in yanına geldi, onu kucağına aldı ve ona şöyle buyurdu: “Aziz çocuğum! Allah’ın isteği karşısında elimden hiçbir şey gelmez.” Gözlerinden yaş boşaldı. Abdurrahman şöyle arzetti. “Ey Allah’ın Resulü! Ağlıyor musunuz? Siz bizi ağlamaktan sakındırmadınız mı?” Peygamber şöyle buyurdu: “Ben bağırıp

çağdırmaktan ve iki ahmakça ve çirkin sestem sakındırdım: Keyif halinde çıkan sestem, yani oyun eğlence ve şeytani nağmeden ve musibet anında yükselen sestem, yüzünü tırmalamaktan, yakayı yırtmaktan ve şeytani feryattan, ama bu ağlamam rahmettir. Rahmet etmeyen kimseye rahmet edilmez. Eğer ölüm hak, boş çıkması imkansız bir vade, gidilmesi gereken ve geride kalanlarımızın geçmişlere katılacağı Allah yolu, ilahi bir yol olmasaydı şüphesiz senin için daha çok üzüldük ve biz senin için gamlıyız. Gözler ağlıyor, kalpler göz yaşı döküyor ama ben aziz ve celil olan Allah’ı hoşnutsuz kılacak hiçbir şeyi dile getirmiyorum.”³

bak. 234. Bölüm; Vesail’uş Şia, 2/920, 87. Bölüm

2338. Bölüm Musibetlerde Ehl-i Beyt’in (a.s) Yöntemi

10864. *İmam Sadık’ın (a.s) Çocuklarından biri gözünün önünde yürüyordu ki aniden boğazına bir şey takıldı ve öldü. İmam (a.s) ağladı ve şöyle buyurdu:* “Allahım! Eğer alsan veren sensin. Eğer hasta kılırsan afiyet veren de sensin.” Daha

¹ el-Hisal, 180/245

² Emali et-Tusi, 388/850

³ Bihar, 82/90/43

sonra cesedi kadınların yanına götürdü. Kadınlar çocuğu görünce ağlamaya başladılar. İmam onlara and içirerek feryat etmemelerini istedi. Onu defnetmek için dışarı çıkardı ve şöyle buyurdu: “Çocuklarımız öldüren Allah münezzehtir. Ama ona olan aşkıımızdan başka hiçbir şeyimiz artmaz.” Bedenini toprağa verdiğinde ise şöyle buyurdu: “Ey evladım Allah yerini geniş kılsın ve seni peygamberle bir araya getsin.”¹

10865. *Muhammed bin Abdullah Kufi şöyle diyor:* “İmam Sadık’ın (a.s) oğlu İsmail öldüğünde İmam çok şiddetli bir şekilde rahatsız olmuştu. Gözlerini kapatınca İmam yıkanmış veya yeni bir elbise talep etti. Onu giydi, sonra dışarı çıktı, ilahi emir ve yasakları beyan etmeye koyuldu. Ashabından birisi şöyle arzetti: “Fedan olayım! Sizin sıkıntılı olduğunuzu görünce bir müddet sizden mahrum kalacağımızı zannettik.” İmam şöyle buyurdu: “Biz musibet inmedikçe sabırsızlık gösteren musibet geldiğinde ise sabreden Ehl-i Beyt’iz.”²

bak. Vesail’uş Şia, 2/918, 85. Bölüm

¹ ed-Deavat lil Ravendi, 286/15

² Kemaluddin, 73

³ Bihar, 82/177/18

2339. Bölüm Müminin Ölümüne Ağlamak

10866. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin vefat edince melekler, içinde Allah’a ibadet ettiği yerler ve amellerinin yükseldiği gök kapıları kendisi için ağlar.”³

10867. *Ebu Hureyre şöyle diyor:* “Allah Resulü’nün (s.a.a) ailesinden biri vefat etti. Kadınlar toplanıp ona ağladılar. Ömer ayağa kalkarak onları ağlamaktan sakındırdı ve onları dağıtmaya başladı. Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu: “Ey Ömer! Onları bırak; zira gözler göz yaşı döküyor kalpler yasıdır ve yasları daha yenidir.”⁴

bak. 2337. Bölüm; Vesail’uş Şia, 2/924, 88. Bölüm

2340. Bölüm Ölü İçin Ağıt Yakmak

10868. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ağıt yakmak cahiliye işidir.”⁵

10869. *İmam Ali (a.s) Ahvaz’daki kadısı Ruffaa İbn-i Şeddad’a yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:*

⁴ Sünen-i en-Nisai, 4/19

⁵ Bihar, 82/103/50

“Sakın kudretin altında olan şehirde ölüye ağıt yakılmasın.”¹

10870. *İmam Kazım (a.s) ölü için ağıt yakma hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Mekruhtur.”²

10871. *İmam Ali (a.s) Sıffin'deki ölülere ağlayan kadınların feryadını duyunca Harb bin Şurebbil Eş'şebami'ye şöyle buyurmuştur:* “Kadınlarınız duyduğum bu feryatlarıyla sizlere galip mi gelmiştir? Neden onları bu feryatlardan sakındırıyor sunuz?”³

10872. *Resulullah (s.a.a) çocuklarından biri ölünce ağladı. Kendisine, “Siz bizleri ağlamaktan sakındırıp kendinizi mi ağlıyorsunuz?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Ben sizleri ağlamaktan sakındırmadım, sizleri ağıt yakmaktan ve feryat etmekten sakındırdım.”⁴

bak. Vesail'uş Şia, 2/892, 71. Bölüm; el-Bihar, 82/102

2341. Bölüm Lanetlenmiş Sesler

10873. *İmam Ali (a.s) Allah Resulü'nden (s.a.a) şöyle buyurduğunu nakletmiştir:* “Allah lanetlenmiş iki sestən nefret eder: Musibet anındaki feryat ve nimet anında

çıkan ses. Yani ağıt yakmak ve şarkı söylemek.”⁵

10874. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kime Allah bir nimet bağışlarsa ve o kimse bu nimet esnasında ney çalarsa nimete küfranda bulunmuştur. Her kimde musibete uğrar ve o halde ağıt yakarsa o musibeti feci kılmıştır.”⁶

bak. 65. Konu, el-Cuz'; es-Sebr, 2180. Bölüm; Vesail'uş Şia, 2/915, 83. Bölüm, 916, 84. Bölüm

2342. Bölüm Övülmüş Ağıt

10875. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hüseyin Bin Ali'nin musibeti ortaya çıkınca bir yıl boyunca gece gündüz ve üç yıl boyunca da gündüzleri onun için ağıt yakıldı. Müsevver bin Muhime, Ebu Hureyre ve Resulullah'ın ashabının büyükleri gizlice yüzleri örtülü bir şekilde gelip yakılan ağıtları dinliyor ve ağlıyorlardı.”⁷

10876. *İmam Sadık (a.s) ağıt yakan kimsenin ecri hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Sakıncası yoktur

¹ Deaim'ul İslam, 1/227

² Bihar, 82/88/39

³ Nehc'ul Belağa, 322. hikmet

⁴ Deaim'ul İslam, 1/225

⁵ a. g. e s. 227

⁶ Mişkat'ul Envar, 333

⁷ Deaim'ul İslam, 1/227

Allah Resulü (s.a.a) için de ağıt yakıldı.”¹

10877. *İmam Bakır (a.s) matem ve yaslarda on yıla kadar ağlamayı tavsiye etti.*”²

10878. Allah Resulü (s.a.a) Uhud savaşından Medine’ye dönünce ehlinden öldürülen her evin kapısından geçtiğinde bir ağıt sesi duyuyordu. Amcası Hamza’nın evinden ses duymayınca şöyle buyurdu: “Hamza’nın ağlayanları yoktur.” Medine halkı ondan sonra bir ölü için ağlamadan önce Hamza için ağıt yakmaya ve ağlamaya yemin içtiler.”³

10879. Fatıma (a.s) babası için ağıt yaktı ve Resulullah (s.a.a) de Hamza için ağıt yakılmasını emretti. ⁴

bak. Vesail’uş Şia, 2/891, 70. Bölüm

2343. Bölüm Musibeti Gizlemek

10880. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Musibetleri, hastalıkları ve sadakayı gizlemek iyiliğin hazinelerindendir.”⁵

10881. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyilik etmek, ameli

gizlemek, zorluklar karşısında sabretmek ve musibetleri gizlemek cennetin hazinelerindendir.”⁶

2344. Bölüm Musibeti Kolaylaştıran Şey

10882. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ölümü, mezarlarınızdan çıkacağınız günü ve aziz ve celil olan Allah’ın karşısında duracağınızı çok anın ki musibetler sizlere kolaylaşsın.”⁷

10883. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim dünyada züht içinde yaşarsa musibetler ona kolay gelir.”⁸

10884. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim dünyaya sırt çevirirse dünya musibetleri ona kolaylaşır ve musibetlerden rahatsız olmaz.”⁹

10885. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zavallı ademoğlu! Her gün üç musibetle karşı karşıyadır ve onlardan hiçbirinden ibret almaz. Eğer ibret alsaydı, musibetler ve dünya işleri ona kolaylaşırdı. Birinci musibet ömründen bir günün azalmasıdır.

¹ el-Fakih, 1/183/551

² el-Fakih, 1/182/547

³ a. g. e s. 183/553

⁴ Bihar, 82/84/26

⁵ a. g. e s. 103/50

⁶ et-Temhis, 66/153

⁷ el-Hisal, 616/10

⁸ Kenz’ul Fevaid lil Keraceki, 2/163

⁹ Bihar, 78/139/25

Oysa malından ve varlığından bir şey azalırsa buna üzülr. Oysa dirhem telafı edilir. Ama geçen ömür hiçbir şekilde geri dönmez. İkinci musibet ise rızkını kamil bir şekilde elde etmesidir. Eğer helal olursa ondan dolayı hesaba çekilir, eğer haram olursa ceza görür. nc musibet ise daha büyüktür.” Kendisine, “o nedir?” diye arzedilince şöyle buyurmuştur: “Akşamına attığı her gün ahirete bir merhale yakınladır, ama cennete mi yoksa cehenneme mi yaklaştığını bilemez.”¹

10886. *İmam Sadık (a.s), musibet esnasında şöyle buyurmuştur:* “Musibetimi dinimde karar kılmayan Allah’a hamdolsun, Allah’a hamdolsun ki isteseydi musibetimi bundan daha büyük kılardı. Allah’a istediği için olan iş sebebiyle hamdolsun.”²

10887. *İmam Sadık (a.s) yle buyurmuştur:* “Sana bir musibet çatınca Allah Resulü’nün (s.a.a) vefat musibetini hatırla. Zira insanlar Resulullah’ın (lm) gibi bir musibet görmemişlerdir ve asla böyle bir musibet de görmeyeceklerdir.”³

10888. *Resulullah (s.a.a) yle buyurmuştur:* “Herkime büyük bir musibet gelip atarsa, benim vefatımdan dolayı kendisine çatan musibeti hatırlasın. Bu taktirde musibeti kendisine kolay gelir.”⁴

10889. *Resulullah (s.a.a) yle buyurmuştur:* “Herkime bir musibet atarsa, benim musibetimi hatırlasın. Zira o en büyük musibettir.”⁵

bak. Vesail’uş Şia, 2/911, 79. Bölüm; el-Kaf, 3/220, bab’ut teazi

2345. Bölüm Musibetleri Büyüten Şey

10890. *İmam Ali (a.s) yle buyurmuştur:* “Herkim küçük musibetleri büyük sayarsa, Allah da onu büyük musibetle müptela kılar.”⁶

10891. *İmam Ali (a.s) yle buyurmuştur:* “İstenilen şeyin değeri ne kadar fazla olursa, kaybetme musibeti de o kadar büyük olur.”⁷

2346. Bölüm Musibeti Unutmak

10892. *İmam Sadık (a.s) yle buyurmuştur:* “Allah-u Teala 

¹ a. g. e s. 160/20

² a. g. e s. 268/183

³ Emali et-Tusi, 681/1448

⁴ Bihar, 82/84/26

⁵ Kurb’ul Esnad, 94/319

⁶ Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 20/98

⁷ Gurer’ul Hikem, 7203

şeyle kuluna lütfetmiştir: Bedenin ölümden sonra kokması ki eğer böyle olmasaydı hiçbir aziz, kendi azizini defnetmezdi. Musibetten sonraki unutkanlık ki eğer böyle olmasaydı soy kesilirdi ve canlıların yediği bu tanenin (buğday) kurtlanması ki eğer böyle olmasaydı, padişahlar altın ve gümüş biriktirdikleri gibi onu da biriktirirlerdi.”¹

Başka bir rivayette şöyle yer almıştır: “Ve musibetten sonraki unutkanlık ki eğer böyle olmasaydı hayat hiç kimseye tatlı gelmezdi.”²

10893. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Birisi öldüğünde Allah ailesinin en dertli ferdine bir melek gönderir. O melek kalbine el sürer, gam ve hüznünü giderir. Eğer böyle olmasaydı dünya asla bayındır olmazdı.”³

2347. Bölüm Başkalarının Musibetine Sevinmek

10894. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kardeşinin musibetinde sevinç izharında bulunma ki Allah ona merhamet eder ve o musibeti sana doğru yöneltir.”⁴

10895. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kardeşinin musibetine sevinme ki Allah ona merhamet eder ve seni (o musibete) müptela kılar.”⁵

10896. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim kardeşine çatan musibetten dolayı sevinirse o musibete müptela olmadıkça dünyadan gitmez.”⁶

Bak. 381. Konu, et-Tayir

¹ İle’uş Şerayı, 299/1

² el-Hisal, 112/87

³ el-Kafi, 3/227/1

⁴ a. g. e 2/359/1

⁵ Emali es-Seduk, 188/5

⁶ el-Kafi, 2/359/1

306. Konu

es-Savt Ses

• *Kenz'ul Ummal, 3/569, Ref'es-Sert fi Kelam*

bak.

• *3306. bölüm, el-Kur'an; el-Musibet, 2241. bölüm*

2348. Bölüm Sesini Yükseltmekten Sakınmak

Kur'an:

“Yürüyüşünde tabii ol;
sesini kıs. Seslerin en çirkini
şüphesiz merkeplerin sesidir.”¹

“Ey iman edenler!
Seslerinizi, Peygamberin sesini
bastıracak şekilde
yükseltmeyin. Farkına
varmadan, işlediklerinizin boşa
gitmemesi için, Peygambere
birbirinize bağırdığınız gibi
yüksek sesle bağırmayın.
Seslerini Peygamberin yanında
kısın kimseler, Allah'ın
gönüllerini takva ile sınadığı
kimselerdir. Onlara mağfiret ve
büyük ecir vardır.”²

10897. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Allah düşük sesi
sever, yüksek sestenden nefret eder.”³

10898. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Sesini kısmak,
bakışlarını önüne dikmek ve ılımlı

yol yürümek imanının ve güzel
dindarlığın nişanesidir.”⁴

10899. *Resulullah (s.a.a) şöyle
buyurmuştur:* “Allah yüksek sesle
konuşan kimseleri sevmez ve
yavaş sesi sever.”⁵

10900. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Üç şey
mürüvvettendir: “Bakışını önüne
dikmek, sesi kısmak ve ılımlı yol
yürümek.”⁶

10901. *Hasan Basri şöyle diyor:*
“Peygamber (s.a.a) üç yerde
yüksek konuşmayı hoş
görmemiştir: Cenazenin yanında,
iki ordu karşılaştığında ve Kur'an
okunduğunda.”⁷

10902. *Resulullah (s.a.a), Ebuzzer'e
yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:*
“Ey Ebuzzer! Cenazeler nezdinde,
savaş esnasında ve Kur'an
okunduğunda sesini kıs.”⁸

10903. *İmam Ali (a.s), savaş
esnasında ashabına şöyle buyurmuştur:*
“Sesleri öldürün ki (kısın ki) bu iş
gevşekliği daha çok ortadan
kaldırır.”⁹

¹ Lokman suresi, 19. ayet

² Hucurat suresi, 2 ve 3. ayetler

³ Münyet'ul Murid, 213

⁴ Gurer'ul Hikem, 5073

⁵ Kenz'ul Ummal, 7943

⁶ Gurer'ul Hikem, 4660

⁷ Durr'ul Mensur, 4/76

⁸ Bihar, 77/82

⁹ Nehc'ul Belağa, 16. mektup

307. Konu

es-Sufiyye Sufilik-Derviş

- *Tuhful Ukul, 348; İhticac İmam'us Sadık ale's Sufiyye*
- *el-Kaŕi, 5/65, İhticac İmam Sadık ale'us Sufiyye*

bak.

- *470. konu, el-Libas*

2349. Bölüm Sufi-Derviş

10904. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ahir zamanda öyle bir topluluk gelecektir ki yazda ve kışta yün giyercekler ve bu işle başkalarından üstün olduklarına inanacaklar. Bunlara gökteki ve yerdeki melekler lanet eder.”¹

10905. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ahir zamanda öyle bir topluluk gelir ki camilere gelirler ve halka kurarlar. Zikirleri ise dünya ve dünya sevgisidir. Onlarla oturup kalkmayın. Zira Allah’ın onlara ihtiyacı yoktur.”²

10906. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ahir zamanda öyle bir topluluk gelir ki camilerde halka halka otururlar, imamaları da dünyadır. O halde onlarla oturup kalkmayın.”³

10907. *Mes’ade b. Sadaka şöyle diyor:* “Sufyan-i Sevri İmam Sadık’ın (a.s) yanına vardı.

İmam’ın yumurtanın zarı gibi beyaz bir elbise giydiğini gördü ve şöyle arzetti: “Bu tür bir elbise size uygun değildir.” İmam şöyle buyurdu: “Dinle ve sana söylediklerimi iyi belle ki bu sözüm sünnet ve hak üzere öldüğün ve bidat üzere can vermediğin taktirde dünya ve ahiretin için daha iyidir. Sana haber veriyorum ki Resulullah darlık ve kıtlık zamanında yaşıyordu. Ama dünya yönelince insanlardan ona en layık olanı iyilerdir, kötüler değil! Müminlerdir münafıklar değil! Müslümanlardır, kafirler değil! Ey Sevri! Senin kınadığın şeye gelince, Allah’a yemin olsun ki aklettiğim zamandan beri Allah’ın malımda bir hakkı olduğu ve eda etmemi emrettiği hiçbir hususta eda etmediğim hiç bir gün ve gece geçirmedim.”⁴

¹ Emali et-Tusi, 539/1162

² Bihar, 83/368/27

³ Kenz’ul Ummal, 29087

⁴ el-Kafi, 5/65/1, bak tüm hadise

308. Konu

es-Savm

Oruç

- *Bihar*, 96/246; *Vesail'us Şia*, 7, *Kitab'us Sevm*
- *Kenz'ul Ummal*, 7/81, 8/442-669; *es-Sevm*
- *el-Kaşi*, 4/83; *el-Fakih*, 2/77; *Vucub'us Sevm*

◆————◆

bak.

• 194. konu, *er-Remezân*; *eş-Zekat*, 1588, 1589. bölüm *et-Teyyib*, 2434. bölüm;
el-Hadis, 11335, 11336; *el-Valid ve'l-Veled*, 4211. bölüm

2350. Bölüm Orucun Farz Oluşu

Kur'an:

“Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, takva sahibi olasınız diye, size de farz kılındı.”¹

10908. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah bizden önceki ümmetlerden hiçbirine Ramazan ayı orucunu farz kılmamıştır.” (Ravi şöyle diyor:)“Ben şöyle arzettim: “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: **“Ey İman edenler. . . sizden öncekilere de farz kılındığı gibi.”** İmam şöyle buyurdu: “Allah Ramazan ayı orucunu sadece Peygamberlere farz kılmıştı, ümmetlere değil! Ama onun vesilesiyle bu ümmete üstünlük verdi ve Ramazan ayı orucunu Resulullah’a (s.a.a) ve ümmetine farz kıldı.”²

10909. İmam Zeyn’ul-Abidin (a.s), Ramazan ayına veda duasında şöyle buyurmuştur: “Bu ay vesilesiyle bizleri diğer ümmetlere tercih ettin ve faziletine diğer dinlerin takipçilerini değil bizleri seçtin. Böylece senin emrinle Ramazan günlerinde oruç tuttuk ve senin

yardımla gecelerini ibadetle geçirdik.”³

bak. Vesail’uş Şia, 7/268, 6. Bölüm

2351. Bölüm Orucun Fazileti

10910. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Tebarek ve Teala şöyle buyurmuştur: “Oruç benim içindir ve sevabını ben vereceğim.”⁴

10911. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah Tebarek ve Teala şöyle buyurmuştur: “Ademoğlunun oruç dışında yaptığı her iş onun içindir, ama oruç benim içindir ve sevabını ben vereceğim.”⁵

2352. Bölüm Orucun Farz Kılınışının Hikmeti

10912. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Oruç tutmanın sebebi şudur ki oruç sebebiyle zengin ve fakir eşit olurlar. Zira zengin açlığın sıkıntısını bilmez ki fakire merhamet etsin. Zira zengin insan bir şey istediğinde onu temin edebilme gücüne sahiptir.

¹ Bakara suresi, 183. ayet

² el-el-Fakih, 2/99/1844

³ Sahifet’us Seccadiye, 175, 45. dua

⁴ el-Kafi, 4/63/6

⁵ el-Hisal, 45/42

Bu yüzden aziz ve celil olan Allah istedi ki yaratıkları arasında eşitlik icadolsun ve açlık zorluğunu ve sıkıntısını zengin de tatsın ki zayıflara acısın ve aç kimseye merhamet etsin.”¹

10913. *İmam Rıza (a.s), orucun farz kılınış hakkında şöyle buyurmuştur:* “Ta ki insanlar açlığın ve susuzluğun sıkıntısını tatsın ve ahiretteki muhtaçlıklarını anlasınlar. Oruç tutan kimse kendisine çatan açlık ve susuzluk sebebiyle huşu içinde, zelil, mütevazi, ecirli, Allah’ın rıza ve sevabını talep eden, arif ve sabırlı olsun ve böylece sevaba hak kazansın. Ayrıca oruç şehvetlerden sakınmaya sebep olur. Hakeza oruç dünyada onlara öğüt versin, onları tekliflerini yapmada ram ve tecrübeli kılsın ve ecre ulaşmada onlara kılavuzluk etsin, yoksulların ve fakirlerin dünyadan çektiği açlık ve sıkıntının zorluk miktarını anlasın ve neticede Allah’ın varlıklarına farz kıldığı hakları kendilerine ödesin.”²

10914. *Fatımat’üz-Zebra (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah orucu ihlası güçlendirmek için farz kılmıştır.”³

10915. *İmam Askeri (a.s), orucun farz kılınış sebebi hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Ta ki zengin kimse açlığı tatsın ve neticede muhtaç insana yardım etsin.”⁴

10916. *İmam Hüseyin (a.s), hakeza bu konuda şöyle buyurmuştur:* “Ta ki zengin kimse açlığın sıkıntısını tatsın ve neticede fakir insanlara yardımcı olsun ve bağışta bulunsun.”⁵

10917. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Oruç ve hac kalplerin teskinidir (huzurudur)”⁶

10918. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Oruç tutunuz. Zira oruç damarları keser (şehveti azaltır) ve nimet sarhoşluğunu giderir.”⁷

10919. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Oruç bağırsağı inceltir, eti döker ve cehennemden yakıcı sıcaklığını uzaklaştırır.”⁸

10920. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah orucu kullarının ihlasını denemek için farz kılmıştır.”⁹

10921. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah mümin kullarını namazlar, zekatlar, farz günlerde (Ramazanda) oruç tutmadaki ciddiyetleri vesilesiyle

¹ Bihar, 96/371/53

² İle’uş Şerayi’, 270

³ Bihar, 96/368/47

⁴ a. g. e s. 369/50

⁵ a. g. e s. 375/62

⁶ Emali et-Tusi, 296/582

⁷ Kenz’ul Ummal, 23610

⁸ a. g. e 23620

⁹ Nehc’ul Belağa, 252. hikmet

organlarının teskini, gözlerinin huşusu, canlarının tevazusu ve kalplerinin huzusu için korumaktadır.”¹

bak. Vesail’uş Şia, 7/2, 1. Bölüm

2353. Bölüm Oruç Kalkandır

10922. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Oruç tut, zira oruç ateş karşısında bir kalkandır. Ölüm anında karnının aç olmasına güç yetirebilirsen öyle yap.”²

10923. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Oruç ateş karşısında bir kalkandır.”³

10924. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Oruç parçalamamak şartıyla bir kalkandır.”⁴

2354. Bölüm Oruç Bedenin Zekatıdır

10925. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her şeyin bir zekatı vardır. Bedenlerin zekatı da oruçtur.”⁵

10926. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her şeyin bir zekatı

vardır. Bedenin zekatı ise müstahap oruçtur.”⁶

10927. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Oruç tutunuz ki salim kalasınız.”⁷

10928. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Oruç iki sıhatten biridir.”⁸

bak. 288. Konu, es-Sıbbe; ez-Zekat, 1588. Bölüm

2355. Bölüm Oruçlu Kimsenin Fazileti

10929. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Oruçlu kimsenin uykusu ibadet ve suskunluğu tesbihtir. Duası makbul ve ameli kat kattır. İftar anında oruçlu kimsenin duası Allah’ın dergahından reddedilmez.”⁹

10930. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Oruçlu kimsenin uykusu ibadet ve sükutu tesbihtir, ameli makbul ve duası müstecaptır.”¹⁰

10931. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Oruç tutan kimse yatağında uyusa dahi Müslümanın

¹ a. g. e 192. hutbe

² Deaim’ul İslam, 1/270

³ el-Kafî, 4/62/1

⁴ Bihar, 96/296/28

⁵ Fezail’ul Eşher’us Selase, 75/57

⁶ Bihar, 78/326/4

⁷ ed-Deavat lil Ravendi, 76/179

⁸ Gurur’ul Hikem, 1683

⁹ ed-Deavat lil Ravendi, 27/45, 46

¹⁰ el-Fakih, 2/76/1783

gıybetini yapmadıkça Allah'a ibadet halindedir.”¹

10932. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Oruçlu kimsenin uykusu ibadet, nefes alması ise tesbihtir.”²

10933. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Cennetin Reyhan adında bir kapısı vardır ki oradan sadece oruçlu kimseler geçer.”³ *Başka bir rivayette ise şöyle yer almıştır:* “Onlardan sonuncusu içeri girince kapı kapanır.”⁴

10934. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Yemek yemekle meşgul olan kimselerin yanından oruçlu kimse yanından geçince “Endamı tesbih eder, melekler ona selam gönderir, meleklerin selamı mağfiret dilemektir.”⁵

10935. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kimi, orucu arzu ettiği yemeği yemekten kendisini sakındırırsa onu cennet yemeklerinden doyurması ve cennet şarabından susuzluğunu gidermesi Allah'a bir haktır.”⁶

10936. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Oruçlu kimse iki sevinç içindedir: Orucu açma

anındaki sevinç ve rabbiyle görüştüğü andaki sevinç.”⁷

10937. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim oruçlu bir kimseye iftar verirse onun sevabı gibi bir sevap elde eder.”⁸

10938. Resulullah (s.a.a), iftar edince Allah'a şöyle arzederdi: “Allah'ım! Senin için oruç tuttum ve rızıklıla iftar ettim. O halde onu bizden kabul et. Susuzluk gitti, damarlar sevindi ve ecir baki kaldı.”⁹

2356. Bölüm Faydasız Oruç

10939. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Nice oruç tutan kimsenin oruçtan nasibi açlık ve susuzluktur. Nice gece ibadete kalkan kimsenin kalkmaktan nasibi sadece uykusuzluktur.”¹⁰

10940. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Oruç, insanın yemekten ve içmekten sakındığı gibi haramlardan sakınmasıdır.”¹¹

10941. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Nice oruç tutan kimsenin, oruçtan elde ettiği ancak açlık ve susuzluktur. Nice gece namazı kılan kimsenin gece

¹ Seva'ul A'mal, 75/1

² Kurb'ul Esnad, 95/324

³ Mean'il Ahbar, 409/90

⁴ A'lam'ud Din, 279

⁵ Seva'ul A'mal, 77/1

⁶ Bihar, 40/331/13

⁷ el-Kafi, 4/65/15

⁸ a. g. e 68/1 bak, tüm bölüme

⁹ a. g. e s. 95/1

¹⁰ Emali et-Tusi, 166/277

¹¹ Bihar, 96/294/21

namazından elde ettiği ancak uykusuzluk ve yorgunluktur. Akıllıların uykusu ve iftarları ne güzeldir!”¹

2357. Bölüm Müstehap Oruç Tutmaya Teşvik

10942. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim bir gün isteyerek (müstehap) oruç tutarsa, eğer kendisine yeryüzü dolu altın da verilse ecrini kamil olarak elde etmiş olmaz. Kamil ecrini sadece hesap günü (kıyamette) elde eder.”²

10943. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim Allah’tan sevap almak için isteyerek bir gün oruç tutarsa bağışlanması farz olur.”³

10944. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Tebarek ve Teala farz namazı müstahap namazla kamil kıldı ve farz orucu da müstahap oruçla kemale erdirdi.”⁴

10945. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tembellikten uzak durunuz. Zira rabbiniz merhametlidir ve az işinizi dahi

taktir eder. İnsan... Allah-u Teala’nın rızayetini elde etmek için isteyerek oruç tutar ve Allah bu sebeple onu cennete koyar.”⁵

10946. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan ilahi sevaba erişmek için bir gün isteyerek oruç tutar ve Allah bu sebeple onu cennete koyar.”⁶

10947. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah kuldân Ramazan ayı orucu dışında hiçbir orucun hesabını sormaz.”⁷

2358. Bölüm Kalbin Orucu

10948. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kalbin günahları düşünmekten oruç tutması midisinin yemekten oruçlu olmasından daha üstündür.”⁸

10949. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kalbin oruçlu olması, dilin oruçlu olmasından ve dilin oruçlu olması karnın oruçlu olmasından daha iyidir.”⁹

10950. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsin dünya lezzetlerinden oruç tutması en faydalı oruçtur.”¹⁰

¹ Nehc’ul Belağa, 145. hikmet

² Mean’il Ahbar, 409/91

³ Emali es-Seduk, 443/2

⁴ İle’uş Şerayi, 285/1

⁵ Sevab’ul A’mal, 62/1

⁶ el-Kafî, 4/63/5

⁷ Bihar, 82/294/25

⁸ Gurur’ul Hikem, 5873

⁹ a. g. e 5890

¹⁰ a. g. e 5874

10951. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bedenin orucu irade ve ihtiyar ile yemeklerden imsak etmek, azaptan korkmak, sevap ve ecre rağbet etmektir. Nefsin oruç tutması beş duyu organının diğer günahlardan korunması ve kalbin tüm kötülük sebeplerinden boş olmasıdır.”¹

bak. Es-Sabr, 2173. Bölüm

2359. Bölüm Orucun Adabı

10952. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Oruç insanın yemekten ve içmekten sakındığı gibi haramlardan sakınmasıdır.”²

10953. *Fatımat’üzz-Zebra (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer oruçlu kimse kulağını, gözünü ve organlarını korumazsa orucu ne işe yarar.”³

10954. *Resulullah (s.a.a), Cabir b. Abdullah’a şöyle buyurmuştur:* “Ey Cabir! Bu Ramazan ayının gündüzünde oruç tutar, gecesinin bir bölümünü ibadetle geçirir, karnını ve namusunu temiz tutar, dilini korursa şüphesiz ki bu aydan çıkınca günahlarından da çıkmış olur.” Cabir şöyle arzetti: “Ey Allah’ın Resülü! Bu hadis ne kadar da güzeldir!” Allah Resülü şöyle

buyurdu: “Ey Cabir! Bu şartlara riayet etmek ne kadar da zordur!”⁴

10955. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Oruç tuttuğunda kulağına ve gözüne de (haramlardan) oruç tuttur. Tüm organlarını ve endamını çirkinlikten, çok konuşmaktan ve hizmetçine eziyet etmekten alıkoy. Sende oruç tutan kimsenin vakarı olmalı ve gücün yettiğince Allah’ın zikri dışında suskun kalmalısın. Oruçlu olduğun gün ile oruçlu olmadığın gün eşit olmamalıdır. Cinsel ilişki kurmaktan, öpmekten ve kahrkaha atmaktan uzak dur. Zira Allah bu işlerden nefret eder.”⁵

10956. *Resulullah (s.a.a), oruçlu halıyla cariyesine söven kadına şöyle buyurmuştur:* “Nasıl oruçlusun ki cariyene sövüyorsun. Oruç sadece yemekten ve içmekten sakınmak değildir. Allah orucu bu ikisinin yanı sıra, orucu etkisiz kılan çirkin iş ve sözlere engel olsun diye taktır etmiştir. Ne yazık ki oruç tutanlar çok azdır ve açlık çekenler ise çoktur.”⁶

10957. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “Her kim endamını ve organlarını haramlarımdan oruçlu tutmazsa

¹ a. g. e 5888-5889

² Bihar, 96/294/21

³ Deaim’ul İslam, 1/268

⁴ el-Kafi, 4/87/2

⁵ Bihar, 96/292/16

⁶ a. g. e s. 293/16

benim için yemekten ve içmekten sakınmasına ne ihtiyacım var.”¹

10958. *Muhammed b. Müslim şöyle diyor:* “İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Oruç tuttuğunda kulağın, gözün, saçın ve derin de oruç tutmalıdır.” İmam başka organları da saydı ve şöyle buyurdu: “Oruçlu olduğun gün ile oruçlu olmadığın gün eşit olmasın.”²

10959. *İmam Seccad (a.s), Ramazan ayı geldiğinde yaptığı duasında şöyle buyurmuştur:* “Uzuvlarımızı günahlardan koruyup seni hoşnut eden işleri işleterek bizi bu ayda oruç tutmaya muvaffak et. Öyle olsun ki, kulaklarımızla boş şeyler dinlemeyelim; gözlerimizi eğlenceye dikmeyelim, ellerimizi sakıncalı bir şeye uzatmayalım; ayaklarımızı harama açtırmayalım; karnımıza helallerinden başkası girmesin; dilimiz senin açıkladığından başkasını konuşmasın; bizi sevabına yaklaştıracak amelden başkası için zahmete düşmeyelim; azabından koruyacak amelden başkasını yerine getirmeyelim.”³

bak. Vesail’uş Şia, 7/116, 11. Bölüm

¹ Firdevs, 5/242/8075

² el-Kafı, 4/87/1

³ Sahifet’us Seccadiye, 166, 44. dua

2360. Bölüm **Sıcak Havada Oruç** **Tutmanın Fazileti**

10960. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün cihad sıcak havada oruç tutmaktır.”⁴

10961. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sıcak havada oruç tutmak cihattır.”⁵

10962. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim sıcak bir günde aziz ve celil olan Allah için oruç tutarsa, aziz ve celil olan Allah yüzünü okşasın ve müjdelesin diye kendisine bin melek tayin eder. İftar edince de aziz ve celil olan Allah şöyle buyurur: “Senin kokun ve ruhun ne de güzeldir. Ey meleklerim! Şahit olunuz ki ben onu bağışladım.”⁶

10963. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah için açlık ve susuzluk çeken kimseye ne mutlu.”⁷

bak. Vesail’uş Şia, 7/299, 3. Bölüm

2361. Bölüm **Kışın Oruç Tutmanın** **Fazileti**

⁴ Bihar, 96/256/38

⁵ a. g. e s. 257/40

⁶ el-Kafı, 4/65/17

⁷ Vesail’uş Şia, 7/299/2

10964. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Rüzgarın getirdiği ganimet kış orucudur.”¹

10965. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kış orucu rüzgarın getirdiği bir ganimettir.”²

10966. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kış müminin baharıdır. Geceleri uzundur, mümin ibadet için gece yarısı ondan yardım alır. Gündüzleri de kısadır, oruç tutmak için ondan yardım alır.”³

bak. Vesail’u’ş Şia, 7/302, 6. Bölüm

2362. Bölüm

Her Ayda Üç Gün Oruç Tutmaya Teşvik

10967. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her ay üç gün oruç tutmak, ayın ortasındaki Çarşamba günü, ilk Perşembe günü ve son Perşembe günü Şaban ayının orucu, göğsün vesveselerini ve kalbin ızdıraplarını ortadan kaldırır.”⁴

10968. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim her ay üç gün oruç tutarsa, tüm ömründe oruç tutmuş gibidir. Zira aziz ve celil olan Allah şöyle

buyurmuştur: “**Herkim iyilik ederse, kendisine on katı vardır.**”⁵

10969. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her ay üç gün oruç tutmak ve Ramazan ayından Ramazan ayına kadar oruç tutmak bir ömrün oruç ve iftarı sayılmaktadır.”⁶

10970. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim göğsünden birçok vesveselerin gitmesini isterse sabır ayında (Ramazan ayında) ve her ay üç gün oruç tutsun.”⁷

10971. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sabır ayının (Ramazan) orucu ve her ay üç gün oruç tutmak göğsün vesveselerini ortadan kaldırır.”⁸

10972. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resülü (s.a.a) bi’setinin başlangıcında öyle bir oruç tutuyordu ki hakkında, “Artık orucu terketmeyecek” diyorlardı. Ama bir müddet sonra orucu öyle bir terkediyordu ki artık oruç tutmayacak” diyorlardı. Bir müddet sonra güneşirisi oruç tutmaya başladı ve bu sünnet Davud’un (a.s) orucudur. Bir müddet sonra bunu da bıraktı ve her ayın ilk üç gününde oruç tuttu.

¹ Bihar, 96/257/40

² el-Fakih, 4/356/5762

³ Mean’il Ahbar, 228/1

⁴ el-Hisal, 612/10

⁵ Deaim’ul İslam, 1/283

⁶ Kenz’ul Ummal, 23673

⁷ Bihar, 97/108/48

⁸ Kenz’ul Ummal, 23675

Sonra bu metottan da el çekti ve on günde bir oruç tutmaya başladı. İlk Perşembe ve son Perşembe günü ve ayın ortasındaki Çarşamba günü ve dünyadan göçünceye kadar bu sünnet üzere amel etti.”¹

bak. Vesail’uş Şia, 7/303, 7. Bölüm; el-Kaî, 4/89, Sevm-i Resulillah Bölümü

2363. Bölüm Orucun Mirası

10973.*Mirac hadisinde şöyle yer almıştır:* “Peygamber (s.a.a) şöyle arzetti: “Ey Rabbim! Orucun mirası nedir?” Allah şöyle buyurdu: “Oruç hikmeti, hikmet marifeti ve marifet ise yakini miras bırakır. Kul yakine ulaşınca da artık gece veya gündüzünü nasıl geçireceğini, zorluk yoksa kolaylık içindemi olacağını önemsemez.”²

bak. el-Hikmet, 923. Bölüm

¹ el-Kaî, 4/90/2

² Bihar, 77/27/6

Zad Harfi

Konular:

- ✓ ez-Zihk (Gölmek)
- ✓ ez-Zerb (Vurmak)
- ✓ ez-Zerer (Zarar)
- ✓ el-İzdirar (Mecburiyet)
- ✓ el-Mustaz'af (Mustazaf)
- ✓ ez-Delalet (Dalalet-Sapıklık)
- ✓ ez-Zıman (Kefalet-Garanti)
- ✓ ez-Ziyafet (Ziyafet)

309. Konu

ez-Zihk Gölmek

- Bihar, 76/ 58, 106. bölüm, ez-Zihk
- Kenz'ul Ummal, 3/488, ez-Zihk
- Vesail'uş Şia, 8/477-484, el-Mizac ve'z Zihk
- Bihar, 16/294, 10. bölüm; fi zikri mizabehu ve zihkubu

bak.

- 410. konu, el-Ferah; 489. konu, el-Mizab; el-Mevt, 2728. bölüm

2364. Bölüm Gülmek ve Tebessüm

Kur'an:

“Süleyman, onun sözüne hafifçe güldü ve: “Rabbim! Bana ve ana babama verdiğin nimete şükürde, hoşnut olacağın işi yapmakta beni muvaffak kıl. Rahmetinle, beni iyi kullarının arasına koy” dedi.”¹

10974. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Peygamberin gülmesi tebessümdü. Bir gün sohbet eden ve kahkaha ile gülen ensarın yanından geçti ve şöyle buyurdu: Ey sizler! Arzusu kendisini kandıran ve hayır işinde ameli kendisine ihmalkarlık ettiren sizden her biriniz mezarlığa başvursun, ölülerin dirilişinden ibret alsın ve ölümü hatırlasın ki ölümü hatırlamak lezzetleri yerle bir eder.”²

10975. *İmam Hasan (a.s) dayısı Hind'den naklen şöyle buyurmuştur:* “Peygamber(s.a.a) sevinince gözlerini aşağıya sahyordu, gülmesi genellikle tebessümdü. Öyle ki dişleri dolu taneleri gibi gözücüyordu.”³

10976. *İmam Ali (a.s) müminlerin niteliği hakkında şöyle buyurmuştur:* “Mümin gülünce gülme sesi kulağından öteye geçmez.”⁴

10977. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kahkaha atmak şeytandandır.”⁵

10978. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kahkaha atınca ardından hemen şöyle de: Allahım! Bana gazap etme.”⁶

10979. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En güzel gülme tebessümdür.”⁷

10980. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin gülmesi tebessümdür.”⁸

10981. *Ebu Derda şöyle diyor:* “Resulullah (s.a.a) bir söz konuştuğunda, konuşmasında tebessüm ederdi.”⁹

10982. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kardeşinin yüzüne tebessüm ederse o tebessüm kendisi için iyilik olur.”¹⁰

10983. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın kardeşinin yüzüne tebessüm etmesi iyiliktir.

¹ Neml suresi, 19. ayet

² Emali et-Tusi, 522/1156

³ Mekarim'ul Ahlak, 1/58/44

⁴ Metalib'us Suul, 54

⁵ el-Kafi, 2/664/10

⁶ a. g. e. h. 13

⁷ Gurur'ul Hikem, 4964

⁸ el-Kafi, 2/664/5

⁹ Mekarim'ul Ahlak, 1/58/46

¹⁰ el-Kafi, 2/206/1

Bedeninden bir diken alması da iyiliktir.”¹

2365. Bölüm Çok Gülmeyi Kınamak

Kur'an:

“Yaptıklarının cezası olarak, bundan böyle az gülsünler, çok ağlasınlar.”²

10984. Hz. Davud (a.s) Süleyman'a (a.s) şöyle buyurmuştur: “Oğulcağızım! Çok gülmekten sakın. Çünkü çok gülmek kulu kıyamet günü hakir (fakir ve muhtaç) kılar.”³

10985. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Çok gülmekten sakın ki çok gülmek kalbi öldürür.”⁴

10986. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Çok gülmek imanı mahveder.”⁵

10987. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim çok gülerse heybeti ortadan kalkar.”⁶

10988. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim çok gülerse kalbi ölür.”⁷

10989. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Çok gülmek arkadaşı ürkütür ve reisi ayıplı kılar.”⁸

10990. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanın çok gülmesi vakarını ortadan kaldırır.”⁹

10991. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Nice kimseler boş yere çok gülerler ve kıyamet günü çok ağlarlar. Nice kimseler de günahlarına çok ağlarlar ve korkarlar ama kıyamet günü cennette çok sevinirler ve gülerler.”¹⁰

10992. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Eğer benim bildiğim şeyleri siz de bilseydiniz kesinlikle çok ağlar ve az gülerdiniz.”¹¹

bak. Vesail'uş Şia, 8/480, 83. Bölüm

2366. Bölüm Gülmesine Şaşılması Gereken Kimse

10993. Resulullah (s.a.a) Musa'nın subufundan naklen şöyle buyurmuştur: “Ölüme yakın ettiği halde neden sevindiğine ve cehennem ateşine

¹ a. g. e. s. 188/2

² Tevbe suresi, 82. ayet

³ Kur'b'ul Esnad, 69/221

⁴ Mean'il Ahbar, 335/1

⁵ Emali es-Seduk, 223/4

⁶ Tuhef'ul Ukul, 96

⁷ Gurur'ul Hikem, 7947

⁸ a. g. e. 7115

⁹ a. g. e. 7099

¹⁰ Uyun-u Ahbar'ir-Rıza (a.s), 2/3/6

¹¹ Nur'us Sakaleyn, 2/249/261

yakin eden kimsenin neden güldüğüne şaşarım.”¹

10994. *Mirac hadisinde şöyle yer almıştır:* “Benim kendisinden hoşnut olup olmadığını bilmediği halde gülen kuluma şaşarım.”²

2367. Bölüm Yersiz Gülme

10995. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah üç şeyden nefret eder: Gece sabahlamadığı halde gündüz uyumaktan, şaşırıksızın gülmekten ve tok olduğu halde yemek yemekten.”³

10996. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şaşkınlıktan olmayan gülme cehaletin göstergesidir.”⁴

10997. *İmam Kazım (a.s) Hişam’a yaptığı öğütünde şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah şaşırıksızın bir işe çok gülen ve hedefsiz yol yürüyen kimseden nefret eder.”⁵

10998. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın şaşırıksızın gülmesi cehaleti için yeterlidir.”⁶

10999. *Resulullah (s.a.a) Ebu Zer’e yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Bil ki sizler arasında iki haslet vardır: Şaşırıksızın gülmek ve sabahlamaksızın tembellik etmek.”⁷

bak. Vesail’uñ Şia, 8/479, 82. Bölüm

2368. Bölüm Komik Söz

Kur’an:

“Onlara mucizelerimizi getirdiği zaman, bunlara gülüvermişlerdi.”⁸

11000. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Komik sözlerden başkasından nakletmek şeklinde de olsa sakın.”⁹

11001. *Resulullah (s.a.a) Ebu Zer’e yaptığı öğütünde şöyle buyurmuştur:* “İnsan bazen bir toplulukta onları güldürmek için konuşur ve bu sebeple mesabesi gökle yer kadar olan bir cehenneme yuvarlanır.”¹⁰

11002. *Resulullah (s.a.a) hakeza şöyle buyurmuştur:* “İnsanları güldürmek için yalan söz söyleyen kimseye eyvahlar olsun, eyvahlar

¹ Mean’ıl Ahbar, 334

² İrşad’ul Kulup, 200

³ el-Hisal, 89/25

⁴ Bihar, 76/59/10

⁵ a. g. e. 78/309/1

⁶ Gurer’ul Hikem, 7051

⁷ Tenbih’ul Havatir, 2/59

⁸ Zuhuf suresi, 47. ayet

⁹ Şerh-i Nehe’ul Belağ-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 16/121

¹⁰ Emali et-Tusi, 536/1162

olsun, eyvahlar olsun, eyvahlar olsun.”¹

11003. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Medine’de sözleriyle insanları güldüren, boşta gezen bir kimse vardı. Bir gün şöyle dedi: “Canım ağzıma geldi de şu adamı yani Ali bin Hüseyin’i (a.s) güldüremedim.” İmam Sadık (a.s) şöyle buyurdu: “Ali bin Hüseyin (a.s) kölelerinden ikisiyle bir gün oradan geçiyordu ki bu şahıs geldi ve İmam’ın (a.s) omuzundan abasını çekti ve kaçtı. Ali bin Hüseyin (a.s) ona teveccüh etmedi ve köleleri onun ardından koştular ve İmam’ın abasını ondan aldılar ve getirip İmam’ın (a.s) omuzuna attılar. İmam şöyle buyurdu: “Bu adam kimdir?” Onlar şöyle arzettiler: “Medine halkını güldüren ve boşta gezen biridir.” İmam şöyle buyurdu: “Ona şöyle deyiniz: Allah’ın öyle bir günü vardır ki boşta gezenler o gün zarar ederler.”²

11004. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tatlılıklar, komik hikayeler, boş konuşmalar ve

gevezelikler karşısında vakarınızı koruyunuz.”³

2369. Bölüm (Çeşitli)

11005. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsa (a.s) hem ağlıyor ve hem de gülüyordu. Yahya (a.s) ağlıyor ve gülmüyordu. İsa’nın (a.s) yaptığı daha iyiydi.”⁴

11006. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir defa gülerse ilminin bir miktarı aklından uçar.”⁵

11007. *Cebrail (a.s) kendisine Mikail’in neden gülmediğini soran Peygambere (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cehennem ateşi yaratıldığı günden beri Mikail (a.s) asla gülmemiştir.”⁶

11008. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünyada züht içinde yaşayanların zahiri gülse de kalpleri ağlar, zahiri sevinçli olsa da hüzneleri şiddetli ve çok olur.”⁷

¹ a. g. e. 537/1162

² Nur’us Sakaleyn, 4/537/118

³ Gurer’ul Hikem, 10097

⁴ Kasas’ul Enbiya, 273/353

⁵ Bihar, 78/158/9

⁶ Tenbih’ul Havatir, 1/66

⁷ Nehc’ul Belağa, 113. hutbe

310. Konu

ez-Zarb Vurmak

bak.

• 340. konu, *el-Azap*; *el-Hudud*, 751, 743. bölüm; *el-Hayvan*, 982. bölüm; *ez-Zulüm*, 2449. bölüm

2370. Bölüm

Vurmak

11009. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer hizmetçin Allah’a isyan ederse onu döv ve eğer sana isyan ederse onu bağışla.”¹

11010. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah karşısında insanların en isyankarı katili olmayanı öldüren ve kendisini vurmeyanı döven kimsedir.”²

11011. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın laneti katili olmayanı öldüren, ya da kendisini dövmeyen kimseyi dövenin üzerine olsun.”³

11012. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer birisi birisine haksız yere kırbaç vurursa Allah da ona ateşten bir kırbaç vurur.”⁴

11013. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir şahsın yanağına veya yüzüne tokat

vurursa Allah kıyamet günü kemiklerini un ufak eder ve tövbe etmedikçe cehenneme girinceye kadar elleri bağlı haşrolur.”⁵

11014. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah indinde yaratıkların en nefret edileni bir Müslüman’ın sırtını haksız yere yaralayan, kendisine vurmeyanı birine haksız yere vuran veya kendisini öldürmeyen kimseyi öldüren kimsedir.”⁶

11015. *İmam Ali (a.s) vergi memurlarına yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Sakın birine bir dirhem için kırbaç vurmayın.”⁷

11016. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı kimse terbiye ile yola gelir. Ama (cahil) hayvanlar sadece kırbaç darbesiyle yola gelir.”⁸

bak. Vesail’uş Şia, 19/11, 4. Bölüm; es-Salah, 1852. Bölüm

¹ Gurer’ul Hikem- 2350

² el-Kafi, 7/274/2

³ a. g. e. h. 3

⁴ Deaim’ul İslam, 2/541/1927

⁵ el-Fakih, 4/15/4968

⁶ Müstedrek’ul Vesail, 18/27/21917

⁷ Nehc’ul Belağa, 51. mektup

⁸ a. g. e. 31. Mektup

311. Konu

ez-Zarar Zarar

- *Vesail'uş Şia*, 17/340, 12. bölüm; *Edem-u Cevaz-u İzzar bi'l-Müslim*
- *el-Kaî*, 5/292, Bab'uz-Zirer

2371. Bölüm

İslam'da Zarar Görme veya Zarar Verme Yoktur (1)

11017. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ne zarar görme vardır ve ne de zarar verme.”¹

11018. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ne zarar görme vardır ve ne de zarar verme. Başkasına zarar veren kimseye Allah da zarar verir. Başkasını meşakkate düşüren kimseyi Allah da meşakkate düşürür.”²

11019. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ne zarar vardır ve ne de zarar verme. İnsan sopasını komşusunun duvarı üzerinde koyabilir. Düz ve yumuşak yolun sınırı yedi zira’dır (parmak uçlarından dirseğe kadar bir zira’ sayılmaktadır.)”³

11020. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müslümanlara sığınan kimse zarar vermedikçe ve kötü niyeti olmadıkça Müslümanlar mesabesindedir.”⁴

11021. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İslam’da zarar görme veya başkalarına zarar verme yasaktır. Zira İslam Müslümanın hayrını artırır ve ona bir kötülüğünü artırmaz.”⁵

11022. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Semure bin Cündeb’in Ensar’dan birinin bahçesinde bir hurma ağacı vardı. Ensar’dan olan o şahsın evi de bağın kenarındaydı. Semure izin almadan bağa giriyordu. Ensar’dan olan o şahıs Semure ile konuştu ve bağa girdiği zaman izin almasını istedi ama o kabul etmedi. Ensar’dan olan şahıs Resulullah’ın (s.a.a) huzuruna vardı ve olayı kendisine anlatarak onu şikayet etti. Resulullah (s.a.a) Semure’yi çağırttı. Ensardan olan şahsın sözünü ve şikayetini kendisine bildirdi ve şöyle buyurdu: “Bağa girmek istediğin zaman izin al.” Ama Semure bunu kabul etmedi. Resulullah (s.a.a) ondan ağacını satmasını istedi ve o sürekli olarak ağacının kıymetini artırdı. Semure sonunda ağacı satmaktan da vazgeçti. Resulullah (s.a.a) ona şöyle buyurdu: “Bu hurma ağacına karşılık sana cennette bir hurma ağacı vereyim.” Semure yine kabul etmedi. Bu esnada Resulullah Ensardan olan şahsa şöyle buyurdu: “Git ve onun hurma ağacını kökünden sök ve önüne at. Zira İslam’da zarar görme ve zarar verme yoktur.”⁶

¹ Kenz’ul Ummal, 9498

² a. g. e. 9518

³ a. g. e. 9519

⁴ el-Kafı, 5/292/1

⁵ el-Fakih, 4/334/5718

⁶ el-Kafı, 5/292/2

Başka bir nakil de ise şöyle yer almıştır: Resulullah (s.a.a) Semure'ye şöyle buyurdu: "Bu ağaçtan vazgeç. Ben sana falan yerde sana hurma ağacı vereceğim." Semure ise, "Hayır" dedi. Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: "Sana iki hurma ağacı vereceğim." Semure, "İstemiyorum" dedi. Peygamber (s.a.a) sürekli olarak ağaçların sayısını artırdı ve ağaçlar onu buldu ama Semure sürekli "Hayır", "Hayır" diyordu. Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: "Sana falan yerde on hurma ağacı vereceğim." Semure yine kabul etmedi. Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: "Sen bu ağaçtan vazgeç ben sana cennette hurma ağacı vereceğim." Semure, "İstemiyorum" dedi. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdu: "Sen zararlı bir insansın. Oysa mümine zarar ve ziyan vermek yoktur." Ardından Resulullah (s.a.a) o hurma ağacının kökten kesilmesini ve önüne atılmasını

emretti ve Resulullah (s.a.a) Semure'ye şöyle buyurdu: "Şimdi git ve onu istediğin yere dik."¹

11023. *İmam Sadık (a.s) kendisine, "Adamin biri dağa gümüş, bir kuyu kazmış, o su vasıtasıyla başkası tarafından önceden kazılan kuyunun suyu azalmıştır, onların teklifi nedir?" diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* "Her gece sırayla bir kuyunun su miktarını belirler ve böylece hangi suyun diğerine zarar verdiğini bilmiş olurlar. Eğer ikinci kuyunun birincisine zarar verdiği belli olursa onu) doldururlar."²

11024. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Allah Resülü (s.a.a) arsa ve ev ortakları için şufa (öncelik hakkı) hükmünü vermiş ve şöyle buyurmuştur: "Zarar görme ve zarar verme yoktur." Ve şöyle buyurmuştur: "Sınırlar ve hudut çizgileri belli ise artık şufa (öncelik hakkı) ortadan kalkar."³

bak. Vesail'uş Şia, 17/315

¹ a. g. e. s. 294/8

² el-Kafi, 5/294/7

³ et-Tehzib, 7/164/727

312. Konu

el-İztırar Mecburiyet

• *Bihar, 62/779, 52. bölüm; et-Tedavi bi'l-Haram*

2372. Bölüm

Mecburiyet-Çaresizlik

Kur'an:

“Şüphesiz size ölü hayvan etini, kanı, domuz etini, Allah'tan başkası için kesilen hayvanı haram kılmıştır; fakat, darda kalana, başkasının payına el uzatmamak ve zaruret miktarını aşmamak üzere günah sayılmaz. Çünkü Allah bağışlayandır, merhamet edendir.”¹

Bak. Maide, 3, En'am, 119, 145, Nahl, 115

11025. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kulun mecburi olduğu şeyi Allah kendisine helal kılmış ve mübah saymıştır.”²

11026. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanoğlunun mecburi olduğu her şeyi Allah kendisi için helal kılmıştır.”³

11027. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim ölü eti, kan ve domuz eti yemeye mecbur olur ve ölünceye kadar onlardan bir şey yemezse kafirdir.”⁴

11028. *İmam Bakır (a.s) ölü eti, kan ve domuz etinin haram kılınışının sebebini beyan ederek şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala'nın bunları kullarına haram kılması bir

bunlar dışındaki her şeyi helal sayması kendilerine helal kıldığı şeylere rağbetinin ve haram kıldığı şeylere ise bir rağbetsizliğinin olması sebebiyle değildir. Aksine Allah-u Teala insanları yarattı ve hangi şeylerin bedenine ve sağlığına faydalı olduğunu bilmektedir. Ve böylece o şeyi kendilerine helal ve mübah kılmıştır. Ve aynı şekilde kendilerine nelerin zararlı olduğunu bildiği için onları o şeyden sakındırmış ve kendilerine haram kılmıştır. Ama bu haram şeyleri de insan mecbur olduğunda, hayatı ve sağlığı bu şeylerin istifadesinin ipoteğinde olduğunda ona helal kılmış ve fazla değil, ihtiyacı miktarınca onlardan istifade etmesini emretmiştir.”⁵

11029. Kadının biri Ömer'in yanına geldi ve şöyle dedi: “Ey müminlerin Emiri! Ben zina ettim. Aziz ve celil olan Allah'ın haddini bana uygula.” Ömer onun taşlanması emretti. O anda orada hazır bulunan Müminlerin Emiri Ali (a.s) Ömer'e şöyle dedi: “Ona nasıl zina ettiğini sor.” Ömer kadına sordu ve kadın da şöyle dedi: “Bir çöldeydim ve çok susamıştım, uzakta kurulu bir

¹ Bakara suresi, 173. ayet

² Bihar, 75/413/64

³ a. g. e. 62/82/2

⁴ Nur'us Sakaleyn, 1/155/502

⁵ İlel'uş Şerayi, 483/1

çadır gördüm, oraya gittim ve o çadırda Bedevi bir Arab'ı gördüm, ondan su istedim ama o benimle yatmak şartıyla su vereceğini söyledi. Ben kaçtım ama o kadar susamıştım ki gözlerim karardı, dilim damağım kurudu. Çok susayınca yeniden adamın yanına geldim ve o bana su verdi ve benimle zina etti.” Ali (a.s) şöyle buyurdu. “Bu kadın aziz ve celil olan Allah’ın şu sözüne şamildir:

“...darda kalanın, başkasının payına el uzatmamak ve zaruret miktarını aşmamak üzere günah sayılmaz.” Bu kadın ne başkasının payına el uzatmış ve ne de zaruret miktarını aşmıştır. O halde onu serbest bırak.” Bu esnada Ömer şöyle buyurdu: “Eğer Ali olmasaydı Ömer helak olmuştu.”¹

¹ el-Fakih, 4/35/5025

313. Konu

el-Mustaz'af Mustazaf

• *Bihar, 72/157, 102. bölüm; Bab'ul Müstazafin ve'l-Mürcevn liemrillah*

• *bak.*

• *el-Cennet, 562. bölüm; el-Muhabbet (1), 652. bölüm*

2373. Bölüm Mustaz'afların Fazileti

11030. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere cennet ehlinin padişahlarını haber vermeyeyim mi? Şüphesiz her zayıf mustaz’aftır.”¹

11031. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere Allah’ın en kötü kullarını haber vermeyeyim mi? Kaba ve kibirli kimselerdir. Hakeza sizlere Allah’ın en iyi kullarını haber vermeyeyim mi? Zayıf ve mustaz’af olanlardır.”²

11032. *İmam Ali (a.s) Peygamberlerin sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Onlar, mustazaf bir topluluktu. Allah onları açıklıkla denedi, meşakatlere, korkulara uğratarak imtihan etti. Onları zorluklarla halis kıldı. Mal ve evlat sahibi olmayı, Allah’ın gazab veya rızasına ölçü saymayın. Zira bu kudret ve zenginliğin imtihan için verildiğini bilmemektendir. Allah, **“Kendilerine mal ve oğullar vermekle onlara iyilik etmekte acele ettiğimizi mi sanıyorlar; hayır onlar şuurunda değiller”** buyurmuştur. Allah, büyüklene kullarını, onların gözlerinde zayıf olan dostlarıyla sınamaktadır.”³

¹ Kenz’ul Ummal, 5943-5945

² a. g. e. 5944

³ Nehc’ul Belağa, 192. hutbe

⁴ a. g. e.

11033. *İmam Ali (a.s) peygamberlerin sıfatı hakkında hakeza şöyle buyurmuştur:* “Fakat Allah, elçilerini iradelerinde güç sahibi kıldı, görenlere karşı hallerini zayıf gösterdi. Gözleri, gönülleri dolduran bir kanaat, kulaklara ve gözlere eza olan bir yokluk verdi.”⁴

11034. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eskiden ilahi bir kardeşim vardı...Görünüşte zayıf ve güçsüzdü. Ama ciddiyet zamanında kızgın bir aslan ve zehirli bir çöl yılanı kesilirdi.”⁵

2374. Bölüm Mustaz'afların Toplumdaki Rolü

11035. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Beni zayıfların arasında arayınız. Zira sizler zayıf insanlar vesilesiyle rızık yiyor ve yardım görüyorsunuz.”⁶

11036. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Annen yasına otursun ey Ümmü Sa’d’ın oğlu! Sizler zayıflarınız dışında mı rızık yiyor ve yardım görüyorsunuz?”⁷

11037. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz sizler

⁵ a. g. e. 289. hikmet

⁶ Kenz’ul Ummal, 6019

⁷ a. g. e. 6051

zayıflarınız vesilesiyle yardım görüyorsunuz.”¹

11038. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gerçekte Allah bu ümmete zayıflarının duası, namazı ve ihlası sebebiyle yardım etmektedir.”²

11039. *Ümeyye bin Halid Peygamber (s.a.a) hakkında şöyle demiştir:* “Peygamber (s.a.a) yalın ayak ve fakir Müslümanların yardımıyla fethediyor ve galip geliyordu.”³

bak. el-Ucb, 2516. Bölüm

2375. Bölüm Mustaz’afların Devleti

Kur’an:

“Biz, memlekette güçsüz sayılanlara iyilikte bulunmak, onları önderler kılmak ve onları varis yapmak istiyorduk.”⁴

11040. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünya, inattan sonra yavrusuna şefkatle dönen ısırcı deve gibi şefkatle bize dönecektir.” (Daha sonra şu ayeti okudu:) “**Biz yeryüzünde zayıf bırakılanlara ihsanda bulunmak, onları imamlar ve varisçiler kılmak istiyoruz.**”⁵

11041. *İmam Ali (a.s) Allah-u Teala’nın “Zayıf bırakılanlara*

(mustazaflara) ihsanda bulunmak istiyoruz.” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “O mustazaflar Al-i Muhammed'dir. Allah onların çabasından sonra Mehdi'lerini gönderdi, onları aziz kılar ve düşmanlarını zelil eder.”⁶

11042. *Resulullah (s.a.a) Ali Hasan ve Hüseyin'e (a.s) ağlayarak baktı ve şöyle buyurdu:* “Sizler benden sonra mustazaf olacaksınız.”⁷

bak. el-Bihar, 24/167, 49. Bölüm

2376. Bölüm Manevi Zayıf Bırakılmışlık (Mustazaflık)

Kur’an:

“Çaresiz kalan, yol bulamayan zayıf bırakılmış erkek, kadın ve çocuklar müstesnadırlar. İşte Allah'ın bunları affetmesi umulur. Allah Affedendir, bağışlayandır.”⁸

11043. *İmam Bakır (a.s) Allah, u Teala’nın, “Ancak mustazaflar” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Mustazaf ne kafir olma gücüne sahiptir ki kafir olsun ve ne de mümin olma yolunu bulmaya kadirdir ki mümin olsun. Akılları

¹ a. g. e. 6049

² Durr’ul Mensur, 2/724

³ Kenz’ul Ummal, 18023

⁴ Kasas suresi, 5. ayet

⁵ Nehc’ul Belağa, 209. hikmet

⁶ Nur’us Sakaleyn, 4/110/11

⁷ a. g. e. h. 14

⁸ Nisa suresi, 98-99. ayetler

ve fikirleri çocuklar miktarınca olan kadınlar, erkekler ve çocuklardan teklif kaldırılmıştır.”¹

11044. *İmam Bakır (a.s) hakeza bu ayetin tefsirinde şöyle buyurmuştur:* “Ne bir çareye baş vurabilirler ki bu sebeple küfre girsinler ve ne de doğru yolu bulabilirler ki iman etsinler. O halde onların küfür veya imandan bir nasipleri yoktur.”²

11045. *İmam Sadık (a.s) kendisine Allah-u Teala’nın zikrettiği mustazafın haddi ve sınırı nedir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Mustazaftan maksat Kur’an’dan bir sureyi bilmeyen kimsedir. Halbuki aziz ve celil olan Allah onu öyle bir şekilde yarattı ki Kur’an’da bir sureyi bilemen ve okumaman imkansızdır.”³

11046. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mustazaflar çeşit çeşittir. Nasibi olmayan her kible sahibi mustazaftır.”⁴

2377. Bölüm

Mustaz’af Sayılmayan Kimse

11047. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “(İnsanların) düştüğü

ihtilafı bilen kimse mustazaf sayılmaz.”⁵

11048. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların düştüğü ihtilafı tanıyan kimse mustazaf değildir.”⁶

11049. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisine hüccet ulaşan, onu kulağıyla duyan ve kalbiyle ezberleyen kimselere “mustazaf” adı verilmez.”⁷

11050. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zayıf kendisine hüccet ulaşmayan ve insanların düştüğü ihtilafı tanımayan kimsedir. O halde eğer ihtilafları tanırса mustazaf değildir.”⁸

11051. *İmam Bakır (a.s) kendisine mustaz’af hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Perde gerisinde yaşayan, aklı az kadın ve kendisine, “Namaz kıl” dediğinde namaz kılan, senin kendisine söylediğin sözden başka hiçbir şey anlamayan ve satış için o şehirden bu şehre götürülen köle, ölmek üzere olan yaşlı adam ve küçük çocuktur. Bunlar mustazaftır. Ama söz, tartışma ve cedel ehli olan ensesi kalın, güzel bir şekilde alışverişte bulunabilen ve hiçbir şeyde kandıramayacağı kimse

¹ Mean’il Ahbar, 201/4

² a. g. e. 203/11

³ a. g. e. 202/7

⁴ a. g. e. 200/1

⁵ a. g. e. h. 2

⁶ el-Kafi, 2/405/7

⁷ Nehc’ul Belağa, 189. hutbe

⁸ el-Kafi, 8/125/95

mustazaf olabilir mi?” Hayır
asla.”¹

¹ Mean’ıl Ahbar, 203/10

314. Konu

ed-Delalet

Delalet-Sapıklık

• *Bihar, 5/162, 7. bölüm; el-Hidayet ve'l-İzâl*

bak.

• 39. konu, *el-Basiret*; 532. konu, *el-Hidayet*; 552. konu, *et-Tevfik*; 292. konu, *es-Sırat*; *el-İmamet*, 146. bölüm; *eş-Şirk*, 1988. bölüm; *eş-Şeytan*, 2011, 2012. bölüm *el-Marifet (1)*, 2588. bölüm

2378. Bölüm Dalalet-Sapıklık

Kur'an:

“Onlar, hidayet yerine dalaleti aldılar da alışverişleri kar getirmedi; hidayeti de bulamamışlardır.”¹

“Allah insanlardan bir takımını doğru yola erdirdi, fakat bir takımı da sapıklığı hak etti, çünkü bunlar Allah'ı bırakıp şeytanları dost edinmiş ve kendilerini doğru yolda sanmışlardı.”²

“De ki: “Sapıklıkta olanı Rahman ne kadar ertelese bile, sonunda tehdit edildikleri azabı ya da kıyamet gününü gördükleri zaman onlar kimin yerinin daha kötü ve taraftarlarının daha güçsüz olduğunu bilecektir.”³

“Şeytanın kardeşleri onları azgınlığa sürüklerler ve bundan hiç geri durmazlar.”⁴

bak. Bakara, 175, 256; Nisa, 44; A'raf, 61, 146

11052. *İmam Ali (a.s) oğlu Hasan'a yaptığı vasiyetinde şöyle buyurmuştur:* “Bilmediğin şey hakkında konuşmayı, üzerine düşmediği

halde söz söylemeyi terket. Sapıklık olacağından korktuğun bir yola girme. Çünkü, sapma ihtimali olan yollardan kaçınmak, o korkunç yerlere girmekten daha iyidir.”⁵

11053. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sapıklığına dalan ve doğru yolu bulmayan kimseye eyvahlar olsun.”⁶

11054. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sapıklık ile birlikte günahlardan sakınma faydasızdır.”⁷

11055. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sapıklık şımarıklıktır.”⁸

2379. Bölüm Sapıklar

Kur'an:

“Kendilerine nimet ve ikramda bulunduğu kimselerin yoluna; gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil!”⁹

“Şöyle derler: “Rabbimiz! Bizi bedbahtlığımız yenmişti; sapık bir kavim olmuştuk.”¹⁰

¹ Bakara suresi, 16. ayet

² A'raf suresi, 30. ayet

³ Meryem suresi, 75. ayet

⁴ A'raf suresi, 202. ayet

⁵ Nehc'ul Belağa, 31. mektup

⁶ Gurer'ul Hikem, 10087

⁷ a. g. e. 10509

⁸ a. g. e. 215

⁹ Fatıha suresi, 7. ayet

¹⁰ Müminun suresi, 106. ayet

“Zaten sapıklardan başka kim Rabbinin rahmetinden umudunu keser!”¹

“İnandıktan sonra küfredip, küfürlerini artıranlar var ya, onların tövbeleri kabul edilmeyecektir. İşte sapıklar onlardır.”²

11056. *İmam Ali (a.s) Peygamber (s.a.a) hakkında şöyle buyurmuştur:* “Allah’ım! O’nun kurduğu binayı, yapılan binaların en üstünü kıl. Bizi zelil kılınmamış, pişman olmamış, münharif olmamış, ayrılmamış, sapmamış, saptırmamış ve fitneye düşmemişler zümresiyle haşret.”³

11057. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fitne denizlerine daldılar, sünnetlerin yerine bidatlere sarıldılar. Müminler inzivaya çekildiler, sapıklar ve yalanlayanlar konuştu.”⁴

bak. el-ihtilaf, 1042. Bölüm

2380. Bölüm Sapıklığın Sebepleri

Kur’an:

“Yoksa, daha önce Musa’nın sorguya çekildiği gibi, siz de peygamberinizi

sorguya mı çekmek istiyorsunuz? İmanı küfre değiştiren, şüphesiz doğru yoldan sapmış olur.”⁵

“Allah, kendisine ortak koşulmasını elbette bağışlamaz, bundan başkasını dilediğine bağışlar. Allah’a ortak koşan kimse derin bir sapıklığa sapmış olur.”⁶

“Kim Allah’ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkar ederse, şüphesiz derin bir sapıklığa sapmıştır.”⁷

“Allah ve Peygamberi bir şeye hükmettiği zaman, iman eden erkek ve kadının artık işlerinde başka yolu seçme hakkı yoktur. Allah’a ve Peygambere baş kaldıran şüphesiz apaçık bir şekilde sapmış olur.”⁸

“Heva ve hevesini ilah edinen, bilgisi olduğu halde Allah’ın şaşırttığı, kulağını ve kalbini mühürlediği, gözünü perdelediği kimseyi gördün mü? Onu Allah’tan başka kim doğru yola erdirebilir? Anlamaz mısınız?”⁹

¹ Hicr suresi, 56. ayet

² Al-i İmran suresi, 90. ayet

³ Nehc’ul Belağa, 106. hutbe

⁴ a. g. e. 154. hutbe

⁵ Bakara suresi, 108. ayet

⁶ Nisa suresi, 116. ayet

⁷ Nisa suresi, 136. ayet

⁸ Ahzap suresi, 36. ayet

⁹ Casiye suresi, 23. ayet

bak. Nisa, 167; En'am, 140; A'raf, 101, 149; Gafir (Mümin), 35; Yunus, 74

11058. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her sapıklığın bir sebebi vardır. Her ahdi bozan kimsenin bir şüphesi vardır.”¹

11059. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dikkat edin! Dinin hükümleri birdir, yolu düz ve doğrudur. Kim ona tabi olursa hedefe ulaşır, kazanır; kim ondan geri durur uzaklaşırsa, sapar ve pişman olur.”²

11060. *İmam Ali (a.s) Muaviye'ye yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Gösterişli, sapıklığınla bezediğin, süslediğin, malum öğütlerinin tekrarlandığı mektubun bana geldi. Doğru yola sevkedecek basireti, gerçeğe götürecek kılavuzu olmayan birinin mektubu. Heva ve hevesi onu çağırmış, o da uymuş; sapıklık onu gütmüş, o da kendisine tabi olmuş; anlaşılmaz hezeyanlar savurur, çarpar ve sapıtır.”³

11061. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nebinizin Ehl-i Beyt'ine bakın, yollarına uyun... Onlardan öne geçmeyin ki dalalete düşersiniz ve onlardan

geri kalmayın ki helak olursunuz.”⁴

11062. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim hidayetle doğru yola koyulmazsa, delalet/sapıklık onu helak ve yokluğa sürüp götürür.”⁵

11063. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bilgisizce çok niza eden hakkı asla göremez; haktan sapan güzeli kötü, kötüyü ise güzel zanneder ve dalalet sarhoşluğuyla sarhoş olur.”⁶

11064. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah'ın hidayetinden başka hidayet dilerse sapar.”⁷

11065. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim doğru yolu bulmak için Allah'ın hidayetinden yardım alırsa Allah ona doğru yolu gösterir. Her kim de münezzeh olan Allah'tan başkasının hidayetiyle doğru yolu ararsa sapıklığa düşer.”⁸

11066. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim sapık olan birinden hidayet dilerse sapar.”⁹

11067. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir sapıktan hidayet dilerse doğru yola erişemez.”¹⁰

¹ Nehc'ul Belağa, 148. hutbe

² a. g. e. 120. hutbe

³ a. g. e. 7. mektup

⁴ a. g. e. 97. hutbe

⁵ a. g. e. 28. hutbe

⁶ a. g. e. 31. hikmet

⁷ Gurer'ul Hikem, 5906

⁸ a. g. e. 8071-8176

⁹ a. g. e. 7903

¹⁰ a. g. e. 8569

11068. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim ehli olmayandan hidayet dilerse sapar.”¹

11069. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim heva ve hevese davet edenlere aldanırsa sapıklığa düşer.”²

bak. el-Heva, 4035. Bölüm; el-Mehabbet (1), 653. Bölüm

2381. Bölüm Saptırıcılar

Kur'an:

“Rabbimiz! Biz yöneticilerimize ve büyüklerimize itaat etmiştik, fakat onlar bizi yoldan saptırdılar.” “Rabbimiz! Onlara iki kat azâb ver, onları büyük bir lânete uğrat” derler.”³

“Ey Kitab ehli! Haksız olarak dininizde taşkınlık etmeyin. Daha önce sapıtan, çoğunu saptıran ve doğru yoldan ayrılan bir milletin heveslerine uymayın” de.”⁴

“Bizi ancak o günahkarlar saptırdı.”⁵

“Küfredenler: “Rabbimiz! Cinlerden ve insanlardan, bizi saptıranları göster, onları ayaklarımızın altına alalım da en altta kalanlardan olsunlar” derler.”⁶

“O gün Rabbin onları ve Allah'ı bırakıp da taptıkları şeyleri toplar ve: “Bu kullarımı siz mi saptırdınız, yoksa kendi kendilerine mi yoldan saptılar? der.”⁷

“Onları mutlaka saptıracağım, muhakkak onlara boş kuruntular kurduracağım, kesinlikle onlara emredeceğim de develerin kulaklarını yaracaklar.”⁸

“Ey Davud! Seni şüphesiz yeryüzünde hükümrân kıldık, o halde insanlar arasında adaletle hükmet, hevese uyma yoksa seni Allah'ın yolundan saptırır. Doğrusu, Allah'ın yolundan sapanlara, onlara, hesap gününü unutmalarına karşılık çetin azab vardır.”⁹

“Yeryüzündekilerin çoğunluğuna itaat edersen seni Allah yolundan saptırırlar.

¹ a. g. e. 8501

² a. g. e. 6672

³ Ahzap suresi, 67 ve 68. ayetler

⁴ Maide suresi, 77. ayet

⁵ Şuara suresi, 99. ayet

⁶ Fussilet suresi, 29. ayet

⁷ Furkan suresi, 17. ayet

⁸ Nisa suresi, 119. ayet

⁹ Sad suresi, 26. ayet

Onlar ancak zanna uyarlar, sadece tahminde bulunurlar.”¹

11070. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah katında insanların en şerlisi, sapmış ve halkın da ona uyarak sapıtıldığı zalim imamdır. O yaşanan sünneti öldürür, terkedilen bidati diriltir”²

11071. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın yaratıklarından en fazla buğzettiği iki kişidir. Birincisi Allah’ın (günahları sebebiyle) kendi başına bıraktığı kimsedir. Bu kimse doğru yoldan sapmış; bidat sözlere ve halkı sapıtıcı çağrılara yönelmiştir. O halde bu kimse, kendisi vasıtasıyla fitneye düşenler için bir fitnedir. Kendinden önce doğru yoldan gidenlerin yolundan sapmıştır ve hayattayken veya ölümünden sonra kendine uyanlar için saptırıcıdır. (Dolayısıyla) Hem kendi günahının ipoteğindedir, hem de başkalarının günahını yüklenmiştir.”³

11072. İmam Ali (a.s) münafikların sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur: “Münafiklardan çekinmenizi tavsiye ederim. Onlar sapıtıcı sapıklar ve hata işleyip insanı hataya sevkedenlerdir”⁴

11073. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir başkası da var, ilim sahibi olmadığı halde kendini alim diye tanıtır. Cahillerden ve sapıklardan birkaç sapıklığı ve cehaleti almış, insanlara aldatış ağlarını germiş, sahte sözler söylemektedir.”⁵

11074. İmam Ali (a.s) Nehrevan savaşında öldürülen Hariciler’e rastladığında şöyle buyurdu: “Yazıklar olsun size! Şüphesiz sizi aldatan, sizi zarara uğrattı.” “Onları kim aldatı ey Müminlerin Emiri?” diye sorulduğunda da şöyle buyurdu: “Saptırıcı şeytan ve kötülüğü emreden nefisleri”⁶

11075. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kılavuzun sapıklığı, kendisinden kılavuzluk dileyenin helak oluşuna sebep olur.”⁷

2382. Bölüm Apaçık Delalet

Kur’an:

“Allah kimin gönlünü İslam’a açmışsa, o, Rabbi katından bir nur üzere olmaz mı? Kalpleri Allah’ı anmak hususunda katılmış olanlara yazıklar olsun; işte bunlar apaçık sapıklıktadırlar.”⁸

¹ En’am suresi, 116. ayet

² Nehc’ul Belağa, 164. hutbe

³ a. g. e. 17. hutbe, bak tüm söze.

⁴ a. g. e. 194. hutbe

⁵ a. g. e. 87. hutbe

⁶ a. g. e. 323. hikmet

⁷ Gurer’ul Hikem, 5900

⁸ Zümer suresi, 22. ayet

“Allah ve Peygamberi bir şeye hükmettiği zaman, iman eden erkek ve kadına artık işlerinde başka yolu seçme hakkı yoktur. Allah'a ve Peygambere baş kaldıran şüphesiz apaçık bir şekilde sapmış olur.”¹

11076. *İmam Ali (a.s) Muaviye'ye yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Fakat sen, batıl iddialara girişerek senden öncekilerin yolunu tuttun... Göğsüne dolana kulağının duyduğuna tabi olman etinden ve kanından daha gerekliken inatla ve haktan kaçarak bu davaya apaçık giriştin. Haktan sonra dalaletten başka bir şey mi var! Apaçık beyandan sonra şüpheye düşmekten başka bir şey mi var!”²

2383. Bölüm Dalaletin Çeşitleri

11077. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dalalet bir kaç kısımdır: Bir kısmı övülmüştür, bir kısmı kınanmıştır, bir kısmı ise ne kınanmış ve ne de övülmüştür. O dalaletin bir kısmı da unutkanlıktır. Övülmüş dalalet Allah-u Teala'ya mensup olan dalalettir. Örneğin şöyle buyurmuştur: **“Allah dilediğini**

saptırır.” Yani Allah kullarının amelleri sebebiyle onları cennet yolundan sapıtır. Kınanmış dalalet ise Allah-u Teala'nın şu ayetinde zikredilmiştir: **“Samiri onları saptırdı” “ve Firavun kavmini saptırdı ve hidayete erdirmeyemedi.”** Bunun benzerleri çoktur. Putlara mensup olan dalalet Allah'ın İbrahim suresindeki sözü örnektir: **“Beni, çocuklarımı putlara tapmaktan uzak tut. Ey Rabbim! onlar halktan bir çoğunu saptırdı.”** Hakikat şudur ki putlar hiç kimseyi saptırmamaktadır belki insanların kendisi aziz ve celil olan Allah yerine onlara tapmakta ve kafir olmaktadır.

Unutkanlık olan dalaletin örneği ise Allah-u Teala'nın şu sözünde yer almıştır: **“Ta ki biri sapınca (unutunca) onlardan biri kendisine hatırlatsın.”** Allah-u Teala kitabının çeşitli yerlerinde sapıklıktan bahsetmiştir. O dalaletten bir kısmı da lafzın zahiri itibariyle peygamberine isnat ettiği sapıklıktır. Örneğin şöyle buyurmuştur: **“Ve seni dalalette bulduk ve sonra hidayet ettik.”** Yani seni nübüvvetini tanımadıkları bir topluluk arasında bulduk ve onları senin vesilenle hidayet etti.”³

¹ Ahzap suresi, 36. ayet

² Nehc'ul Belağa, 65. mektup

³ Bihar, 5/208/48

2384. Bölüm En Düşük Dalalet

11078. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kulun dalalette düştüğü en küçük şey Allah Tebarek ve Teala’nın hüccetini, kulları üzerindeki şahidini, yani aziz ve celil olan Allah’ın itaatini emrettiği ve velayetini farz kıldığı kimseyi tanımamasıdır.”¹

2385. Bölüm Sapıklığın Erkanını Yok Eden Şeyler

11079. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “O halde ondan (Kur’andan) zorluklarınıza karşı yardım dileyin. Çünkü o; küfür, nifak, azgınlık ve sapıklık gibi en büyük dertlere devadır.”²

11080. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sonra bu İslam, Allah’ın kendisi için seçtiği bir dindir...Sağlam esasıyla azgınlık ve sapıklık direklerini yıkmıştır.”³

11081. *İmam Ali (a.s) Peygamber’in (s.a.a) sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Hakkı hak ile aşıkarak kılan, batıl ordularını bertaraf eden, sapıkların saldırısını bozguna uğratandır.”⁴

11082. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Batıl yol üzerinde toplandığınızda, sizin için hak yolun başında durdum. Her yana şaşkınca bakıyordunuz, kılavuzunuz yoktu, kuyu kazıyordunuz su bulamıyordunuz”⁵

bak. 532. Konu, el-Hidayet

¹ el-Kaфі, 2/415/1

² Nehc’ul Belağā, 176. hutbe

³ a. g. e. 198. hutbe

⁴ a. g. e. 73. hutbe

⁵ a. g. e. 4. hutbe

315. Konu

ez-Zeman Kefalet

- *Vesail'uş Şia, 13/149; Kitab'uż-Ziman*
- *Vesail'uş Şia, 19/173; Ebrab-u Mucibat'uż-Ziman*

bak.

• *el-Cennet, 552. bölüm; el-Habs, 684, 685. bölüm el-Hadd, 740. bölüm; er-Rızık, 1478. bölüm; el-Fetva, 3167. bölüm*

2386. Bölüm

Kefalet

11083. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Önder zararı ödeyendir.”¹

11084. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tabib veya veteriner hastasını veya bir hayvanı tedavi edince sahibinden izin almalıdır. Aksi taktirde (mal veya can zarar gördüğünde) kefildir.”²

11085. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Birisini bir iş yapmak için kiralanır ve o da o işi kötü yapar, bozarsa kefildir. Müminlerin Emiri kiralanmış bir kimseyi kefil biliyordu.”³

11086. *İmam Sadık (a.s) babalarından naklen şöyle buyurmuştur:* “Sanatçılar bir şeyi yanlışlıkla veya bilerek bozarlarsa, zayi ederlerse karşılığında aldıkları ücretle çalıştıkları taktirde kefilirler.”⁴

11087. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir deve sahibi yağ dolu büyük bir kavanozu taşımakla kiralanmıştı ve o kavanozu kırınca kendisini Müminlerin Emiri’nin (a.s)

huzuruna getirdiler. İmam ondan parasını aldı.”⁵

11088. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “El, aldığı her şeyi geri çevirmek üzere kefildir.”⁶

11089. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “El, her neyi alırsa onu geri çevirmekle mükelleftir.”⁷

11090. *İmam Kazım (a.s), kefilin kefaletinin cezası hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Ceza kefil olan kimsenin uhdesinde değil, malı yiyen kimsenin uhdesindedir.”⁸

bak. Vesail’uş Şia, 13/271, 29. Bölüm; 276, 30. Bölüm

2387. Bölüm

Kefil Olma ve Garanti Vermeyi Kınama

11091. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kefil olmak zarardır, cezadır ve pişmanlıktır.”⁹

11092. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tevrat’ta şöyle yazılmıştır: “Kefil olmak pişmanlıktır ve ceza ödemektir.”¹⁰

11093. *İmam Bakır (a.s) veya İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Boynuna hak ve hukuk farz

¹ Müstedrek’ul Vesail, 13/435/15831

² a. g. e. 14/37/16038

³ a. g. e. h. 16039

⁴ a. g. e. 16040

⁵ a. g. e. 16041

⁶ a. g. e. 17/88/20819

⁷ Sünen-i Ebi Davud, 3561

⁸ el-Fakih, 3/96/3402

⁹ a. g. e. s. 97/3405

¹⁰ Vesail’uş Şia, 13/155/5

kılma. Zorluklar ve tatsızlıklar karşısında sabret.”¹

11094. *İmam Sadık (a.s), Ebu'l Abbas Bekbak'a şöyle buyurmuştur:* “Neden Hacca gitmedin?” O şöyle arzetti: “Birinin kefaletini üstlendim.” İmam şöyle buyurdu: “Neden kefil oldun? Önceki kavimleri de bu kefaletin yok ettiğini bilmiyor musun?”²

11095. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Vefa göstermeye gücünün yetmediği şeye kefil olma (garanti verme.)”³

bak. el-Hukuk, 911; Vesail'uş Şia, 13/154, 7. Bölüm

2388. Bölüm

Emanetin Garantisi Yoktur

11096. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer emanet ortadan kaybolursa, emaneti alan kimse emin ve güvenilir olduğu taktirde hiçbir ceza ödemesi gerekmez.”⁴

11097. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer emanetçinin yanındaki emanet yok olursa, emanet veren kimse böyle bir şart koşmadığı taktirde emanetçi kimse kefilidir.”⁵

bak. Vesail'uş Şia, 13/235, 1. Bölüm; Kenz'ul Ummal, 10/360

¹ el-Kafı, 4/33/3

² el-Hisal, 12/41

³ Gurur'ul Hikem, 10178

⁴ el-Kafı, 5/239/5

⁵ a. g. e. s. 238/1

316. Konu

ez-Ziyafet Ziyafet- Misafirlik

- Bihar, 75/458, 93. bölüm; Fez'l'ul İkra'uz-Zif
- Kenz'ul Ummal, 9/242, Kitab'uz-Ziyafet
- Bihar, 75/450, 91. bölüm; Adab'uz-Zif
- Bihar, 75/444, 88. bölüm; Min meşa ila Team lem yedu ileyh
- Bihar, 75/446, 89. bölüm; el-Hess-u Ala İcabet'ud-Da'vet'il Mümin
- Vesail'uş Şia, 16/431-434, 23-21. bölümler ve s. 438, 26. bölüm

bak.

- 318. konu, el-İt'am; ed-Dünya, 1264. bölüm

2389. Bölüm Misafirlik-Misafirlik

Kur'an:

“İbrahim'in ikram edilmiş konuklarının haberi sana geldi mi? Onlar, İbrahim'in yanına girip: “Selam sana” demişlerdi. İbrahim de: “Selam size” demişti. Hemen ailesine giderek semiz bir buzağı getirmiş, onların önüne sürüp: “Yemez misiniz?” demişti.”¹

11098. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah ve ahiret gününe iman eden kimse misafirine ikramda bulunmalıdır.”²

11099. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ahlaki yücelikler on tanedir. Eğer gücün yetiyorsa hepsine sahip ol: . . . Misafirperverlik.”³

11100. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Misafir rızkını getirir, ev halkının günahlarını yok eder.”⁴

11101. *İmam Ali (a.s) Ala b. Ziyad'ın geniş evini görünce şöyle buyurmuştur:* “Dünyada bu evin genişliğini ne yapacaksın? Halbuki ahirette ona daha fazla muhtaçsın. Evet istiyorsan, onunla ahirete

ulaşabilirsin. Yani bu geniş evde misafir ağırlayarak, akrabalarına iyilik ederek ve boynunda olan hakları sahibine ulaştırarak böylelikle ahireti elde edebilirsin.”⁵

11102. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah kime bir servet verirse, bununla akrabalarına yardımda bulunmalı ve güzel ziyafet vermelidir.”⁶

2390. Bölüm Yemek Yedirilen Evin Bereketi

11103. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yemek yediren kimsenin rızkı, bıçağın deve hörgücüne girişinden daha hızlı bir şekilde ulaşır.”⁷

11104. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yemek verilen eve hayır ve bereket, bıçağın deve hörgücüne girişinden daha hızlı bir şekilde ulaşır.”⁸

2391. Bölüm İçine Misafirin Girmediği Evi Kınama

¹ Zariyat suresi, 24-27. ayetler

² Cami'ul Ahbar, 377/1053

³ el-Hisal, 431/11

⁴ Bihar, 75/461/14

⁵ Nehc'ul Belağa, 209. hutbe

⁶ a. g. e. 142. hutbe

⁷ el-Mehasin, 2/147/1388

⁸ a. g. e. h. 1390

11105. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İçine misafirin girmedığı eve melekler girmez.”¹

11106. *İmam Ali (a.s), neden üzüldüğünü sorduklarında şöyle buyurmuştur:* “Çünkü tam yedi gündür bizlere bir misafir gelmedi.”²

2392. Bölüm En Kötü Yemek

11107. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En kötü yemek, velime (düğün) yemeğidir; tok insanlar oraya davet edilir, aç insanlar ise alıkonulur.”³

11108. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zenginlerin davet edilip fakirlerin davet edilmediği kimsenin davetini kabul etmek mekruhtur.”⁴

11109. *İmam Ali (a.s), Basra’daki valisi İbn-i Huneyf’e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Ey İbn-i Huneyf! Basra eşrafından birinin seni ziyafete çağırdığını, oraya koşarak gittiğini, çeşit çeşit yemeklerin, kocaman kocaman kaselerin sana sunulduğunu öğrendim. Oysa yoksulların (çağrılmayıp) kovulduğu, zenginlerin davet edildiği bir

davete icabet edeceğini sanmıyordum.”⁵

2393. Bölüm Ziyafete Layık Kimse

11110. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah için sevdiğin kimseyi yemeğe davet et.”⁶

11111. *Resulullah (s.a.a), Ebuzer’e yaptığı öğütünde şöyle buyurmuştur:* “Allah için sevdiğin kimseye yemeğinden yedir ve seni aziz ve celil olan Allah için seven kimsenin yemeğinden ye.”⁷

11112. *Resulullah (s.a.a), bakeza Ebuzer’e şöyle buyurmuştur:* “Müminden başkasıyla oturup kalkma ve takva sahiplerinden başkasının yemeğini yeme.”⁸

bak. 91. Konu, el-Mehabbet, (3)

2394. Bölüm Müminin Davetini Kabul Etmeye Teşvik

11113. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ümmetimden hazır ve gayip olanlara tavsiye ediyorum ki müslümanın davetini beş mil

¹ Cami’ul Ahbar, 378/1058

² Bihar, 41/28/1

³ Kenz’ul Ummal, 44627

⁴ ed-Deavat lil Ravendi, 141/358

⁵ Nehc’ul Belağa, 45. mektup

⁶ Kenz’ul Ummal, 25881

⁷ Bihar, 77/85/3

⁸ a. g. e. s. 84/3

öteden de olsa kabul etsinler. Zira bu dinin bir parçasıdır.”¹

11114. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin mümin üzerindeki farz olan haklarından biri de davetini kabul etmesidir.”²

11115. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Misafirliğe çağırılan kimsenin kabul etmemesi veya kabul edip yemeğini yememesi cefadandır.”³

11116. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer bir mümin beni koyun paçası yemeğe de dahi davet etse kabul ederim. Bu iş dinin parçasıdır.”⁴

2395. Bölüm

Fasık Kimsenin Davetini Kabul Etmekten Sakınmak

11117. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah benim, müşriklerin ve münafıkların yemeğinden istifade etmemi hoş görmez.”⁵

11118. *Resulullah (s.a.a), Ebuzzer’e yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Fasık kimselerin yemeğinden yeme.”⁶

¹ Mehasin, 2/180/1510

² a. g. e. s. 179/1509

³ Kur’ul Esnad, 160/583

⁴ Mehasin, 2/180/1511

⁵ a. g. e.

2396. Bölüm

Misafire İkram Edilen Yemeği Az Görmekten Sakınmak

11119. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşlerinin önüne koyduğu yemeği az görmesi kendisine (ev sahibine) günah olarak yeter. Kardeşlerinin önüne koyduğu şeyi az görmesi de misafire günah olarak yeter.”⁷

11120. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşinin, kendisinin önüne koyduğu şeyi az gören kimse helak olsun ve kardeşinin önüne koyduğu şeyi az gören kimse de helak olsun.”⁸

bak. Vesail’u’ş Şia, 16/431, 21. Bölüm

2397. Bölüm

Misafirler İçin Zahmete Düşmek

11121. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Misafirler için kendinizi zahmete atmayınız.”⁹

11122. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hiç kimse gücünden fazla kendisini misafiri için zahmete atmasın.”¹⁰

⁶ Bihar, 77/84/3

⁷ Mehasin, 2/186/1533

⁸ a. g. e. h. 1535

⁹ Kenz’ul Ummal, 25875

¹⁰ a. g. e. 25876

11123.*Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın kardeşine ikramı... kendisini onun için zahmete atmamasıdır.”¹

11124.*İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Birisı Müminlerin Emiri’ni (a.s) misafirliğe davet etti. O: “Bana üç söz vermen şartıyla kabul ediyorum” diye buyurdu. O şöyle arzetti: “Ne sözü ey Müminlerin Emiri?” İmam şöyle buyurdu: “Dışardan benim için hiçbir şey temin etmemen, evde var olan şeyi benden esirgememen, eşine ve çocuklarına zulmetmemen şartıyla.” O şöyle arzetti: “Ben de kabul ediyorum, ey Müminlerin Emiri!” Böylece Ali b. Ebi Talib onun davetini kabul etti.”²

11125.*Haris A’ver Müminlerin Emiri’nin (a.s) yanına gelerek şöyle arzetti:* “Ey Müminlerin Emiri! Allah beni sana feda etsin! Beni şerefleştirmeni ve yanımda yemek yemeni istiyorum.” Müminlerin Emiri Ali (a.s) şöyle buyurdu: “Kendini zahmete atmaman şartıyla kabul ediyorum.” Ardından evine girdi. Haris birkaç parça ekmek getirdi ve müminlerin Emiri (a.s) ekmeği yemeğe başladı. Haris şöyle arzetti: “Benim birkaç dirhemim

var” ve sonra onları cebinden çıkararak şöyle arzetti: “Eğer izin verirsen senin için yiyecek alayım.” İmam şöyle buyurdu: “Bunlar senin evinde olan şeylerdir.”³

11126.*Hakeza Haris A’ver şöyle diyor:* “Müminlerin Emiri (a.s) yanıma geldi. Ben şöyle arzettim: “Ey Müminlerin Emiri! Benim evime buyurunuz.” İmam şöyle buyurdu: “Evinde olan şeyi benden esirgememen ve benim için dışarıdan bir şey temin etmemen şartıyla kabul ediyorum.”⁴

11127.*Ebu Vail şöyle diyor:* “Ben ve dostlarımdan biri Selman-i Farisi’nin evine gittik. Onun yanında oturduk. Selman şöyle buyurdu: “Eğer Allah Resulü zahmete düşmekten sakındırmasaydı kendimi sizler için zahmete atardım.” Sonra bir miktar tuz ve üzerine hiçbir baharat katılmamış sade ekmeği yanımıza getirdi. Dostum şöyle dedi: “Keşke bu tuzun yanında bir miktar kekik otu da olsaydı.” Selman ibriğini gönderdi, onu emanet bırakarak bir miktar kekik otu aldı. Yemeği yedikten sonra dostum şöyle dedi: “Allah’ın bize verdiği rızıkla kanaat ettiğimiz için

¹ Bihar, 75/456/31

² Uyun-u Ahbar’ir-Rıza, 2/42/138

³ Mehasin, 2/187/1538

⁴ a. g. e. h. 1539

Allah’a şükürler olsun.” Selman şöyle buyurdu: “Eğer Allah’ın sana verdiği rızıkla kanaat etseydin, şimdi ibriğim emanette olmazdı.”¹

11128. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ansızın kardeşin yanına gelince evinde olan yemeği kendisine getir ve onu davet ettiğin zaman onu ağırlamakta zahmet çek.”²

bak. 465. Konu, et-Tekelluf

2398. Bölüm Misafirliğin Adabı

11129. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kardeşin evine girdiği zaman ona yemek ikram et. Eğer yemezse ona su ikram et, eğer su da içmezse ona abdest almayı teklif et.”³

11130. İbn-i Ebi Ya’fur şöyle diyor: “İmam Sadık’ın (a.s) evinde bir misafir gördüm. Bir gün bir iş için kalktı. İmam ona izin vermedi ve şahsen onun işini yaparak şöyle buyurdu: “Allah Resulü (s.a.a) misafirleri çalıştırmaktan sakındırmıştır.”⁴

11131. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Herkim Allah ve Resulünün kendisini sevmesini

isterse misafirleriyle yemek yesin.”⁵

11132. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Herkim yemeğini misafirleriyle yerse onunla rabbi arasında hiçbir hicap (engel) olmaz.”⁶

2399. Bölüm Misafirlerin Adabı

11133. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sizden birisi kardeşinin evine girince ev sahibinin dediği yere otursun. Zira ev sahibi odanın durumunu misafirlerinden daha iyi bilir.”⁷

11134. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sizden biri misafirliğe davet edilince çocuğunu da ardı sıra getirmesin. Eğer böyle yaparsa haram bir iş yapmıştır ve ev sahibinin evine isyankar olarak getirmiştir.”⁸

2400. Bölüm Ziyafet ve Velimenin Sınırı

11135. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Misafirlere iki gece ziyafet çekilir. Üçüncü gece ev

¹ Bihar, 22/384/23

² Mehasin, 2/179/1506

³ a. g. e. s. 190/1548

⁴ el-Kafi, 6/283/1

⁵ Tenbih’ul Havatir, 2/116

⁶ a. g. e.

⁷ Bihar, 75/451/2

⁸ Mehasin, 2/181/1515

halkından sayılır ve her ne verilirse yer.”¹

11136. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Misafirlik bir gün, iki gün ve üç gündür. Ondan sonra kendisine ne verilirse sadaka sayılır.”²

11137. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Velime birinci gündür, ikinci gün ikramdır. Üçüncü gün velime vermek ise gösteriş ve şöhret düşkünlüğüdür.”³

11138. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İlk gün velime vermek haktır, ikinci gün ihsandır, iki gün geçtikten sonra ise gösteriş ve şöhret düşkünlüğüdür.”⁴

2401. Bölüm

Velime Verilmesi Gereken Yerler

11139. *Resulullah (s.a.a), Ali'ye yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Ey Ali! Velime sadece şu beş hususta olur: Evlilik için, çocuğun doğumu için, sünnet için, ev almak veya yapmak için ve Mekke'den dönmek için.”⁵

2402. Bölüm

Ruhların Azığı

11140. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bedenlerin azığı yemektir. Canların azığı ise yedirmektir.”⁶

11141. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yüce insanların lezzeti yedirmektedir. Aşağılık insanların lezzeti ise yemektir.”⁷

¹ el-Kaфі, 6/283/1

² a. g. e. h. 2

³ a. g. e. 5/368/3

⁴ a. g. e. h. 4

⁵ el-Fakih, 4/356/5762

⁶ Mişkat'ul Envar, 325

⁷ Gurer'ul Hikem, 7638

Ta Harfi

Konular:

- ✓ el-Tıb (Tıp)
- ✓ el-İt'am (Yedirmek)
- ✓ et-Tuğyan (Tuğyan-İsyan)
- ✓ et-Telak (Boşanma)
- ✓ et-Tema' (Tamah-Hırs)
- ✓ et-Teharet (Paklık-Arılık)
- ✓ et-Taet (İtaat)
- ✓ et-Tıb (Güzel Koku)
- ✓ et-Teyere (Uğursuz Saymak)
- ✓ et-Tinet (Tiyinet-Tabiat)

317. Konu

et-Tıp Tıp

- *Bihar*, 62/62-356; *Ebvab-u Tıp ve'l-Mualicet'ul Emraz*
- *Kenz'ul Ummal*, 10/3-110; *Kitab'ut-Tıp*
- *Kenz'ul Ummal*, 10/32; *et-Tetebbub bi Gayr-i İlm*

bak.

- 166. konu, *ed-Deva*; 288. konu, *es-Sibhe*; *el-İlm*, 2906, 2912. bölümler

2403. Bölüm Gerçek Tabib

11142. *Resulullah (s.a.a) bir tabibe şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Tabib, aziz ve celil olan Allah’tır, ama sen merhametli bir arkadaşsın.”¹

11143. *Resulullah (s.a.a) bir tabibe şöyle buyurmuştur:* “Allah tabibdir. Sen merhametli bir arkadaşsın, dertlerin tabibi onu yaratandır.”²

11144. *Resulullah (s.a.a) bir tabibe şöyle buyurmuştur:* “Tabib Allah’tır. Nice defa bir şeyi iyi öğrendiğin halde (hastalığı tedavi yerine) başkasını yakarsın.”³

11145. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Önceleri tabibe mualic (tedavi eden) deniliyordu. Sonra Musa bin İmran şöyle arzetti: “Ey Rabbim! Dert kimdendir?” Allah, “Bendendir” diye buyurdu. O şöyle arzetti: “Derman kimsendir?” Allah: “Bendendir” diye buyurdu. O halde insanların (mualic) ilaçla tedavi eden kimseyle işi ne?” Allah şöyle buyurdu: “Onunla gönüllerini hoş ediyorlar.” Bu yüzden mualic tabib olarak adlandırılmıştır.”⁴

¹ Kenz’ul Ummal, 28100, 28073

² a. g. e. 28102

³ a. g. e. 28072

⁴ İlel’uş Şerayi’, 5252/1

2404. Bölüm İnsanı Tabibe Müracaattan Müstağni Kılan Şey

11146. *İmam Ali (a.s) oğlu Hasan’a (a.s) yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Oğulcağızım! Sana riayet ettiğin taktirde tabibe ihtiyacın olmayacağı dört şey öğreteyim mi?” O şöyle arzetti: “Öğret ey Müminlerin Emiri! Acıkmadıkça yemek yeme, henüz iştahın varken yemekten el çek, yemeği iyi çiğne, uyumadan önce tuvalet ihtiyacını gider. Eğer bu nüktelere riayet edecek olursan tabibe müracaat etmekten müstağni olursun.”⁵

2505. Bölüm Cahil Tabibin Kefil Oluşu

11147. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tıp ilmini bilmeden tabiplik eden kimse (her türlü zarara) kefildir.”⁶

11148. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tıp ilmi ile tanınmayan kimse birini tedavi ederde, telef olmasına veya zarar görmesine sebep olursa kefildir.”⁷

⁵ el-Hisal, 229/67

⁶ Kenz’ul Ummal, 28221

⁷ a. g. e. 28222

2406. Bölüm Tabibden Daha Hekim Kimse

11149. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübeli insan tabibden daha hekimdir.”¹

11150. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tecrübeli kimse görüş sağlamlığına daha çok sahiptir.”²

bak. 64. Konu, et-Tecrube

2407. Bölüm Nefis Tabibi

11151. *İmam Ali (a.s) Peygamber’in sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* “O (Peygamber), dertlerine deva bulmak için tıp bilgisiyle hastalarını dolaşan bir hekimdir. İlaçlarını hazırlamış, malzemelerini ısıtmıştır. İhtiyaç duyulduğunda onlarla kör gönülleri, sağır kulakları, söylemez dilleri iyileştirir. Gaflet ve şaşkınlık içinde olanları ilaçlarıyla iyileştirmek için arar bulur.”³

11152. *İmam Sadık (a.s) İbn-i Cüdebe’ye yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Nefsini kendisiyle cihat etmen gereken bir düşman

ve geri çevirmen gereken bir ödünç bil. Zira sen nefsinin tabibi karar kılınmışsın. Esenliğin nişanesi sana tanıtılmış, dert sana açıklanmış ve ilaca hidayet edilmişsin. O halde kendini tedavi etmeye koyul.”⁴

11153. *İmam Sadık (a.s) birine şöyle buyurmuştur:* “Sen kendi nefsinin tabibi karar kılınmışsın; sana dert gösterilmiş, esenliğin nişanesi sana tanıtılmış ve ilaca kılavuzluk edilmişsin, o halde kendini nasıl tedavi ettiğine bak.”⁵

bak. 519. Konu, en-Nefs

2408. Bölüm Tıp İlmi (Çeşitli)

11154. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim tabiblik ederse Allah’tan korkmalı, hayır sever olmalı ve elinden gelen çabayı göstermelidir.”⁶

11155. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aslandan kaçtığın gibi cüzzamlıdan kaç”⁷

11156. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aslandan sakındığın gibi cüzzamlıdan sakın.”⁸

11157. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hava soğumaya başladığında kendinizi soğuktan

¹ Gurer’ul Hikem, 1203

² a. g. e. 3048

³ Nehc’ul Belağa, 108. hutbe

⁴ Tuhef’ul Ukul, 304-305

⁵ el-Kafi, 2/454/6

⁶ Deaim’ul İslam, 2/144/503

⁷ Kenz’ul Ummal, 28340

⁸ a. g. e. 28331

koruyunuz, sonunda ise onu
karşılayınız. Zira soğuklar ağaçlara
yaptığını bedenlere de yapar.
(Başlangıçta) ağaçların

yapraklarını yakar sonunda ise
yaprakları yeşertir.”¹

¹ Şerh-i Nehc’ul Belağâ-i İbn-i
Ebi’l-Hadid, 18/319

318. Konu

el-İt'am Yedirmek

- *Bihar, 74/ 359, 23. bölüm; İt'am'ul Mümin ve sekabu*
- *Vesail'uş Şia, 16/446-455, 28-33. bölümler*
- *Vesail'uş Şia, 16/309-543, 17/2-307; Kitab'ul Etime ve'l-Eşribe*

bak.

- *316. konu, ez-Ziyafet; el-Car, 643; es-Seba, 1780. bölüm*

2409. Bölüm Aç İnsanı Yedirmenin Fazileti

Kur'an:

“Onlar içleri çektiği halde, yiyeceği yoksula, öksüze ve esire yedirirler. Biz sizi ancak Allah rızası için doyuruyoruz, bir karşılık ve teşekkür beklemiyoruz derler.”¹

“Yahut, açlık gününde, yakını olan bir öksüzü, yahut toprağa serilmiş bir yoksulu doyurmaktır.”²

11158. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cennete girmenin ve bağışlanmanın sebeplerinden biri aç olan bir kimseyi doyurmaktır.” Daha sonra aziz ve celil olan Allah’ın şu ayetini tilavet buyurdu: **“Veya açlık gününde yakını olan bir...”**³

11159. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yediğin şey gider ve yedirdiğin şey ise çok ve bereketli olur.”⁴

11160. *Muammer bin Hallad şöyle diyor:* “Ebu’l Hasan er Rıza’ya (a.s) şöyle sordum: “Allah-u Teala’nın, **“Onlar sevgilerine rağmen miskini doyururlar”** ayetindeki

sevgiden maksat Allah sevgisi midir? Yoksa yemek sevgisi midir?” İmam şöyle buyurdu: “Yemek sevgisi.”⁵

11161. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah yemek yedirmeyi ve kurban kesmeyi sever.”⁶

11162. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah yemek yedirmeyi ve Mina’da (kurbanlık) kan dökmeyi sever.”⁷

11163. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cehennemde en az azap gören kimse Abdullah bin Cezan’dır.” Kendisine, “Neden Ey Allah’ın Resulü!” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Çünkü o yemek yedirirdi.”⁸

11164. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin Emiri (a.s) yemek yedirmek hususunda insanlardan Allah Resulüne en çok benzeyen kimse idi. Kendi ekmek, sirke ve zeytinyağı yedi insanlara ise ekmek ve et yedirirdi.”⁹

11165. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Birine yedirdiğin zaman onu doyur.”¹⁰

11166. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir Müslümana doyuncaya kadar

¹ Dehr suresi, 8 ve 9. ayetler

² Beled suresi, 14-16. ayetler

³ Mehasin, 2/145/1381

⁴ Gurer’ul Hikem, 9634

⁵ Mehasin, 2/160/1436

⁶ Mehasin, 2/142/1370

⁷ a. g. e. s. 143/1373

⁸ a. g. e. s. 146/1385

⁹ a. g. e. s. 279/1901

¹⁰ Gurer’ul Hikem, 4004

yemek yedirirse ahiretteki mükafatını alemlerin rabbi Allah'tan başka hiç kimse hatta mukarrep melek ve mürsel peygamber dahi bilmez. . . daha sonra Allah-u Teala'nın şu ayetini tilavet buyurdu: **veya açlık gününde yakını olan bir...**"¹

bak. el-Mehabbet (2), 663. Bölüm; Vesail'uş Şia, 16/453, 32. Bölüm

2420. Bölüm

Yoksulları Yedirmeyen

Kimsenin Cezası

Kur'an:

"Çünkü o, yüce Allah'a inanmazdı. Yoksulun yiyeceği ile ilgilenmezdi. Bu sebeple burada bugün onun bir acıyanı yoktur. Kanlı irinden başka bir yiyeceği de yoktur."²

"Düşkün kimseyi doyurmuyorduk."³

"Yoksulu yedirmek konusunda birbirinize özenmiyorsunuz."⁴

"Öksüzü itip kakan, yoksulu doyurmağa yanaşmayan kimse işte odur."⁵

11167. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Muhammed'in canı elinde olana andolsun ki Müslüman kardeşi, veya – komşusu- aç olduğu halde kendisi tok olarak yatan kimse bana iman etmemiştir."⁶

11168. İmam Zeyn'ul Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur: "Her kim yanındaki mümin aç olduğu halde tok karınla gecelerse Allah-u Teala şöyle buyurur: "Meleklerim! Sizi bu kula şahit tutuyorum ki ben ona emrettim o bana isyan etti. Benden başkasına itaat etti. O halde onu kendi işine bıraktım. İzzet ve celalime andolsun ki onu bağışlamayacağım."⁷

11169. İmam Ali (a.s) Basra valisi Osman b. Huneyfe yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur: "Oysa yoksulların (çağrılmayıp) kovulduğu, zenginlerin davet edildiği bir davete icabet edeceğini sanmıyordum."⁸

bak. Vesail'uş Şia, 16/465, 44. Bölüm

¹ Mehasin, 2/145/1381

² Hakka suresi, 33/36

³ Müddessir suresi, 44. ayet

⁴ Fecr suresi, 18. ayet

⁵ Maun suresi, 2, 3. ayetler

⁶ Emali et-Tusi, 598/1241

⁷ Mehasin, 1/182/290

⁸ Nehe'ul Belağa, 45. mektup

319. Konu

et-Tuğyan Tuğyan-İsyan

• *Bihar, 75/272, 70. bölüm; Bağy ve't-Tuğyan*

♦—————♦
bak.

• *42. konu, el-Bağy; 43. konu, el-Bağy*

2411. Bölüm Tuğyan-İsyan

Kur'an:

“Firavun'a git, doğrusu o azmıştır.”¹

“Bu böyle; ama azgınlara kötü bir gelecek vardır.”²

“Cehennem, yalnız azgınları bekleyen yerdir. Dönecekleri yer orasıdır.”³

“İşte, azıp da dünya hayatını tercih edenin varacağı yer şüphesiz cehennemdir.”⁴

11170. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsyankar insan ne de çabuk yere kapanır.”⁵

11171. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zalim iki cezadan birini bekleyen isyankardır.”⁶

11172. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kendisini başkalarıyla oyalarsa karanlıklarda şaşkın şaşkın dolaşır, belalar içerisinde kaybolur gider. Şeytanları, onu azgınlıkları içerisinde azdırmaya devam ederler.”⁷

¹ Ta-ha suresi, 24. ayet

² Sad suresi, 55. ayet

³ Nebe suresi, 21 ve 22. ayetler

⁴ Naziat suresi, 37-39. ayetler

⁵ Gurer'ul Hikem, 9526

⁶ a. g. e. 1637

2412. Bölüm Tağut

Kur'an:

“Andolsun ki, her ümmete: “Allah'a kulluk edin, tağuttan (azdıricılardan) kaçın” diyen peygamber göndermişizdir.”⁸

“Tağuta (azdıricılardan) kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere, onlara, müjde vardır. Kullarımı müjdele.”⁹

bak. Nisa, 36; Bakara, 257

11173. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Arkadaşlardan sakın ki bizden başka arkadaş tağuttur. – veya şöyle buyurdu:- Allah için ortaktır.”¹⁰

11174. *İmam Sadık (a.s) kendisine, “Allah-u Teala'nın, “Tağuta kulluk etmekten sakınanlar” ayeti hakkında soran Ebu Basir'e şöyle buyurmuştur:* “Sizler onlarsınız (kaçınanlarsınız). Her kim bir zorbaya itaat ederse ona kulluk etmiştir.”¹¹

11175. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsa bin Meryem insanları ölmüş bir yerden geçti. . . şöyle buyurdu: “Ey bu beldenin

⁷ Nehc'ul Belağa, 157. hutbe

⁸ Nahl suresi, 36. ayet

⁹ Zümer suresi, 17. ayet

¹⁰ Nur'us Sakaleyn, 2/191/70

¹¹ a. g. e. 4/481/31

ehli!” Onlardan biri şöyle cevap verdi: “Lebbeyk ey Allah’ın ruhu ve kelimesi!” İsa bin Meryem şöyle buyurdu: “Eyvahlar olsun size! Amelleriniz neydi ki? O şöyle arzetti: “Tağuta kulluk ve dünyaya dostluk. . .” İsa bin Meryem şöyle buyurdu: “Nasıl tağuta kulluk ediyordunuz?” O: “Günahkar insanlara itaat ediyorduk” diye arzetti.¹

11176. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Allah bizleri ve sizleri zalimlerin hilesinden, haset edenlerin tecavüzünden ve zorbaların gazabından korusun. Ey müminler! Sakın tağutlar ve onların dünyayı seven takipçileri sizleri aldatmasın.”²

bak. En-Nubuvve (1), 3770. Bölüm; el-İmamet (3), 1141. hadis

¹ el-Kaфі, 2/318/11

² Bihar, 78/149/11 bak tüm hadise.

320. Konu

et-Talak Boşanma

- *Bihar, 104/136, 1. bölüm; et-Talak*
- *Bihar, 104/1, 25. bölüm; Ma Tehrib-u Bisebeb'it-Talak*
- *Vesail'uş Şia, 15/266; Kenz'ul Ummal, 9/639, Kitab'ut-Talak*

bak.

- 207. konu; ez-Zevac

2413. Bölüm

Boşanmayı Kınama

11177. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah talaktan daha nefret edilecek bir şeyi helal kılmamıştır.”¹

11178. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah boşanmadan nefret eder ve köle azat etmeyi sever.”²

11179. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah sürekli tat (eşlerini değiştirme peşinde koşan) kadın ve erkekleri sevmez.”³

11180. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah bir çok kadını boşayan ve her defa bir kadını tecrübe eden erkeklerden nefret eder.”⁴

11181. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah’ın helal kıldığı şeylerden, boşanmadan daha nefret ettiği bir şey yoktur. Allah çok kadın boşayan ve her defasında bir kadını tecrübe eden kimseden nefret eder.”⁵

11182. *İmam Sadık (a.s) Allah Resulü’nün şöyle buyurduğunu nakletmiştir:* “Aziz ve celil olan Allah nezdinde İslam’da boşanmayla viran olan evden daha

nefret edilen hiçbir şey yoktur. . . İmam Sadık (a.s) daha sonra şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah ayrılıktan ve tefrikadan nefret ettiği için boşamaya bu kadar vurguda bulunmuş ve defalarca kendisinden söz etmiştir.”⁶

11183. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah, içinde evliliğin olduğu evi sever ve boşanmanın olduğu evden nefret eder. Aziz ve celil olan Allah nezdinde boşanmadan daha çok nefret edilecek başka bir şey yoktur.”⁷

11184. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) birinin yanından geçti ve ona, “Eşinden ne haber?” diye sordu. O şöyle arzetti: “Ey Allah’ın Resulü! Onu boşadım.” Peygamber (s.a.a), “Hiçbir kötülüğü olmaksızın mı?” diye sorunca O şöyle arzetti: “Hiç bir kötülüğü olmaksızın.” İmam Bakır (a.s) şöyle buyurdu: “O kimse ikinci defa evlendi Peygamber (s.a.a) yine onun yanından geçti ve “Evlendin mi?” diye sordu. O, “Evet” diye arzetti. Bir müddet sonra Allah Resulü yeniden ona, “Eşinden ne haber?”

¹ Kenz’ul Ummal, 27871

² a. g. e. 27870

³ a. g. e. 27876

⁴ el-Kafi, 6/55/4

⁵ a. g. e. s. 54/2

⁶ a. g. e. 5/328/1

⁷ a. g. e. 6/54/3

diye sordu. O, “Boşadım” dedi. Peygamber, (s.a.a) “Hiç bir kötülüğü olmaksızın mı?” O, “Hiçbir kötülüğü olmaksızın” diye arzetti. O şahıs yeniden evlendi ve peygamber (s.a.a) yine yanından geçerken ona, “Evlendin mi” diye sordu. O şahıs “Evet” dedi. Bir müddet sonra peygamber (s.a.a) ona, “Eşinden ne haber” diye sordu. O, “Onu boşadım” diye arzetti. Peygamber (s.a.a) “Hiçbir kötülüğü olmaksızın mı?” diye sordu. O, “Hiçbir kötülüğü olmaksızın” diye arzetti. Allah Resulü (s.a.a) şöyle buyurdu: “Aziz ve celil olan Allah sürekli tat değiştiren kadın ve erkekleri sevmez ve rahmetini onlardan uzak kılar.”¹

2414. Bölüm Üç Defa Boşamanın Hikmeti

Kur'an:

“Bundan sonra (üçüncü defa) kadını boşarsa, kadın başka birisiyle evlenmedikçe bir daha kendisine helal olmaz. (Eğer ikinci koca da) onu boşarsa, Allah'ın yasalarını koruyacaklarını sanırlarsa (eski karı kocanın) birbirlerine dönmelerine bir engel yoktur.

¹ a. g. e. h. 1

² Bakara suresi, 230. ayet

Bunlar, bilen kimseler için Allah'ın açıkladığı hudutlardır.”²

11185. İmam Rıza (a.s) kendisine, “Neden (üç defa) boşanmış kadın başka birisiyle evlenmeksizin kendi eşine helal olmaz?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Allah Tebarek ve Teala iki defa boşama izni vermiştir ve şöyle buyurmuştur: **“Boşama iki defadır. O zaman ya iyilikle tutmak veya güzelliikle salıvermektir.”** Yani üçüncü boşamada. Erkek üçüncü defa boşayarak aziz ve celil olan Allah'ın sevmediği bir iş yapmıştır. Bu yüzden Allah o kadını kendisine haram kıldı ve böylece boşamayı hafife almasınlar ve kadınlara zarar vermesinler diye başka bir erkekle evlenmedikçe kendisine helal olmaz.”³

11186. İmam Rıza (a.s) “Muhammed bin Sinan'a üç kere boşamanın sebebi hususunda şöyle yazmıştır: Üç defa boşamanın sebebi şudur ki birinci boşamadan üçüncüsüne kadar evlilik hayatını yeni baştan almaya bir meyil ve rağbet ortaya çıksın veya bir gazap ve hışım varsa dinsin ve kadınlar korkup uyansın ve kocalarına itaatsizlikten el çeksinsin. Zira kadın uygun olmayan kocasına isyandan ibaret olan uygunsuz amele

³ Uyun-u Ahbar'ir-Rıza, 2/85/27

bulaştığı için boşanmaya hak kazanmıştır. Kadının dokuz defa boşamadan sonra ebedi olarak haram kılışının sebebi ise erkeğin boşamayı oyuncak edinmemesi, kadına zorbalık etmemesi, işlerinde açık gözle ibret alması ve dokuz defa boşamadan sonra artık ebedi olarak onunla yaşamaktan mahrum kalacağını bilmesi içindir.”¹

11187. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın laneti. . . helal ediciye ve işi helal ediciye vardırana olsun. Birinci kocasıyla evlenebilsin diye üç defa boşanmış kadınla evlenip boşayan ve (eşini yeniden evlenmek için başka bir erkekle evlenmek zorunda bırakan kocaya olsun.)”²

¹ İle’uş Şerayi, 507/1

² Kenz’ul Ummal, 9783

321. Konu

et-Tama' Tamah-Hırs

- *Bihar*, 73/168, 129. bölüm; *et-Tema' ve't-Teẓellül li Ehl'id-Dünya*
- *Kenz'ul Ummal*, 3/495, 817; *et-Tema'*

bak.

- 104. konu, *el-Hırs*; *el-İman*, 279 ve 289. bölüm *ed-Dünya*, 1223. bölüm

2415. Bölüm Tamahı Kınama

Kur'an:

“Bir de verdiğim nimetten artırmamı umar.”¹

11188. İmam Hadi (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tamah çirkin bir haslettir.”²

11189. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Tamah hikmeti alimlerin kalbinden çıkarır.”³

11190. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tamah çıkışı olmayan bir giriş ve kefaletine vefa göstermeyen bir kefildir. Nice su içen kimse suya kanmadan önce su boğazına tıkanır. İstenilen şey ne kadar değerli olursa onu kaybetmenin musibeti de o kadar büyük olur. Arzular basiretin gözlerini köreltir. Ve herkesin nasibi ardından gitmese dahi kendisine ulaşır.”⁴

11191. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tamah az bir miktarı dahi bir çok takvayı bozar.”⁵

11192. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bidatlar gibi hiç bir şey dini viran etmez ve tamah gibi hiçbir şey insanı bozmaz.”⁶

11193. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Tamahı kendisini utanca ve aşağılığa sürükleyen kul ne kötü bir kuldur.”⁷

11194. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanı utanç ve aşağılığa sürükleyen tamahtan başka bir tamaha sebep olan tamahtan ve faydası olmayan tamahtan Allah’a sığınınız.”⁸

11195. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Üç şeyden Allah’a sığınınız: Gereksiz tamahtan, utanç ve aşağılığa sürükleyen hırstan ve başka bir ihtirasla sonuçlanan tamahtan.”⁹

11196. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Utanç ve aşağılığa sürükleyen tamahtan ve faydasız tamahtan Allah’a sığınınız.”¹⁰

11197. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer gözünün aydın olmasını ve dünya ile ahiret hayrına ulaşmayı istiyorsan başkalarının sahip olduğu şeye olan tamahını söküp at.”¹¹

11198. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Alimlerin ayaklarının üzerinde sabit kalamadığı kaygan kaya parçası tamahtır.”¹²

¹ Müddessir suresi, 15. ayet

² Derret’ul Bahire, 42

³ Kenz’ul Ummal, 7576

⁴ Bihar, 73/170/7

⁵ Gurer’ul Hikem, 6726

⁶ Bihar, 78/92/98

⁷ a. g. e. 77/135/47

⁸ Kenz’ul Ummal, 7577

⁹ a. g. e. 7583

¹⁰ a. g. e. 7584

¹¹ Bihar, 73/168/3

¹² Tenbih’ul Havatır, 1/49

11199. *Resulullah (s.a.a), Ensar'a şöyle buyurmuştur:* "Sizler kanaat zamanında çoksunuz, tamah zamanında ise az."¹

11200. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Herkim nefesine tamah içirirse onun hakkında hıyanette bulunmuştur."²

11201. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Kötülüğün güzelliği tamahtır."³

11202. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Doymak bilmeyen kök tamahtır."⁴

11203. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Tamahın meyvesi mutsuzluktur."⁵

11204. *İmam Ali (a.s), takva sahiplerinin niteliği hakkında şöyle buyurmuştur:* "Onlardan birinin alametleri; senin onu dini işlerde güçlü... zorlukta sabırlı, helal peşinde, hidayette neşat, tamahtan kurtulmuş görmendir."⁶

11205. *İmam Ali (a.s), Münafıkların sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* "İnsanların ellerinde olan şeyde gözleri olmamayı tamahları için vesile kılıp pazarlarını canlı tutarlar ve eşyalarını böylece pahalı satmak isterler."⁷

2416. Bölüm Tamahtan Sakındırmak

11206. *İmam Kazım (a.s), Hişam'a verdiği öğütte şöyle buyurmuştur:* "Tamahtan sakın ve insanların elinde olan şeye göz dikme. Yaratıklar hakkında tamahı öldür. Şüphesiz tamah her zilletin anahtarıdır. Akli çalar, mürüvvetleri öldürür, yüz suyunu kirletir ve ilmi ortadan kaldırır."⁸

11207. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* "Tamah elbisesini giymekten sakın. Zira tamah kalplere şiddetli bir hırs karıştırır, kalplere dünya sevgisinin mührünü vurur. Şüphesiz tamah her kötülüğün anahtarı her günahın başıdır, her iyi işin heba olmasına sebeptir."⁹

11208. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* "Tamahtan sakın şüphesiz tamah, peşin bir fakirliktir."¹⁰

11209. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* "Tamah merkeplerinin seni koşturmasından ve helak

¹ a. g. e.

² Gurer'ul Hikem, 6401

³ a. g. e. 4791

⁴ a. g. e. 3094

⁵ a. g. e. 4609

⁶ Nehe'ul Belağa, 193. hutbe

⁷ a. g. e. 194. hutbe

⁸ Bihar, 78/315/1

⁹ A'lam'ud Din, 340/24

¹⁰ Kenz'ul Ummal, 8852

kaynağına ulaştırmasından sakın.”¹

2417. Bölüm Tamah ve Kölelik

11210. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamahkarlık ebedi köleliktir.”²

11211. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamah köleliktir. (insanların elinde olan şeylerden) ümitsizlik ise özgürlüktür.”³

11212. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamahın kendisini sürüklediği kul kötü bir kuldur.”⁴

11213. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim ömrünün günlerini özgür yaşamak istiyorsa kalbinde tamaha yer vermesin.”⁵

11214. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamahların kulu, köleliğin esiridir ve asla özgürlüğün yüzünü göremez.”⁶

2418. Bölüm Tamah ve Zillet

11215. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamahın meyvesi dünya ve ahiret zilletidir.”⁷

11216. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamahkar insan zilletin esiridir.”⁸

11217. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamah zilletin arkadaşıdır.”⁹

11218. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim tamah elbisesini giyinirse kendisini hor kılmıştır.”¹⁰

11219. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim kendisini tamahların aşağılığından uzak tutmazsa, kendisini zelil kılmıştır, ahirette de daha zelil ve hor olacaktır.”¹¹

11220. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminde kendisini horluğa sürükleyen bir isteğin olması ne de çirkindir.”¹²

11221. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en zelili tamahkar, ihtiraslı ve şek içinde olan insandır.”¹³

¹ Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 16/93

² Nehc’ul Belağa, 180. hikmet

³ Gurer’ul Hikem, 126-127

⁴ el-Kafi, 2/320/2

⁵ Tenbih’ul Havatir, 1/49

⁶ Gurer’ul Hikem, 6299

⁷ Gurer’ul Hikem, 4639

⁸ Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 19/50

⁹ Gurer’ul Hikem, 6717

¹⁰ Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 18/84

¹¹ Gurer’ul Hikem, 8871

¹² Bihar, 78/374/35

¹³ Gurer’ul Hikem, 3265

11222. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tamahkardan daha zelili mevcut değildir.”¹

11223. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hiçbir haslet tamahtan daha hor kılıcı değildir.”²

11224. İmam Ali (a.s), İsa'nın (a.s) niteliği hakkında şöyle buyurmuştur: “Ne onu fitneye düşürecek bir hanımı, ne hüznlendirecek bir çocuğu, ne kendisini meşgul edeceği bir malı ve ne de kendisini hor kılacak bir tamahı vardı.”³

bak. Ez-Zillet, 1357. Bölüm

2419. Bölüm Tamah ve Aklın Aldanması

11225. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aklın en çok helak olduğu yerler, tamahların parlaklığı altındadır.”⁴

11226. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Cahillerin aklı, tamahların ve arzuların aldatıcılığı anında aldanır ve insanların akılları imtihan edilir.”⁵

11227. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Akılların zayı oluşu fazlalıkları aramadadır.”⁶

2420. Bölüm Tamah ve Sakınma

11228. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Günahlardan sakınmakla tamaha karşı savaşa girişin.”⁷

11229. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Günahlardan sakınmanın başı, tamahı terketmektir.”⁸

11230. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tamahın azlığı bile bir çok sakınmayı zayi eder.”⁹

11231. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim tamaha sarılırsa günahlardan sakınmayı kaybeder.”¹⁰

11232. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Tamahın kölesi olan kimse günahlardan sakınmaya nasıl malik olabilir.”¹¹

11233. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sakınma ve tamah bir araya gelmez.”¹²

¹ a. g. e. 10593

² a. g. e. 10645

³ Nehc'ul Belağa, 160. hutbe

⁴ Şerh-i Nehc'ul Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 19/41

⁵ Gurer'ul Hikem, 6222

⁶ a. g. e. 5901

⁷ a.g.e, 5916

⁸ a. g. e. 5248

⁹ a. g. e. 6729

¹⁰ a. g. e. 8169

¹¹ a. g. e. 6974

¹² a. g. e. 10578

2421. Bölüm Tamahın Dalları

11234. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tamahın dört dalı vardır: Sevinç, nazlanma, inatçılık ve çoğu istemek. Sevinç aziz ve celil olan Allah nezdinde mekruhtur, nazlanma tekebbürdür, inatçılık insanı günahın tuzaklarına sürükleyen beladır, fazlalık istemek ise bir oyun, meşguliyet ve aşağılık şeyleri daha iyi şeylerin yerine geçirmektir.”¹

2422. Bölüm Övülmüş Tamah

Kur'an:

“Rablerini överek yüceltenler, vücutlarını yataklardan uzak tutup korkarak ve tamah ederek Rablerine yalvaranlar ve verdiğimiz rızıklardan infak edenler inanır.”²

“Rabbimizin bizi iyi milletle birlikte bulundurmasını tamah ederken (umarken) niçin Allah'a ve bize gelen gerçeğe

inanmayalım?” dediklerini görürsün.”³

11235. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s), bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Günahlarıma bakınca dehşete kapılıyorum. Senin bağışına bakınca da tamaha kapılıyorum.”⁴

11236. *İmam Seccad (a.s), hakeza şöyle buyurmuştur:* “Ey Allah'ım! Eskiden beri sana olan ümidim sebebiyle ve sende var olan büyük tamahım nedeniyle ve kendine farz kıldığın yumuşaklık, merhamet ve rahmet sebebiyle senden diliyorum.”⁵

11237. *İmam Zeyn'ul Abidin (a.s), bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Ey efendim! Meyil ve rağbetim sanadır, korkum sendendir, senden ümitliyim, ümidim beni sana sevk etmiştir.”⁶

11238. *İmam Zeyn'ul-Abidin (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Efendim! İhsanına ve iyiliğine olan zannımı yalanlama. Zira ki sen benim güvendiğim ve itimat ettiğimsin.”⁷

bak. el-İbadet, 2495. Bölüm

¹ el-Hisal, 234/74

² Secde suresi, 16. ayet

³ Maide suresi, 84. ayet

⁴ Bihar, 98/83/2

⁵ İkbâl'ul A'mal, 1/168

⁶ a. g. e.

⁷ a. g. e. 1/169

322. Konu

et-Teharet

Taharet-

Temizlik

- *Bihar*, 80, 81; *Kitab'ut-Teharet*
- *Kenz'ul Ummal*, 9/276, *Kitab'ut-Teharet*
- *Vesail'uş Şia*, 1/99; *Kitab'ut-Teharet*
- *Kenz'ul Ummal*, 7/38; *fi't-Teharet*

bak.

- 516. konu, *en-Nezafet*; *el-Usul*, 92. bölüm; *el-Vuzu*, 4105. bölüm

2423. Bölüm Taharet (Abdest-Gusül- Teyemmüm)

11239. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Taharet imanın bir cüzüdür (veya yarısıdır.)”¹

11240. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kulun hesaba çekileceği ilk şey taharettir.”²

11241. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir namaz taharetsiz kabul edilmez.”³

2424. Bölüm Temiz Kılıçlar

Kur'an:

“Allah kendi katından bir güven işareti olarak sizi hafif bir uykuya daldırmıştı. Sizi arıtmak, sizden şeytan vesvesesini gidermek, kalplerinizi pekiştirmek ve sebatınızı artırmak için gökten size su indirmişti.”⁴

“Rüzgarları rahmetinin önünde müjdeci gönderen O'dur. Gökten tertemiz su indirmişizdir.”⁵

1-Su

11242. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her su necis olduğunu bilmedikçe temizdir.”⁶

11243. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Su temizler, ama (eğer necis olursa) hiçbir su onu temizleyemez.”⁷

11244. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah suyu temiz ve temizleyici yaratmıştır ve hiçbir şey suyu, rengi, tadı veya kokusu değişmedikçe necis edemez.”⁸

2-Güneş

11245. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güneşin üzerine vurduğu her şey temizdir.”⁹

11246. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güneş alan her şey temizdir.”¹⁰

11247. *İmam Bakır (a.s), damın üzerindeki veya namaz kılınan yerdeki idrarın hükmü sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Güneşin kuruttuğu yerin üzerinde namaz kıl. Zira temizdir.”¹¹

Bak. Vesail'uş Şia, 2/1042, 29. Bölüm

3-Toprak:

11248. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan

¹ Kenz'ul Ummal, 25998

² a. g. e. 26010

³ a. g. e. 26006

⁴ Enfal suresi, 11. ayet

⁵ Furkan suresi, 48. ayet

⁶ el-Fakih, 1/5/1

⁷ a. g. e. h. 2

⁸ Vesail'uş Şia, 1/101/9

⁹ a. g. e. 2/1043/6

¹⁰ a. g. e. h. 5

¹¹ el-Fakih, 1/244/732

Allah toprağı da su gibi temizleyici karar kılmıştır.”¹

11249. İmam Sadık (a.s) ayağını necis olan bir yere basan sonra da bu ayakla temiz yerden yürüyen kimse hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “On beş zira’ (bir zira’ parmak uçlarından dirseğe kadardır) veya benzeri kadar yol yürümüşse sakıncası yoktur.”²

bak. Vesail’uş Şia, 2/1046, 32. Bölüm

4-Ateş:

11250. İmam Kazım (a.s) alçı, necaset (kurumuş dışkı) ve ölinün kemiğı ile pişirilir sonra onunla bir caminin alçısı yapılırsa üzerine secde edilebilir mi diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Su ve ateş o alçıyı temiz kılar.”³

bak. Vesail’uş Şia, 2/1099, 81. Bölüm

2425. Bölüm Manevi Temizlik

Kur’an:

“Ey Ehl-i Beyt! Allah ancak sizden her türlü pisliğı gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister.”⁴

“Hani Melekler şöyle demişti: “Ey Meryem! Allah seni seçip temizledi. Alemlerin kadınlarından seni tercih etti.”⁵

“Mallarının bir kısmını, kendilerini temizleyip arıtacak sadaka olarak al, onlara dua et; senin duan onlar için bir huzurdur. Allah işitir ve bilir.”⁶

11251. İmam Ali (a.s) Peygamberlerin vasfı hakkında şöyle buyurmuştur: “Yüce sülblerden, temiz kılınmış rahimlere aktarmıştır.”⁷

11252. İmam Ali (a.s) Peygamber’in (s.a.a) vasfı hakkında şöyle buyurmuştur: “Ahlak bakımından temizlerin en temiz kılınmışıydı. Cömertlik bakımından kendisinden hayır umulanların en cömerti idi.”⁸

11253. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Öyleyse tertemiz olan Peygamberine (s.a.a) uy; çünkü, onda uyacak kimse için güzel örnekler, yaslanacak kişiye yaslanacak yerler vardır.”⁹

11254. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah imanı şirkten temizlenmek için farz kılmıştır.”¹⁰

¹ a. g. e. s. 109/224

² el-Kafı, 3/38/1

³ a.g.e, 3/330/3

⁴ Ahzap suresi, 33. ayet

⁵ Al-i İmran suresi, 42. ayet

⁶ Tevbe suresi, 103. ayet

⁷ Nehc’ul Belağa, 94. hutbe

⁸ a. g. e. 105. hutbe

⁹ a. g. e. 160. hutbe

¹⁰ a. g. e. 252. hikmet

11255. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ilahi takva kalplerinizdeki hastalığın ilacıdır. . ve nefislerinizin aşağılıklarının temizleyicisidir.”¹

11256. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizler ki temizlenmekten kaçamazsınız. O halde kendinizi ayıpların ve günahların aşağılığından temizleyiniz.”²

11257. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kalplerinizi hasetten

temizleyiniz; zira çekememezlik kalpleri karartır ve hasta kılar.”³

11258. *İmam Ali (a.s) Osman b. Huneyfe şöyle buyurmuştur:* “yeryüzünü şu aksi ve ters adamdan temizlemek için mücadeleye ederim”⁴

bak. el-Kalb, 3393. Bölüm; en-Nefs, 3919, 3921, 3923. Bölümler

¹ a. g. e. 198. hutbe

² Gurer’ul Hikem, 3743

³ a. g. e. 6016

⁴ Nehc’ul Belağa, 45. mektup

323. Konu

et-Taet İtaat

- *Vesail'uş Şia*, 11/184, 18. bölüm; *Vucub-u Taetillab*
- *Bihar*, 70/91, 47. bölüm; *Taetullah ve Resulibi ve Hucecibi*
- *Bihar*, 73/391, 142. bölüm; *Men Eta'el-Mehluk fi Me'siyet'il Halik*

◆————◆
bak.

• 446. konu, *et-Taklit*; 331. konu, *el-İbadet*

• *En-Nibve*, 3770. bölüm; *el-Muhabbet* (4), 679. bölüm; *er-Rıza* (1), 1515. bölüm; *el-Esbab*, 1726. bölüm; *el-İzzet*, 2710. bölüm; *el-İlm*, 2834. bölüm

S

2426. Bölüm Allah'a İtaat ve Etkileri

Kur'an:

“Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere ve sizden emir sahibi olanlara itaat edin. Eğer bir şeyde çekişirseniz ve Allah'a ve ahiret gününe iman etmişseniz onun halini Allah'a ve Peygambere bırakın. Bu, hayırlı ve netice itibarıyla en güzeldir.”¹

bak. Bakara, 285; Al-i İmran, 32, 132; Nisa, 13, 46, 69; Maide, 7, 92; Enfal, 1, 20.; Tevbe, 71; Nur, 47, 56; Lokman 15; Abzab 36, 66. 71 Zubruf 61, 63 Muhammed 21; Hucurat 1, 14 Mücadele 13; Saf 5; Tegabun 12, 16 Talak 1

11259. İmam Ali (a.s) münezzeh olan Allah'a hitaben şöyle buyurmuştur: “Yaratılmışları yalnızlık vahşetinden ötürü yaratmadın. Bir yarar uğruna kullanmadın... Sana karşı gelen saltanatını eksiltmez. Sana boyun eğen, senin hükümlanlığını artırmaz.”²

11260. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Mahlukatı yarattı; yarattığı zaman onların ita-

atlerinden mustağni ve günahlarından da güvende idi. Çünkü isyan edenin isyanı ona zarar vermediği gibi, itaat edenin itaati de ona fayda vermez.”³

11261. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aksine senin için yarattığı mağfireti, senden alıkoyduğu kötülüğü veya belayı fark ettiğinde, O'nun sana olan lütfünü göreceksin! Bir de Allah'a itaat etmiş olsaydın ne olacağını düşün!”⁴

11262. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah'a itaat zeki insanların ganimetidir.”⁵

11263. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah'a itaat sağlam bir sığınaktır.”⁶

11264. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah'a itaat en sağlam servettir.”⁷

11265. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah'a itaat gözün nurudur.”⁸

11266. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah'a itaat Allah'ın gazap ateşini söndürür.”⁹

11267. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah'a itaat fakirin izzetidir. Sadaka ise zenginin hazinesidir.”¹⁰

¹ Nisa suresi, 59. ayet

² Nehc'ul Belağa, 109. hutbe

³ a. g. e. 193. hutbe

⁴ a. g. e. 223. hutbe

⁵ Gurer'ul Hikem, 506

⁶ a. g. e. 92

⁷ a. g. e. 1401

⁸ Bihar, 70/105/8

⁹ Gurer'ul Hikem, 1243

¹⁰ a. g. e. 1063-1064

11268. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a itaat her doğruluğun anahtarı ve her türlü fesadın ıslah sebebidir.”¹

11269. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtaat et ki ganimet elde edesin.”²

11270. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlardan Allah’ın rahmetine en layık olan kimse onların en çok itaat edenidir.”³

11271. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtaatle talih yönelir.”⁴

11272. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtaatle kurtuluş hasıl olur.”⁵

11273. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtaate koş ki mutlu olasın.”⁶

11274. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a itaati iç giysin karar kıl, dış giysi değil.”⁷

11275. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz münezzeh olan Allah, acizlerin kusur ettiği yerde itaati, zeki insanların ganimeti kılmıştır”⁸

11276. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güçlü olunca Allah’a itaat hususunda güçlü ol ve zayıf olunca da Allah’a isyan hususunda zayıf ol.”⁹

11277. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsin, Allah’a itaat hususunda sana yardım ettikçe onu saygın tut.”¹⁰

11278. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a itaatte direniniz ve hayırlı işlere koşunuz.”¹¹

11279. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en çok hayır dileyeni en çok kendi hayrını dileyen ve rabbine en çok itaat edendir”¹²

11280. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsini Allah’a itaat üzere tutarsan onu saygın bilmiş ve eğer isyanı üzere tutarsan onu hor kılmış olursun.”¹³

11281. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tüm hallerde Münezzeh olan Allah’a itaat et ve göz açıp kapatıncaya kadar kalbini O’nun ümidi ve korkusundan boş tutma.”¹⁴

¹ a. g. e. 6012

² a. g. e. 2222

³ a. g. e. 3192

⁴ a. g. e. 4243

⁵ a. g. e. 4245

⁶ a. g. e. 4360

⁷ Şerh-i Nehc’ul Belağā-i İbn-i Ebi’l-Hadid, 10/189

⁸ Gurer’ul Hikem, 3519

⁹ a. g. e. 4074-4075

¹⁰ a. g. e. 2322

¹¹ a. g. e. 4713

¹² a. g. e. 3515

¹³ a. g. e. 4085

¹⁴ a. g. e. 2443

11282. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hakkında cehalet ömrünü getiremeyeceğiniz kimseye itaat ediniz.”¹

11283. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah nezdinde olan şeylere, itaat dışında bir şeyle ulaşamaz.”²

11284. *İmam Zeyn’ul Abidin (a.s) bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Allahım! Muhammed’e ve Al-i Muhammed’e selat gönder ve bizleri tevfikinle itaat yoluna, iyilerin makam ve menzillerine erişmeyi kolay kıldığın kimselerden karar kıl. Onlar sana hizmetle hayat buldular, mukarrep oldular (yakınlaştılar) değerlendirildiler ve süslendiler.”³

11285. *İmam Hadi (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim yaratıcıya itaat ederse yaratığın hoşnutsuzluğu ve gazabından dolayı korkuya kapılmaz.”⁴

11286. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Muhammed’in (s.a.a) dostu, Peygamber’le akrabalık bağı uzak olsa bile Allah’a itaat eden kimsedir; Muhammed’in düşmanı ise peygambere akrabalık bağı yakın

olsa bile Allah’a isyan eden kimsedir.”⁵

11287. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gerçekten de siz, içinizden ölen kimselerin gördüğünü görseydiniz feryat eder, inleyip sızlardınız; korkar dinler, itaat ederdiniz.”⁶

11288. *İmam Ali (a.s), Haris-i Hemdani’ye yazdığı bir mektupta şöyle buyurmuştur:* “Bütün işlerinde Allah’a itaat et. Çünkü Allah’a itaat etmek, onun dışındaki her şeyden faziletlidir.”⁷

2427. Bölüm **Allah’ın Emrettiği Her** **Şey Güzeldir.**

11289. *Resulullah (s.a.a) Veda Haccında şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! Allah’a yemin olsun ki sizleri cennete yakın ve cehenneme uzak kılacak her şeyi sizlere emrettim.”⁸

11290. *İmam Ali (a.s) oğluna yaptığı vasiyetinde şöyle buyurmuştur:* “Çünkü O (Yani münezzeh olan Allah), sana ancak iyi şeyleri emreder ve sadece çirkin şeylerden alı-koyar.”⁹

¹ Bihar, 70/95/1

² Vesail’uş Şia, 11/184/2

³ Bihar, 94/128

⁴ a. g. e. 78/366/2

⁵ Nehc’ul Belağa, 96. hikmet

⁶ a. g. e. 20. hutbe

⁷ a. g. e. 69. mektup

⁸ el-Kafi, 2/74/2

⁹ Nehc’ul Belağa, 31. mektup

bak. eş-Şeria, 1982. Bölüm; el-Haram, 801. Bölüm; ez-Zenb, 1361. Bölüm

2428. Bölüm Allah'a İsyân ve Şeytana İtaat

11291. *İmam Ali (a.s) delalet ehlinin sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Rableri onları çağırdı ama onlar rablerine nankörlük edip gerisin geriye döndüler. Ama şeytan çağırdığında ise icabet edip isteklerini kabul ettiler.”¹

11292. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah sizleri beka yurduna ebedi karar kılınacak yere, nimetlere, peygamberler ve mutlularla komşuluğa çağırdı. Sizler ise isyan edip yüz çevirdiniz. Dünya sizleri mutsuzluk yurduna, fena mahalline, çeşitli bela ve sıkıntılara çağırdı. Siz ise itaat edip öne geçtiniz ve koştunuz.”²

bak. 267. Konu, eş-Şeytan

2429. Bölüm Resule ve Emir Sahiplerine İtaat

Kur'an:

¹ a. g. e. 144. hutbe

² Gurer'ul Hikem, 5157-5158

“Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere ve sizden emir sahibi olanlara itaat edin. Eğer bir şeyde çekişirseniz ve Allah'a ve ahiret gününe iman etmişseniz onun halini Allah'a ve Peygambere bırakın. Bu, hayırlı ve netice itibarıyla en güzeldir.”³

bak. Al-i İmran 32, 132 Nisa 13, 14, 59, 68 Maide 92; Enfal 1, 20 Terbe 71; Nur 52, 54, 56 Abzab 36, 66, 71 Zuhuruf 33; Fetih 17; Hucurat 14; mücadele 21; Haşr 4, 7 Tegabun 12

11293. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah Peygamberini sevgisi ve muhabbeti altında yetiştirdi ve şöyle buyurdu: **Şüphesiz ki sen yüce bir ahlak üzeresin.**” Sonra din ve ümmetin işini ona havale etti ve şöyle buyurdu: **Peygamber'in sizlere getirdiği her şeyi alınız ve sizleri sakındırdığı her şeyden sakınınız.**”⁴

11294. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Peygamberi'ni (s.a.a) terbiye etti ve Allah'ın istediği yere erişince de ona şöyle buyurdu: **İyiliği emret ve cahillerden yüz çevir.**” Allah Resulü de böyle yapınca Allah onu övdü ve şöyle buyurdu:

³ Nisa suresi, 59. ayet

⁴ el-Kafi, 1/265/1

“Şüphesiz ki sen yüce bir ahlak üzeresin.” Onu böylece övünce dinini ona havale etti ve şöyle buyurdu: **“Peygamberin size getirdiği her şeyi alınız ve sizi sakındırdığı her şeyden de sakınınız.”**¹

11295. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer bana itaat ederseniz Allah’ın izniyle meşakkatli ve acılarla dolu bile olsa, sizi cennet yoluna götürürüm.”²

11296. *İmam Ali (a.s) Malik Eşter’i Mısır’a vali tayin ettiğinde yazdığı mektupta ona şöyle buyurmuştur:* “Büyük işleri, zor durumları, seni şüpheyi düşüren işleri Allah ve Resulüne döndür. Allah, irşat etmeyi sevdiği top-luma şöyle buyurmuştur: **“Ey İman edenler! Allah’a, Resulüne ve sizden olan emir sahiplerine itaat edin; eğer bir işte çekişir, ihtilafa düşerseniz, onu Allah’a ve Resulüne döndürün.”** Allah’a döndürmek, kitabının muhkem hükmünü almak; Resule döndürmek ise, (Müs-lümanları) toplayan, dağıtmayan sünnetine sarılmaktır.”³

11297. *İmam Ali (a.s) Malik Eşter’i vali kıldığında Mısır halkına yazdığı*

mektubunda şöyle buyurmuştur: “Size Allah’ın kullarından; korku günlerinde uyumayan bir kulu gönderiyorum... Onu dinleyin, hakka uygun olan emrine itaat edin. O, Allah’ın kılıçlarından bir kılıçtır.”⁴

bak. eş-Şura, 2142. Bölüm

2430. Bölüm En Üstün İtaat

11298. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtaatlerin en üstünü lezzetleri terketmektir.”⁵

11299. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtaatlerin en üstünü lezzetlerden kenara çekilmektir.”⁶

11300. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günahlardan sakınmanın en üstünü şehvetlerden uzak durmaktır.”⁷

bak. Er-Rıza (2), 1524. Bölüm; el-Amel, 2945. Bölüm; 537. Konu, el-Heva

2431. Bölüm İtaate Layık Olan Kimseler

11301. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllıya itaat et;

¹ Bihar, 17/8/11

² Nehc’ul Belağa, 156. hutbe

³ a. g. e. 53. mektup

⁴ a. g. e. 38. mektup

⁵ Gurur’ul Hikem, 2970

⁶ a. g. e. 3135

⁷ a. g. e. 3134

ganimetlen. Cahile isyan et; salim kal.”¹

11302. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sana isyan etse bile kardeşine itaat et ve o sana cefa bile etse sen onunla ilişki kur.”²

11303. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İlme itaat et ve cehalete isyan et ki kurtuluşa eresin.”³

11304. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sana nefsinin ıslah etmeyi emreden kimse itaat etmene en layık kimsedir.”⁴

11305. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtaat etmene en layık kimse sana sakınmayı emreden kimsedir. Seni heva ve hevesten sakındırandır.”⁵

11306. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtaat etmene en layık kimse kendisinden kaçamayacağın ve emrini reddedemeyeceğin kimsedir.”⁶

11307. *İmam Hadi (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim dostluğunu ve düşüncesini emrine verirse sende itaatini emrine ver.”⁷

11308. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Selim bir kalbe sahip olan kimseye ne mutlu ki hidayet edene uyar, kötülüğe sevk etmek

isteyenden kaçınır, gözlerini açan kimsenin verdiği basiretle kurtuluş yolunu bulur, hidayeti emredene itaat eder.”⁸

2432. Bölüm İtaate Layık Olmayan Kimseler

Kur'an:

“Rabbimiz! Biz yöneticilerimize ve büyüklerimize itaat etmiştik, fakat onlar bizi yoldan saptırdılar.” “Rabbimiz! Onlara iki kat azâb ver, onları büyük bir lânete uğrat” derler.”⁹

11309. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dikkat edin, dikkat edin! Makamıyla övünen, nesebiyle başkalarına karşı büyüklenen, kazasına karşı koyarak ve nimetlerini görmezlikten gelerek Rablerine çirkin şeyler isnad eden ve Allah'ın kendilerine verdiği nimetleri inkar eden büyüklerinize ve idarecilerinize itaat etmekten sakının... Saf suyunuza bulanık sularını katıp içtiğiniz, sıhhatinize

¹ a. g. e. 2263-2264

² a. g. e. 2267

³ a. g. e. 2309

⁴ a. g. e. 8566

⁵ a. g. e. 3239

⁶ a. g. e. 3231

⁷ Bihar, 78/365/4

⁸ Nehc'ul Belağa, 214. hutbe

⁹ Ahzap suresi, 67 ve 68. ayetler

hastalıklarını karıştırdığınız, hak inancınıza batıllarını girdirdiğiniz nesebi şüpheli kimselere uymayın. Onlar fıskın temelidirler.”¹

11310. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim yaratığa itaate ve yaratıcıya isyana boyun bükerse dini yoktur.”²

11311. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’ı hoşnutsuz kılacak bir iş yapmakla bir yöneticiyi hoşnut kılsa aziz ve celil olan Allah’ın dininden dışarı çıkmıştır.”³

11312. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gevşek davranan, hakları zayı eder; söz taşıyana uyan da dostunu kaybeder.”⁴

bak. el-İmamet, 156. Bölüm

2433. Bölüm İtaat (Çeşitli)

11313. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Birisi sana muhtaç olursa sana itaati de sana olan ihtiyacı miktarıncadır.”⁵

11314. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üstündekine itaat et ki altındaki de sana itaat etsin.”⁶

11315. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İtaatler azalınca günahlar çoğalır.”⁷

11316. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kimin kalbi Allah karşısında mütevazi olursa bedeni Allah’a itaatten usanmaz.”⁸

¹ Nehc’ul Belağa, 192. hutbe

² Uyun-u Ahbar’ir-Rıza, 2/43/149

³ a. g. e. s. 69/318

⁴ Nehc’ul Belağa, 239. hikmet

⁵ Gurur’ul Hikem, 8778

⁶ a. g. e. 2475

⁷ a. g. e. 4029

⁸ Bihar, 78/90/95

324. Konu

et-Tiyb

Güzel Koku

- *Bihar, 76/140, 19. bölüm; et-Teyb*
- *Bihar, 76/146, 24, 25. Bölümler; er-Riyahin*
- *Vesail'uş Şia, 1/440, 89. bölüm, İstibbab'ut-Tetayyub*

2434. Bölüm Güzel Koku

11317. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel koku tılsımdır.”¹

11318. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel koku sürmek Enbiyanın ahlakındandır.”²

11319. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Enbiyanın ahlakından biri de güzel koku sürmektir.”³

11320. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Güzel koku sürmek Resullerin sünnetindendir.”⁴

11321. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Resulü (s.a.a) güzel koku için yemekten daha çok harcama yapıyordu.”⁵

11322. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzel koku kalbi güçlendirir.”⁶

11323. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzel koku kalbi güçlendirir ve cinsel gücü artırır.”⁷

11324. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsana her gün güzel kokudan istifade etmesi yakışır. Eğer her gün yapamazsa gün aşırı güzel koku sürmelidir bu da

mümkün değilse her Cuma günü (güzel koku sürmeyi) terketmemelidir.”⁸

11325. *İmam Sadık (a.s) oruç tuttuğunda güzel koku sürüyor ve şöyle buyuruyordu:* “Güzel koku oruçlu kimsenin hediyesidir.”⁹

11326. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer oruçlu kimse günün başlangıcında güzel koku sürerse aklını kaybetmez.”¹⁰

11327. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim günün başlangıcında güzel koku sürünürse akşama kadar aklı kendisi ile olur.”¹¹

11328. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Osman b. Maz’un Allah Resulüne şöyle arzetti: “Güzel kokudan istifade etmeyi ve benzeri birkaç şeyi (ki adını zikretti) terketmek istiyorum. Allah Resulü şöyle buyurdu: “Güzel koku sürmeyi terketme. Zira melekler müminin güzel kokusunu koklar. O halde en azından Cuma günü güzel kokudan istifade et.”¹²

¹ Nehc’ul Belağa, 400. hikmet

² el-Kaşı, 6/510/1

³ Mekarim’ul Ahlak, 1/102/200

⁴ el-Kaşı, 6/510/2

⁵ a.g.e, s. 512/18

⁶ a. g. e. s. 510/6

⁷ a. g. e. h. 3

⁸ a.g.e, 6/510/4

⁹ a. g. e. 4/113/3

¹⁰ el-Fakih, 2/86/1804

¹¹ el-Kaşı, 6/510/7

¹² a. g. e. s. 511/14

11329. *Enes bin Malik şöyle diyor:* “Allah Resulü’ne güzel koku verilince onu reddetmiyordu.”¹

11330. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Peygamber güzel koku ve tatlıyı reddetmezdi.”²

11331. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin Emiri’ne (a.s) güzel kokulu bir yağ (krem) verildi. İmam yağ süründüğü halde yeniden yağ sürdü ve şöyle buyurdu: “Biz güzel kokuyu reddetmeyiz.”³

11332. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah-u Teala için kendisine güzel koku sürerse Kıyamet günü kokusu keskin miskten daha güzel olur ve her kim Allah’tan başkası için güzel bir koku sürünürse kıyamet günü leşten daha kötü kokar.”⁴

2435. Bölüm Kadınların Güzel Kokusu

11333. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kadınların güzel kokusu rengi aşık kokusu ise gizlidir. Erkeklerin güzel kokusu ise kokusu aşık ve rengi gizlidir.”⁵

11334. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzel koku sürünen ve kokusu burunlarına gitsin diye bir grubun (erkek cemaatin) yanından geçen kadın zinakardır.”⁶

11335. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Siz kadınlardan biri namaza hazır olunca güzel koku sürmesin.”⁷

bak. Ez-Zina, 1601. Bölüm

¹ Sünen-i en-Nisai, 8/189

² el-Kafı, 6/513/4

³ a. g. e. s. 512/2

⁴ Müheccet’ul Beyza, 8/105

⁵ el-Kafı, 6/512/17

⁶ Sünen-i en-Nisai, 8/153

⁷ a. g. e. s. 155

325. Konu

et-Tayere

Uğursuz Saymak

- *Vesail'uş Şia*, 8/262, 8. bölüm; *İstibbab-u Terk'ut-Teyere*
- *Kenz'ul Ummal*, 10/111, *Kitab'ut-Teyere ve'l-Fal ve'l-Udva*

bak.

- 402. konu, *el-Fal*

2436. Bölüm Uğursuz Saymak

Kur'an:

“Doğrusu sizin yüzünüzden uğursuzluğa uğradık; vazgeçmezseniz andolsun ki sizi taşılayacağız ve bizden size can yakıcı bir azab dokunacaktır” demişlerdi.”¹

Bak. Neml, 47, A'raf, 131

11336. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Uğursuz saymak şirktir.”²

11337. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kimi, uğursuz saymak işinden alıkoyarsa şirk koşturmuştur.”³

11338. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Her kim bir yolculuk için evini terk eder ve uğursuz saydığı için geri dönerse Muhammed’e nazil olan şeye küfredmiştir.”⁴

11339. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Uğursuz sayan veya kendisine uğursuz olduğu söylenen (başkalarının uğursuz saydığına inanan) kimse, kahinlik eden veya kendisine kehanette bulunulan kimse, (kehanete

başvuran) sihirbazlık eden veya kendisine sihir yapılan (sihire başvuran) kimse bizden değildir.”⁵

11340. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kuşların uçuşmasından yorum çıkarmak, uğursuz saymak ve falcılık puttandır.”⁶

11341. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “En doğru fal güzel faldır.”⁷

11342. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “En iyi fal güzel faldır.”⁸

11343. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kötüye yorumlayınca işini yap, yoruma itina etme, zanda bulununca hüküm verme ve sende hasadet hissi oluşunca aşırı gitme.”⁹

11344. Şüphesiz peygamber (s.a.a) güzele yorumlamayı seviyor, kötüye yorumlamayı hoş görmüyordu ve şöyle buyuruyordu: “Her kim tatsız bir olay görür de kendisine uğursuz gelirse şöyle desin: “Allahım! İyiliği senden başkası vermez. Kötülüğü senden başkası defetmez. Ve tüm güç ve kudret sendendir.”¹⁰

¹ Yasin suresi, 18. ayet

² Kenz'ul Ummal, 28556

³ a. g. e. 28566

⁴ a. g. e. 28570

⁵ et-Terğib ve't-Terhib, 4/33/4

⁶ Kenz'ul Ummal, 28562

⁷ a. g. e. 28584

⁸ a. g. e. 28583

⁹ Bihar, 77/153/122

¹⁰ a. g. e. 95/2/2 ve bak. Kenz'ul Ummal, 7/136

11345. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötüye yorumlamanın tesiri sana bağlıdır. Eğer onu kolayla alırsan kolaylaşır, sıkı davranırsan zorlaşır. Eğer onu bir şey saymazsan o da bir şey olmaz.”¹

11346. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kötüye yorumlamanın kefareti tevekküldür.”²

11347. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ne (batıl yoldan) sirayet doğrudur ne kötüye yorumlamak ve ne de uğursuzluk.”³

2437. Bölüm

Uğursuzluk

11348. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer uğursuzluk diye bir şey olsaydı dilde olurdu.”⁴

11349. *Resulullah (s.a.a) kendisine, “Hangi şey uğursuzluktur?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Kötü huyluluk.”⁵

11350. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Yumuşaklık uğurlulukla birlikte. Kabalık ise uğursuzlukla.”⁶

¹ el-Kaşı, 8/197/235

² a. g. e. s. 198/236

³ Nur’us Sakaleyn, 4/382/35

⁴ el-Kaşı, 2/116/17

⁵ Tenbih’ul Havatir, 1/89

⁶ Bihar, 75/59/23

326. Konu

et-Tiynet Tiynet-Tabiat

• *Bihar, 5/225, 10. bölüm; et-Tiynet ve'l-Misak*

• *Bihar, 67/77, 3. bölüm; Tiynet'ul Mümin*

bak.

• *60. konu, el-Cibr; 443. konu, el-Kaşa (1); 431. konu, el-Kadr; 28. konu, el-Meşyyet*

2438. Bölüm Tinet-Tabiat

Kur'an:

“O, sizi çamurdan yaratan, sonra size bir ecel tayin edendir. Belirli bir ecel O’nun katındadır; sonra bir de şüphe edersiniz.”¹

11351. *İmam Ali (a.s) buğurunda insanların farklılıklarından bahsedilince şöyle buyurmuştur:* “Onların arasındaki farklılıklar, yapılarındaki unsurların farklılığından kaynaklanmaktadır. Onlardan bazıları toprağın tuzlu, bazıları tatlı, bazıları sert ve

bazıları da yumuşak parçalarından meydana gelmişlerdir. Onlar, topraklarının birbirlerine yaklaştırdığı kadar birbirlerine yaklaşır ve topraklarının farklılığı kadar birbirlerinden farklı olurlar. Bu yüzden biri dış görünümü güzel, fakat aklı nakıs; biri boyu uzun, fakat himmeti az; biri amelleri iyi, fakat dış görünüşü çirkin; biri boyu kısa, fakat düşünceleri derin; biri fitratı iyi, fakat ameli kötü; biri güzel ahlaklı, ama aklı karışık; bir diğeri ise aydın kalpli konuşkan biri olur.”²

¹ En’am suresi, 2. ayet

² Nehe’ul Belağ, 234. hutbe

Za Harfi

Konular:

- ✓ ez-Zefer (Zafer)
- ✓ ez-Zufr (Tırnak)
- ✓ ez-Zulm (Zulüm)
- ✓ ez-Zen (Zan)

327. Konu

ez-Zafer Zafer

bak.

• 100. konu, *el-Harb; es-Sebr*, 2168, 2169. bölümler

2439. Bölüm Zafer

11352. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zafer, kesin irade ve uzak görüşlülüğün ipoteğindedir.”¹

11353. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zafer, uzak görüşlülükle kazanılır; uzak görüşlülük, düşünüp taşınmakla mümkündür.”²

11354. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kahramanlığın kökü güçlülüktür, meyvesi ise zafer.”³

11355. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim halim olursa zafere erişir.”⁴

11356. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sabır iki zaferden biridir.”⁵

11357. *İmam Ali (a.s) oğlu Hasan’a (a.s) yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Düşmanına iyilik ve lütufla üstün gel; bu, iki zaferin (intikam veya affın) en tatlısıdır.”⁶

11358. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmana ihsan ve bağışta üstün gelmeye çalışmak iki zaferden biridir.”⁷

11359. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim iyiliği ararsa ona ulaşır. Her kim de kötülüğün merkebine binerse ona (kötülüğe) ulaşır.”⁸

11360. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim öfkesine galib gelirse şeytana karşı üstün gelir ve her kime de öfkesi malik olursa şeytan ona karşı galib gelir.”⁹

11361. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmanına karşı koymak için ona üstün gelmeyi ve fırsat elde etmeyi bekle ki bu taktirde zafere erişirsin.”¹⁰

11362. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zafere erişmekten dolayı azma. Şüphesiz zamanın sana galip gelmesinden güvende değilsin.”¹¹

2440. Bölüm Zafer Sayılmayan Şey

11363. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Günahın kendisine galebe çaldığı kimse zafere erişmemiştir ve her kim de kötülüğe sarılarak üstün gelirse yenilgiye uğramıştır.”¹²

¹ Bihar, 77/165/2

² Nehc’ul Belağa, 48. hikmet

³ Bihar, 78/7/59

⁴ a. g. e. s. 269/109

⁵ Gurer’ul Hikem, 1641

⁶ Nehc’ul Belağa, 31. mektup

⁷ Gurer’ul Hikem, 1676

⁸ Gurer’ul Hikem, 6046-6047

⁹ a. g. e. 6048-6049

¹⁰ a. g. e. 2347

¹¹ a. g. e. 10292

¹² Bihar, 75/320/49

11364. *İmam Sadık (a.s) buzurunda tartışan iki kişiye şöyle buyurmuştur: “Biliniz ki her kim zulüm yoluyla galip gelirse hayra ulaşmaz.”*¹

2441. Bölüm Büyük ve Aşağılık İnsanın Zafer Sıfatı

11365. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yüce insanın zaferi*

affetme ve ihsandır. Aşağılık insanın zaferi ise zorbalık ve azgınlıktır.”²

11366. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Yüce insanın zaferi kurtarıcıdır. Aşağılık insanın zaferi ise yok edicidir.”*³

bak. 458. Konu, el-Kerem

¹ Tuheful Ukul, 358

² Gurer’ul Hikem, 6044-6045

³ a. g. e. 6042-6043

328. Konu

ez-Zufr Tırnak

• *Vesail'uş Şia, 1/433, 80. bölüm; İstibbab-u Teklim'ul Ezfar*

2442. Bölüm Tırnakları Kısaltmak

11367. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tırnakları kısaltmak büyük hastalığı önler ve rızkı çoğaltır.”¹

11368. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Tırnakları şu sebeple kısaltmak gerekir ki şeytanın yuvaları ve unutkanlığın kökenidir.”²

11369. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şeytanın kendisiyle insanoğluna musallat olduğu en gizli ve gözükmeyen yol tırnakların altında yuvalanmasıdır.”³

11370. *Enes şöyle diyor:* “Resulullah (s.a.a) bizlere (nezafet) için şöyle vakit tayin etti: “İnsan kırk günde bir avret mahallindeki kılları ve uzadığında koltuk altındaki kıllarını kesmeli, bıyığını uzatmamalı ve her Cuma günü tırnaklarını kesmelidir.”⁴

2443. Bölüm Kadınları Tırnak Uzatmaya Teşvik Etmek

11371. *Resulullah (s.a.a) erkeklerle şöyle buyurmuştur:* “Tırnaklarınızı uzatmayınız. Kadınlara ise şöyle buyurmuştur: “Tırnaklarınızı uzatınız zira bu sizin için daha güzeldir.”⁵

bak. Vesail'uş Şia, 1/434, 81. Bölüm

2444. Bölüm Tırnakları Haramdan Kısaltmak

11372. *Azîz ve celil olan Allah'ın İsa'ya (a.s) verdiği öğütlerden biri de şuydu:* “Ey İsa! (a.s) İsrail oğullarının zalimlerine şöyle de: “Tırnaklarınızı (ellerinizi) haram gelirden kısaltın, kulaklarınızı sövgü işitmek hususunda sağır kılın ve kalplerinizle bana yönelin. Zira ben yüzlerinizi (şekillerinizi) istemem.”⁶

¹ el-Kafı, 6/490/1

² a. g. e. h. 6

³ a. g. e. h. 7

⁴ Durr'ul Mensur, 1/276

⁵ el-Kafı, 6/491/15

⁶ a. g. e. 8/ 138/103

329. Konu

ez-Zulm Zulüm

- *Bihar, 75/ 305, 79. bölüm; ez-Zulüm ve envaıhu*
- *Bihar, 75/ 17, 33. bölüm; Nesr'uz-Zuefa ve'l-Mezlumin*
- *Bihar, 75/ 367, 82. bölüm; er-Rikun ila'z Zalimin*
- *Bihar, 75/ 384, 84. bölüm; Redd'uz-Zulüm an'il Mezlumin*
- *Kenz'ul Ummal, 3/ 498, 824, ez-Zulüm*

♦—————♦
bak.

• 42. konu, el-Begı; 43. konu, el-Bagıy; el-Marifet(3), 2649-2651. bölüm el-İmamet (3), 193. bölüm; el-Hilef, 934. bölüm; ed-Dua, 1198. bölüm; el-Mescid, 1759. bölüm; es-Sultan, 1854, 1858; el-İlm, 2905. bölüm; es-Sırat, 2252. bölüm; el-Fesat, 3204. bölüm; el-Kaza(2), 3360. bölüm

2445. Bölüm Zulümden Sakınmak (1)

Kur'an:

“Allah zulüm eden kimseleri doğru yola erdirmez.”¹

“Allah iman edip salih amel işleyenlerin ecirlerini ise eksiksiz verecektir. . Allah zalimleri sevmez.”²

“Zalimler bunun için saadete ulaşamazlar.”³

“İşte bu Allah'ın yaratışıdır. Ondan başkasının ne yarattığını Bana gösterin. Hayır; gösteremezler, zalimler apaçık sapıklık içindedir.”⁴

“Allah şeytanın karıştırdığını, kalplerinde hastalık bulunan ve kalpleri kaskatı olan kimseleri sınamayı vesile kılar. Zalimler şüphesiz derin bir ayrılık içindedirler.”⁵

“Yere, “Suyunu çek!”, Göğe, “Ey gök sen de tut!” Denildi. Su çekildi, iş de bitti; gemi Cudi'ye oturdu.

“Haksızlık yapan Kavim Allah'ın rahmetinden uzak olsun” denildi.”⁶

11373. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm rezaletlerin en aşağılığıdır.”⁷

11374. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm dünyada yokoluş ve ahirette ise helak olma sebebidir.”⁸

11375. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm ayağı kaydırır, nimeti elden alır ve ümmetleri helak eder.”⁹

11376. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulmün helak edici sonuçları vardır.”¹⁰

11377. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın huzuruna mazlum olarak varın; zalim olarak varmayın.”¹¹

11378. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah'ın kullarına zulmederse Allah, kullarının yerine bizzat onun hasmı ve iddiacısı olur.”¹²

11379. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kullara zulmetmek ahiret için ne de kötü bir azıktır.”¹³

¹ Bakara suresi, 258. ayet

² Al-i İmran suresi, 57. ayet

³ En'am suresi, 21. ayet; Yusuf suresi, 23. ayet

⁴ Lokman suresi, 11. ayet

⁵ Hac suresi, 53. ayet

⁶ Hud suresi, 44. ayet

⁷ Gurer'ul Hikem, 804

⁸ a. g. e. 1707

⁹ a. g. e. 1734

¹⁰ a. g. e. 875

¹¹ Nehc'ul Belağa, 151. hutbe

¹² Gurer'ul Hikem, 8250

¹³ Bihar, 75/309/4

11380. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünyada haksızlık etmekten, ahirette zulmün vehametinden ve kibrin kötü akibetinden Allah’a sığın, Allah’a sığın.”¹

11381. *İmam Ali (a.s) zulümden usandığını beyan ettiği hutbesinde şöyle buyurmuştur:* “Allah’a andolsun, deve dikenlerinin üzerinde gecelemem ve elim kolum bağlı olarak zincirlerle sürüklenmem; kıyamet günü kullarından bazılarını zulmetmiş ve dünya malından bir kırıntı bile olsa gasp etmiş olarak Allah’a ve Resulüne kavuşmamdan daha sevimidir bana. Çabucak imtihan yerine dönecek ve uzun zaman toprak altında kalacak nefis için, bir kula nasıl zulmederim?!”²

11382. *İmam Ali (a.s) hakeza şöyle buyurmuştur:* “Vallahi, karıncanın ağzındaki arpanın kabuğunu alarak Allah’a isyan etmem için bana yedi iklim ve göklerin altındakiler verilse gene de onu yapmam.”³

11383. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Resulullah karıncanın ağzıyla ve ayağıyla

taşıdığı bir şeyi yemekten sakındırmıştır.”⁴

11384. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cennet ile kul arasında yedi geçit vardır ki en kolayları ölümdür.” Enes şöyle diyor: “Ben şöyle arzettim: “Ey Allah’ın Resulü! O halde en zor olanı nedir?” Şöyle buyurdu: “Mazlumların zalimlerin yakasını tuttuğu an, aziz ve celil olan Allah’ın huzurunda durmaktır.”⁵

11385. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm doğru yoldan sapmaktır.”⁶

11386. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm mahvedicidir.”⁷

11387. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizlerin en çok hüsranda olanınız en çok zulmedeninizdir.”⁸

2446. Bölüm Zulümden Sakınmak (2)

11388. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulümden kaçın. Her kim zulmederse günleri tatsız olur.”⁹

¹ Nehc’ul Belağa, 192. hutbe

² a. g. e. 224

³ a.g.e

⁴ el-Kaşı, 5/307/11

⁵ Kenz’ul Ummal, 8862

⁶ Gurur’ul Hikem, 6

⁷ a. g. e. 248

⁸ a. g. e. 2841

⁹ a. g. e. 2638

11389. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zulümden sakın. Zira zulüm kendisine zulmettiğin kimseden zail olur ama senin üzerinde vebali baki kalır.”¹

11390. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zulümden sakın! Zira zulüm en büyük günahtır.”²

11391. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zulümden sakın. Zalim cennetin kokusunu koklayamaz.”³

11392. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Zulmetmekten sakının ki kalplerinizi viran eder.”⁴

11393. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü kul iyiliklerine sevinerek mahşere gelir. Birisi gelir ve şöyle der: “Ey Rabbim! Bu adam bana zulmetmiştir.” Böylece onun iyiliklerinden alınır ve adalet isteyen kimsenin iyiliklerine katılır. Böylece haklarında zulmettiği kimseler gelirler ve sonunda o şahıs için hiçbir iyilik baki kalmaz. Ondan sonra birisi gelir ve hakkını isterse o şahsın (mazlumun) günahlarından alınır ve bunun (zalimin) günahlarına eklenir.

Böylece insanların hakları ondan alınır ve sonunda ateşe girer.”⁵

bak. Kenz’ul Ummal, 7642-7644

2447. Bölüm Zulüm ve Helak

Kur’an:

“Andolsun ki, sizden önce nice nesilleri, peygamberleri onlara belgeler getirmişken, zulmederek inanmadıkları zaman yok etmiştik. İşte biz suçlu milleti böyle cezalandırırız.”⁶

“İşte, zulümlerine karşılık çökmüş bulunan evleri! Bunda, bilen bir Kavim için şüphesiz, ders vardır.”⁷

11394. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zulüm iki helak oluştan biridir.”⁸

11395. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın nimetlerini değiştirme ve gazabını hızlandırma hususunda hiçbir şey zulüm kadar etkili değildir. Zira Allah darda kalanın (mazlumun) duasını işitir. Sürekli zalimler için pusuda durur.”⁹

¹ a. g. e. 2643

² a. g. e. 2665

³ a. g. e. 2670

⁴ Kenz’ul Ummal, 7639

⁵ Nihabet’ul-Bidaye ve’n-Nihayet, 2/55

⁶ Yunus suresi, 13. ayet

⁷ Neml suresi, 52. ayet

⁸ Gurur’ul Hikem, 1657

⁹ Nehc’ul Belağa, 53. mektup; Gurur’ul Hikem, 7523

11396. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim zulmederse ömrü parçalanır (azalır).”¹

11397. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim haksızlık ederse ömrü parçalanır (azalır).”²

11398. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm merkebine binen helak olur.”³

11399. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm bineğine binen kimsenin merkebi onu yüzüstü yere serer.”⁴

11400. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm sebebiyle nimetler ortadan kalkar.”⁵

11401. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanoğlunun ölümüne bile uyur ama kendisine edilen zulme uyumaz.”⁶

11402. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz zulüm ve yalancılık insanın din ve dünyasını helak eder, kusur ve eksiklikleri kusur arayanlar için aşikar kılar.”⁷

11403. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim zulmederse zulmü kendisini helak eder.”⁸

11404. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim zulmederse Allah onun helak oluşunu hızlandırır.”⁹

11405. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zorbalık ve zulümden sakın. Zira zorbalık insanların göçüne sebep olur ve zulüm ise kılıçlara vardırır.”¹⁰

bak. el-Fesad, 3201. Bölüm; ed-Devlet, 1282. Bölüm

2448. Bölüm Zulüm ve Kıyamet Zulmetleri

11406. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zulmetmekten sakının ki zulüm kıyamet gününün zulmetleridir.”¹¹

11407. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zulümden sakının. Zira Allah nezdinde zulüm kıyamet günündeki zulmetlerdir.”¹²

11408. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünyada zulüm ahiretteki zulmet gibidir.”¹³

11409. *Resulullah (s.a.a) kıyamet günü nur içinde başrolmayı isteyen*

¹ Gurer’ul Hikem, 7940

² a. g. e. 7750

³ a. g. e. 5386

⁴ a. g. e. 5391

⁵ a. g. e. 4230

⁶ a. g. e. 11028

⁷ Şerh-i Nehc’ul Belağâ-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 17/12

⁸ Gurer’ul Hikem, 7835

⁹ a. g. e. 8723

¹⁰ Nehc’ul Belağâ, 476. hikmet

¹¹ el-Kafi, 2/332/11

¹² Bihar, 75/309/7

¹³ Sevab’ul A’mal, 321/1

*birine şöyle buyurmuştur: “Hiç kimseye zulmetme ki kıyamet günü aydınlıkta haşrolasın.”*¹

2449. Bölüm Mekke’de Zulümden Sakındırmak

Kur’an:

Doğrusu küfredenleri, Allah’ın yolundan, yerli ve yolcu bütün insanlar için eşit kılınan Mescidi Haram’dan alıkoyanları ve orada zulüm ile yanlış yola sapmak isteyenleri, can yakıcı bir azaba uğratarız.”²

11410. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Mekke’de her türlü zulüm hatta hizmetçiye sövmek bile doğru yoldan sapmaktır. Mekke’de yemek yiyen kimse diğer yerlerdeki oruç tutan kimse gibidir.”³

11411. İmam Sadık (a.s) azîz ve celil olan Allah’ın, ‘Zulmederek sapmak isteyenleri’ ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Her türlü zulüm doğru yoldan sapmaktır. Hiçbir günah işlemediği halde hizmetçiyi dövmek de bu sapmadandır.”⁴

¹ Kenz’ul Ummal, 44154

² Hac suresi, 25. ayet

³ Avali’ul Lai, 1/430/124

⁴ el-Kafi, 4/227/2

2450. Bölüm İman ve Zulüm

Kur’an:

“İman edip imanlarına zulüm karıştırmayanlar onlardır güven. Onlar doğru yoldadırlar.”⁵

11412. İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala’nın “İman edip imanlarına zulmü karıştırmayanlar” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Yani şekki karıştırmayanlar.”⁶

11413. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey Eba Basir! “İmanlarını zulümle karıştıranlardan olmandan Allah’a sığınırım.” Daha sonra şöyle buyurdu: “Bunlar Hariciler ve dostlarıdır.”⁷

bak. el-Bihar, 69/150, 31. Bölüm; el-Adl, 2545. Bölüm; eş-Şek, 2083. Bölüm

2451. Bölüm Zulmün Çeşitleri

11414. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah nezdindeki amel defterleri üç çeşittir: “Bir çeşit amel defterine karşı Allah sıkı tutmaz, bir kısmında ise Allah hiç bir şeyi terketmez. Bir kısmını ise

⁵ En’am suresi, 82. ayet

⁶ el-Kafi, 2/399/4

⁷ Bihar, 69/153/10

Allah asla bağışlamaz. Allah'ın bağışlamadığı amel defteri şirktir. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **“Her kim Allah’a şirk koşarsa şüphesiz Allah ona cenneti haram kılar.”** Allah'ın asla önem vermediği amel defteri ise insanın kendisiyle Allah arasındaki hususlarda kendine zulmetmesidir. Örneğin oruç tutmaması veya namaz kılmasıdır. Allah inşallah onları bağışlar ve affeder. Allah'ın asla terketmediği (bağışlamadığı) amel defteri ise kulların birbirine zulmetmesidir ki mutlaka kısıtı gerektirir.”¹

11415. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Zulüm üç çeşittir: Allah'ın asla bağışlamadığı zulüm, Allah'ın bağışladığı zulüm ve Allah'ın terketmediği (mutlaka hesaba çekeceği) zulüm.”²

11416. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bilin ki zulüm üç kısımdır: Bağışlanmayan zulüm, (cezası) terkedilmeyen zulüm ve bir de bağışlanan ve sorulmayan zulüm. Bağışlanmayan zulüm, Allah’a şirk koşturmak... Bağışlanan zulüm, bazı küçük günahlarla kulun kendisine yaptıklarıdır. Terkedilmeyip ce-

zalandırılan zulüm ise, kulların birbirine zulmüdür.”³

bak. Ez-Zenb, 1368. Bölüm

2452. Bölüm Hesabı Sorulacak Zulüm

11417. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “İzzet ve celalime andolsun ki bir yumruk vurmak, bir el sürmek veya boynuzlu hayvanın boynuzsuz hayvanı boynuzlaması şeklinde de olsa hiçbir zulmü affetmeyeceğim.” Allah kulların hakkını birbirinden alır ve böylece hiç birinin diğeri üzerinde bir hakkı kalmaz ve ardından onları hesap için gönderir.”⁴

11418. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bağışlanmayan zulüm kulların birbirine zulmetmesidir. Ahiretin kısıtı çok zordur. Bıçakla yaralamak veya kırbacla gibi değildir. Bunlar o kısas karşısında çok küçük kalır.”⁵

11419. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Zulüm üç çeşittir: Allah'ın bağışlamadığı zulüm. . . Bağışlanmayan ve hesabı sorulacak zulüm kulların birbirine

¹ Nihayet’ul Bidaye ve’n-Nihaye, 2/56

² Kenz’ul Ummal, 7588

³ Nehc’ul Belağa, 176. hutbe

⁴ el-Mehasin, 1/68/18

⁵ Bihar, 7/271/36

zulmetmesidir. Allah birinin hakkını diğeriyle takas eder.”¹

11420. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah’ın terketmeyeceği zulüm insanların birbiri üzerindeki borçlarıdır.”²

11421. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın yiyeceklerini zakkum, içeceklerini zehir ve acı kılarak; lokmaya karşılık lokmayla, yuduma karşılık yudumla zalimlerden intikam alması pek yakındır.”³

11422. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “İzzet ve celalime andolsun ki dünya ve ahirette zalimden intikam alırım. Her kim bir mazlumu görür ve yardım edebildiği halde ona yardım etmezse şüphesiz ondan da intikam alırım.”⁴

bak. Es-Sırat, 2252. Bölüm

2453. Bölüm Zulmün En Çirkini

11423. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zayıf insana zulmetmek en çirkin zulümdür.”⁵

¹ Kenz’ul Ummal, 10326

² Bihar, 75/311/15

³ Nehc’ul Belağa, 158. hutbe

⁴ Kenz’ul Ummal, 7641

⁵ Nehc’ul Belağa, 31. mektup; Gurer’ul Hikem, 6054

11424. İmam Ali (a.s) kendisine, “Hangi günahın cezası günahkara daha çabuk ulaşır?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Allah’tan başka yardımcısı olmayana (zulmedene) nimetlerin hakkını eda etmede kusur edene ve fakire zulüm üzere el uzatan kimseye.”⁶

11425. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Zulümlerin en çirkinlerinden birisi de yüce insanlara zulmetmektir.”⁷

11426. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Teslim olan kimseye zulüm etmek en büyük günahdır.”⁸

11427. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Teslim olan kimseye zulüm etmek ne kötü bir zulümdür.”⁹

bak. el-Ecir, 15. Bölüm

2454. Bölüm Zulümlerin En Şiddetlisi

11428. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah’ın gazabı, Allah’tan başka yardımcısı bulunmayan kimseye zulmedene çok şiddetlidir.”¹⁰

⁶ Bihar, 75/320/43

⁷ Gurer’ul Hikem, 9272

⁸ a. g. e. 6055

⁹ Gurer’ul Hikem, 4406

¹⁰ Kenz’ul Ummal, 7605

11429. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “Benden başka yardımcısı bulunamayan kimseye zulmedene gazabım şiddetlidir.”¹

11430. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir zulüm, Allah’tan başka hiçbir yardımcı bulamayan kimseye yapılan zulüm kadar şiddetli değildir.”²

11431. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ali bin Hüseyin (a.s) vefat ederken beni bağrına bastı ve şöyle buyurdu: “Oğulcağızım! Ben sana babamın ölmek üzereyken bana tavsiye ettiği şeyi sana tavsiye ediyorum.” Böylece babasının da kendisine aynı şeyleri tavsiye ettiğini söyleyerek şöyle buyurdu: “Oğulcağızım! Karşında Allah’tan başka yardımcı bulamayan kimseye zulmetmekten sakın.”³

11432. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir kula zulmedilince intikam almaz, kendisine yardımcı olacak birini bulamaz, gözlerini göğe diker ve Allah’ı çağırırsa Allah şöyle buyurur: “Lebbeyk! Ben dünya ve ahirette sana yardımcı olacağım.”⁴

¹ Emali et-Tusi, 405/908

² el-Kaşı, 2/331/4

³ a. g. e. h. 5

⁴ Kenz’ul Ummal, 7648

2455. Bölüm

İnsanların En Zalimi

Kur’an:

“Rabbinin ayetleri kendisine hatırlatılmışken onlardan yüz çeviren ve önceden yaptıklarını unutan kimseden daha zalim var mıdır? Kur'an'ı anlarlar diye kalplerine örtüler, kulaklarına da ağırlık koyduk. Sen onları doğru yola çağırırsan da asla doğru yola gelmezler.”⁵

“Allah'a karşı yalan uydurandan veya hak kendisine gelmişken onu yalanlayandan daha zalim kimdir? Cehennemde küfredenler için durak yok mudur?”⁶

“Rabbinin ayetleri kendisine hatırlatılıp da onlardan yüz çeviren kimseden daha zalim var mıdır? Şüphesiz suçlulardan öç alacağız.”⁷

“Allah'a karşı yalan uydurandan, kendisine gelmiş gerçeği yalan sayandan daha zalim kimdir? Küfredenler için cehennemde durak olmaz olur mu?”⁸

⁵ Kehf suresi, 57. ayet

⁶ Ankebut suresi, 68. ayet

⁷ Secde suresi, 22. ayet

⁸ Zümer suresi, 32. ayet

11433. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en zalimi zulmünü adalet sayan kimsedir.”¹

2456. Bölüm İnsanın Zulmetmek İsteyince Yapması Gereken Şey

11434. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm anında Allah’ın senin hakkındaki adaletini hatırla ve kudret anında Allah’ın üzerindeki kudretini hatırla.”²

11435. *Hz. Lokman (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kudret seni insanlara zulmetmeye zorlayınca Allah’ın senin üzerindeki kudretini hatırla.”³

11436. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kudret seni insanlara zulmetmeye çağırdığında, münezzeh olan Allah’ın seni cezalandırmaya gücünün yettiğini, insanlara yaptığın zulmün gideceğini ve cezasının senin için kalacağını hatırla.”⁴

¹ Gurer’ul Hikem, 3346

² Bihar, 75/322/50

³ Tenbih’ul Havatir, 2/231

⁴ Gurer’ul Hikem, 4109

⁵ Al-i İmran suresi, 178

2457. Bölüm

Zalime Mühlet Vermek

Kur’an:

“Küfredenler, kendilerine vermiş olduğumuz mühletin sakın kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar. Biz onlara ancak, günahları çoğalsın diye mühlet veriyoruz. Onlar için alçaltıcı bir azab vardır.”⁵

11437. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah, zalime mühlet verse bile sonunda mutlaka cezalandıracaktır. Onu geçeceği yerde gözetlemektedir ve tükürüğünü yutmasına fırsat vermeden onun boğazını sıkarak.”⁶

11438. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mazlumlara yapılan zulme Allah mühlet verir ama görmezlikten gelmez.”⁷

11439. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın nimetinin zevali ve Allah’ın gazap ve intikamını hızlandırma hususunda hiçbir şey zulüm kadar etkili değildir. Zira Allah mazlumun duasını işitir ve zalimlere pusu kurmuştur.”⁸

⁶ Nehc’ul Belağa, 97. hutbe; Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 7/70

⁷ Gurer’ul Hikem, 6078

⁸ Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 17/34

11440. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah zalime o kadar mühlet verir ki O: “Beni kendi halime bırakmıştır” der. Sonra da Allah onu şiddetli bir şekilde cezalandırır. Allah zalimleri yokederken kendisini övmüş ve şöyle buyurmuştur: **“Zulmeden topluluğun temeli kurudu ve alemlerin rabbi olan Allah’a hamd olsun.”**¹

11441. *Resulullah (s.a.a) Allah-u Teala’nın, “Ehli zalim olan belde halkını cezalandırırken Rabbinin işte cezası böyleydi. Şüphesiz Allah’ın cezası elim ve şiddetlidir” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Allah zalime öyle bir mühlet verir ki onu yakaladığı an asla bırakmaz.”²

11442. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala iki kelime arasında Firavun’a kırk yıl mühlet verdi. Sonra onu dünya ve ahiret azabına duçar kıldı. Allah-u Teala’nın Musa ve Harun’a, “Şüphesiz ikinizin duasına icabet edildi” buyurmasından icabetini Musa’ya tanıtıncaya kadar tam kırk yıl geçti. Hz. Musa Cebrail (a.s)’in şöyle söylediğini buyurmuştur: “Ben Firavun hakkında Rabbinle çok konuştum ve şöyle arzettim: “Ey Rabbim! “Ben sizin en yüce rabbinizim” diyen Firavun’u kendi

haline mi bırakıyorsun?” Allah şöyle buyurdu: “Onu senin gibi kullar söyler.”³

Bir rivayette de Allah Resulü’nden şöyle nakledilmiştir: “Cebrail şöyle buyurmuştur: “Ben şöyle arzettim: “Ey Rabbim!, “Ben sizin en yüce Rabbinizim” diye söylerken Firavun’u kendi haline mi bırakıyorsun?” Allah-u Teala şöyle buyurdu: “Bu sözü kaybetmekten korkan, senin gibi kimseler söyler.”⁴

bak. 497. Konu, el-İmla

2458. Bölüm

Zalim ve Allah’ın Zikri

11443. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah bana şöyle vahyetmiştir: “Ey peygamberlerin kardeşi! Ey uyarıcıların kardeşi! Kavmini evlerimden bir eve ayak basınca temiz ve salim kalplerle, doğru dillerle, tertemiz ellerle, günaha bulaşmamış avretlerle girmeleri hususunda uyar. Hakeza kullarımdan boynunda kul hakkı bulunan hiçbir kul evlerimden birine ayak basmasın. Benim huzurumda namaz ve yakarış için durduğu müddetçe o hakkı

¹ Bihar, 75/322/51

² Nur’us Sakaleyn, 2/394/206

³ a. g. e. 5/500/21

⁴ a. g. e. h. 24

sahibine verinceye kadar kendisine lanet ederim.”¹

11444. *İbn-i Abbas şöyle diyor:* “Aziz ve celil olan Allah Davud’a (a.s) şöyle vahyetmiştir: “Zalime de ki beni anmasın. Zira her kim beni anarsa benim de onu anmam hak olur. Zalimleri anmam ise onlara lanet etmemdir.”²

2459. Bölüm **Zalimin Pişmanlığı**

Kur’an:

“O gün, zalim kimse ellerini ısıtır: “Keşke Peygamberle beraber bir yol tutsaydım der.”³

bak. İbrahim 22; hac 71; Furkan 37; Şuara 227; Rum 57; Gafir (Mümin) 18; Şura 8, 22, 44, ve 45 Zuhuruf 65

11445. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulmü başlatan kimse kıyamet günü avucunu pişmanlıktan ısıtır.”⁴

11446. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yarın kıyamet günü zalime iki elini ısırtması ceza olarak yeter.”⁵

11447. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zalim için adalet

günü mazlum için zulüm gününden daha zordur.”⁶

11448. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mazlumun zalim aleyhindeki günü zalimin mazlum aleyhindeki gününden daha şiddetlidir.”⁷

11449. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zulmetmek pişmanlık doğurur.”⁸

bak. 113. Konu, el-hasret

2460. Bölüm **Zalimin Nişaneleri**

11450. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zalimin üç nişanesi vardır: Elinin altındakilere zorla boyun eğdirir, elinin üstündekileri isyanıyla bıktırır ve zalimlere destek olur.”⁹

11451. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zalim insanın üç sıfatı vardır: Üstündekilere isyanla, altındakilere üstün gelmekle zulmeder ve zalimlere destek olur.”¹⁰

¹ Kenz’ul Ummal, 43600

² Bihar, 75/319/42

³ Furkan suresi, 27. ayet

⁴ Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 18/369; Nehc’ul Belağa, 186. hikmet

⁵ Bihar, 77/397/18

⁶ Nehc’ul Belağa, 341. hikmet

⁷ a. g. e. 241. hikmet

⁸ Bihar, 75/322/52

⁹ a. g. e. 77/64/5

¹⁰ a. g. e. 75/321/49

2461. Bölüm Zalimden Zalim Vesilesiyle İntikam Almak

Kur'an:

“Zalimlerin bir kısmını, kazandıklarından ötürü diğer bir kısmına böylece musallat ederiz.”¹

11452. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah bir zalimden sadece başka bir zalim vesilesiyle intikam almıştır. Nitekim aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: **“Böylece zalimlerin bazısını bazısına musallat ederiz.”²**

2462. Bölüm İlahi İntikamdan Hoşnut Olmak

11453. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah peygamberlerinden birine şöyle vahyetti: “. . Sana zulmedilince, senin intikamını almamdan hoşnut ol ve (bu işi bana bırak). Zira benim intikam alışım senin kendin için intikam alışından daha hayırlıdır.”³

¹ En'am suresi, 129. ayet

² Bihar, 75/313/28

³ a. g. e. s. 321/50

⁴ Kenz'ul Ummal, 18716

11454. *Aişe şöyle diyor:* “Allah Resulü'nün (s.a.a) ilahi haramlardan biri çiğnenmedikçe kendisine yapılan zulüm sebebiyle intikam aldığını görmedim. Ama ilahi hürmetlerden birisi çiğnenince bu konuda herkesten daha şiddetli olurdu.”⁴

2463. Bölüm Zalimden İntikam Almak

Kur'an:

“Bir haksızlığa uğradıklarında, üstün gelmek için aralarında yardımlaşsınlar.”⁵

11455. *İmam Seccad (a.s) Mekarim'ul Ahlak duasında şöyle buyurmuştur:* “Bana zulmedene karşı kendimi müdafaa edecek bir el; bana husumet edene karşı kendimi savunacak bir dil, bana inat edene karşı bir zafer, bana hile yapana karşı bir hile, beni ezene karşı bir güç ver bana”⁶

11456. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer bu topluluk biat için toplanmasaydı, yardımcılarının varlığıyla hüccet ikame edilmeseydi ve Allah zalimlerin çatlayasıya doyarken,

⁵ Şura suresi, 39. ayet

⁶ Sahifet'us Seccadiye, 82, 20.

dua

mazlumların aklıktan kırılmasına (mani olmaları) hususunda alimlerden söz almasaydı, hilafet devesinin yularını sırtına atar, terkederdim.”¹

11457. *İmam Ali (a.s) Hasan ve Hüseyin’e (a.s) yaptığı vasiyetin şöyle buyurmuştur:* “Zalime düşman mazluma yardımcı olunuz.”²

11458. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey insanlar! Kendi aleyhinize olsa bile, bana yardım edin. Allah’a andolsun mazlumun hakkını zalimden alacağım, zalimin burnuna halka takıp gem vuracağım, deve gibi istemese bile hakkın kaynağına zorla sürüp götüreceğim.”³

11459. *H. Mesih (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Size hak olarak söylüyorum ki eğer bir oda ateş alırsa o ateş sürekli bir odadan diğer bir odaya sirayet eder ve sonunda bir çok oda yanar. Ama birinci odayı tutar kökünden söküp atarlarsa bu taktirde ateş için hiçbir yer kalmaz. İlk zalim de işte böyledir; eğer önü alınacak olursa ondan sonra kendisini örnek alacak başka bir zalim ortaya çıkmaz. Nitekim eğer ateş de ilk evde tahta ve çubuk bulamazsa hiçbir şeyi yakamaz.”⁴

2464. Bölüm

Zalim İnsan Kendisine Zarar Mazluma İse Fayda Verir

11460. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim sana zulmederse sana fayda vermiş ve kendisine ise zarar vermiş olur.”⁵

11461. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sana zulmedenin zulmünü gözünde büyütme; çünkü o kendisinin zararına, senin faydana çalışmaktadır. Seni sevindirenin mükafatı kötü davranman değildir.”⁶

11462. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mazlumun zalimin dininden aldığı, zalimin mazlumun dünyasından aldığından daha çoktur.”⁷

2465. Bölüm

Zalime Yardımdan Sakındırmak (1)

11463. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zalimler ve yardımcıları ateştedir.”⁸

¹ Nehc’ul Belağa, 3. hutbe

² a. g. e. 47. mektup

³ a. g. e. 136. hutbe

⁴ Bihar, 14/308/17

⁵ a. g. e. 75/320/48

⁶ Nehc’ul Belağa, 31. mektup

⁷ Bihar, 75/311/15

⁸ Kenz’ul Ummal, 7589

11464. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü olunca bir münadi şöyle seslenir: “Zalimler ve yardımcıları nerededirler?” Hokkalarına pamuk koyanları, torbalarının ağzını kapatanları ve kalemelerini mürekkebe daldıranları da zalimlerle haşrediniz.”¹

11465. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zalim, zalimin yardımcısı ve onun zulmüne razı olan kimse. Her üçü de zulümde ortaklardır.”²

11466. *İmam Sadık (a.s) Nevf Bekali'ye şöyle buyurmuştur:* “Ey Nevf! Eğer kıyamet günü benimle olmayı istersen zalime yardımcı olma.”³

11467. *İmam Rıza (a.s) zalim sultanlar için çalışmak hususunda şöyle buyurmuştur:* “Zalimlerin işine girmek, onlara yardım etmek ve istekleri yolunda çaba göstermek küfre denktir. Bilerek onlara bakmak büyük bir günahdır ve insan bu sebeple ateşe girmeye hak kazanır.”⁴

11468. *İmam Sadık (a.s) darlık ve şiddetli sıkıntı sebebiyle zalime yardımcı olmak hususunda sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Ben doğudan batıya bütün alemi bana verecek olsa

zalim için bir düğüm atmayı, bir kırbanın ağzını kapamayı hatta kalemmini mürekkebe daldırmayı hoş görmem. Şüphesiz zalimlerin yardımcıları, Allah'ın kulları arasında hesap görmeyi bitirmesine kadar kıyamet günü ateşten bir çadır içinde olurlar.”⁵

11469. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer Ümeyye oğulları kendileri için yazacak vergileri toplayacak, savaşacak ve cemaatlerinde hazır olacak birilerini bulmasaydı asla hakkımızı bizlerden alamazlardı.”⁶

bak. Vesail'uş Şia, 12/127, 42. Bölüm

2466. Bölüm Zalime Yardımdan Sakındırmak (2)

Kur'an:

“Haksızlık yapanlara yönelmeyin, yoksa ateş size de dokunur. Sizin Allah'tan başka dostunuz yoktur; sonra, yardım da göremezsiniz.”⁷

“Musa: “Rabbim! Bana verdiğin nimete andolsun ki, suçlulara asla yardımcı olmayacağım” dedi.”⁸

¹ Bihar, 75/372/17

² el-Kafi, 2/333/16

³ Bihar, 77/383/9

⁴ a. g. e. 75/374/25

⁵ el-Kafi, 5/107/7

⁶ a. g. e. s. 106/4 bak tüm söze

⁷ Hud suresi, 113. ayet

⁸ Kasas suresi, 17. ayet

bak. En'am 68; Kehf 51; Şuara 151; Saffat 22; Zümer 17; Casiye 19; Nuh 21; Dehr 24

11470. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir zalime zulmünde yardımcı olursa kıyamet günü alnında “Allah’ın rahmetinden ümitsizdir” yazılmış olarak gelir.”¹

11471. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir mazlum karşısında zalime yardımcı olursa zalime yardımdan el çekinceye kadar aziz ve celil olan Allah sürekli olarak ona gazap eder.”²

11472. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim zalime yardımcı olursa zalimdir. Ve her kim de zalime yardım etmez onu tek başına bırakırsa adildir.”³

11473. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir zulüm hakkında yardımcı olursa kuyuya düşmüş ve (kurtuluşu) için çekilen deve gibidir.”⁴

11474. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim birinin zalim olduğunu bildiği halde ona yardım etmek için onunla yoldaş olursa İslam'dan çıkmıştır.”⁵

11475. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim zalimle yol

yürürse suçludur. Allah şöyle buyurmuştur: **“Şüphesiz biz suçlulardan intikam alırız.”**⁶

11476. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim zalim bir sultanın huzurunda bir kırbaç asarsa Allah kıyamet günü o kırbaçı yetmiş zira uzunluğundaki bir ejderhaya dönüştürür ve onu cehennem ateşinde kendisine musallat eder ve bu ne de kötü bir akıbetir.”⁷

11477. *İmam Sadık (a.s) Allah-u Teala’nın, “Zulmeden kimselere meyletmeyin” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir sultanın yanına gider ve elini cebine götürüp kendisine bir şey verinceye kadar hayatta kalmasını isterse zalime meyletmiştir.”⁸

11478. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim adını falanın çocuklarının defterine yazarsa aziz ve celil olan Allah kıyamet günü onu domuz şeklinde haşreder.”⁹

11479. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim bir zalime yardımcı olursa Allah o zalimi kendisine musallat eder.”¹⁰

¹ Kenz’ul Ummal, 14950

1 Bihar, 75/373/22

³ a. g. e. 96/221/12

⁴ Kenz’ul Ummal, 14951

⁵ a. g. e. 14955-7596

⁶ a. g. e. 14953

⁷ Bihar, 75/369/3

⁸ el-Kafi, 5/108/12

⁹ Bihar, 75/372/20

¹⁰ Kenz’ul Ummal, 7593

2467. Bölüm

Mazluma Yardımcı Olmaya Teşvik (1)

Kur'an:

“Kim iyi bir işte aracılık ederse, ona onun sevabından bir pay vardır; kim de kötü bir şeyde aracılık yaparsa, ona o kötülükten bir hisse vardır. Allah, her şeyin karşılığını verir.”¹

11480. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En güzel adalet mazluma yardım etmektir.”²

11481. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim mazlumun hakkını zalimden alırsa cennette bana dost ve arkadaş olur.”³

11482. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mazlumu gördüğün zaman zalim karşısında ona yardımcı ol.”⁴

11483. *İmam Ali (a.s) Hasan (a.s) ve Hüseyin'e (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hakkı söyleyiniz, sevap için amel ediniz, zalime düşman ve mazluma yardımcı olunuz.”⁵

11484. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir müminin mazlum bir mümine yardımcı olması onun bir ay oruç tutmasından ve Mescid'ul

Haram'da itikafa girmesinden daha üstündür. Bir mümin kardeşine yardımcı olmaya gücü yeter de yardımcı olursa Allah dünya ve ahirette ona yardımcı olur. Bir mümin kardeşine yardım etmeye gücü yeter de onu yalnız ve yardımsız bırakırsa Allah dünya ve ahirette onu yalnız ve yardımsız bırakır.”⁶

11485. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala Davud'a (a.s) şöyle hitap etmiştir: “Ey Davud! Bir kulum bir mazluma yardım eder veya kendisine yapılan zulüm hususunda kendisiyle birlikte yürürse (kendisine dert ortağı olursa) ayakların kaydığı gün onun ayağını sabit kılarım.”⁷

11486. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ım! Huzurumda zulme uğrayıp da yardım etmediğin mazlumdan, bana yapılp da teşekkür etmediğim iyilikten, özür dileyip de özrünü kabul etmediğim kötü iş sahibinden dolayı mazeretimi kabul etmeni istiyorum.”⁸

¹ Nisa suresi, 85. ayet

² Gurer'ul Hikem, 2977

³ Bihar, 75/359/75

⁴ Gurer'ul Hikem, 4068

⁵ Bihar, 100/90/75

⁶ a. g. e. 75/20/17

⁷ Durr'ul Mensur, 3/12

⁸ Sahifet'us Seccadiye, 147, 38. dua

2468. Bölüm

Mazluma Yardımcı Olmaya Teşvik (2)

11487. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala’nın zalimlerin kapısında, yüzlerini burhan nuruyla aydınlattığı, onlara ülkede nüfuz ve kudret verdiği kimseleri vardır. Allah bunlar vesilesiyle dostlarını korur ve Müslümanların işini ıslah eder. . . bunlar gerçek müminlerdir.”¹

11488. *İmam Kazım (a.s) Ali bin Yaktin’e şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala’nın, zalimlerin dostları yanında bir takım dostları vardır ki onlar vesilesiyle kendi dostlarını korur. Ey Ali! Sen de onlardan birisin.”²

11489. *İmam Sadık (a.s) Ahvaz valisi Neccaşiye yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Ahvaz valiliğine müptela olduğunu yazmışsın. Bu habere hem sevindim ve hem de rahatsız oldum. Senin valiliğine sevinmemin sebebi şudur ki kendi kendime şöyle dedim: Belki Allah senin vesilenle gam ve korku içinde yaşayan Al-i Muhammed’in dostlarından birine yardımcı olur. Senin valiliğinden rahatsız olmamın sebebi ise senin hakkında en küçük korku ve endişem, dostlarımızdan biri

hakkında hata ve sürçmeye duçar olman ve neticede cennetin kokusunu alamamandır.”³

11490. *İmam Kazım (a.s) Ali bin Yaktin’e şöyle buyurmuştur:* “Sen benim için bir şeye garanti ver ben de senin için üç şeye garanti vereyim... Benim sana garanti vereceğim üç şey şudur ki asla kılıcın acısına müptela olmayacak ve öldürülmeyeceksin, fakirliğe duçar olmayacaksın ve zindana atılmayacaksın.” Ali bin Yaktin şöyle arzetti: “Benim sana garanti vermem gereken şey nedir?” İmam şöyle buyurdu: “Bana söz ver ki her zaman (dostlarımızdan) bir dost yanına gelince ona ikramda bulunacaksın.” Ravi şöyle diyor: “Ali bin Yaktin de bu iş yapacağına dair söz verdi. Ebu’l Hasan da o üç şeyi kendisine garantiledi.”⁴

2469. Bölüm

Mazlumun Bedduasından Sakındırmak

11491. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Mazlumun bedduasından sakının. Zira o Allah-u Teala’dan hakkını ister ve

¹ Bihar, 75/381/46

² a. g. e. s. 349/56

³ a. g. e. 78/271/112

⁴ Bihar, 75/350/57

Allah da hiçbir haklıyı hakkından mahrum kılmaz.”¹

11492. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Mazlumun bedduasından sakının. Zira o Allah’tan hakkını talep eder ve münezzeh olan Allah da kendisinden bir hak istendiği halde ona icabet etmemekten daha yücedir.”²

11493. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Mazlumun bedduasından sakının, zira böyle bir beddua bulutlara yüklenmiştir. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “İzzet ve celalime andolsun ki bir müddet sonra olsa da mutlaka sana yardım edeceğim.”³

11494. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Mazlumun bedduasından sakının; zira bu beddua bir kıvılcım gibi göğe yükselir.”⁴

11495. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kafir bile olsa mazlumun bedduasından sakının; zira mazlumun duasına hiçbir şey engel olamaz.”⁵

11496. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “En etkili ok mazlumun bedduasıdır.”⁶

11497. İmam Ali (a.s) kendisine, “Gök ve yer arasındaki mesafe ne kadardır?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Gökle yer arasındaki mesafe mazlumun bakışı ve bedduası kadardır.”⁷

11498. İmam Ali (a.s) hakeza bu sorunun cevabı olarak şöyle buyurmuştur: “İcabete ulaşan bir dua kadar.”⁸

bak. 2447. Bölüm, 11395. Hadis; el-İmamet (2), 193. Hadis; ed-Dua, 1202. Bölüm

2470. Bölüm İnsanın Kendisine Zulmetmesi

Kur’an:

“Her ikisi, “Rabbimiz! Kendimize yazık ettik; bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen biz kaybedenlerden oluruz” dediler.”⁹

“Sana anlattıklarımızı, daha önce, Yahûdi olanlara da haram kılmış tık; biz onlara zulmetmedik, onlar kendilerine zulmediyorlardı.”¹⁰

bak. Talak 1; Neml 44; Kasas 16; Bakara 54; Hud 101

¹ Kenz’ul Ummal, 7597

² Gurer’ul Hikem, 2510

³ Kenz’ul Ummal, 7600

⁴ a. g. e. 7601

⁵ a. g. e. 7602

⁶ Gurer’ul Hikem, 2979

⁷ Bihar, 10/88/8

⁸ a. g. e. s. 84/5

⁹ A’raf suresi, 23. ayet

¹⁰ Nahl suresi, 118. ayet

11499. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendine zulmeden insan başkaları hakkında nasıl adaletli olabilir?”¹

11500. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendine zulmeden insan başkalarına daha çok zulmeder.”²

11501. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisine zulmeden insanın başkaları hakkında nasıl adalete riayet edeceğine şaşıyorum.”³

11502. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kalıcı yurt yerine fani yurda rızayet gösteren kimse kendisine zulmetmiştir.”⁴

11503. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’a isyan eder ve şeytana itaat ederse kendisine zulmetmiştir.”⁵

11504. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim Allah’a itaati terkederse kendisine zulmetmiştir.”⁶

11505. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adamın biri Ebu Zer’e şöyle yazdı: “Ey Eba Zer! Bana ilminden bir şey öğret.” Ebu Zer ona şöyle yazdı: “İlim çoktur. Sevdğin kimseye kötülük yapmamaya gücün yetiyorsa bunu

yap.” O şahıs şöyle dedi: İnsan sevdiğine kötülük eder mi? Ebu Zer şöyle dedi: “Sen kendini herkesten çok seviyorsun, eğer Allah’a isyan edersen kendine zulmetmiş olursun.”⁷

bak. 2451. Bölüm; el-Cennet, 547. Bölüm

2471. Bölüm Zulüm (Çeşitli)

11506. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sen zulmetmesen dahi üç kişi sana zulmeder: Aşağılık insan, eşin ve hizmetçin.”⁸

11507. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim düşmanlık ve çekişmede aşırı giderse günaha girer. Ve her kim de bundan geri kalırsa kendisine zulmedilir.”⁹

11508. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sana zulmedilmesini sevmediğin gibi sen de zulmetme.”¹⁰

11509. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim zalimlerin zulmü için bir özür ve bahane uydurursa Allah ona kendisine zulmedecek birini musallat eder.

¹ Gurer’ul Hikem, 6996

² a. g. e. 8606

³ a. g. e. 6269

⁴ a.g.e, 6064

⁵ a. g. e. 6057

⁶ a. g. e. 8541

⁷ el-Kafi, 2/458/20

⁸ Bihar, 77/150/961

⁹ Nehc’ul Belağa, 298. hikmet

¹⁰ a. g. e. 31. mektup

Bu taktirde dua edince duası kabul olmaz. Kendisine yapılan zulüm hakkında da Allah ona ecir ve sevap vermez.”¹

11510. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zalimin hükümetine rağbetsizlik, adilin hükümetine rağbet ölçüsünce.”²

11511. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsyankar zalim, iki cezadan birini (dünyevi ve uhrevi) bekler. Adil yönetici ise iki sevaptan (dünyevi ve uhrevi) birini bekler.”³

11512. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulmün çirkinliği adaletin güzelliği kadardır.”⁴

11513. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sana zulmedilse de sen zulmetme.”⁵

11514. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim birine zulmeder ve (helallık almak için) zulmettiği kimseyi kaybederse onun için mağfiret dilesin. Zira bu zulmünün kefaretidir.”⁶

11515. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiç bir adalet, hakkı iade etmekten daha üstün değildir.”⁷

11516. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulmün şiddetini kendisine zulmedilen kimse bilir.”⁸

11517. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zimmet ehline zulmedilince, düşman devlet iş başına geçer.”⁹

¹ el-Kafi, 2/334/18

² Gurer’ul Hikem, 3448

³ a. g. e. 1637-1638

⁴ a. g. e. 3443

⁵ Bihar, 78/162/1

⁶ Seva’ul A’mal, 323/15

⁷ Müstedrek’ul Vesail, 12/106/13644

⁸ Bihar, 78/326/35

⁹ Kenz’ul Ummal, 7604

330. Konu

ez-Zann Zan

- *Bihar*, 70/ 323, 59. bölüm; *Husn-u Zanu Billah Subhanehu*
- *Kenz'ul Ummal*, 3/ 134, 704; *Husn-u Zan Billah ve Binnas*
- *Kenz'ul Ummal*, 3/ 497, 823; *Zen'us Sue*
- *Kenz'ul Ummal*, 3/ 619, *Kevl-u Bizzen*

2472. Bölüm

Zan ve Akıl

11518. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın zannı aklının mizanıdır. Amelleri ise soyunun en doğru şahididir.”¹

11519. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın zannı aklı ölçüsünceştir.”²

11520. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gönül sahibi akıllının zannı doğruya en yakın şeydir.”³

11521. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıllı insanın zannı cahilin yakininden daha doğrudur.”⁴

11522. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminin zannı kehanettir (öngörüdür).”⁵

11523. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Doğru zan akıllı insanların özelliklerindendir.”⁶

11524. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müminlerin zannından sakınınız, zira Allah-u Teala hakkı onların dilinde karar kılmıştır.”⁷

bak. el-Akl, 2816. Bölüm; 412. Konu, el-Feraset

¹ Gurer’ul Hikem, 6039

² a. g. e. 6038

³ a. g. e. 6074

⁴ a. g. e. 6040

⁵ a. g. e. 6036

⁶ a. g. e. 1386

2473. Bölüm

Müminin İşlerini Hayra Yorumlamak Gerekir

11525. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyiye yorumlama kapısını yüzüne kapatacak bir iş görmedikçe kardeşinin işlerini en güzel şekilde yorumla. Kardeşinin ağzından çıkan lafı güzel bir yorum imkanı buldukça kötüye yorumlama.”⁸

11526. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşinin ağzından bir söz çıkar da sen onu iyi bir şekilde yorumlayabilirsen kötüye yorumlama.”⁹

11527. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kardeşinin, dinde sağlam ve doğru yolda yürüyen birisi olduğunu bilirse, insanların onun hakkındaki sözlerine kulak vermemelidir. Biliniz ki bazen okçu insan ok atar ve oklar hata eder (hedefe vurmaz).”¹⁰

11528. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşin için (yaptıkları ve söyledikleri sebebiyle) özür bulmaya çalış.

⁷ Nehc’ul Belağa, 309. hikmet

⁸ Emali es-Seduk, 250/8

⁹ Şerh-i Nehc’ul Belağa-i İbn-i Ebi'l-Hadid, 19/277

¹⁰ a. g. e. 9/72

Eğer özür bulamazsan bir özür
uydur (kötü zanda bulunma.)”¹

2474. Bölüm Güzel Zanda Bulunmanın Fazileti

11529. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Güzel zanda
bulunmak en güzel hasletten ve en
üstün nasiptendir.”²

11530. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Güzel zan en üstün
huylardan ve en büyük
bağışlardandır.”³

11531. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Güzel zanda
bulunmak kalbin rahatlığı ve dinin
esenliğidir.”⁴

11532. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Güzel zanda
bulunmak hüznü hafifletir ve
insanı günaha düşmekten
kurtarır.”⁵

11533. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Her kim insanlara
güzel zanda bulunursa onların
sevgisini kazanır.”⁶

11534. *İmam Sadık (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “Güzel zandan
nasiplen ki onunla kalbin huzura
ersin ve işin ilerlesin.”⁷

11535. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur:* “En üstün sakınma
güzel zanda bulunmaktır.”⁸

2475. Bölüm Güzel Zannın Sebepleri

11536. *İmam Ali (a.s) Mısır’a vali
olarak tayin ettiğinde Malik Eşter’e
yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:*
“Bil ki vali için, halka ihsanda
bulunmaktan, onların işlerini
kolaylaştırmaktan ve yerine
getirmek zorunda olmadıkları
işleri yerine getirmeye
zorlamamaktan daha çok halkın
güzel zannını (güvenini)
kazandıracak başka bir şey
olamaz. Halka senin hakkında
güzel zanna sahip olmalarını
sağlayacak şekilde davran;
gerçekten güzel zan, senden bir
çok zorlukları uzaklaştırır.
Hakkında daha çok güzel zanda
bulunman gereken kimse,
hakkında daha çok iyilik ettiğin ve
kötü zanda bulunman gereken
kimse ise hakkında kötülük ettiğin
kimsedir.”⁹

*bak. 2476, 2477, 2479. Bölüm es-
Sadık, 2212. Bölüm*

¹ Bihar, 75/197/15

² Gurer’ul Hikem, 4824

³ a. g. e. 4834

⁴ a. g. e. 4816

⁵ a. g. e. 4823

⁶ a. g. e. 8842

⁷ Bihar, 78/209/84

⁸ Gurer’ul Hikem, 3027

⁹ Nehc’ul Belağa, 53. mektup

2476. Bölüm Kötü Zanda Bulunmaktan Sakındırmak (1)

Kur'an:

“Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının, zira zannın bir kısmı günahdır. Birbirinizin suçunu araştırmayın; kimse kimseyi çekıştirmesin; hangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır? Ondan tiksiniirsiniz; Allah'tan sakının, şüphesiz Allah tövbeleri daima kabul edendir, acıyandır.”¹

11537. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kötü zandan sakınınız, şüphesiz zan sözlerin en yalan olanıdır. Soruşturmayınız ve araştırmayınız.”²

11538. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zandan sakının, şüphesiz ki zan en büyük yalandır.”³

11539. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şu kimse gibi olma... Nefsi, zannettiği şeyde ona galebe çalar; ama yakın ettiği şeyde nefesine galip olmaz.”⁴

11540. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsinin sana galip gelmesinden zannettiğin şeylerde

ve senin yakın ettiğin hususlarda kendisine galip gelmemenden nefsinden sakın. Zira bu iş kötülüklerin en büyüğüdür.”⁵

11541. *Hz. Mesih (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey kötü kullar! Sadece zan üzere insanları kınadığınız halde yakın üzere kendinizi kınamıyorsunuz.”⁶

11542. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aranızda kötü zanda bulunmayı terkedin. Şüphesiz aziz ve celil olan Allah kötü zanda bulunmayı sakındırmıştır.”⁷

11543. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kardeşine kötü zanda bulunursa şüphesiz Rabbine kötü zanda bulunmuştur. Allah-u Teala şöyle buyurmaktadır: **“Zannın bir çoğundan sakının.”**”⁸

11544. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir zanda bulunduğunuz zaman onu araştırmayın, haset ettiğiniz zaman peşice gitmeyin ve kötüye yorumladığınız zaman itina etmeyip amel edin.”⁹

¹ Hücurat suresi, 12. ayet

² Sünen-i Ebi Davud, 4917

³ Bihar, 75/195/8

⁴ Nehc'ul Belağa, 150. hikmet

⁵ Gurer'ul Hikem, 2708

⁶ Tuheful Ukul, 501

⁷ el-Hisal, 624/10

⁸ Kenz'ul Ummal, 7587

⁹ a. g. e. 7585

2477. Bölüm Kötü Zanda Bulunmaktan Sakındırmak (2)

11545. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz korkaklık, cimrilik ve hırs, kötü zannın bir araya topladığı tek bir haslettir.”¹

11546. *İmam Ali (a.s) Mısır'a vali tayin ettiği zaman Malik Eşter'e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz cimrilik, zulüm ve hırs Allah'a kötü zanda bulunmanın bir araya topladığı çeşitli hasletlerdir. Ve kötü insanların tabiatına yerleştirilmiştir.”²

11547. *İmam Ali (a.s) hakeza aynı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz korkaklık, hırs ve cimrilik Allah'a kötü zanda bulunmanın bir araya topladığı çeşitli hasletlerdir.”³

11548. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü zanda bulunan kimsenin dini yoktur.”⁴

11549. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü zanla birlikte iman olmaz.”⁵

11550. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Su-i zanda

bulunmak işleri bozar ve çeşitli kötülöklere yönelmeye sebep olur.”⁶

11551. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hıyanet etmeyen kimseye kötü zanda bulunmak aşağılıktandır.”⁷

11552. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyilik sahibine kötü zanda bulunmak en kötü günah ve en çirkin zulümdür.”⁸

11553. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü zanda bulunmaktan sakın, şüphesiz kötü zan ibadeti bozar.”⁹

11554. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en kötüsü kötü zannı sebebiyle hiç kimseye güvenmeyen ve kötü amalleri sebebiyle hiç kimsenin kendisine güvenmediği kimsedir.”¹⁰

11555. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü zanda bulunmaya en layık olan kimse şüphesiz nezdinde kötü imtihan veren kimsedir.”¹¹

11556. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zanna dayanan yargı, adalet değildir.”¹²

¹ Bihar, 73/304/21

² a. g. e. 77/243/1

³ Nehc'ul Belağa, 53. mektup

⁴ Gurer'ul Hikem, 10511

⁵ a. g. e. 10534

⁶ a. g. e. 5575

⁷ a. g. e. 5574

⁸ a. g. e. 5573

⁹ a. g. e. 2709

¹⁰ a. g. e. 5748

¹¹ Nehc'ul Belağa, 53. mektup

¹² a. g. e. 220. hikmet

2478. Bölüm Hiç Kimseye Hayırlı Zanda Bulunmayan Kimse

11557. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü insan hiç kimseye hayırlı zanda bulunmaz. Zira herkesi kendisi gibi bilir.”¹

11558. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü insanlar hiç kimseye hayırlı zanda bulunmazlar, zira herkesi kendi hasletleriyle görürler.”²

2479. Bölüm İnsanların Kötü Zanda Bulunmasına Sebep Olacak Şeylerden Sakınmanın Gereği

11559. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kötü yere girerse itham edilir ve her kim nefisini ithama maruz bırakırsa kendisine kötü zanda bulunanı kınanamamalıdır.”³

11560. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kötü yerlere girerse itham edilir ve her kim de nefisini ithama maruz bırakırsa

kendisine kötü zanda bulunanı kınanamamalıdır.”⁴

11561. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülerle oturup kalkmak iyilere kötü zanda bulunmaya sebep olur.”⁵

bak. 2475. Bölüm

2480. Bölüm Kötü Zanda Bulunmanın Etkileri

11562. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim kötü zanda bulunursa vehmi de (düşüncesi de) kötü olur.”⁶

11563. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zannı kötü olan kimse kendisine hıyanet etmeyen kimseyi hain sayar.”⁷

11564. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zannı kötü olan kimsenin batını da kötü olur.”⁸

11565. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisine kötü zan galebe çalan kimse, kendisiyle dostu arasında barış için bir yer bırakmaz.”⁹

11566. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlardan hali en kötü olan kimse kötü zannı sebebiyle hiç kimseye

¹ Gurer’ul Hikem, 2175

² a. g. e. 1903

³ Emali es-Seduk, 250/8

⁴ Kenz’ul Fevaid, 2/182

⁵ Bihar, 74/197/31

⁶ Gurer’ul Hikem, 7960

⁷ a. g. e. 8837

⁸ a. g. e. 7792

⁹ Gurer’ul Hikem, 8950

güvenmeyen ve kötü ameli sebebiyle de hiç kimsenin kendisine güvenmediği kimsedir.”¹

11567. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zannı güzel olmayan kimse herkesten ürker.”²

11568. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphe ve tereddüt zanna sebep olur.”³

11569. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötümse insan sürekli hastadır.”⁴

11570. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her insanın bir isteği ve ihtiyacı vardır, o halde kötümserlikten uzaklaşın.”⁵

11571. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zannı çok olanın gıybeti çok edilir.”⁶

2481. Bölüm Kötü Zanda Bulunmanın Caiz Olduğu Hususlar

11572. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyilik ve doğruluk, zaman ve ehline galip olduğunda (yani zaman ve insanlar iyi olduğunda), bir kimse,

kendisinden bir günah görülmeyen birisi hakkında su-i zanda bulunursa, zulmetmiş olur; fesat ve kötülük, zaman ve ehlini kuşattığında, bir kimse biri hakkında hüsn-ü zanda bulunursa, şüphesiz kendini tehlikeye atmıştır.”⁷

11573. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kötü zan sayesinde insanlardan korunun.”⁸

11574. *İmam Ali (a.s) oğlu Hasan’a (a.s) yaptığı vasiyetinde şöyle buyurmuştur:* “Kötü zanda bulunmak seni şefakatli dosttan mahrum etmesin.”⁹

11575. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zulüm hakka galebe çaldığında, iyiliği belli olmadıkça hiç kimseye iyi zanda bulunmak doğru değildir.”¹⁰

11576. *İmam Hadi (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir gün adalet zulme galip gelirse kötülüğü sana belli olmadıkça herhangi birine kötü zanda bulunman haramdır. Ve bir gün de zulüm adaletle galip gelirse iyiliği kendisine belli olmadıkça hiç kimse, birine iyi zanda bulunmamalıdır.”¹¹

¹ Kenz’ul Fevaid, 2/182

² Gurer’ul Hikem, 9084

³ a. g. e. 346

⁴ a. g. e. 839

⁵ a. g. e. 7306

⁶ a. g. e. 8094

⁷ Nehc’ul Belağa, 114. hikmet

⁸ Bihar, 77/158/142

⁹ a.g.e, 77/211/1

¹⁰ el-Kafi, 5/298/2

¹¹ A’lam’ud Din, 312

11577. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zaman zulüm zamanı ve ehli de vefasızlık ehli olursa herhangi birine güvenmek acizliktir.”¹

11578. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kardeşine tam bir şekilde güvenme, zira itminandan dolayı yere düşmek bağışlanacak bir iş değildir.”²

11579. *İmam Ali (a.s) Mısır’a vali tayin ettiğinde Malik Eşter’e yazdığı mektupta şöyle buyurmuştur:* “Fakat barış yaptıktan sonra düşmanına karşı her yönüyle uyanık ol, ondan kork ve tetikte bulun; çünkü düşman, çoğu kez yaklaşarak gafil olmanı bekler. Öyleyse tedbirini al, bu hususta hüsn-ü zan beslemeyi de bir kenara bırak.”³

2482. Bölüm Allah’a Güzel Zanda Bulunmak

Kur’an:

“İşte Rabbinizi böyle sanmanız sizi mahvetti de hüsrana uğrayanlardan oldunuz.”⁴

“İman edenlere yardım etmez diye Allah'a kötü zanda bulunan ikiyüzlü erkek ve kadınlara, puta tapan erek ve

kadınlara Allah azab etsin; kötü zanları kendi başlarına gelsin! Allah onlara gazab etmiş onları lanetlemiş ve cehennemi kendilerine hazırlamıştır. Ne kötü dönüş yeridir!”⁵

11580. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a güzel zanda bulununuz, şüphesiz aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “Ben mümin kulumun hakkımdaki zannı nezdindeyim. Eğer bana hayırlı zanda bulunursa ona iyi davranırım. Eğer kötü olursa kötü davranırım.”⁶

11581. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kendisinden başka ilah olmayana yemin olsun ki mümin kul Allah’a güzel zanda bulunursa Allah da ona güzel davranır. Zira Allah kerimdir, bütün iyilikler onun elindedir. Ve mümin kulu kendisine iyi zanda bulunduğu halde kulun zannının ve ümidinin aksine hareket etmekten haya eder. O halde Allah hakkında iyi zanda bulununuz ve ona yöneliniz.”⁷

11582. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sakin sizden birisi aziz ve celil olan Allah’a güzel zanda bulunmaksızın ölmesin,

¹ Tuhef’ul Ukul, 357

² a. g. e.

³ Nehc’ul Belağa, 53. mektup

⁴ Fussilet suresi, 23. ayet

⁵ Feth suresi, 6. ayet

⁶ el-Kafi, 2/72/3

⁷ Bihar, 70/366/14

zira aziz ve celil olan Allah’a güzel zanda bulunmak cennetin pahasıdır.”¹

11583. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her kim Allah’a güzel zanda bulunursa cennete ulaşır. Her kim dünyaya güzel zanda bulunursa zorluk ve sıkıntılara düşer.”²

11584. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Allah’a güzel zanda bulunmak Allah-u Teala’ya ibadettendir.”³

11585. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Büyük günahların en büyüğü Allah’a kötü zanda bulunmaktır.”⁴

11586. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kul, aziz ve celil olan Allah’a iyi zanda bulunursa Allah da ona zannı esasınca davranır. Nitekim aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: **“Rabbiniz hakkındaki zannınız sebebiyle sizleri helak etti ve böylece hüsrana uğrayanlardan oldunuz.”**⁵

11587. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Sırat köprüsünün üzerinde ümmetimden birinin fırtınalı bir günde hurma ağacının kurumuş bir dalı gibi titrediğini

gördüm. Bu esnada Allah’a olan güzel zannı geldi ve titremesini ortadan kaldırdı.”⁶

11588. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kulun münezzeh olan Allah’a güzel zannı Allah’a olan ümidi ölçüsünce. Allah’a güzel tevekkülde bulunuşu ise Allah’a olan itminan ve güveni ölçüsünce.”⁷

2483. Bölüm Allah’a Güzel Zanda Bulunmanın Anlamı

11589. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’a güzel zanda bulunmak Allah’tan başka hiç kimseye umut bağlamaman ve sadece günahlarından korkmandır.”⁸

11590. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “(Allah’a) Güzel zanda bulunmak, ameli halis kılman ve Allah’ın sürçmelerini bağışlayacağını ümit etmendir.”⁹

11591. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer gücünüz yeter de, Allah’tan korkunuzun daha şiddetli ve O’na olan ümidinizin daha iyi olmasını isterseniz; korkuyla ümidi bir araya getirin.

¹ a. g. e. 70/385/46

² Gurer’ul Hikem, 8840-8841

³ Derret’ul Bahire, 18

⁴ Kenz’ul Ummal, 5849

⁵ Nur’us Sakaleyn, 4/544/29

⁶ Müstedrek’ul Vesail, 11/250/12901

⁷ a. g. e. s. 252/12911

⁸ el-Kafı, 2/72/4

⁹ Gurer’ul Hikem, 4836

Çünkü, kulun rabbine iyi zanda bulunması, Rabbinden korkusu kadardır. İnsanların Allah hakkında en iyi zanda bulunanları, Allah'tan korkusu en şiddetli olanlardır.”¹

11592. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzel zan (Allah’a) güzel kulluktan kaynaklanır.”²

11593. *İmam Ali (a.s) Ümeyyəoğulları’nın zulmüne işaret ederek şöyle buyurmuştur:* “O çağda en büyük derde uğrayanınız, Allah’a güzel zanda bulunmanız olur. Allah size afiyet ve selametlik verirse ona yönelin, derde, belaya uğrarsanız sabredin. Çünkü “Akıbet muttakilerindir.”³

2484. Bölüm Zan (Çeşitli)

11594. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim sana güzel zanda bulunursa zannını doğrula.”⁴

11595. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kime güzel zanda bulunulursa insanların gözü ona dikilir.”⁵

11596. *İmam Ali (a.s) Kur’an’da yer alan zanların tefsiri hakkında şöyle buyurmuştur:* “Zan iki çeşittir. Bir zan şektir ve bir zanda yakındır.

Ahiret ile ilgili her zan yakındır. Dünya ile ilgili her zan ise şek üzeredir.”⁶

¹ Nehc’ul Belağa, 27. mektup

² Sünen-i Ebi Davud, 4993

³ Nehc’ul Belağa, 98. hutbe

⁴ Bihar, 74/417/39

⁵ a. g. e. 77/419/40

⁶ Nur’us Sakaleyn, 5/528/6

Ayn Harfi

Konular:

- ✓ el-İbadet (İbadet)
- ✓ el-İbret (İbret)
- ✓ el-Ucb (Kendini Beğenmek)
- ✓ el-Aceb (Şaşkınlık)
- ✓ el-Acz (Acizlik)
- ✓ el-Mu'cize (Mucize)
- ✓ el-Acele (Acelecilik)
- ✓ el-Adl (Adalet)
- ✓ el-Adavet (Düşmanlık)
- ✓ el-Azab (Azab)
- ✓ el-İ'tizar (Özür Dilemek)
- ✓ el-Arabiyye (Arapça)
- ✓ el-Mirac (Mirac)
- ✓ el-Irz (Irz-Namus)
- ✓ el-Marife (1) (Marifet)
- ✓ el-Marifet (2) (Marifet)
- ✓ el-Marifet (3) (Marifet)
- ✓ el-Maruf (1) (İyilik)
- ✓ el-Maruf (2) (İyilik)
- ✓ el-İzzet (İzzet)
- ✓ el-Uzlet (Uzlet-İnziva)
- ✓ el-Azm (Azmetmek)
- ✓ et-Taziye (Baş Sağlığı Dilemek)
- ✓ el-İşre (Muaşeret)
- ✓ Aşura (Aşura)
- ✓ el-İşk (Aşk)
- ✓ et-Tassub (Bağnazlık- Taassub)
- ✓ el-İsmet (Masumiyet)
- ✓ et-Tazim (Ululamak)
- ✓ el-İffet (İffet)
- ✓ el-Afv (1) (Af, Bağışlamak)
- ✓ el-Afv(2)(Af, Bağışlamak)
- ✓ el-Afiyet (Sağlık)
- ✓ el-Ukubet (Ceza)
- ✓ el-Akl (Akıl)
- ✓ el-İtikaf(İtikaf)

- ✓ el-İlm (İlim)
- ✓ el-Umr (Ömür)
- ✓ el-Amel (1) (Amel)
- ✓ el-Amel (2) (Amel)
- ✓ el-Amel (3) (Amel)
- ✓ el-Muaneke (Boynuna Sarılmak)
- ✓ el-Ahd (Ahid, Söz)
- ✓ el-Mead (1) (Ahiret)
- ✓ el-Mead(2) (Ahiret)
- ✓ el-Mead (3) (Ahiret)
- ✓ el-Adet (Adet- Alışkanlık)
- ✓ el-İyd (Bayram)
- ✓ el-İstiaze (Sığınmak)
- ✓ el-Ayb (Kusur-Ayıp)
- ✓ et-Ta'yir (Kınamak)
- ✓ el-Ayş (Yaşamak)

331. Konu

el-İbadet İbadet

- Bihar, 70/251, 55. bölüm; el-İbadet ve'l-İhtifa fiha
- Bihar, 3/244, 7. bölüm; İbadet'ul Esnam ve'l-Kevakib
- Bihar, 71/209, 66. bölüm; İktisad fi İbadet ve'l-Müdavemet ileyha

♦—————♦

bak.

• 183. konu, er-Ruhset; 192. konu, er-Rıfk; 323. konu, et-Taet; 140. konu, el-Huşu'; el-İmamet (3), 206 ve 210. bölüm

• el-Bid'at, 331. bölüm; er-Riya, 1420. bölüm; eş-Şebab, 1946. bölüm; eş-Şubret, 2127-2128. bölüm; es-Selat (1), 2266. bölüm; el-Ucb, 2525. bölüm; el-İlm, 2841-2843. bölüm; el-Fikr, 3253, 3254. bölüm el-Mukarrebun, 3326. bölüm; el-Kalp, 3292. bölüm

2485. Bölüm İbadet

Kur'an:

“Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabb’inize ibadet ediniz; umulur ki takva sahibi olursunuz.”¹

11597. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah Tebarek ve Teala şöyle buyurmuştur: “Ey sıdık (dosdoğru) kullarım! Dünyada bana ibadet etmekle nimetlenin. Zira ki ahirette ibadet vesilesiyle nimete erişirsiniz.”²

11598. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanların en üstünü ibadete aşık olup sarmaş dolaş olan, kalbi ile onu seven, bedeni ile ona yapışan ve kendisini ona vakfedendir. Böyle bir kimse artık dünyanın kolay mı zor mu geçeceğinden hiç korkmaz.”³

11599. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Meşguliyet olarak ibadet yeter.”⁴

11600. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Öğüdüyle sizlere fayda veren, risaletiyle sizlere nasihat eden ve nimetleriyle size ihsanda bulunan Allah’tan

korkun. Ruhlarınızı O’na ibadet için hazırlayın ve itaat hakkını yerine getirin.”⁵

11601. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İbadet kurtuluştur.”⁶

11602. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Büyüklerin üstünlüğü ibadetin güzelliğindendir.”⁷

11603. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah bir kulu severse, ona güzel ibadeti ilham eder.”⁸

11604. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İbadetin devamlılığı insanın saadete erdiğinin delilidir.”⁹

11605. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Allah’a ibadet halvetinde kar hazineleri vardır.”¹⁰

11606. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hiçbir yakınlaştırılmış kimse Allah’a ibadet gibi bir şeyle yakınlaştırılmamıştır.”¹¹

bak. En-Nubuvvet (1), 377. Bölüm; el-Edeb, 68. Bölüm, 385. Hadis; Vesail’uş Şia, 1/61, 19. Bölüm

¹ Bakara suresi, 21. ayet

² el-Kafi, 2/83/2

³ a. g. e. h. 3

⁴ Tuhef’ul Ukul, 35

⁵ Nehc’ul Belağa, 198. hutbe

⁶ Gurer’ul Hikem, 65

⁷ a. g. e. 6559

⁸ a. g. e. 4066

⁹ a. g. e. 5147

¹⁰ a. g. e. 6504

¹¹ a. g. e. 9490

2586. Bölüm İbadetin Hikmeti

11607. *İmam Rıza (a.s) ibadetin sebebinin beyanı hususunda şöyle buyurmuştur:* “Ta ki insanlar Allah’ın zikrini unutmasınlar ve adabını terketmesinler. Emir ve nehiylerinden gaflet etmesinler, zira onların doğruluğu ve kıvamı bundadır. Eğer ibadette bulunmaksızın kendi hallerinde bırakılmış olsalardı bir müddet sonra kalpleri katılaşırdı.”¹

bak. eş-Şeriat, 1982. Bölüm; el-İnsan, 314. Bölüm; el-Kalb, 3402, 3410. Bölümler

2487. Bölüm Kendini İbadete Vakfetmek

11608. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Rabbınız şöyle buyuruyor: “Ey ademoğlu! Kendini ibadete vakfet ki kalbini zenginlikle ve ellerini rızıkla doldurayım. Ey ademoğlu! Benden uzaklaşma. Aksi taktirde kalbini fakirlikle ve ellerini meşguliyetle doldururum.”²

11609. *İmam Sadık (a.s) Tevrat’ta şöyle yazıldığını buyurmuştur:* “Ey ademoğlu! Kendini bana ibadete

ada ki kalbini (benden) korkuyla doldurayım. Eğer kendini bana ibadete vakfetmezsen ben de kalbini dünya meşguliyetiyle doldururum, ihtiyacını karşılamam ve seni talep ettiğin şeyle baş başa bırakırım.”³

11610. *İmam Sadık (a.s) Tevrat’ta şöyle yazılmıştır:* “Ey ademoğlu kendini ibadette bana vakfet ki kalbini zenginlikle doldurayım. Ve seni talep ettiğin şeyle baş başa bırakmayayım. Böylece ihtiyacını karşılar ve kalbini benden korkuyla doldururum. Eğer kendini bana ibadete vakfetmezsen kalbini dünya meşgalesiyle doldururum sonra ihtiyacını karşılamam ve seni talep ettiğin şeye havale ederim.”⁴

11611. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizleri ibadetten engelleyen bela nazil olmadan önce kendinizi Allah’a itaat ve ibadete vakfedin.”⁵

2488. Bölüm İbadetin Tefsiri

11612. *İmam Sadık (a.s) ibadet hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “İtaat kendileriyle Allah’a itaat edilen yüzlerden (maksat masum

¹ Uyun-u Ahbar’ir-Rıza, 2/103/1; İlel’uş Şerayi’, 256/9

² Kenz’ul Ummal, 43614

³ Kasas’ul Enbiya, 166/193

⁴ el-Kafi, 2/83/1

⁵ Tenbih’ul Havatir, 2/120

imamdır) güzel niyet içinde olmaktır.”¹

11613. *Mirac hadisinde şöyle yer almıştır:* “Ey Ahmed! Kulunun bana ne zaman ibadet ettiğini biliyor musun?” O şöyle arzetti: “Hayır ey Rabbim!” Allah şöyle buyurdu: “Onda yedi haslet bir araya gelince: Kendisini haramlardan koruyan sakınma, kendisini ilgilendirmeyen şeylerden alıkoyan bir suskunluk, her gün ağlamasını artıran bir korku, halvet halinde benden haya etmesini sağlayan bir haya, zaruret miktarınca yemek, ben dünyadan nefret ettiğim için dünyadan nefret etmek ve ben iyileri sevdiğim için iyileri sevmek hasıl olduğunda.”²

11614. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a ibadetin evveli O’nu tanıma ve O’nu tanımanın esası ise O’nu birlemektir.”³

2489. Bölüm

Kulluğun Hakikati

11615. *İmam Sadık (a.s) kulluğun hakikati hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Kulluğun hakikati üç şeydir: Kulun Allah’ın kendisine

bağışladığı şeyde kendisi için bir malikiyeti olduğunu görmemesidir. Zira kullar hiç bir şeye malik değildir. Ve malın Allah’a ait olduğunu kabul etmektedirler. Ve onu Allah-u Teala’nın emrettiği yerde harcarlar. Kul kendisi için tedbir ve çare bulmaya çalışmaz ve tüm gayreti Allah-u Teala’nın yapmasını emrettiği veya kendisini alıkoyduğu şeyler hakkındadır. Bu takva sahiplerinin ilk derecesidir.”⁴

bak. el-İlm, 2875. Bölümdeki bütün söze bak.

11616. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kulluk beş şeydedir: Karnı yiyecekten boş bırakmak, Kur’an okumak, geceyi ibadetle geçirmek, sabah vakti yakarmak ve Allah korkusundan ağlamakta.”⁵

2490. Bölüm

Tekamülde İbadetin Rolü

Kur’an:

“Hani Rabbin meleklere “Ben yeryüzünde bir halife var edeceğim” demişti de melekler: “Orada fesat

¹ el-Kaşı, 2/83/4

² İrsad’ul Kulup, 205

³ Uyun-u Ahbar’ir-Rıza, 1/150/51

⁴ Mişkat’ul Envar, 327

⁵ Müstedrek’ul Vesail, 11/244/12875

yapacak, kanlar akıtacak birini mi var edeceksin? Oysa biz Seni överek yüceltiyor ve seni devamlı takdis ediyoruz” dediler. Allah: “Ben şüphesiz sizin bilmediklerinizi bilirim” dedi.”¹

“Ben insanları ve cinleri ancak bana ibadet etsinler diye yarattım.”²

11617. *Misbah’u Şeria’da İmam Sâdık’ın (a.s) şöyle buyurduğu yer almıştır:* “Ubudiyet, batını rububiyet olan bir cevherdir. O halde ubudiyette yok olan şey rububiyette bulunur ve rububiyette gizlenen şey ubudiyetle elde edilir.”³

11618. *Allah-u Teala’nın kitaplarının birinde şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:* “Ey ademoğlu! Ben asla ölmeyen diriyim. O halde emirlerime itaat et ki seni de asla ölmeyecek bir diri kılayım. Ey ademoğlu! Ben her neye ol dersem o da olur. O halde emirlerime itaat et ki seni de böyle kılayım ve her neye ol dersin o da olur versin.”⁴

11619. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim kulluğun

şartlarını yerine getirirse özgürlüğe layıktır.”⁵

2491. Bölüm İbadette Derinleşmenin Rolü

11620. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a kulluğun başlangıcı, onu tanımaktır.”⁶

11621. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ruhlarınızda taptığınız Allah’ın marifetine yer verin ki tanıdığınız kimseye ibadet için organlarınızı hareket ettirmeniz, sizlere fayda versin.”⁷

11622. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Marifetle iç içe olmayan ibadette hayır yoktur.”⁸

11623. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İçinde ilim olmayan ibadette hayır yoktur.”⁹

11624. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Derinleşme olmadığı takdirde asla ibadet olmaz.”¹⁰

bak. el-Fıkıh, 3246. Bölüm; el-Fıkır, 3253. Bölüm; , el-Vera’, 4060. Bölüm

¹ Bakara suresi, 30. ayet

² Zariyat suresi, 56. ayet

³ Misbah’u Şeria, 536

⁴ Müstedrek’ul Vesail, 11/258/12928

⁵ Gurur’ul Hikem, 8529

⁶ et-Tevhid, 34/2

⁷ Tuhef’ul Ukul, 223

⁸ a. g. e. 204

⁹ Tezkiret’ul Havas, 140

¹⁰ Tuhef’ul Ukul, 280

2492. Bölüm İbadette Yakının Rolü

11625. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir ibadetin yakın olmaksızın değeri yoktur.”¹

11626. *İmam Ali (a.s) “Hururalı² bir adamın tebeccüd namazı kıldığını ve Kur’ân okuduğunu işitince şöyle buyurdu:* “Yakın üzere olan uyku, şüphe halinde kılınan namazdan daha hayırlıdır.”³

bak. 564. Konu, el-Yakin

2493. Bölüm İbadetin Adabı

Kur’an:

“... Ne yaparsanız yapın; yaptıklarınıza daldığınız anda, mutlaka biz sizi görürüz.”⁴

11627. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a onu görüyormuşsun gibi ibadet et. Şüphesiz sen O’nu görmeden de O seni görmektedir.”⁵

11628. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a ibadet et ve ona hiçbir eş koşma ve O’nu

görüyorsun gibi kendisi için amel et.”⁶

11629. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İhsan Allah’ı görüyormuş gibi kendisine ibadet etmendir. Zira şüphesiz sen O’nu görmeden de O seni görmektedir.”⁷

11630. *İmam Sadık (a.s), Yusuf ve Züleyha kıssası hakkında şöyle buyurmuştur:* “Züleyha Yusufu, Yusuf da Züleyha’yı kastedince, Züleyha şöyle dedi: “Biraz bekle.” Yusuf: “Neden?” diye sordu. Züleyha şöyle dedi: “Bizi görmesin diye putun yüzünü örteyim.” Bu esnada Yusuf Allah’ı hatırladı ve Allah’ın kendisini gördüğünü bildi ve bu yüzden Züleyha’dan kaçtı.”⁸

11631. *İmam Bakır (a.s), bir başka rivayette ise şöyle buyurmuştur:* “Yusuf Züleyha’ya, “Ne yaptın?” diye sordu. Züleyha şöyle dedi: “Putun yüzüne bir bez attım, zira bizi görmesinden utanıyorum.” Yusuf şöyle dedi: “Sen işitmeyen ve görmeyen putundan utanıyorsun,

Edne” idi.

³ Nehc’ul Belağ, 97. hikmet

⁴ Yunus suresi, 61. ayet

⁵ Kenz’ul Ummal, 5250

⁶ a. g. e. 5252

⁷ a. g. e. 5254

⁸ Bihar, 12/300/95

¹ Kenz’ul Fevaid, 1/55

² - Hurura, Kufe yakınlarında olan bir köyün ismidir. Nehrevan savaşında Hz. Ali’ye karşı savaşan hariciler, o yeri kendilerine savaş alanı seçtiler. Bu şahıs ise Nehrevan savaşında öldürülen “Garve b.

ben Rabbimden utanmayayım mı?”¹

11632. *İmam Sadık (a.s), Allah-u Teala'nın, “Yaptığınız her amele şüphesiz ki biz şahidiz” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Resulullah (s.a.a) bu ayeti okuyunca şiddetle ağlıyordu.”²

bak. el-Ma'rifet (3), 2658, 2659. Bölümler

2494. Bölüm İbadetin Çeşitleri

11633. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gök ve yerlerin melekutu hakkında düşünmek ihlas sahiplerinin ibadetindendir.”³

11634. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın nimeti hakkında düşünmek ne güzel bir ibadettir.”⁴

11635. *Mirac hadisinde şöyle yer almıştır:* “Ey Ahmet! İbadet on kısımdır ki dokuz kısmı helal rızık taleb etmektedir. O halde eğer yiyeceğin ve içeceğin temiz olursa benim korumam ve sığınmam altındasın.”⁵

11636. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İbadet on kısımdır ki dokuz bölümü helal rızık taleb etmektedir.”⁶

11637. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İbadet yetmiş cüzdür. En üstün parçası ise helal rızık taleb etmektir.”⁷

11638. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yumuşak konuşmak ve insanlara selam vermek şüphesiz ibadettendir.”⁸

11639. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Çocuğun kendilerine olan sevgi üzere anne babasına bakması ibadettir.”⁹

11640. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her ibadetin üstünde bir ibadet vardır ve biz Ehl-i Beyt'in sevgisi en üstün ibadettir.”¹⁰

11641. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Alime bakmak ibadettir. Adil imama bakmak ibadettir. Rahmet ve yumuşaklıkla anne babaya bakmak ibadettir. Aziz ve celil olan Allah için sevdiğin kardeşe bakmak ibadettir.”¹¹

11642. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah'a güzel bir

¹ a. g. e. s. 301/97

² Mecme'ul Beyan, 5/180

³ Gurer'ul Hikem, 1792

⁴ a. g. e. 1147

⁵ İrşad'ul Kulup, 203

⁶ Bihar, 103/18/81

⁷ Mean'il Ahbar, 367/1

⁸ Gurer'ul Hikem, 3421

⁹ Tuhef'ul Ukul, 46

¹⁰ el-Mehasin, 1/247/462

¹¹ Emali et-Tusi, 454/1015

zanda bulunmak, Allah-u Teala'ya ibadettendir.”¹

11643. *Cebrail (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Muhammed! Eğer biz yeryüzünde ibadet etmiş olsaydık üç şeyi yapardık: Müslümanlara su vermek, ailesi olana yardımcı olmak ve günahları örtmek.”²

11644. *Hız. Mesih (a.s) bir şahsa şöyle buyurmuştur:* “Sen ne iş yapıyorsun?” O şöyle arzetti: Ben ibadet ile uğraşıyorum.” İsa şöyle buyurdu: “O halde senin masraflarını kim karşılıyor? O şöyle arzetti: “Kardeşim”. İsa (a.s), “Kardeşin senden daha çok ibadet edendir” diye buyurdu.”³

bak. el-İlm, 2845. Bölüm; el-Yakin, 4245, 4246. Bölümler

2495. Bölüm İbadet Edenlerin Çeşitleri

11645. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlardan bir grup, Allah’a rağbet (mükafat) için kulluk eder; bu tüccarların ibadetidir. Bir grup da Allah’tan korkarak kulluk eder, bu da kölelerin kulluğudur. Bir grup da Allah’a şükür etmek için kulluk eder, bu da hürlerin ibadetidir.”⁴

11646. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İbadet edenler üç kısımdır. Bir grup aziz ve celil olan Allah’a korkudan ibadet ederler ki bu kölelerin ibadetidir. Bir grup ise Allah Tebarek ve Teala’ya sevap talep ederek ibadet ederler ki bu ibadette işçilerin ibadetidir. Ve bir grup da aziz ve celil olan Allah’a aşk ve muhabbet üzere ibadet derler ki bu ibadet de özgürlerin ibadetidir ve bu ibadet en üstün ibadettir.”⁵

11647. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlar aziz ve celil olan Allah’a ibadette üç gruptur: Bir grubu sevaba rağbet ederek ibadet ederler. Bu ihtirash kimselerin ibadetidir ve de tamahtır. Diğer bir grubu ise cehennem ateşinin korkusundan ibadet eder ki bu da kölelerin ibadetidir. Bu da korkudur. Ama ben aziz ve celil olan Allah’a aşk ve muhabbet üzere ibadet ediyorum ki bu yüce insanların ibadetidir ve o da güven ve emandır. Nitekim aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: **“Onlar o günün korkusundan güvendedirler.”** Hakeza aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: **“De ki eğer Allah’ı seviyorsanız. . .”** O halde her

¹ Derret’ul Bahire, 18

² Tenbih’ul Havatir, 1/39

³ a. g. e. s. 65

⁴ Nehc’ul Belağa, 237. hikmet

⁵ el-Kafı, 2/84/5

kim Allah'ı seviyorsa aziz ve celil olan Allah da onu sever. Ve aziz ve celil olan Allah her kimi severse onu kıyamet gününün dehşetinden güvende kılar.”¹

11648. İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ben sadece sevap hedefiyle Allah’a ibadet etmeyi hoş görmüyorum. Zira bu taktirde tamahkar köle gibi olurum. Eğer bir şeye göz dikerse çalışır aksi taktirde çalışmaz. Hakeza Allah’a cezasının korkusuyla ibadet etmeyi hoş görmüyorum. Zira bu taktirde de kötü işli köleye benzerim ki eğer korkmazsa çalışmaz.” Kendisine şöyle arz edildi: “O halde niçin ibadet ediyorsun?” İmam Seccad şöyle buyurdu: “Zira O, bana bağışta bulunduğu lütufları ve nimetleri sebebiyle ibadete layıktır.”²

11649. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer Allah insanlara cennet ve cehennemi vaad etmeseydi yine de ona itaat etmemiz ve isyanından sakınmamız gerekirdi. Zira Allah müstahak olmadıkları halde insanlara bağış ve iyilikte bulunmuş ve nimetlerini bağışlamıştır.”³

bak. el-Mehabbet (2), 665. Bölüm; eş-Şukr, 2061. Bölüm

2496. Bölüm Allah’tan Başkasına İbadet

11650. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kullar üç kısımdır: Altınla alınan köle, şehvet kölesi ve tamah kölesi.”⁴

11651. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İbadet, secde ve rükuyla değil, büyüklere itaatledir. Herkim yaratıcıya isyan hususunda yaratığa itaat ederse şüphesiz ona ibadet etmiştir.”⁵

11652. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim bir konuşanı dinlerse, ona kulluk etmiştir. Eğer o konuşan aziz ve celil olan Allah adına konuşuyorsa, dinleyici de Allah’a ibadet etmiş olur. Eğer o konuşmacı, şeytan adına konuşuyorsa, şeytana ibadet etmiş olur.”⁶

11653. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim dünyaya kulluk eder ve onu ahirete tercih ederse, akıbeti tatsız olur.”⁷

11654. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Dinar ve dirheme kulluk eden kimse Allah’ın

¹ el-Hisal, 188/259

² Bihar, 70/210/33

³ Uyun-u Ahbar’ir-Rıza, 2/180/4

⁴ Tenbih’ul Havatir, 1/49

⁵ Bihar, 72/94/6

⁶ el-Kafı, 6/434/24

⁷ el-Hisal, 632/10

rahmetinden uzaktır, Allah'ın rahmetinden uzaktır.”¹

11655. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim Allah’a isyan hususunda birine itaat ederse, şüphesiz ona kulluk etmiştir.”²

11656. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim hakkını eda etmeyen hakını eda ederse, ona ibadet etmiştir.”³

11657. *İmam Sadık (a.s), kendisine, Allah-u Teala’nın, “Onlar bilginlerini ve rahiplerini Allah’tan başka rab edindiler” ayetini soran Ebu Basir’e şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki Yahudi alimleri ve ruhbanları onları kendilerine ibadete çağırıyorlardı. Eğer onları kendilerine ibadete çağırmış olsalardı, şüphesiz davetini kabul etmezlerdi. Onlar kendileri için bir helali haram kılmış ve bir haramı helal kılmıştır ve böylece de bilmeyerek alim ve ruhbanlarına ibadet etmiş oldular.”⁴

11658. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın azaba ve belaya uğrattığı sizden önceki büyüklenen ümmetlerin başlarına gelenlerden ve uğradıkları cezadan ibret alın... Firavunlar, onları kul ediniyor, en kötü şekilde işkence

ediyor, defalarca acılığı tattırıyorlardı.”⁵

bak. Ed-Dunya, 1239, 1240. Bölüm eş-Şeytan, 2010. Bölüm; , 103. Konu, el-Huriyye, 446. konu, et-Taklit

2497. Bölüm En Üstün İbadet

11659. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet Allah’ı bilmek ve Allah için tevazu göstermektir.”⁶

11660. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet, Allah ve kudreti hakkında sürekli düşünmektir.”⁷

11661. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet “la ilahe illallah ve la hevla kuvvete illa billah” (Allah’tan başka ilah yoktur ve Allah’tan başka güç ve kudret yoktur) cümlesini demektir. En hayırlı dua ise istiğfardır. Allah Resülü (s.a.a) daha sonra şu ayeti tilavet buyurdu: “**Bil ki Allah’tan başka ilah yoktur ve günahlarından dolayı mağfiret dile.**”⁸

¹ a. g. e. 129/132

² el-Kafı, 2/398/8

³ Nehc’ul Belağa, 164. hikmet

⁴ el-Kafı, 2/398/7

⁵ Nehc’ul Belağa, 192. hutbe

⁶ Tuhef’ul Ukul, 364

⁷ el-Kafı, 2/55/3

⁸ Mehasin, 1/453/1045

11662. *İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet ihlastır.”¹

11663. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet iffettir.”²

11664. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet adetlere galebe gelmektir.”³

11665. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet dünyadan gönlünü çekip almaktır.”⁴

11666. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet düşünmektir.”⁵

11667. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet fıkıhtır (dini anlamaktır)”⁶

11668. *İmam Kaşım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah akıldan daha üstün bir şeyle ibadet edilmemiştir.”⁷

11669. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki Allah, müminin hakkını eda etmekten daha üstün bir şeyle ibadet edilmemiştir.”⁸

11670. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah karın ve namus

iffetinden daha üstün bir şeyle ibadet edilmemiştir.”⁹

11671. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a suskunluk ve evine gitmekten daha üstün bir şeyle ibadet edilmemiştir.”¹⁰

11672. *Mirac hadisinde şöyle yer almıştır:* “Ey Ahmet! Benim nezdimde hiçbir şey suskunluk ve oruçtan daha sevimli değildir.”¹¹

11673. *İmam Bakır (a.s), kendisine “En üstün ibadet hangisidir?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah nezdinde, kendi nezdinde olan bir şeyi istemekten ve talep etmekten daha sevimli bir şey yoktur.”¹²

11674. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah’ın haramlarına karşı gözünü yummak (bakmamak), en üstün ibadettir.”¹³

11675. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sevap açısından en üstün ibadet en gizli olanıdır.”¹⁴

¹ Tenbih’ul Hevadır, 2/109

² el-Kafı, 2/468/8

³ Gurer’ul Hikem, 2873

⁴ a.g.e, 2872

⁵ a. g. e. 2907

⁶ el-Hisal, 30/104

⁷ el-Kafı, 1/18/12

⁸ el-İhtisas, 28

⁹ el-Kafı, 2/79/1

¹⁰ el-Hisal, 35/8

¹¹ İrşad’ul Kulup, 205

¹² Mekarim’ul Ahlak, 2/7/1976

¹³ Gurer’ul Hikem, 6427

¹⁴ Kurb’ul Esnad, 135/475

11676. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün ibadet amelin ihlasıdır.”¹

11677. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en abit olanı kalben insanlara en çok hayırsever olanı ve tüm Müslümanlara karşı halis ve temiz kalpli olandır.”²

11678. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Huzu içinde olmak gibi bir ibadet yoktur.”³

bak. el-Fiker, 3253. Bölüm; el-Ma’rifet, 2622. Bölüm

2498. Bölüm

İnsanların En Abit Olanı

11679. *İmam Seccad (a.s) Allah’ın şöyle buyurduğunu buyurmuştur:* “Ey Ademoğlu! Sana farz kıldığım şeylerle amel et ki insanların en abidi olasın.”⁴

11680. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim Allah’ın kendisine farz kıldığı şeyi yerine getirirse, insanların en abit olanı sayılır.”⁵

11681. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en abit olanı farzları yerine getirendir.”⁶

11682. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın farzlarıyla amel ediniz ki insanların en takvalısı olasınız.”⁷

11683. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Farzları yerine getirmek gibi hiçbir ibadet yoktur.”⁸

11684. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İbadet oruç ve namazın çokluğuyla değil, Allah’ın işi hususunda çok düşünmekledir.”⁹

11685. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bil ki Allah katında Allah’ın kullarının en eftali; hidayete ermiş hidayete çağıran adil imamdır.”¹⁰

bak. el-İmamet (2), 206. Bölüm

2499. Bölüm

Kötü Kullar

11686. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İki yüzlü olan kul ne de kötü bir kuldur. Bir yüzle bakar, bir yüzle sırt döner. Eğer Müslüman kardeşine bir nimet verilirse ona haset eder, eğer

¹ Gurer’ul Hikem, 3315

² el-Kafi, 2/163/2

³ Gurer’ul Hikem, 10506

⁴ Tuhef’ul Ukul, 281

⁵ el-Hisal, 125/122

⁶ a. g. e. 16/56

⁷ Emali et-Tusi, 120/187

⁸ Nehc’ul Belağa, 113. hikmet

⁹ Tuhef’ul Ukul, 442

¹⁰ Nehc’ul Belağa, 164. hutbe

müptela olursa onu yalnız bırakır.”¹

11687. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Başlangıcı nutfe, sonu leş ve bu arada kendisine nasıl davranılacağını bilmeyen kul, ne de kötü bir kuldur.”²

11688. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İbadet için yaratıldığı halde dünya kendisini ahiretten gafil kılmış, dünyevi geçici arzulara ulaşmış ve neticede mutsuz olmuş kul, ne de kötü bir kuldur.”³

11689. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Tekebbür ve gurura kapılan ve büyük ve yüce mertebe sahibi Allah’ı unutan kul, ne de kötü bir kuldur.”⁴

11690. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İsyan ve tuğyan eden, cabbar ve en üstün Allah’ı unutan kul ne de kötü bir kuldur.”⁵

11691. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Saptırıcı bir hevesi ve hor kılıcı nefsi olan kul ne de kötü bir kuldur.”⁶

11692. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kendisini utanç ve aşağılığa sürükleyen tamaha sahip olan kul ne de kötü bir kuldur.”⁷

2500. Bölüm Makbul Olmayan İbadet

11693. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Haram yemekle iç içe olan bir ibadet, kum üzere kurulu bir bina gibidir. (Bir rivayete göre de, su üzerine kurulu.)”⁸

11694. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın her gece Beyt’ül Mukaddes’in üzerinden, “Herkim haram bir mal yerse Allah onun ne bir müstahabını ve ne de farzını kabul eder” diye feryat eden meleği vardır.”⁹

11695. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan, haramdan bir mal edinirse, ne bir haccı kabul edilir, ne bir umresi ve ne de sila-i rahimde bulunması. Hatta nutfe üzerinde bile kötü etkisi vardır.”¹⁰

11696. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Eğer kul haram bir mal elde eder ve onu sadaka verirse kendisine bir ecir verilmez. Eğer onu infak ederse, Allah onun için kendisine bereket vermez ve kendisinden sonra sevk edicinin (yol azığının) kendisini ateşe davet

¹ Nevadir’ur-Ravendi, 22

² a. g. e.

³ a. g. e.

⁴ a. g. e.

⁵ a. g. e.

⁶ a. g. e.

⁷ a. g. e. 23

⁸ İddet’ud Dai, 141

⁹ a. g. e. 140

¹⁰ Emali et-Tusi, 680/1447

etmesi dışında bir hak geride bırakmaz.”¹

11697. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kulun alacaklılarına bir dirhem geri çevirmesi, bin yıl ibadet etmekten, bin köle azad etmekten, bin hac ve umre yerine getirmekten daha üstündür.”²

11698. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim haram bir mal kazanırsa Allah ondan ne bir zekat, ne bir köle azad etmek, ne bir hac, ne bir umre kabul eder. Aziz ve celil olan Allah bu işlerin sevabı miktarınca ona günah yazar ve bu maldan ölümden sonra kendisi için baki kalan şey cehennem ateşine doğru azık olur. Her kim de haram bir mal elde edebildiği halde, aziz ve celil olan Allah’ın korkusundan onu terkederse, aziz ve celil olan Allah’ın rahmet ve sevgisine mazhar olur ve cennete götürülmesi emredilir.”³

11699. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dört yoldan mal elde eden kimseden dört şey kabul edilmez: Herkim ganimet çalmak, faiz, (emanete) hıyanet etmek veya hırsızlık sebebiyle bir mal elde ederse, ondan ne zekat kabul

edilir, ne sadaka, ne hac ve ne de umre.”⁴

bak. el-Bid’at, 332. Bölüm; el-Amel, 2947. Bölüm

2501. Bölüm İbadette İstekli Olmak

11700. *İmam Ali (a.s), Haris Hemdani’ye yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Nefsini kulluğa alıştı, ona yumuşak davran, ezip azarlama; sana kitapta farz kılınmış olanlar dışında onu hoş tut ve istekli zamanında (müstahap ameller için) faydalan. Çünkü farzların, vaktinde ve yerinde eda edilmesi gerekir.”⁵

11701. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İbadetin afeti gevşekliktir.”⁶

11702. *İmam Seccad (a.s), bir duasında şöyle buyurmuştur:* “Senden şahadetin en adil olanını ve ibadetin en şevkli olanını dilerim.”⁷

11703. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İbadetten gücünüz yettiğince alınız. Zira Allah siz yorulmadıkça asla yorulmaz.”⁸

¹ İddet’ud Dai, 93

² Cami’ul Ahbar, 441/1243

³ A’lam’ud Din, 414

⁴ Emali es-Seduk, 358/4

⁵ Nehc’ul Belağ, 69. mektup

⁶ Tuhef’ul Ukul, 6

⁷ Bihar, 94/155/22

⁸ Kenz’ul Ummal, 5301

11704. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İbadeti nefislerinize zorla yüklemeyin.”¹

bak. 82. Konu, el-Cihad (3); el-Amel, 2943. Bölüm; Vesail’uş Şia, 1/63, 20. Bölüm ve s. 82, 26. Bölüm; Kenz’ul Ummal, 3/28

2502. Bölüm Allah’a İbadet Hususunda Kusur Etmek

11705. *İmam Ali (a.s), melekleri nitelendirirken şöyle buyurmuştur:* “Onlar senin katındaki yerlerindedir, yerleri senin yanındadır. İstekleri sende toplanır. İbadetlerinin hepsi sanadır. Emrinden gafletleri azdır. Eğer kendilerine gizli olan hakikatının künhüne erseler, amellerini hiçe sayıp kendilerini kınarlar, kendilerinin sana gereği gibi ibadet ve itaat etmediklerini anlarlar.”²

11706. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah şöyle buyurmuştur: “Benim sevabım için amel edenler, amele dayanmamalıdırlar. Zira eğer bütün bir ömür boyu benim ibadetim hususunda çaba

gösterseler ve kendilerini sıkıntıya atsalar, yine de hakkımı eda edemezler. Kerametimden diledikleri hususta ibadetimin künhüne (hakikatine) ulaşamazlar.”³

11707. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sürekli olarak çalış ve kendini aziz ve celil olan Allah’a ibadet ve itaat hususunda kusursuz sanma. Zira Allah ibadete layık olduğu şekilde ibadet edilmemektedir.”⁴

11708. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sürekli şöyle de: “Allah’ım! Beni emanetçilerden kılma ve beni kusur sınırından çıkarma.” (Ravi şöyle diyor:) “Ben şöyle arzettim: “Buradaki emanetçiden maksadın, dini emanet olarak alıp sonra dinden dışarı çıkan kimseler olduğunu biliyorum, ama, “Beni kusur sınırından çıkarma” cümlesinin anlamı nedir?” İmam şöyle buyurdu: “Allah için yaptığın bir işte kendini kusurlu görmendir. Zira insanlar Allah için yaptıkları işlerde, aziz ve celil olan Allah’ın korudukları dışında tümü kusur içindedirler.”⁵

11709. *İmam Bakır (a.s), Cabir’e şöyle buyurmuştur:* “Ey Cabir! Allah

¹ el-Kafı, 2/86/2

² Nehc’ul Belağa, 109. hutbe

³ Emali et-Tusi, 212/368, et-Temhis, 57/115

⁴ el-Kafı, 2/72/1

⁵ a. g. e. s. 73/4

seni noksanlık ve kusurdan dışarı çıkarmasın. (yani kulluk hususunda kendini hep kusurlu göresin, kibirlenmeysin.)”¹

11710. *İmam Ali (a.s), meleklerin yaratılışı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Onlar nezdindeki bütün makamlarına, yaptıkları itaate ve yanında sahip oldukları yere ve senden çok az gafil olmalarına rağmen eğer azametinin hususunda kendilerine örtülü kalan şeyleri müşahade edecek olurlarsa, şüphesiz amellerini değersiz görür, kendilerini kınar ve sana hakkıyla kulluk etmediklerini derk ederler. Sen münezzehsin ey yaratıcı ve mabut.”²

11711. *İmam Ali (a.s), bir münacatında şöyle buyurmuştur:* “Allah’ım! Sen sadece itaatinde çaba gösterenlere merhamet edecek olursan, o halde kusur edenler nereye kaçsın! Eğer sadece büyük bir çaba içinde olanlardan kabul edecek olursan o halde tefrit edenler kime sığınsın!”³

bak. 333. Konu, el-Ucb; el-Cihad (3), 596. Bölüm; Vesail’u’ş Şia, 1/71, 22. Bölüm

2503. Bölüm İbadette İhlasın Sevabı

11712. *İmam Hüseyin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim Allah’a hakkıyla ibadet ederse, Allah ona arzu ettiğinden daha üstününü ve kendisine yetecek olandan daha fazlasını bağışta bulunur.”⁴

11713. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kul, “Sadece sana ibadet ediyoruz” deyince aziz ve celil olan Allah kendisine şöyle buyurur: “Kulum doğru söylüyor. O sadece bana kulluk etmektedir. Sizleri de şahit tutuyorum ki ibadeti hususunda muhalefet edenlerin, gıpta edeceği bir sevap vereceğim.”⁵

11714. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kul bütün yaratıklardan kesmedikçe ve sadece Allah’a yönelmedikçe ona layıkıyla ibadet edemez ve bu esnada (layıkıyla ibadet ettiğinde) Allah şöyle buyurur: “Bu benim halis kulumdur.” Böylece keremiyle onu kabul eder.”⁶

bak. Ed-Dua, 1201. Bölüm; el-Cihad (3), 591. Bölüm

¹ a. g. e. h. 2

² Nur’us Sakaleyn, 4/350/22

³ Beled’ul Emin, 314

⁴ Tefsir-i Mensub ila İmam

Askeri, 327/179

⁵ Emali es-Seduk, 147/1

⁶ Müstedrek’ul Vesail, 1/101/91

2504. Bölüm İbadetten Lezzet Almanın Engelleri

11715. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Heva ve hevesinden geri kalmayan kimse nasıl ibadetin lezzetini tatsın?”¹

11716. *Mesih (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere hakikati söylüyorum: Hasta insanın güzel ve tatlı yiyeceklere bakması ve şiddetli ağrısı sebebiyle ondan lezzet almaması gibi dünya sahipleri de kendilerindeki mal sevgisi sebebiyle ibadetten lezzet almaz ve onun güzel tadına varmazlar.”²

11717. *Mesih (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizlere hakikati söylüyorum: Sizden ekininin otlarını ayıklayan kimsenin otları çoğalır ve sonunda bütün ekinini kaplar ve ekini ortadan yok olur gider. Aynı şekilde kalbinden dünya sevgisini söküp atmayan kimsenin kalbini de dünya sevgisi kaplar ve sonunda ahiret sevgisinin tadını alamaz.”³

11718. *Davud’un (a.s) haberlerinde şöyle yer almıştır:* “Dostlarımın dünya gamıyla işleri ne? Dünya gamı münacatın tatlığını kalplerden çıkarır. Ey Davud! Ben dostlarımın ruhani olduğu halde

dünya gamını yememelerini seviyorum.”⁴

bak. el-Mehabbet (1), 659. Bölüm; el-İman, 282. Bölüm; ed-Dunya, 125. Bölüm

2505. Bölüm İbadeti Terketmek

11719. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Zenginlikten sonra fakirlik ne de çirkindir! Dervişlikten (zayıflıktan) sonra günah ne de çirkindir. Bunlardan daha çirkini ise Allah’a ibadet eden ve sonra onu terkeden kimsedir.”⁵

11720. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zenginlikten sonraki fakirlik ne de çirkindir! İbadetin ardından günah ne de çirkindir! Bundan daha çirkini ise Allah’a ibadet eden ve sonra ibadetten el çeken kimsedir.”⁶

2506. Bölüm Bütün İnsanlar Allah’ın Kuludur

11721. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sakın sizden biri, “Kulum, cariyem” demesin. Hepiniz Allah’ın kulusunuz ve kadınlarınız Allah’ın cariyesidir. O

¹ Gurer’ul Hikem, 6985

² Tuheful Ukul, 507

³ a. g. e. 509

⁴ Musekkin’ul Fuad, 80

⁵ el-Kafi, 2/84/6

⁶ Tuheful Ukul, 397

halde şöyle desin: “Kölem, halayığım, hizmetçim ve uşağım.”¹

2507. Bölüm İbadet (Çeşitli)

11722. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Huzur, ibadetin süsüdür.”²

11723. *İmam Hasan (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ibadeti talep eden kimse kendisini ibadet için temiz kılmalıdır.”³

11724. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz en zor ibadet günahlardan sakınmaktır.”⁴

11725. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nice ibadet eden kimsenin dini yoktur.”⁵

11726. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Halis ibadet, insanın Rabbinden başkasına ümit bağlamaması ve sadece günahından korkmasıdır.”⁶

¹ Tenbih’ul Havatir, 1/9

² Cami’ul Ahbar, 337/947

³ Tuhef’ul Ukul, 236

⁴ el-Kafi, 2/77/5

⁵ Gurer’ul Hikem, 5340

⁶ a. g. e. 2128

332. Konu

el-İbret

İbret Almak

bak.

• 39. konu, el-Besiret; 551. konu, el-Mevize; eş-Şeytan, 2005. bölüm

2508. Bölüm İbretlerden Öğüt Almak

Kur'an:

“... Ey akıl sahipleri! İbret alın.”¹

11727. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Allah’ın kulları! Fayda veren nimetlerden öğüt, apaçık delillerden ibret alın. Açıkça anlatılarak korkutulduğunuz şeylerden etkilenerek günahlardan sakının.”²

11728. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Amelsiz ahiretten ümidi olan kimseden olma... İbret alınacak şeyler anlatır; fakat kendisi ibret almaz. Çok öğüt verir; fakat kendisi öğüt almaz.”³

11729. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İbret alınız. Şüphesiz sizden öncekiler arasında ibret alınacak dersler vardır.”⁴

11730. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşünen ve ibret alan kula Allah rahmet etsin. O halde insan sırt çeviren şeyin sırt çevirmesi ve ulaşan şeyin ulaşmasını görmelidir.”⁵

11731. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ki ibret

verici şeyler açıklandı, zahir kılındı size. Sakıncalı şeylerden de menedildiniz. Gök elçilerinden (meleklerden) sonra da Allah’ın hükümlerini ancak bir insan ulaştırır size.”⁶

11732. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümin dünyaya ibret gözüyle bakar, karnının ihtiyacı miktarınca ondan azık alır.”⁷

11733. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En üstün akıl ibret almak, en üstün uzak görüşlülük ihtiyat etmek ve en büyük ahmaklık aldanmaktır.”⁸

11734. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Basiret ile ibret olmak hasıl olur.”⁹

11735. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aklın kazancı ibret almak ve ihtiyat etmektir. Cehaletin kazancı ise gaflet ve aldanıştır.”¹⁰

11736. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim cahil olursa ibret alması az olur.”¹¹

11737. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim günlerin değişikliklerinden (olaylarından)

¹ Haşr suresi, 2

² Nehc’ul Belağa, 85. hutbe

³ a. g. e. 150. hikmet

⁴ Kenz’ul Fevaid, 2/31

⁵ Bihar, 73/119/109

⁶ Nehc’ul Belağa, 20. hutbe

⁷ a. g. e. 367. hikmet

⁸ Gurur’ul Hikem, 3273

⁹ a. g. e. 4351

¹⁰ a. g. e. 7227 a. g. e. 7837

¹¹ a. g. e. 8661

ibret almazsa kınama ona etki etmez.”¹

11738. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Size Allah’tan korkmayı tavsiye ediyorum... hastalıkları onunla tedavi edin, ölümü onunla karşılayın! Takvayı kaybedenden ibret alın, takvaya riayet eden kimselere ibret olacak duruma asla düşmeyin.”²

bak. el-Mev’ize, 4120 ve 4121. Bölümler

2509. Bölüm İbretlerin Uyarıcılığı

11739. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İbret almak hayırsever bir uyarıcıdır.”³

11740. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İbret almak insanı doğru yola sürükler.”⁴

11741. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İbret almanın faydası doğru yola ulaşmaktır.”⁵

11742. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim ibret alırsa, basiret sahibi olur. Basiret sahibi olan kimse anlar ve anlayan kimse bilir.”⁶

11743. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Boynum söylediğim

sözün rehinidir ve ben doğruluğunu garantiliyorum. Herkim olaylara ibret gözüyle bakarsa takva kendisini şüphelere düşmekten alıkoyar.”⁷

2510. Bölüm İbret Alma Sebepleri

Kur'an:

“Allah bunun üzerine onu dünya ve ahiret azabına uğrattı. Doğrusu bunda Allah'tan korkan kimseye ders vardır.”⁸

“Andolsun ki, peygamberlerin kıssalarında, akli olanlar için ibretler vardır. Kur'an uydurulabilen bir söz değildir. Fakat kendinden önceki (Kitapları) tasdik eden, her şeyi açıklayan, iman eden toplum için doğru yolu gösteren bir rehber ve rahmettir.”⁹

“Allah geceyi gündüze, gündüzü geceye çevirir. Doğrusu, görebilenler için bunda ibretler vardır.”¹⁰

¹ Nehc’ul Belağa, 191. hutbe

² Bihar, 78/92/101

³ a. g. e.

⁴ a. g. e.

⁵ Gurer’ul Hikem, 1037

⁶ Nehc’ul Belağa, 208. hikmet

⁷ Bihar, 78/3/51

⁸ Naziat suresi, 25-26. ayetler

⁹ Yusuf suresi, 111. ayet

¹⁰ Nur suresi, 44. ayet

11744. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zaman sana ibretleri gösterir.”¹

11745. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz ki geçmiş devirlerde sizin için ibretler vardır. Nerede Amalike ve Amalike’nin oğulları? Nerede Firavunlar ve Firavunların oğulları? Nerede nebilerini öldüren, nebevi sünnetleri söndüren ve zorbarların sünnetini ihya eden Ress şehirlerinin halkı?”²

11746. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İşler karıştığında sonları evvelleriyle mukayese edilir. (Zira işin evveli iyi veya kötü olursa, sonu da iyi veya kötü olur.)”³

11747. *İmam Ali (a.s) “Çoklukla övünmek sizi o derece oyaladı ki, kabirleri dahi ziyaret ederek oradakileri de sayacak gibi oldunuz” ayetini okuduktan sonra şöyle buyurmuştur:* “Atalarının mezarlarıyla mı övünüyorlar... Onlarla öğüneceklerine onlardan ibret almaları daha güzel olmaz mıydı? İzleri kayboldu da, haberleri gelmese de, şüphesiz ibret alan gözler onları görmekte, akıl kulakları seslerini duymakta ve konuşma aracı olmaksızın (lisan-ı hal ile) konuşmaktalar.”⁴

11748. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz dünya, sıkıntı, yokluk, ibret ve değişiklik yurdudur. . . İbretlerden biri de (düne kadar) kendisine gıpta ettiğin, ama bugün acıdığın kimsedir. Bu iki hal arasında tek fark, zail olan bir nimet veya nazil olan bir fakirlik ve meşakkattir. Dünyanın değişikliklerinden bir örnek de insanın arzularına yaklaştığı bir anda aniden ölümün kendisine gelip çatması ve onu alıp götürmesidir.”⁵

11749. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sonra dünya yokluk, zahmet, değişiklik ve ibret yurdudur... Zira dünyanın değişikliklerine bir örnek de (düne kadar) acıdığın kimseye gıpta edersin, gıpta ettiğin kimseye de acırsın. Çünkü dünyada nimetler çabucak kaybolur, sıkıntılar birden bire bastırır. Dünyanın ibretlerinden bir örnek de ibret yurdudur; zira insan emeline ulaşmak üzereyken, birden ölümün onu alıp götürmesidir.”⁶

11750. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Müddet ne kadar uzun da olsa kısadır. Giden şey

¹ Gurer’ul Hikem, 1026

² Nehc’ul Belağa, 182. hutbe

³ a. g. e. 76. hikmet

⁴ a. g. e. 221. hutbe

⁵ Emali et-Tusi, 493/1081

⁶ Nehc’ul Belağa, 114. hutbe

henüz var olan için ibret sebebidir ve ölü diri için öğüt vesilesidir.”¹

11751. Rivayet edildiği üzere Müminlerin Emiri (a.s) Medain’den geçerken Kısra’nın eserlerini gördü, o harabeye yaklaştı. İmam’ın ashabından biri şu şiiri okudu:

*“Rüzgarlar evlerinin kalıntılarına esti
Onlar adeta vaad edilen yerde idiler.”*

Müminlerin Emiri (a.s) ise şöyle buyurdu: “Neden şöyle demiyorsun: **“Orada nice bahçeler, pınarlar, ekinler, güzel konaklar, eğlenip durdukları nimetler bırakmışlardı. Bu böyledir; onları başka bir millete miras bıraktık. Gök ve yer, onlar için gözyaşı dökmedi, onlar mühlet verilenlerden değilleri.”**²

11752. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Gidenler kalanlar için ibret sebebidir. İlk, son için (dünyayı istemekten ve Allah’a isyandan) sakındırıcıdır.”³

11753. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Geçmişten ibret almayan kimse, var olan şeyden ibret almaz.”⁴

11754. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dünyanın geçmişini geleceğini haber verme hususunda yeterlidir.”⁵

11755. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Akıllı insanların ibret alması için tanıdıkları şey yeter.”⁶

11756. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dünyanın değişikliklerinde ibret dersi vardır.”⁷

11757. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kaza ve kaderin değişikliklerinde akıl ve gönül sahipleri için ibret dersleri vardır.”⁸

11758. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Günlerin birbiri ardınca gelişinde insanlar için ibret vardır.”⁹

11759. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eğer zayı ettiğin geçmişinden ibret alırsan, şüphesiz ömründen geri kalanını korursun.”¹⁰

11760. İmam Ali (a.s), Muaviye’ye yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur: “Eğer geçmişten ibret alsaydın, kalan şeyleri korurdun.”¹¹

11761. İmam Ali (a.s), Haris Hemdani’ye yazdığı mektubunda şöyle

¹ Emali es-Seduk, 96/5

² Kenz’ul Fevaid lil Keraceki, 1/315

³ Gurer’ul Hikem, 3425-3426

⁴ a. g. e. 6673

⁵ a. g. e. 7057

⁶ a. g. e. 7060

⁷ a. g. e. 6453

⁸ a. g. e. 6467

⁹ a. g. e. 6519

¹⁰ a. g. e. 7589

¹¹ Nehc’ul Belağa, 49. mektup

buyurmuştur: “Hak olarak geçmişe dair anlatılanları tasdik et. Dünyadan geçenleri, geriye kalanları ile kıyas et. Çünkü onun bir kısmı diğerine benzer; sonude ilkinde katılmıştır. Hepsi de geçici, yok olucudur.”¹

11762. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Değişikliklerden ibret alın, uyarılardan faydalanın.”²

11763. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Sizden önceki toplulukların başına gelenlerden ibret alınız; eklemleri darmadağın, olmuş gözleri ve kulakları yok olmuş, şanları-şerefleri gitmiş, neşeleri ve nimetleri kesilmiştir.”³

11764. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “O halde Allah’ın İblis’e yaptığından ibret alın. Öyle ki uzun amelini, yoğun çabalarını boşa çıkardı.”⁴

11765. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Allah’ın azaba ve belaya uğrattığı sizden önceki büyükleme ümmetlerin başlarına gelenlerden ve uğradıkları cezalardan ibret alın.”⁵

11766. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “İsmail’in (a.s) evladından, İshakoğullarından,

İsrail -(Yakub) oğullarından ibret alın. Hallerinin benzerliği ne kadar çok, durumları birbirlerine ne kadar da yakındır.”⁶

11767. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “Sizden öncekilerin yaşadığı evlerde yaşamaktan ve en yakın kardeşlerinizden ayrılmaktan ibret alın.”⁷

11768. *İmam Ali (a.s) şahadetinden önce vasiyette bulunarak şöyle buyurmuştur*: “Dün ben sizlerle birlikteydim; bugün sizlere bir ibretim ve yarın da sizlerden ayrılacağım.”⁸

11769. *İmam Ali (a.s) İslam’ın niteliği hakkında şöyle buyurmuştur*: “Doğru yolu arayana ayet, azmedene basiret, öğüt almak isteyeneye ibrettir.”⁹

2511. Bölüm İbretlerin Çokluğu ve İbret Almanın Azlığı

11770. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “İbretler ne de çok, ibret almalar ne de azdır.”¹⁰

11771. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur*: “İbretler ne de çok, ibret alanlar ise ne de azdır.”¹¹

¹ a.g.e, 69. mektup

² a. g. e. 157. hutbe

³ a. g. e. 161. hutbe

⁴ a.g.e, 192. hutbe

⁵ a. g. e.

⁶ a. g. e.

⁷ a. g. e. 117. hutbe

⁸ a. g. e. 23. mektup

⁹ a. g. e. 106. hutbe

¹⁰ a. g. e. 297. hikmet

¹¹ Bihar, 78/69/22

11772. *İmam Zeyn'ul-Abidin (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Miskindir Ademoğlu! Kendisine her gün üç musibet çattığı halde onlardan birinden dahi ibret almaz. Eğer ibret alacak olsaydı, musibetler ve dünya işleri ona kolay gelirdi: İlk musibet, ömründen azaldığı gündür. Oysa telafi olması mümkün olduğu halde malından bir şey eksilecek olsaydı üzüldü. Ama kaybettiği ömrü asla telafi edilemez! İkinci musibet ise rızkını kamil olarak elde etmesidir. Eğer bunu helal yoldan elde etmişse hesap verecek, eğer haram yoldan elde etmişse ceza görecektir. Üçüncü musibet ise bunlardan daha büyüktür.” Kendisine, “O nedir?” diye arzedilince şöyle buyurdu: “Geçirdiği her gün ahirete bir menzil yaklaşmış olur ama cennete mi cehenneme mi olduğunu bilmiyor?”¹

2512. Bölüm

İbret Almanın Faydası

11773. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “İbret almak (günah ve hatadan) korunmaya sebep olur.”²

11774. *Misbah'uş Şeria'da İmam Sadık'tan Allah Resulü (s.a.a)* şöyle buyurmuştur: “İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dünyadan ibret alan kimse dünyada, dünyayı uykuda gören ama ona dokunmayan kimse gibi yaşar. O dünyaya aldananların çirkin hareketlerini gördüğü için hesabı ve cezası olan (dünyanın helal ve haram) mallarının sevgisini kalbinden ve ruhundan silip atar.”³

11775. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “İbret al ki sakınasın.”⁴

11776. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Herkim düşünecek olursa ibret alır ve herkim ibret alırsa sakınır.”⁵

11777. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Sürekli ibret almak sağduyulu olmakla sonuçlanır ve (günah ve hatadan) sakınmaya sebep olur.”⁶

11778. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Allah'ın rahmeti, düşünen, sonra ibret alan, ibret alıp basiret sahibi olan kimsenin üzerine olsun.”⁷

11779. *İmam Ali (a.s)* şöyle buyurmuştur: “Her ibret alısta basiret sahibi oluşu vardır.”⁸

¹ a. g. e. s. 160/20

² Gurer'ul Hikem, 879

³ Misbah'uş Şeria, 204

⁴ Gurer'ul Hikem, 2237

⁵ a. g. e. 7658 ve 7691

⁶ a. g. e. 5150

⁷ a. g. e. 5206

⁸ a. g. e. 6461

11780. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim ibret alırsa aydın görüşlü olur.”¹

11781. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim çok ibret alırsa daha az sürçer.”²

11782. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İbret al ki kanaatkar olasın.”³

11783. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim değişikliklerden ibret alırsa, zamanın uyumluluğuna itimat etmez.”⁴

11784. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim akıllı olursa, dününden ibret alır ve her zaman hazırlıklı olur.”⁵

11785. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim işleri değerlendirirse örneklerine vakıf olur.”⁶

11786. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim dünyanın değişikliklerinden ibret alırsa tamahı azalır.”⁷

11787. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İbret almayan kimsenin düşüncesi olmaz ve sakınmayan kimse gerçekte ibret almamıştır.”⁸

11788. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisine hikmet aşık olan kimse ibreti tanır ve herkim ibreti tanırsa adeta öncekilerle birlikte olmuş olur.”⁹

11789. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Önündeki bela ve olaylardan ibret alan kimseyi şüpheli şeylere düşmekten takva alıkoyar.”¹⁰

¹ a. g. e. 8295

² a. g. e. 8056

³ a. g. e. 2252

⁴ a. g. e. 8686

⁵ a. g. e. 8743

⁶ a. g. e. 9242

⁷ a. g. e. 9244

⁸ a. g. e. 10775-10776

⁹ Nehc’ul Belağa, 31. hikmet

¹⁰ a. g. e. 16. hutbe

333. Konu

el-Ucb Kendini Beğenmek

- *Bihar, 72/306, 117. bölüm; el-Ucb bi'l-A'mal*
- *Vesail'uş Şia, 1/73, 23. bölüm; Tabrim-u İ'cab bi'n-Nefs ve bi'l-Ame ve'l-İdlal*
bibi
- *Bihar, 71/228, 67. bölüm; Terk-i Ucb ve'l-İhtiraf bi't-Teksir*

bak.

- *el-İbadet, 2502. bölüm; er-Rub, 1561. bölüm; er-Re'y, 1425. bölüm; el-Gurur, 3042. bölüm; el-Fıkh, 3242. bölüm*

2513. Bölüm Kendini Beğenmek

Kur'an:

“Kötü işi kendisine güzel gösterilip de onu güzel gören kimse, kötülüğü hiç işlemeyene benzer mi? şüphesiz Allah dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola erdirtir. Artık onlara üzümlere kendilerini harap etme; Allah onların yaptıklarını şüphesiz bilir.”¹

11790. *İmam Ali (a.s) Malik Eşter'i Mısır'a vali olarak tayin ettiğinde şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmekten, seni nefsinle böbürlenmeye sevk eden şeylere güvenmekten, aşırı övgüyü sevmekten sakın. Çünkü bunlar, ihsan sahiplerinin ihsanlarını helak etmek için şeytanın aradığı uygun fırsatlardır.”²

11791. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmişlikten daha korkunç bir yalnızlık yoktur.”³

11792. *İmam Ali (a.s) “En korkunç yalnızlık kendini beğenmişliktir.”*⁴

11793. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmişlikten daha zararlı bir cehalet yoktur.”⁵

11794. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmek şerafetin afetidir.”⁶

11795. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmek (insandaki) eksikliği açığa vurur.”⁷

11796. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir şey, kendini beğenmişlik gibi güzelliklere zarar vermez.”⁸

11797. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmişliğin meyvesi, düşmanlık ve kindir.”⁹

11798. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İsa b. Meryem'in yöntemlerinden biri de şehirleri dolaşmaktır. Bir gün ashabından kısa boylu olan ve sürekli kendisiyle birlikte olan birisiyle gezmek için (şehirden) dışarı çıktı. İsa denize ulaşınca doğru bir yakınle, “Bismillah” (Allah'ın adıyla) diyerek suyun üstünde hareket etti. Kısa boylu şahıs İsa'nın (a.s) suyun üstünde hareket ettiğini görünce kendisi de doğru bir yakınle, “Bismillah”

¹ Fatır suresi, 8. ayet

² Nehc'ul Belağa, 53. mektup

³ a. g. e. 113. hikmet

⁴ a. g. e. 38. hikmet

⁵ el-İhtisas, 227

⁶ Gurur'ul Hikem, 940

⁷ a. g. e. 954

⁸ a. g. e. 9472

⁹ a. g. e. 4606

diyerek hareket etti ve İsa'ya (a.s) yetiştii. Bu esnada kendini beğenmişliğe kapıldı. . . Bunun üzerine suya battı. İsa'dan yardım istedi ve o da elinden tutarak onu sudan çıkardı.”¹

bak. el-Ma'rifet (3), 2607. Bölüm

2514. Bölüm Kendini Beğenmişlik Aklın Afetidir

11799. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmek doğruluğun düşmanı ve akılların afetidir.”²

11800. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın kendini beğenmesi aklını haset edenlerden biridir.”³

11801. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim yaptıklarından gurura kapılırsa aklı zarar görür.”⁴

11802. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendinden razı olman, aklının fesadındandır.”⁵

11803. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aklın afeti kendini beğenmişliktir.”⁶

11804. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aklınızı itham edin. Zira hatalar akıllara itimat etmekten kaynaklanır.”⁷

11805. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenen kimsenin aklı yoktur.”⁸

11806. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmek aklı bozar.”⁹

11807. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın nefsini ayıplaması aklının sabit olduğunun delili ve faziletinin çokluğunun göstergesidir. İnsanın kendini beğenmesi noksanlığının delili ve aklî zayıflığının göstergesidir”¹⁰

bak. el-Akl, 2818-2820. Bölümler

2515. Bölüm Kendini Beğenmek Ahmaklıktır

11808. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmek ahmaklıktır.”¹¹

11809. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmek ahmaklığın başıdır.”¹²

¹ el-Kafı, 2/306/3

² Tuhef'ul Ukul, 74

³ Nehc'ul Belağa, 212. hikmet

⁴ Gurer'ul Hikem, 8380

⁵ a. g. e. 5412

⁶ a. g. e. 3956

⁷ a. g. e. 2570

⁸ a. g. e. 1008

⁹ a. g. e. 726

¹⁰ a. g. e. 2006-2007

¹¹ a. g. e. 62

¹² a. g. e. 938

11810. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmek, cehaletin başıdır.”¹

11811. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmek, ahmaklığın göstergesidir.”²

11812. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim kendini beğenirse helak olur. Herkim de kendi görüşünü beğenirse helak olur. Şüphesiz İsa b. Meryem (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ben hastaları tedavi ettim, Allah’ın izniyle onlara şifa verdim. Allah’ın izniyle anadan doğma kör ve abraş hastalığına yakalananları iyileştirdim. Ölülerini tedavi ettim ve Allah’ın izniyle onları dirilttim. Ahmakı tedavi etmek istedim, ama onu ıslah edemedim.” Kendisine şöyle arzedildi: “Ey Ruhullah! Ahmak kimdir?” O şöyle buyurdu: “Ahmak kendi görüşünü ve nefisini beğenen kimsedir. Tüm faziletleri kendisinde görür, varolan hak ve hukukları kendisi için gerekli bilir. Başkalarının kendisi üzerinde bir hakkı olduğuna inanmaz. Bu tedavisi için hiçbir yol ve çarenin olmadığı ahmaktır.”³

2516. Bölüm **Kendini Beğenmişlik** **İnsanı Helak Eder**

11813. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim kendini beğenmişliğe kapılırsa helak olur.”⁴

11814. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “O helak edici üç haslet şunlardır: İtaat edilen cimrilik, tabi olunan heva ve heves ve insanın kendini beğenmesi.”⁵

11815. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmişlik helak sebebidir, sabır ise (işlerin) düzene girme sebebidir.”⁶

11816. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kim gidip Ebu Cehil’in ne olduğuna bakar?” İbn-i Mes’ud gitti, Efra’nın iki oğlunun, onu kılıç darbesiyle yere serdiklerini gördü. İbn-i Mes’ud sakalından tuttu ve şöyle dedi: “Sen Ebu Cehil misin?” Ebu Cehil şöyle dedi: “Sen öldürdüğünüz birinin üzerinde misin?” –veya şöyle dedi: “Kavminin

¹ a. g. e. 414

² a. g. e. 555

³ el-İhtisas, 221

⁴ el-Kafl, 2/313/2

⁵ el-Hisal, 84/10

⁶ a. g. e. 506/3

öldürdüğü.”¹ . . . - “Keşke beni çiftçiden başkası öldürseydi”² ³
bak. el-Helak, 4018. Bölüm

2517. Bölüm Kendini Beğenmişlik ve İlerlememek

11817. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmişlik ilerlemeye ve kemale ermeye engeldir.”⁴

11818. *İmam Hadi (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmişlik, insanı ilim talep etmekten alıkoyar ve başkalarının aşağılamasına ve cehalete davet eder.”⁵

11819. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim halinin güzelliğinden kendini beğenmişliğe kapılırsa, işleri hususunda çare bulmaktan aciz kalır.”⁶

2518. Bölüm Seni Rahatsız Eden Günah Seni Kendini

¹ Nevevi bu cümleinin şerhinde şöyle yazmaktadır: “Yani benim için beni öldürmeniz bir utanç değildir.”

² Efra’nın Muaz ve Muevvez adlı iki çocuğu, Ensar’dan olup çiftçilikle uğraşıyorlardı. Araplar çiftçiliği değersiz ve aşağılık bir iş saydığı için, Ebu Cehil de

Beğenmişliğe Sevkeden İyilikten Daha İyidir

11820. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsan bir günah işler, ondan pişman olur. Sonra güzel bir iş yapar, sevinir ve bu sebeple içinde bulunduğu haletten (günahtan pişmanlık duymaktan) uzaklaşır. Oysa eğer pişmanlık haletinde kalsaydı, bu kendisi için kendini beğenmişlik haletinden daha hayırlıydı.”⁷

11821. *İmam Sadık (a.s), kendisine, “İnsan bir günah işler, bu sebeple korkuya kapılır, sonra güzel bir iş işler ve kendisini beğenmişliğe kapılır” diye söylenince şöyle buyurmuştur:* “İlk halet üzere kalmak, yani korku içinde yaşamak kendisi için kendini beğenmişlik haletinde olmaktan daha iyidir.”⁸

11822. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Biri adib, diğeri fasık iki insan camiye girer, ama mescitten dışarı çıkarlarken o fasık sıddık (gerçek mümin) ve abid ise fasık olur. Sebebi şudur ki o abid

kendisini çiftçi olmayan birinin öldürmesini arzu etmişti.

³ Sahih-i Müslim, 1800

⁴ Nehc’ul Belağa, 167. hikmet

⁵ Bihar, 72/199/27

⁶ Gurur’ul Hikem, 8725

⁷ el-Kafi, 2/313/4

⁸ a. g. e. s. 314/7

camiiye girince ibadetiyle övünür ve tümüyle bunu düşünür. Ama fasık kötülüğünden pişmanlık düşüncesi içindedir ve bu yüzden de günahları için Allah'tan bağışlanma taleb eder.”¹

11823. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Günahını itiraf edip gülen kimse rabbine karşı böbürlenip ağlayan kimseden daha üstündür.”²

11824. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Rahatsız olduğun günah, Allah nezdinde seni kendini beğenmişliğe düşüren iyilikten daha hayırlıdır.”³

11825. İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur: “İsrailoğullarından birisi kırk yıl Allah Tebarek ve Teala'ya ibadet etti, ama ibadeti makbul olmadı. Kendi kendisine şöyle dedi: “Başına gelen sendendir ve senden başkası suçlu değildir.” Bunun üzerine Allah Tebarek ve Teala ona şöyle vahyetti: “Bu kendini kınaman kırk yıllık ibadetinden daha üstündür.”⁴

2519. Bölüm

Kendini Beğenmekten Sakındırmak

11826. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İşlerin en kötüsü nefsinden razı olmaktır.”⁵

11827. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Sakın kendinden razı olma ki bu taktirde senden rahatsız olanlar çoğalır.”⁶

11828. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kendinden razı oluğun, aklının fesadındandır.”⁷

11829. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kendinden razı olma sebebiyle ayıplar ve kötülükler ortaya çıkar.”⁸

11830. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kulun kendinden hoşnut olması, rabbinin hoşnutsuzluğuyla beraberdir.”⁹

11831. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Kendinden hoşnut olan kimse zarar etmiştir. Nefsine itimat eden kimse ise aldanmıştır.”¹⁰

11832. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim kendisini büyük görürse Allah nezdinde küçüktür.”¹¹

¹ İle'uş Şerayi', 354/1

² İrşad'ul Mufid, 1/304

³ Nehc'ul Belağa, 46. hikmet

⁴ Kur'ul Esnad, 392/1371

⁵ Gurer'ul Hikem, 5723

⁶ a. g. e. 2642

⁷ a. g. e. 5412

⁸ a. g. e. 4356

⁹ a. g. e. 5440

¹⁰ a. g. e. 1902

¹¹ a. g. e. 8609

11833. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim kendinden razı olursa, ayıpları açığa çıkar.”¹

11834. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer iyiliklerinin insanlar nezdinde büyük olmasını istiyorsan, kendi gözünde büyük görmemelisin.”²

11835. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendinden razı olan ve nefsinin kendisini süslediği şeylere itimat eden kimse helak olmuştur.”³

2520. Bölüm Ben, Ben!!

11836. *Cabir b. Abdullah şöyle diyor:* “Allah Resulü’nün (s.a.a) kapısına vardım ve onu çağırdım. Allah Resulü (s.a.a), “Kim o?” diye seslendi. Ben, “Benim” dedim.” Cabir daha sonra şöyle diyor: “Peygamber, (kınayarak) benim! Benim!” diyerek dışarı çıktı.”⁴

11837. *Cabir b. Abdullah şöyle diyor:* “Peygamber’den (s.a.a) giriş için izin istedim. Bana sen kimsin?” diye buyurdu. Ben, “Benim” dedim. Allah Resulü (kınayarak) şöyle buyurdu: “Benim! Benim!”⁵

¹ a. g. e. 8813

² a. g. e. 4096

³ a. g. e. 10027

⁴ Sahih-i Müslim, 2155

⁵ a. g. e.

⁶ Tuhef’ul Ukul, 285

2521. Bölüm Nefsin İyiliklerini Az Görmeye Teşvik

11838. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsin her ne kadar çok Allah’a itaat ederse etsin, yine de onu az say ki bu vesileyle nefsini zelil kılsın ve kendini (Allah’ın) affına maruz kılsın.”⁶

11839. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah’ın öyle kulları vardır ki onun için fazlayı fazla saymazlar ve kendilerinden az bir ibadete razı olmazlar. Akıllı ve iyi insanlar oldukları halde kendilerini kötü görürler.”⁷

11840. *Resulullah (s.a.a), akıllı insanların sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Başkalarının az bir iyiliğini çok, kendilerinin çok iyiliğini az sayarlar.”⁸

11841. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Çok iyiliği, çok saymayınız.”⁹

11842. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İyiliği her ne kadar gözünüze çok gelse de çok saymayınız.”¹⁰

⁷ Müstedrek’ul Vesail, 1/131/181

⁸ a. g. e. s. 132/184

⁹ a. g. e. s. 131/182

¹⁰ a. g. e. s. 132/183

bak. el-Amel, 2953. Bölüm

2522. Bölüm

Nefsin İyiliğini Çok Görmekten Sakınmak

11843. *İmam Ali (a.s), meleklerin sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* “Kendilerini beğenip de geçmiş amellerini abartmamışlardır. Allah'ın azameti karşısında huşu içinde olmaları iyiliklerini büyük saymalarına neden olmamıştır.”¹

11844. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üç şey bel kırııcıdır: “Amelini çok gören, günahını unutan ve görüşüyle mağrur olan kimse.”²

11845. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İblis –Allah’ın laneti üzerine olsun- ordularına şöyle dedi: “Eğer üç iş hususunda ademoğluna üstün gelirsem artık ne yapacağından korkum olmaz. Zira (yaptıkları) asla kabul edilmez: Amelini çok görmesi, günahlarını unutması ve kendini beğenmesi hususunda.”³

11846. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Musa (a.s) oturduğu bir sırada İblis renkli bir derviş külâhıyla yanına geldi. Musa ona şöyle buyurdu: “Bu dervişlik külâhı da nedir?” O şöyle dedi:

“Bu vesileyle ademoğullarının kalbini çalarım.” Musa şöyle buyurdu: “Şimdi bana ademoğlunun yaptığı taktirde senin kendisine musallat olduğun bir günahı haber ver.” İblis şöyle dedi: “Kendini beğendiğinde, amelini çok gördüğünde ve günahını gözünde küçük görüşünde.”⁴

2523. Bölüm

Hayırlı İşi Küçük Gördüğünden Dolayı Terketmekten Sakınmak

11847. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir hurmanın yarısı dahi olsa senin aziz ve celil olan Allah’a yakınlaşmana sebep olan hiçbir şeyi, küçük sayma.”⁵

11848. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz Allah dört şeyi dört şeyde gizlemiştir: Hoşnutluğunu itaatinde gizlemiştir. O halde ona itaat hususunda hiçbir şeyi küçük sayma. Zira belki de Allah’ın rızası o itaatte gizlidir ve sen bundan habersizsin. Gazabını isyanında gizlemiştir. O halde ona isyan hususunda hiçbir şeyi küçük görme. Zira belki de gazabını o gûnahta karar kılmıştır ve sen

¹ Nehc’ul Belağa, 91. hutbe

² el-Hisal, 112/85

³ a. g. e. h. 86

⁴ el-Kafi, 2/314/8

⁵ Vesail’uş Şia, 1/87/1

bundan habersizsin. İcabetini kendisini çağırma karar kılmıştır. O halde onun dergahına yapılan hiçbir duayı küçük görme. Zira belki o duaya icabet edilir de sen bundan habersizsin. Dost ve velisini kulları arasında gizlemiştir. O halde Allah'ın kullarından hiçbirisini küçük görme. Zira (kendisini küçük gördüğün) o kimse Allah'ın dostu olabilir ve sen bundan habersizsin.”¹

11849. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yaptığın iyi işi asla küçük sayma. Zira onu seni sevindirecek bir yerde göreceksin.”²

11850. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bil ki kıyamet günü zarar veren her şey küçük değildir ve kıyamet günü fayda veren hiçbir şey de küçük değildir. O halde Allah'ın sizlere haber verdiği hususta (kıyamet hakkında) onu gören kimse gibi olunuz.”³

11851. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İyi işler yapınız ve hiçbir iyi işi küçük görmeyiniz. Zira iyiliğin küçüğü de büyük, azı da çoktur.”⁴

11852. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her ne kadar az da olsa sadaka verin. Zira Allah için olan her şey az bile olsa, doğru ve

halis bir niyetle olduğu takdirde büyüktür.”⁵

bak. Vesail'uş Şia, 1/87, 28. Bölüm; el-Ma'ruf, 2681. Bölüm

2524. Bölüm **Kendini Beğenmişliğin** **Dereceleri**

11853. *İmam Kazım (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmişliğin dereceleri vardır. Onların biri, çirkin işlerinin insanın gözüne güzel gözükmesi ve iyi iş yaptığını zannetmesidir. Bir derecesi de kulun rabbine iman etmesi ve bu iş sebebiyle aziz ve celil olan Allah'a minnet etmeye kalkışmasıdır. Oysa bu işte Allah kendisine minnet etmiştir.”⁶

2525. Bölüm **Kendini Beğenmişlik** **ve İbadetin Fesadı**

11854. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “Ben hangi şeyin kulumun işine yaradığını daha iyi bilirim. Bazı mümin kullarım vardır ki ibadet hususunda çaba gösterir, yatağından kalkar, lezzetli yatağından başını kaldırır, ibadetimde gayret gösterir,

¹ a. g. e. s. 88/6

² a. g. e. 11/247/9

³ a. g. e. 1/89/8

⁴ a. g. e. h. 9

⁵ a. g. e. s. 87/3

⁶ el-Kafî, 2/313/3

kendisini sıkıntıya ve zahmete düşürür. Ama ben lütuf üzere ve onu korumak için bir iki gece uykuyu ona galebe çaldırırım ve neticede uyuya kalır. Sabah uyanınca kendisine öfkelenir ve kendisini kınar. Eğer bana istediği kadar ibadet etmesi hususunda onu kendi haline bırakacak olursam amellerinden dolayı kendini beğenmişliğe kapılır ve neticede helak edici şeylere düşer olur. Zira amellerinden dolayı gurura kapıldığı ve kendisinden hoşnut olduğu için ibadet edenlerin en üstünü olduğunu ve ibadetlerinde kusursuz olduğunu zanneder. Bu sebeple de bana yakın olduğunu sandığı halde benden uzaklaşır.”¹

11855. *İmam Bakır (a.s) veya İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah Tebarek ve Teala şöyle buyurmuştur: “Kullarımdan bazıları benden bir itaat hususunda başarı isterler ki bu vesileyle onları seveyim. Ama ben amellerinden dolayı gurura ve kendini beğenmişliğe kapılmasınlar diye onu kendilerine vermem.”²

11856. *Mesih (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Havariler cemaati! Nice

kandili rüzgar söndürmüş ve nice abidi kendini beğenmişlik helak etmiştir.”³

11857. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aziz ve celil olan Allah Davud’a (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ey Davud! Gerçek müminleri (sıddıkları) uyar ki kendi amelleriyle gurura kapılmasınlar. Zira hesaba çekilen her kul helak olur.”⁴

11858. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Güzel işleri sebebiyle gurura kapılan her kul helak olur.”⁵

2526. Bölüm

Kendini Beğenmişliğin Tedavisi

11859. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendini beğenmişlik yolunu kendini tanımakla kapat.”⁶

11860. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kudretin olduğu için kendini beğenmen artır, yücelik ve bencillik duygusuna kapılınca Allah’ın mülkünün büyüklüğüne ve kendinden bir güce sahip olmadığın şeylerdeki kudretine bak. Şüphesiz bu isyanını yumuşatır, sertliğini engeller ve

¹ İddet’ud Dai, 222

² ez-Zuhd lil Hüseyin b. Said, 68/179

³ Bihar, 72/322/37

⁴ el-Kafi, 2/314/8

⁵ İddet’ud Dai, 222

⁶ Tuhef’ul Ukul, 285

aklından uzaklaşan şeyleri sana geri teslim eder.”¹

11861. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ademoğluna ne olmuş da kendini beğeniyor. Başlangıcı kokmuş bir nutfe, sonu aşağılık bir leş, ortasında ise necaset taşır.”²

11862. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eğer sıratı geçmek hak ise o halde kendini beğenmişlik de niye?”³

bak. 346. Bölüm, el-Ma’rifet, (2)

2527. Bölüm

Kendini Beğenmişlik

(Çeşitli)

11863. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sebepsiz ulaştığın bir halet veya hiçbir üstünlük olmaksızın elde ettiğin bir mertebeye övünme. Şüphesiz tesadüfün bina ettiği şeyi istihkak yok eder.”⁴

11864. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir gün Davud (a.s)

geceyi Zebur okumakla geçirdi ve ibadetinden dolayı kendini beğendi. Bunun üzerine bir kurbağa şöyle seslendi: “Ey Davud! Sen bir gece ibadetle sabahladığın için gurura kapıldın. Benim kırk yıldır, bu kayanın altında dilim Allah-u Teala’yı zikretmekten kurumadı.”⁵

11865. *İmam Ali (a.s), Müminin sıfatı bakımında şöyle buyurmuştur:* “Onun görüşünde her iş kendi işinden daha halistir ve her nefis kendi nefsinden daha salihdir.”⁶

11866. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Başkalarına üstünlük tanımayan kimse, kendi görüşünü beğenen kimsedir.”⁷

11867. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Afiyete eriştiğinde kendini beğenen, musibete uğradığında ise ümitsiz olan kimselerden olma.”⁸

¹ Gurer’ul Hikem, 4168

² a. g. e. 9666

³ Emali es-Seduk, 16/5

⁴ Gurer’ul Hikem, 10403

⁵ Müstedrek’ul Vesail,

1/142/209

⁶ el-Kafi, 2/229/1

⁷ Mean’il Ahbar, 244/2

⁸ Nehc’ul Belağa, 150. hikmet

334. Konu

el-Aceb Şaşkınlık-İlginçlik

bak.

• *el-Gaflet, 3093. bölüm; en-Necat, 3858. bölüm*

2528. Bölüm

Şaşılması Gereken Şey

11868. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zarar verici yiyecekten sakındığı halde daha zararlı günahından sakınmayan kimseye şaşarım.”¹

11869. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisinden kaçtığı yoksulluğa doğru koşan cimriye şaşarım! Talep ettiği zenginlik elinden çıkıp gider; dünyada fakirler gibi yaşar; ahirette zenginler gibi hesaba çekilir.”²

11870. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dün bir nutfe olan ve yarın da bir leş olacak olan kibirli insana şaşarım.”³

11871. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın yaratışını gördüğü halde Allah’ın varlığında şek eden kimseye şaşarım.”⁴

11872. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ölüleri gördüğü halde ölümü unutan kimseye şaşarım.”⁵

11873. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bu dünya hayatını gördüğü halde o dünya hayatını

(ahireti) inkar eden kimseye şaşarım.”⁶

11874. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fani diyarı bayındır kılan ve beka yurdunu terkeden kimseye şaşarım.”⁷

11875. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her gün nefsinde ve ömründen azaldığını gördüğü halde ölüme hazırlanmayan kimseye şaşarım.”⁸

11876. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Lezzetlerin kötü sonuçlarını bildiği halde onlardan sakınmayan kimseye şaşarım.”⁹

11877. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın kendisinden şiddetle intikam alacağını bildiği halde ısrarla (isyan eden) kimseye şaşarım.”¹⁰

11878. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisi herkesten daha bozuk olduğu halde insanları ıslah etmeye çalışan ve kendisini ıslah etmeden önce başkalarını ıslah etmeye koyulan kimseye şaşarım.”¹¹

11879. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Derdinin ilacını bildiği halde onu aramayan, bulduğu taktirde ise kendisini

¹ Bihar, 78/159/10

² Nehc’ul Belağa, 126. hikmet

³ a. g. e.

⁴ a. g. e.

⁵ a. g. e.

⁶ a. g. e.

⁷ a. g. e.

⁸ Gurur’ul Hikem, 6253

⁹ a. g. e. 6257

¹⁰ a. g. e. 6259

¹¹ a. g. e. 6268

onunla tedavi etmeyen kimseye şaşarım.”¹

11880. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Eceline malik olamadığı halde arzusunu uzatan kimseye şaşarım.”²

11881. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötü olduğunu bildiği halde kötü olduğu söylenince rahatsız olan kimseye şaşarım.”³

11882. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kendisinde hayır olmadığı halde hayır sahibi olduğu söylenince bundan hoşnut olan kimseye şaşarım.”⁴

bak. el-Gaflet, 3093. Bölüm

2529. Bölüm Tam Bir İlginçlik

Kur'an:

“Şaşacaksan, onların: “Biz toprak olunca mı yeniden yaratılacağız?” demelerine şaşmak gerekir. İşte onlar Rablerini küfredenlerdir. İşte onlar boyunlarına demir halkalar vurulanlardır. İşte onlar cehennemliklerdir, orada temelli kalacaklardır.”⁵

11883. *Misbah'uş Şeria'da yer aldığına göre İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Akıbetinin nasıl olduğunu bilmediği halde amelinden dolayı gurura kapılan kimseye çok şaşarım.”⁶

11884. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yaratışı gördüğü halde Allah'ın varlığı hakkında şek eden kimseye çok şaşarım.”⁷

11885. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dünya hayatını gördüğü halde, o dünya hayatını (ahireti) inkar eden kimseye çok şaşarım.”⁸

11886. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Fani yurt için çalıştığı halde ebedi yurdu terkeden kimseye çok şaşarım.”⁹

11887. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah'ın yaratışını gördüğü halde Allah'ın kudreti hakkında şek eden kimseye çok şaşarım.”¹⁰

11888. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ebedi yurda inandığı halde aldaniş yurdu için çalışan kimseye çok şaşarım.”¹¹

11889. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nutfeden yaratılan, sonra leşe dönüşen ve bu arada

¹ a. g. e. 6271

² a. g. e. 6272

³ a. g. e. 6281

⁴ a. g. e. 6282

⁵ Ra'd suresi, 5. ayet

⁶ Misbah'uş Şerayi', 230

⁷ Emali et-Tusi, 663/1387

⁸ a. g. e.

⁹ a. g. e. 664/1387

¹⁰ el-Mehasin, 1/377/831

¹¹ a. g. e.

nasıl davranılacağını bilmeyen üstünlük taslayıcı mütekebbire çok şaşarım.”¹

bak. el-İman, 299. Bölüm; er-Ric’at, 1441. Bölüm

2530. Bölüm En İlginç Şey

11890. *Resulullah (s.a.a), kendisine, “Ben hayvanlarıyla eşit olan bir topluluktan senin huzuruna geldim” diyen birisine şöyle buyurmuştur: “Sana onlardan daha ilginçini haber vermeyeyim mi? Onların bilmediğini bildikleri halde, sonra onların cehaleti gibi cahillik eden topluluktur.”*²

11891. *Resulullah (s.a.a), diğer bir hadiste Ammar’a şöyle buyurmuştur: “Ey Ammar! Sana bunlardan daha ilginç bir topluluğu haber vermeyeyim mi? Onların bilmediğini bilen, ama buna rağmen onların istekleri gibi isteklere kapılan topluluktur.”*³

11892. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İlginçliklerin en ilginç Muaviye b. Ebu Sufyan ve Amr b. As es-Sehni gibi kimselerin, insanları dine teşvik etmeleridir.”*⁴

11893. *İmam Sadık (a.s), Lokman’ın vasiyetinin muhtevası hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “Bu vasiyette ilginç konular vardır. En ilginç konu ise oğluna şöyle buyurmasıdır: “Aziz ve celil olan Allah’tan öyle bir kork ki, insanların ve cinlerin iyi amelleriyle de huzuruna varacak olsan (sanki) sana azap edecek ve ona öyle bir ümit bağla ki insanların ve cinlerin günahlarıyla da huzuruna varacak olsan (sanki) seni bağışlayacak.”*⁵

11894. *El-minhal b. Amr şöyle diyor: “Allah’a yemin olsun ki ben Dimeşk’taydım ve Hüseyin’in (a.s) taşınan başını gördüm. En önde birisi Kehf suresini okuyordu. “Yoksa sen Mağara ve Rakim ehlini şaşılacak ayetlerimizden mi zannettin?”* ayetine gelince, Allah-u Teala kesik olan başı konuşturdu keskin ve yetkin bir dille şöyle buyurdu: “Ashab-ı Kehf’ten daha ilginç olanı benim taşınmam ve öldürülmemdir.”⁶

11895. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Dünya ilginçtir, ondan daha ilginç olanı ise dünyadaki gafletimizdir.”*⁷

¹ a. g. e.

² Kenz’ul Ummal, 29116

³ a. g. e. 29117

⁴ Nehc’üs-Saade, 2/172

⁵ el-Kafi, 2/67/1

⁶ Nur’us Sakaleyn, 3/243/15

⁷ Cami’ul Ahbar, 383/1070

2531. Bölüm İnsanın İlginçlikleri

11896. *İmam Ali (a.s) şöyle
buyurmuştur: “Bir yağ parçasıyla
gören, bir et parçasıyla konuşan,*

bir kemikle işiten ve bir delikten
teneffüs eden şu insana şaşırın
doğrusu!”¹

bak. el-Kalb, 3382. Bölüm

¹ Nehc’ul Belağâ, 8. hikmet

335. Konu

el-Acz Acizlik

• *Bihar, 173/159, 127. bölüm; el-Acz ve't-Teleb-u ma la Yudrik*

bak.

• *460. konu, el-Kesel*

2532. Bölüm

Acizlik ve Aciz Kimse

11897. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Acizlik zayı etme sebebidir.”¹

11898. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Acizlik horluktur.”²

11899. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Acizliğin neticesi isteğin kaybolmasıdır.”³

11900. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Acizlik afettir.”⁴

11901. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala zekiliği övmekte, acizliği ise kınamaktadır. O halde sana bir şey galebe çalınca şöyle de: “Allah bana yeter ve o ne güzel vekildir.”⁵

11902. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gerçek acizlik sana garantilenmiş şeyle meşgul olup, farz kılınan şeyden gaflet etmen ve sana verilen şeye kanaat etmemendir.”⁶

11903. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hayırla birlikte olan acizlik şerre sebep olan kudretten daha hayırlıdır.”⁷

11904. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Denemeden önce birine itimat etmek acizliktir.”⁸

11905. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz münezzeh olan Allah acizlerin kusur ettiği yerde itaatini, zeki insanların ganimeti karar kılmıştır.”⁹

11906. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Gıybet etmek acizin çabasıdır.”¹⁰

11907. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a andolsun ki düşmanın saldırısına imkan veren kimseye düşman saldırır, etini kemiğinden sıyrır, kemiğini kırar, un-ufak eder, derisini yüzer gider. Böyle kişinin Aczi ve zayıflığı oldukça büyüktür.”¹¹

11908. *İmam Ali (a.s), oğlu Hasan’a (a.s) yaptığı vasiyetinde münezzeh olan Allah’ın sıfatı hakkında şöyle buyurmuştur:* “İlki olmaksızın her şeyden evveldir; nihayeti olmaksızın her şeyden sonradır. Allah, rububiyetinin kalp ve göz kuşatmasından daha büyüktür. Bunu kavradığın zaman, senin gibi gücü az, değeri küçük, aczi çok, rabbine ihtiyacı büyük kişinin; O’nun itaatini istemekte, nasıl

¹ Gurer’ul Hikem, 416

² Bihar, 73/159/5

³ Gurer’ul Hikem, 4597

⁴ Nehc’ul Belağa, 4. hikmet

⁵ Kenz’ul Ummal, 5616

⁶ Gurer’ul Hikem, 1490

⁷ a. g. e. 1973

⁸ Nehc’ul Belağa, 384. hikmet

⁹ a. g. e. 331

¹⁰ a. g. e. 461

¹¹ a. g. e. 34. hutbe

davranması gerekiyorsa öyle davran.”¹

2533. Bölüm İnsanların En Acizi

11909. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Nefsini ihmal edip helak edenden daha aciz kimse yoktur.”²

11910. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en acizi nefsinden eksikliği giderebildiği halde bunu yapmayan kimsedir.”³

11911. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en acizi olayların meydana gelmesinden ve ecelin saldırısından en çok güvende olan kimsedir.”⁴

11912. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en acizi

nefsini islah etmekten aciz olandır.”⁵

11913. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en acizi, dua etmekten aciz olandır.”⁶

11914. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz acizlerin en acizi başka birisiyle karşılaştığında onun davranışından hoşlandığı halde, adını, soyunu ve yerini sormayan kimsedir.”⁷

11915. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en acizi kardeşleri kazanmaktan aciz olan kimsedir. Ondan daha acizi elde ettiği kardeşleri zayı eden kimsedir.”⁸

¹ a. g. e. 31. mektup

² Gurer’ul Hikem, 10918

³ a. g. e. 3177

⁴ a. g. e. 3339

⁵ a. g. e. 3189

⁶ a. g. e. 3080

⁷ el-Kafi, 2/671/4

⁸ Nehc’ul Belağa, 12. hikmet

336. Konu

el-Mu'cize

Mucize

- *Bihar, 11/70, 3. bölüm; İllet'ul Mucize*
 - *Bihar, 17/159-421, 18/1-147; Mucizat'un-Nebi*
 - *Kenz'ul Ummal, 11/366, 12/347; Mucizat'un-Nebi*
 - *Bihar, 41-53; Mu'cizat'ul Eimme*
 - *Bihar, 92/121, 15. bölüm; Vucub-u İ'caz'ul Kur'an*
-

2534. Bölüm

Mucize

11916. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mucize Allah’ın nişanesidir. Onu sadece Peygamberlerine, elçilerine ve hüccetlerine verir ki onun vesilesiyle doğru söyleyenin doğruluğu, yalan söyleyenin yalanından ayırt edilsin.”¹

2535. Bölüm

Peygamberlerin Mucizelerinin Farklı Oluşunun Hikmeti

11917. *İmam Hadi (a.s), Musa’nın asa, yed-i beyza ve sibir (karşıtı) aleti ile, İsa’nın tıp aleti ile, Muhammed’in Allah’ın selamı ona ehline ve bütün Peygamberlerin üzerine olsun söz ve hitap ile gönderilişinin sebebini soran İbn-i Sikeit’e şöyle buyurmuştur:* “Allah Musa’yı gönderdiğinde, asrındaki insanlara sihirbazlık üstün gelmişti. Dolayısıyla o Allah tarafından insanlara güçlerinin yetmeyeceği bir şey getirdi ve bu vesileyle onların sihirini batıl kıldı ve kendilerine hücceti sabit kıldı. İsa’yı (a.s) salgın hastalıkların yaygın olduğu ve insanların tıp

ilmine muhtaç olduğu bir zamanda gönderdi. Dolayısıyla o Allah nezdinden benzerini bilmedikleri şeyleri getirdi. O Allah’ın izniyle ölüleri diriltti, anadan doğma körleri ve abraş hastalığına yakalananları tedavi etti. Bu vesileyle onlara hücceti sabit kıldı. Muhammed’i (s.a.a) de hitabet ve konuşmanın – zannedersem şüur de dedi- yaygın olduğu bir zamanda gönderi. O da Allah tarafından bir takım öğüt ve hikmetler getirdi ve bu vesileyle onların sözlerini çürüterek kendilerine hücceti sabit kıldı.”²

2536. Bölüm

Kur’an Mucizesi

Kur’an:

“De ki: “İnsanlar ve cinler, birbirine yardımcı olarak bu Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak için bir araya gelseler, Andolsun ki, yine de benzerini ortaya koyamazlar.”³

“Senin için: “Onu uydurdu” diyorlar, öyle mi? De ki: “Öyleyse iddianızda samimi iseniz, onun surelerine benzer uydurma on sure meydana getirin, Allah'tan başka çağırabileceklerinizi de çağırın. Söylediğinizi

¹ İle’uş Şerayı’, 122/1

² el-Kafi, 1/24/20

³ İsra suresi, 88. ayet

yapamazlarsa, bilin ki o, ancak Allah'ın ilmiyle indirilmiştir. O'ndan başka ilah yoktur, artık siz Müslüman olmuyor musunuz?”¹

“Kulumuza indirdiğimizden şüphe ediyorsanız, siz de onun benzeri bir sure getirin; eğer doğru sözlü iseniz Allah'tan başka, şahitlerinizi de (yardıma) çağırın. Yapamazsanız, ki asla yapamayacaksınız, o halde, kafirler için hazırlanan ve yakıtı insanlarla taş olan ateşten sakının.”²

bak. Al-i İmran 72, 93 Nisa 81, 82 En'am 37, 91, 92, 114 A'raf 146; Enfal 31; Tevbe 127; Yunus 15, 16, 37, 38 Hud 49; Ra'd 7. a yet; Nahl 24, 101-103 İsra 88; Kehf 1, 2 Enbiya 2, 5 Furkan 1, 4-6, 32 Şuara 192-201 Neml 76; Ankebut 48; Sebe 6; Zümer 23, 27-28 Tur 34; Saf 8, 9 Hakka 40-43 Murselat 5.

11918. İmam Askeri (a.s), *Allah-u Teala'nın, “Elif Lam Mim, Bu kitap...” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:* “Yani ey Muhammed! Bu sana indirdiğimiz kitap, elif, lam ve mim gibi mukattaa harflerinden oluşmuştur. Bu Kur'an sizin diliniz ve alfabeniz üzeredir. Eğer doğru sözlü iseniz,

onun bir benzerini getiriniz ve bu konuda diğer şahitlerinizden de yardım alınız.”³

11919. Şüphesiz İbn-i Ebi'l-Evca ve Mekke dehrilerinden (ateistlerinden) üç kişi her birisi Kur'an'ın dörtte biriyle savaşmayı üstlendi ve gelecek yıl Mekke'de işlerinin sonucunu birbirine anlatmayı kararlaştırdı. Ertesi yıl dört kişi İbrahim'in makamında bir araya geldiler. Onlardan biri şöyle dedi: “Ben, **“Ve denildi ki: Ey yeryüzü suyunu yut ve ey gök yağışını kes, su diz çöktü ve iş sona erdi”** ayetini görünce, savaşmaktan vaz geçtim.” Diğeri ise şöyle dedi: “Ben de, **“Ondan ümitlerini kesince sırdaşlar (meşveret için) kenara çekildiler”** ayetine rastlayınca savaştan ümidimi kestim.” Onlar bu konuyu kendi aralarında yavaşça konuşuyorlardı. İmam Sadık (a.s) yanlarından geçti ve onlara dönerek şu ayeti tilavet buyurdu: **“De ki: “Eğer insanlar ve cinler bu Kur'an'ın benzerini getirmek için bir araya gelseler, her ne kadar birbirine yardıma da koşsalar bunun benzerini getiremezler.”** O dört kişi şaşırıp kaldılar.”⁴

¹ Hud suresi, 13 ve 14. ayetler

² Bakara suresi, 23, 24. ayetler

³ Mean'il Ahbar, 24/4

⁴ el-Heraic ve'l-Ceraih, 2/710/5

bak. Et-Takva, 4174. Bölüm; el-Bihar, 17/159, 1. Bölüm; 92/1, 1. Bölüm

2537. Bölüm Kur'an'ın Mucize Oluşunun Nişanesi İçinde İhtilafın Olmayışıdır

Kur'an:

“Kur'an'ı durup düşünmüyorlar mı? Eğer o Allah'tan başkasından gelseydi, onda çok aykırılıklar bulurlardı.”¹

11920. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Münezzeh olan Allah bizzat şöyle buyurmaktadır: **“Kitapta biz hiç bir şeyi eksik bırakmadık.”** Hakeza onda her şeyin açıklamasının olduğunu, kitabın bazısının diğer bazısını tasdik ettiğini ve onda hiç bir ihtilafın olmadığını bildiriyor. Nitekim şöyle buyuruyor: **“Eğer o Allah'tan başkasından gelseydi, onda çok aykırılıklar bulurlardı.”**²

¹ Nisa suresi, 82. ayet

² Nehc'ul Belağ, 18. hutbe

337. Konu

el-Acele Acele

• *Kenz'ul Ummal, 3/512, el-Acele*

• *Bihar, 75/138, 53. bölüm; en-Nehy an Te'cil-i Recul an Ta'amibi ev Hacetibi*

bak.

• *109. konu, el-Hezm; ed-Dua, 1200. bölüm, el-Ukubet, 2780. bölüm*

2538. Bölüm

Acele

Kur'an:

“İnsan aceleci olarak yaratılmıştır. Size ayetlerimi göstereceğim, bunu benden acele istemeyin.”¹

“İnsan iyiliğin gelmesine dua ettiği gibi, kötülüğün gelmesine de dua eder. Esasen insanoğlu acelecidir.”²

11921. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Acele, sürçmeye sebep olur.”³

11922. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Aceleyle sürçmeler çoğalır.”⁴

11923. *İmam Ali (a.s), vefat anında oğlu Hasan’a (a.s) yaptığı vasiyetinde şöyle buyurmuştur:* “Seni söz ve fiillerinde acele etmekten sakındırıyorum.”⁵

11924. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanları gerçekte acele helak etmiştir. Eğer insanlar sakın ve aceleden uzak olsalardı helak olmazlardı.”⁶

11925. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Acele eden insan

maksadına ulaşsa bile hata eder. Sakin bir şekilde hareket eden kimse ise, helak olsa bile hedefine ulaşır.”⁷

11926. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Metanetle hareket eden kimse hedefine ulaşır veya yakın olur. Acele eden kimse ise hata eder veya hataya yakın olur.”⁸

11927. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim metanet ile hareket ederse, maksadına ulaşır veya ona yakın olur. Herkim de acele ederse, hata eder veya hataya yakın olur.”⁹

11928. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İşlerde sakın olmak insanı hatalardan korur ve düşünerek konuşmak, insanı hatalardan güvende kılar.”¹⁰

11929. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Metanet ile hareket etmek Allah’tan, acele ile hareket etmek ise şeytandandır.”¹¹

11930. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sakin olmak esenlikle, acele etmek ise pişmanlık ile birliktedir.”¹²

11931. *İmam Ali (a.s), oğlu Hasan’a (a.s) yaptığı tavsiyesinde şöyle*

¹ Enbiya suresi, 37. ayet

² İsra suresi, 11. ayet

³ Gurer’ul Hikem, 432

⁴ a. g. e. 9740

⁵ Emali et-Tusi, 7/8

⁶ el-Mehasin, 1/340/697

⁷ Gurer’ul Hikem, 1228-1229

⁸ a. g. e. 1290

⁹ Kenz’ul Ummal, 5678

¹⁰ Gurer’ul Hikem, 1310-1311

¹¹ el-Mehasin, 1/340/698;

Kenz’ul Ummal, 5674

¹² el-Hisal, 100/52

buyurmuştur: “Kötülüğü ertele. Zira istediğin zaman onu öne salabilirsin.”¹

11932. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Kötülüğü ertelemek de bir tür iyilik ulaştırmak sayılır.”²

11933. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Ey Allah’ın kulu! Günahı sebebiyle hiç kimsenin ayıbı hususunda acele etme. Zira o bağışlanabilir. Kendin hakkında ise yaptığın en küçük günahtan bile güvende olma. Zira o günah sebebiyle azap görebilirsin.”³

11934. *İmam Ali (a.s) Mısır’a vali olarak tayin ettiğinde Malîk Eşter’e yazdığı mektubunda şöyle buyurmuştur:* “Laf taşıyıcının sözünü onaylamada acele davranma. Zira laf taşıyan kimse hayır ehli olarak gözükse de aldatıcıdır.”⁴

11935. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Cezayı ertelemek hilmin kemalindendir.”⁵

2539. Bölüm

Hayırlı İşlere Koşmak

11936. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Babam şöyle buyururdu: “Bir iyilik yapmak

istediğinde acele et. Zira neyin ortaya çıkacağını bilemezsin.”⁶

11937. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sizden biri iyilik yapmak veya bir bağışta bulunmak isterse, sağ ve solunda iki şeytan karar kılar. Dolayısıyla o iki şeytanın kendisini kararından vazgeçirmemesi için acele davranmalıdır.”⁷

11938. *İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim hayırlı bir işe kastederse onu çabuk yapsın. Zira ertelenen bir şeyde şeytan mühlet ve fırsat elde eder.”⁸

11939. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Allah acele yapılan hayırlı işi sever.”⁹

bak. el-Musabeka, 1737. Bölüm; el-Hayr, 1163. Bölüm

2540. Bölüm

Güzel Fırsatlardan İstifade Etmekte Acele Davranmaya Teşvik

Kur’an:

“Mûsa! Seni milletinden daha çabuk gelmeye sevk eden nedir?” dedik.

¹ Nehc’ul Belağa, 31. mektup

² Gurer’ul Hikem, 4569

³ Nehc’ul Belağa, 140. hutbe

⁴ a. g. e. 53. mektup

⁵ Gurer’ul Hikem, 9332

⁶ el-Kafı, 2/142/3

⁷ a. g. e. s. 143/8

⁸ a. g. e. h. 9

⁹ a. g. e. s. 142/4

“Mûsa: “Onlar ardımdadır, Rabbim! Hoşnut olman için sana acele geldim” dedi.”¹

11940. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Ahiret işinden bir şey ortaya çıkınca ona başla. Dünya işlerinden biri ortaya çıkınca onda durakla ki doğruluğundan emin olasın.”²

11941. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hayırlı fırsatlar dışında her işte gecikme övülmüştür.”³

11942. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Hayırlı fırsatlar dışında gecikmek acele etmekten daha iyidir. Kötülüğü uzaklaştırmak dışında her işte acele davranmak kınanmıştır.”⁴

11943. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ahiret işleri dışında her işte gecikmek güzeldir.”⁵

11944. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Şu üç şey dışında her işte gecikmek güzeldir: Allah yolunda cihada davet edildiğinde dışarı çıkan ilk kimse olmak, namaz için seslenildiğinde ona doğru çıkan ilk kimse olmak ve cenaze teşyi edildiğinde ona doğru koşmak dışında. Bu üç şey dışında

her işte metanetle hareket etmek güzeldir.”⁶

11945. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Üç şeyin ertelenmemesi gerekir: Vakti geldiğinde namazın, teşyi hazırlandığında cenazenin ve eş bulduğunda dulun evlenmesinin.”⁷

11946. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İhtiyaçların karşılanması sadece şu üç şeyle doğrulur: “(Allah nezdinde) büyük sayılmak için onu küçük saymak, (ecir günü) ortaya çıkması için onu gizlemek ve (isteyene) tatlı olması için de onu karşılamada acele etmek.”⁸

11947. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İhsanı ertelemek yüce insanların adetlerinden değildir.”⁹

11948. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Muhtaca yardım etmeyi yarına erteleme. Çünkü yarın senin ve onun başına ne geleceğini bilemezsin.”¹⁰

bak. Vesail’uş Şia, 1/84, 27. Bölüm

¹ Ta-Ha suresi, 83, 84. ayetler

² Emali et-Tusi, 7/8

³ Gurer’ul Hikem, 1937

⁴ a. g. e. 1949-1950

⁵ Kenz’ul Ummal, 5673

⁶ a. g. e. 5832

⁷ Tenbih’ul Havatir, 2/122

⁸ Nehc’ul Belağa, 101. hikmet

⁹ Gurer’ul Hikem, 7489

¹⁰ 10364

2541. Bölüm Gereksiz Acele ve Gecikme

11949. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Zamanı gelmeden önce işlerde acele etmekten ve zamanları geldiği zaman ihmalkarlık göstermekten uzak dur.”¹

11950. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İmkandan önce koşuşturmak ve fırsattan sonra ağır davranmak ahmaklıktandır.”²

11951. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Bir iş hususunda güç ve imkan elde etmeden önce acele davranmak hüzne sebep olur.”³

11952. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim bir işe

zamanı gelmeden başlarsa, yetişmesi zamansız olur.”⁴

11953. *İmam Ali (a.s), Mısır’a vali tayin ettiğinde Muhammed b. Ebi Bekr’e şöyle buyurmuştur:* “Namazı tayin edilen vaktinde kıl; işin yokken onu öne alıp acele etmeye, meşgulken de vaktinden ertelemeye kalkışma.”⁵

11954. *İmam Ali (a.s) gelecekteki olaylara işaret ettiği hutbesinde şöyle buyurmuştur:* “Beklenen ve gelecek olan şeyi istemede acele etmeyin, yarının getireceği şeyin gelişini uzak sanmayın. Nice acele eden var, ona ulaştığında keşke ulaşmasaydım der!”⁶

¹ Tuhef’ul Ukul, 147

² Nehc’ul Belağa, 363. hikmet

³ Gurer’ul Hikem, 1333

⁴ el-Hisal, 100/52

⁵ Nehc’ul Belağa, 27. mektup

⁶ a. g. e. 150. hutbe

338. Konu

el-Adl Adalet

- *Bihar, 75/ 24, 35. bölüm, el-İnsaf ve'l-Edl*
- *Bihar, 70/ 1, 39. bölüm, el-Edalet*
- *Bihar, 78/ 94, 17. bölüm; ma sedere en Emir'il Müminin fil edl fil kismet*
- *Tefsir'il Mizan, 6/ 204, Kelamun fi'l-Edl*

bak.

- *513. konu, el-İnsaf; el-Mürüvvet, 3624. bölüm; el-Valid ve'l-Veled, 4201.*

bölüm

- *eş-Şehadet (1); 2094. bölüm; el-Me'rifet(3); 2649. ve 2651. bölümler*

2542. Bölüm Adaletin Değeri

11955. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet alemin kendisiyle kıvam bulduğu bir temeldir.”¹

11956. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet en sağlam temeldir.”²

11957. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz adalet münezzeh olan Allah’ın insanlar için karar kıldığı ve hakkı ayakta tutmak için tayin ettiği bir ölçüdür. O halde O’na ölçüsünde muhalefet etmeyin ve saltanatında O’na karşı durmayın.”³

11958. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Münezzeh olan Allah adaleti, insanlar için bir kıvam (hayatta kalış sebebi); her türlü zulüm ve günahı temizleme ve İslam’ın kabulünü kolaylaştırma aracı kılmıştır.”⁴

11959. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet halkın kıvamı ve valilerin güzelliğidir.”⁵

11960. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet susuz

kimseye ulaşan sudan daha tatlıdır.”⁶

11961. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet baldan daha tatlıdır, yağdan daha yumuşaktır ve miskten daha güzel kokuludur.”⁷

11962. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet alışılmış, heva ve heves ise sapık ve zalimdir.”⁸

11963. *Fatimat’ü’Z-Zebra (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah adaleti kalpleri sükuna erdirmek için farz kılmıştır.”⁹

2543. Bölüm Adalet En Üstün Siyasettir

11964. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet, iki siyasetin en üstünüdür.”¹⁰

11965. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet, sultanın faziletidir.”¹¹

11966. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet devletlerin kalkanıdır.”¹²

¹ Metalib’us Suul, 61

² Gurer’ul Hikem, 863

a. g. e. 3464³

⁴ a. g. e. 4789

⁵ a. g. e. 1954

⁶ el-Kafi, 2/146/11

⁷ a. g. e. s. 147/15

⁸ Metalib’us Suul, 56

⁹ İlel’uş Şerayi’, 248/2

¹⁰ Gurer’ul Hikem, 1656

¹¹ a. g. e. 584

¹² a. g. e. 1873

11967. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Adalet koruyucu bir kalkan ve kalıcı bir cennettir.”¹

11968. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet halkı islah eder. Halkın islah sebebi adalettir.”²

11969. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet, kendisiyle amel edeni insanların haklarını boynuna almaktan rahata erdirir.”³

11970. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Halkın işleri adaletle islah olur.”⁴

11971. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet sebebiyle bereketler kat kat artar.”⁵

11972. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Sultanın adaleti zamanın genişliğinden ve verimliliğinden daha iyidir.”⁶

11973. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Bir anlık adalet, geceleri ibadetle ve gündüzleri oruçla geçirilen atmış yıllık ibadetten daha hayırlıdır. Hükümette bir anlık adaletsizlik ise Allah nezdinde atmış yıllık günahattan daha kötüdür.”⁷

11974. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet yöneticiliğin düzenidir.”⁸

11975. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet üzere ol; ta ki hükümete erişesin.”⁹

11976. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet üzere hareket et ki hükümdarlık edesin.”¹⁰

11977. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet siyaseti üç çeşittir: Uzak görüşlülükle birlikte yumuşak davranmak, adalette büyük bir dikkat ve araştırmada bulunmak ve orta yollu ihsanda bulunmak (israftan kaçınmaktır.)”¹¹

11978. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet gibi hiçbir şey şehirleri bayındır kılmamıştır.”¹²

11979. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın sünnetine iktida etmek ve devletlerin kalıcılığı, adalettedir.”¹³

bak. Es-Siyaset, 1930. Bölüm; el-Vilayet (1), 4216. Bölüm

¹ Avail’ul Leai, 1/293/177

² Gurer’ul Hikem, 496 ve 5804

³ a. g. e. 1437

⁴ a. g. e. 4215

⁵ a. g. e. 4211

⁶ Metalib’us Suul, 56

⁷ Cami’ul Ahbar, 435/1216

⁸ Gurer’ul Hikem, 774

⁹ a. g. e. 2223

¹⁰ a. g. e. 2253

¹¹ a. g. e. 5592

¹² a. g. e. 9543

¹³ a. g. e. 6496

2544. Bölüm Adalet İnsanın Faziletidir

11980. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adalet sultanın faziletidir.”¹

11981. İmam Ali (a.s), kendisine “Adalet mi üstündür yoksa bağışlayıcı olmak mı?” diye sorulunca şöyle buyurmuştur: “Adalet her şeyi yerli yerine koymaktır. Bağışlamak ise işleri yerlerinden çıkarır. Adalet kuşatıcı bir siyasettir. Bağışlamanın ise özel etkileri vardır (sınırlı kimselere şamil olmaktadır.) O halde adalet daha şerefli, daha üstündür.”²

bak. 421. Konu, el-Fazilet,

2545. Bölüm Adalet ve İman

Kur'an:

“İman edip imanlarına haksızlık karıştırmayanlar için güven. Onlar doğru yoldadırlar.”³

11982. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adalet imanın süsüdür.”⁴

11983. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adalet imanın başı ve iyiliklerin toplamıdır.”⁵
bak. Ez-Zulm, 2450. Bölüm

2546. Bölüm Adalet Hayattır

11984. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adalet hayattır.”⁶

11985. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adalet hükümlerin hayatıdır.”⁷

11986. İmam Kazım (a.s), Allah-u Teala'nın, “Yeryüzünü öldükten sonra diriltir” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Maksat yeryüzünü yağmurla diriltmek değildir. Allah adaleti ihya eden bir takım kimseler gönderir. Adaletin ihya olması ile de yeryüzü ihya olur. Şüphesiz yeryüzünde Allah'ın bir haddini (ceza hukukunu) uygulamak kırk yıllık yağmurdan daha faydalıdır.”⁸

11987. İmam Askeri (a.s), balası Hekime binti Muhammed b. Ali b. Musa er-Rıza'ya şöyle buyurmuştur: “Bu akşam bizimle kal. Zira çok yakında aziz ve celil olan Allah nezdinde saygın olan bir çocuğumuz dünyaya gelecektir. Aziz ve celil olan Allah onun

¹ a. g. e. 584

² Nehc'ul Belağa, 437. hikmet

³ En'am suresi, 82. ayet

⁴ Keşful Gumme, 3/137

⁵ Gurer'ul Hikem, 1704

⁶ a. g. e. 247

⁷ a. g. e. 386

⁸ el-Kafi, 7/174/2

vesilesiyle yeryüzünü öldükten sonra diriltecektir.”¹

11988.İmam Bakır (a.s), Allah-u Teala’nı “Biliniz ki Allah yeryüzünü öldükten sonra diriltir.” ayeti hakkında şöyle buyurmuştur: “Aziz ve celil olan Allah yeryüzünü öldükten sonra Kaim (a.s) vesilesiyle (kıyam ettikten sonra) diriltir. Yeryüzünün ölümünden maksat ise sakinlerinin küfrüdür ve kafir (gerçekte) ölmüştür.”²

11989.İmam Sadık (a.s), hakeza bu ayet hakkında sorulunca şöyle buyurmuştur: “Maksat zulümden sonraki adalettir.”³

bak. el-Mevt, 3741, 3742. Bölümler

2547. Bölüm Adaletin Anlamı

Kur’an:

“Allah şüphesiz adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla bakmayı emreder; hayasızlığı, fenalığı ve haddi aşmayı yasak eder. Tutasınız diye size öğüt verir.”⁴

11990.İmam Ali (a.s), Allah-u Teala’nın, “Şüphesiz Allah adaleti ve ihsanı emreder” ayeti

hakkında şöyle buyurmuştur: “Adalet insaf, ihsan ise bağışta bulunmaktır.”⁵

11991.İmam Ali (a.s), hakeza şöyle buyurmuştur: “Adalet insaftır.”⁶
bak. el-İnsaf, 3875. Bölüm

2548. Bölüm Adaletin Genişliği

11992.İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adalet susuz insana ulaşan sudan daha tatlıdır. Adalet her ne kadar az da olsa adilane hükmedildiği taktirde çok geniştir.”⁷

11993.İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Bir hekim yedi cümle için yedi yüz fersah boyunca bir hekimin peşinden yürüdü. O yedi cümleden biri, “Yeryüzünden daha geniş şey nedir?” sorusuydu. O hekim şöyle cevap verdi: “Adalet yeryüzünden daha geniştir.”⁸

11994.İmam Ali (a.s), Osman’ın bağışta bulunduğu toprakları geri çevirme hususunda şöyle buyurmuştur: “Allah’a andolsun ki Osman’ın (akrabalarına) verdiği şeylerle kadınlar evlendirilmiş ve cariyeler alınmış olsa bile onları sahiplerine geri çevireceğim. Zira adalette

¹ Nur’us Sakaleyn, 4/173/21

² Kemal’ud Din, 668/13

³ el-Kafı, 8/267/390

⁴ Nahl suresi, 90. ayet

⁵ Nehc’ul Belağa, 231. hikmet

⁶ Tefsir-i Ayyaşi, 2/267/61

⁷ el-Kafı, 2/146/11

⁸ Bihar, 75/344/35

genişlik vardır. Adaletten sıkılanlar, zulümden daha çok sıkılırlar”¹

11995. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adalet ne de geniştir! Eğer bir toplumda adalet uygulanırsa, insanlar müstağni olurlar.”²

2549. Bölüm

Adaletin Kıvamı

11996. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Faziletler dört çeşittir: Evveli hikmettir ve kıvamı düşüncededir. İkincisi iffettir ve kıvamı (dayanağı) şehvettedir. Üçüncüsü kuvettir ve kıvamı gazaptadır. Dördüncüsü adalettir ve kıvamı nefsanî kuvvetlerin itidalindedir.”³

2550. Bölüm

Adaletin Kolları

11997. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adalet dört kola ayrılır: İnce anlayış, derin bilgi, tomurcuklanan hikmet ve hilim (yumuşak huylu olmak) bahçesi. Herkim güzel anlarsa, tüm ilimleri tefsir eder. Herkim derin bilirse,

hikmetin kaynaklarını bilir. Her kim hilim sahibi olursa, kendi işinde kusur etmez, insanlar arasında övülmüş olarak yaşar.”⁴

11998. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Adalet dört kısma ayrılır: Derin anlayış, tomurcuklanan bilgi, hikmet kaynağı ve hilim bahçesi. Herkim anlarsa tüm ilimleri tefsir eder. Herkim bilirse hikmet kaynaklarını tanır. Herkim hikmet sahibi olursa kendi işinde kusur etmez ve insanlar arasında rahat bir hayat yaşar.”⁵

11999. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “İman dört esas üzere kuruludur: Sabır, yakın, adalet ve cihat. Adalet de dört kısma ayrılır: Derinlemesine inceleyen bir anlayış, derin bir bilgi, tomurcuklanan hikmet (veya hüküm), sağlam ve kalıcı bir hilim. Herkim anlayışlı olursa, ilmin derinliklerinden haberdar olur. Herkim ilmin derinliklerinden haberdar olursa, hikmetin kaynaklarından içer. Herkim de hilim sahibi olursa kendi işinde kusur etmez ve insanlar arasında övülmüş olarak yaşar.”⁶

¹ Nehc’ul Belağa, 15. hutbe

² Müstedrek’ul Vesail, 11/123/12596

³ Keşful Gumme, 3/138

⁴ el-Kafî, 2/51/1; el-Hisal, 231/74; Tuhef’ul Ukul, 165; Emali et-Tusi, 38/40

⁵ Kenz’ul Ummal, 1388

⁶ Nehc’ul Belağa, 31. hikmet

12000. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Adalet dört kısma ayrılır: Derinlemesine araştıran bir anlayış, tomurcuklanan bir bilgi, hikmet (veya hüküm) kaynakları ve hilim bahçesi. Herkim derinliğine anlayış sahibi olursa özet olan bilgiyi tefsir eder. Herkim tomurcuklanan ilmi elde ederse hikmetin (veya şariat hükümlerinin) kaynaklarını tanır. Herkim de hilim bahçesine ayak basarsa kendi işinde kusur etmez ve insanlar arasında rahat bir hayat sürer.”¹

2551. Bölüm **Adil İnsanın Özellikleri**

12001. *İmam Sadık (a.s), adil insanın özellikleri hakkında şöyle buyurmuştur:* “Gözünü haramlara kapayan, dilini günahlardan ve elini insanların malından sakındıran kimsedir.”²

12002. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim insanlara davranışında zulmetmez, onlarla konuştuğu zaman yalan söylemez, onlara söz verdiğinde vaad ettiğinin aksini yapmazsa, insanlığı kamil, adaleti aşıkâr, kardeşliği gerekli ve gıybeti haram olur.”³

12003. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şu üç şeye herkim sahip olursa ona karşı insanlara dört şey farz olur: İnsanlarla konuştuğunda yalan söylemez, onlar karışında haklarında zulmetmez, onlara söz verdiğinde aksini yapmazsa; adaletinin insanlar arasında aşıkâr olması, mürüvvetinin farz, gıybeti haram ve kardeşliği onlara farz olur.”⁴

12004. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Herkim insanlara karşı kendisine davranılmasını sevdiği şekilde davranırsa adildir.”⁵

12005. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kendin için beğenmediğini başkası için de beğenme. Kendin için sevdiğini kardeşin için de sev ki hükmünde adil sayılsın, gök ehli nezdinde sevilesin ve yeryüzü sakinlerinin kalbinde sevimli olasın.”⁶

12006. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İçî ve dışı, fiili ve sözü aynı olan kimse, emaneti eda eden ve adaleti gerçekleştiren kimsedir.”⁷

bak. eş-Şehadet (1), 2100, 2101. Bölüm; Vesail’u’ş Şia, 18/288, 41. Bölüm

¹ Kenz’ul Ummal, 1389

² Tuhef’ul Ukul, 365

³ el-Hisal, 208/28

⁴ a. g. e. h. 29

⁵ Kenz’ul Fevaid, 2/162

⁶ Tuhef’ul Ukul, 14

⁷ Gurur’ul Hikem, 8656

2552. Bölüm

Adaletin Başlangıcı

12007. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’ın kullarından en sevdiği, nefesine karşı Allah’ın kendisine yardım ettiği kişidir. O kimse hüznü giyinip kuşanmış, korkuya bürünmüştür...O, Allah’ın dininin madenlerindendir. Adaleti kendisine farz kılmıştır. Adaletin ilk uygulaması, kendisini heva ve heveslerinden uzaklaştırmasıdır.”¹
bak. 537. Konu, el-Heva

2553. Bölüm

Adaletin Nişaneleri

12008. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim gece gündüz beş vakit cemaatle namaz kılsa ona iyi zanda bulununuz ve şahadetini doğru görünüz.”²

12009. *İmam Sadık (a.s), Alkame’ye şöyle buyurmuştur:* “Her kim İslam fitratı üzere olursa şahadette bulunması caiz olur.” Alkame şöyle diyor: “Ben şöyle arzettim: “Günahkar insanın şahadeti kabul edilir mi?” İmam şöyle buyurdu: “Ey Alkame! Eğer günahkarın şahadeti de kabul olmasaydı, bu taktirde Peygamberlerin ve vasilerinin dışında hiç kimsenin

şahadeti kabul edilmezdi. Zira sadece bunlar günden masumdurlar.”³

12010. *İmam Sadık (a.s), kendisine, “Şehadetinin kabul edilmesi için hangi yolla insanın adaleti bilinir” diye sorulunca şöyle buyurmuştur:* “Onu haya ve iffet sahibi olma, karın, tenasül organı, el ve dilini korumakla tanıyınız. Hakeza Allah’ın kendisine ateşi vaad ettiği şarap içmek, zina etmek, faiz yemek, anne babaya isyan etmek, savaş meydanından kaçmak ve benzeri büyük günahlardan sakınmasıyla da tanınır. Bütün bunlara sahip olan ve tüm ayıplarını gizleyen, –böylece Müslümanlara bunun ötesinde ayıplarını araştırması ve gıybetini yapması haram olur ve onu dost edinmeleri adaletini insanlar arasında izhar etmeleri farz olur- beş vakit namazları üstlenen, yani bu namazlara dikkat gösteren ve Müslümanların cemaatine katılarak vakitlerini gözetken ve özü olmaksızın Müslümanların cemaatinden ve namaz kıldığı yerlerden geri kalmayan kimse adildir.”⁴

¹ Nehc’ul Belağa, 87. hutbe

² Emali es-Seduk, 278/23

³ a. g. e. 91/3

⁴ el-İstıbsar, 3/12/33

2554. Bölüm Gazap Anında ve Düşmana Adil Davranmaya Tavsiye

Kur'an:

“Ey iman edenler! Allah için adaleti ayakta tutup gözeten şahitler olun. Bir topluluğa olan öfkeniz sizi adaletsizliğe sürüklemesin; adil olun; bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah'tan sakının, doğrusu Allah işlediklerinizden haberdardır.”¹

12011. *İmam Ali (a.s), oğlu Hüseyin'e (a.s) yaptığı vasiyetinde şöyle buyurmuştur:* “Sana zenginlik ve fakirlik anında Allah'tan sakınmayı. . . dost ve düşmana karşı adil davranmanı tavsiye ediyorum.”²

12012. *İmam Ali (a.s), oğlu Hasan'a (a.s) yaptığı tavsiyesinde şöyle buyurmuştur:* “Oğulcağızım! Sana namazını vaktinde kılmanı, hoşnutluk ve gazap anında adalete riayet etmeni tavsiye ederim.”³

2555. Bölüm İnsanların En Adili

12013. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en adili kendi nefsi için beğendiğini insanlar için de beğenen ve kendi nefsi için beğenmediğini onlar için de beğenmeyen kimsedir.”⁴

12014. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en adili kudret sahibi olduğu halde insaflı davranan kimsedir.”⁵

12015. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanların en adili, kendisine zulmedene insaflı davranandır. İnsanların en zalimi isekendisine insaflı davranan kimseye zulmedendir.”⁶

12016. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yaratıkların en adili herkesten çok hak ile hükmedendir.”⁷

12017. *Resulullah (s.a.a), kendisine, “İnsanların en adili olmak istiyorum” denilince şöyle buyurmuştur:* “Kendi nefsin için sevdiğini insanlar için de sev ki insanların en adili olasın.”⁸

12018. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “En adil metot

¹ Maide suresi, 8. ayet

² Tuhef'ul Ukul, 88

³ Emali'el-Müfid, 221/1

⁴ Emali es-Seduk, 27/4

⁵ Gurur'ul Hikem, 3242

⁶ a. g. e. 3186-3187

⁷ a. g. e. 3014

⁸ Kenz'ul Ummal, 44154

insanlara sana davranılmasını sevdiğin şekilde davranmandır.”¹

12019. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adaletin kemali insanın kendi kendisine adaletli davranmasıdır.”²

12020. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir adalet, hakkı sahibine iade etmekten daha üstün değildir.”³

12021. “Rivayet edildiği üzere Musa (a.s) Allah-u Teala’ya şöyle sordu: “Senin hangi kulun daha zengindir?” Allah şöyle buyurdu: “Kendisine verdiğim şeye kani olan kulum.” Musa şöyle sordu: “Hangi kulun daha adildir?” Allah şöyle buyurdu: “İnsaf sahibi olan.”⁴

bak. el-Gıma, 3114. Bölüm

2556. Bölüm Adaletin Yardımcıları

12022. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Adalet için insanlar hakkında güzel niyet sahibi olmaktan, tamahı azaltmaktan ve çok sakınmaktan yardım al.”⁵

12023. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “O halde teba emredenin hakkını ve emreden de

tebanın hakkını eda ederse aralarında hak üstün olur, dinin programları uygulanır, adaletin nişaneleri doğrulur, kanunları halk arasında yürürlükte olur. Zaman bununla ıslah olur, düşmanın ümitlerinin ye’s’e dönüşmesi ve devletin bekası bununla gerçekleşir.”⁶

2557. Bölüm Zalim Yöneticilerin Cezası

12024. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cehenneme ilk giren kimse, zalim yönetici, malının hakkını vermeyen zengin ve böbürlenmiş fakirdir.”⁷

12025. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Benim şefaetim haksızlık eden zalim sultanı kapsamaz.”⁸

12026. *Resulullah (s.a.a), Medine’deki son hutbesinde, kendisine zalim yöneticinin yerini soran Ali’ye (a.s) cevap olarak şöyle buyurmuştur:* “Zalim yönetici kıyamet günü en şiddetli azabı olan dört kişiden dördüncüsüdür: İblis, Firavun, bir

¹ Gurer’ul Hikem, 3170

² a. g. e. 6368

³ a. g. e. 10841

⁴ Tenbih’ul Havatır, 1/163

⁵ Gurer’ul Hikem, 2408

⁶ Nehe’ul Belağa, 216. hutbe

⁷ Uyun-u Ahbar’ir-Rıza, 2/28/20

⁸ Müstedrek’ul Vesail, 12/99/13627

insnayı öldüren katil ve dördüncüleri zalim yönetici.”¹

12027.*Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “On kişiye yönetici olan kimse, onların arasında adaletle hareket etmezse kıyamet

günü elleri, ayakları ve başı bir baltanın deliğine sıkıştırılmış halde getirilir.”²

¹ Sevak’ul A’mal, 338/1

² a. g. e. 309/1

339. Konu

el-Adavet Düşmanlık

- *Vesail'uş Şia*, 8/569, 136. bölüm, *İstibbab-u İctinap-i şebna*
- *Er-Rical ve edavetuhum ve mülakatuhum*

bak.

- *el-Cebl*, 606. bölüm; *eş-Şeytan*, 2007. bölüm; *es-Sedik*, 2209. bölüm
- *el-Musafehe*, 2259. bölüm

2558. Bölüm

Birbirine Düşmanlık Etmekten Sakınmak

Kur'an:

“Şeytan oradan ikisinin de ayaklarını kaydırttı, onları bulundukları yerden çıkardı, onlara: “Birbirinize düşman olarak inin, yeryüzünde bir müddet için yerleşip geçineceksiniz” dedik.”¹

12028. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cebrail (a.s) insanlara düşmanlık etmekten uzaklaşmak kadar hiçbir şey hakkında bana tavsiyede bulunmamıştır.”²

12029. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Cebrail yanıma geldiği her defasında bana öğüt verdi ve bana söylediği son söz şuydu: “İnsanlarla düşmanlık etmekten sakın. Zira bu iş gizli ayıpları ortaya çıkarır, izzet ve saygınlığı yok eder.”³

12030. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlara düşmanlık etmek, cahil insanların hasletindendir.”⁴

12031. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlara düşmanlık etmek cehaletin başıdır.”⁵

12032. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Emsallerine galip gelmeye çalışmak ve insanlara düşmanlık etmek kötü bir seçimdir.”⁶

12033. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Denklere galebe çalmak, düşmanlarına düşmanlığını aşıkarak etmek ve zarar vermeye gücü yettiği kimseyle düşmanlık etmek hayatın kötü seçimlerindenidir”⁷

12034. *İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiç kimseyle Allah’la ilişkisini bilmedikçe düşmanlık etme. Eğer iyi bir insan olursa, Allah onu sana teslim etmez. Eğer kötü bir insan olursa onun hakkındaki bu kötü tanıyışın sana kifayet eder. O halde onunla düşmanlık etme.”⁸

12035. *İmam Seccad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her ne kadar sana zarar vermeyeceğini tahmin etsen dahi hiç kimseyle düşmanlık etme ve sana hiçbir fayda vermeyeceğini düşünsen dahi hiç kimseye rağbetsizlik gösterme. Zira ne zaman dostuna muhtaç olacağını bilemezsin ve

¹ Bakara suresi, 36. ayet

² el-Kafi, 2/302/11

³ a. g. e. h. 10

⁴ Gurer’ul Hikem, 9785

⁵ a. g. e. 5247

⁶ a. g. e. 9352

⁷ a.g.e, 9429

⁸ A’lam’ud Din, 309

düşmanından ne zaman korkacağını da bilemezsin.”¹

12036. İmam Ali (a.s), oğullarıyla yaptığı konuşmasında şöyle buyurmuştur: “Ey oğullarım! İnsanlarla düşmanlık etmekten sakının. Zira onlar iki halet dışında değildirler. Ya bilgindirler ki hile ile size zarar verirler ya da cahildirler ki sizlere zarar vermek hususunda acele davranırlar.”²

12037. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “İnsanlara düşmanlık etmekten sakın. Zira bu iş utanç ve zarara sebep olur. Ayıp ve kötülüğü aşikar kılar.”³

12038. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ben putperestlikten sakındırıldıktan sonra hiçbir şey hakkında insanlarla çekişmekten sakındırıldığım gibi sakındırılmadım.”⁴

12039. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “İnsanlarla çekişmekten sakının ki bu iş ayıpları ortaya çıkarır ve iyilikleri gömer.”⁵

¹ Derret’ul Bahire, 26

² el-Hisal, 72/111

³ el-İhtisas, 230

⁴ Tuhef’ul Ukul, 42

⁵ Emali et-Tusi, 482/1052

Muşşare düşmanlık ve çekişmek demektir. Erret ise insanların pisliği anlamındadır. Kötülük ve ayıplardan kinayedir. Gurret ise güzellik ve salih amel anlamındadır ve atın alındaki

12040. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Herkim insanlarla çekişirse insanlığı düşer ve saygınlığı ortadan kalkar.”⁶

12041. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Çekişmekten uzak durunuz. Zira bu iş kalbi bozar ve nifak doğurur.”⁷

bak. 159. Konu, el-Mudarat

2559. Bölüm Düşmanlık Tohumu

12042. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Düşmanlık etmenin sebebi az sakınmaktır.”⁸

12043. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Her şeyin bir tohumu vardır. Düşmanlığın tohumu ise şaka etmektir.”⁹

12044. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Eleştirmek düşmanlık sebebidir.”¹⁰

12045. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Herkim düşmanlık ekerse, ektiğini biçer.”¹¹

beyazlığa teşbih edilmiştir ve kıymeti artan herşeye “gurret” denmektedir. (Kaynağın haşiyesinde yazıldığı gibi)

⁶ a. g. e. 512/1119

⁷ Hilyet’ul Evliya, 3/184/235

⁸ Gurur’ul Hikem, 6302

⁹ a. g. e. 7316

¹⁰ Tuhef’ul Ukul, 315

¹¹ el-Kafi, 2/302/12

12046. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim düşmanlık tohumunu ekerse hüsrana biçer.”¹

2560. Bölüm Düşman Olarak Adlandırılması Gerekenler

Kur'an:

“Ey iman edenler! Eşleriniz ve çocuklarınızdan size düşman olanlar vardır, onlardan sakının; ama, siz affeder, suçlarını örter ve bağışlarsanız bilin ki Allah da bağışlar ve acır.”²

12047. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Senin ayıbını örten, ama gıyabında ayıplayan kimse gerçek düşmanındır. O halde ondan sakın.”³

12048. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşman, sadece sana yaptığı zulüm sebebiyle düşman adlandırılmıştır. Yaltaklık ederek ayıplarını sana söylemeyen kimse, sana zulmeden düşmandır.”⁴

12049. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın karnı düşmanındır.”⁵

12050. *İmam Cevad (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim isteğine uyarak doğru yolu senden gizlerse, şüphesiz sana düşmanlık etmiştir.”⁶

12051. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Senden sakınmayan kimse düşmanındır.”⁷

12052. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Dostların üçtür, düşmanların da üç. Dostlarına gelince... Dostların senin dostun, dostunun dostu ve düşmanının düşmanıdır. Düşmanlarına gelince... Onlar da senin düşmanın, dostunun düşmanı ve düşmanının dostudur.”⁸

bak. eş-Şeytan, 2007. Bölüm

2561. Bölüm Düşmanların En Düşmanı

12053. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Heva ve heves, iki büyük düşmandan en büyüğüdür.”⁹

12054. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanın en büyük düşmanı gazap ve şehvetidir. Bu ikisini yenen kimsenin derecesi

¹ Gurer’ul Hikem, 8033

² Teğabün suresi, 14. ayet

³ Gurer’ul Hikem, 8745

⁴ a. g. e. 3876

⁵ a. g. e. 4424

⁶ A’lam’ud Din, 309

⁷ Nehc’ul Belağa, 31. mektup

⁸ a. g. e. 295. hikmet

⁹ Gurer’ul Hikem, 16678

yücelir ve sonunda emeline ulaşır.”¹

12055. İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur: “Senin nefsin, sana en yakın olan düşmanıdır.”²

12056. İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur: “Düşmanlarınızdan sakındığınız gibi heva ve heveslerinizden sakının. Zira insan için heva ve heveslerine ve dillerinin biçtiklerine uymaktan daha düşman bir şey yoktur.”³

12057. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Düşmanlarının en düşmanı iki tarafın arasında olan nefsidir.”⁴

12058. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Canım elinde olana andolsun ki insan için gazap ve şehvetten daha büyük bir düşman yoktur. O halde o ikisini ezin, mağlup edin ve ateşlerini söndürün.”⁵

12059. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Senin düşmanın, öldürdüğü taktirde sana aydınlık olacak veya seni öldürdüğü taktirde cennete gideceğin kimse değildir. Aksine en kötü düşmanın, belinden çıkan çocuğundur. Sonra en kötü

düşmanın elde ettiğin servetindir.”⁶

bak. 519. Konu, en-Nefs, 537. Konu, el-Heva, el-Akl, 2819, 2825. Bölümler

2562. Bölüm Hile Açısından En Zayıf Düşman

Kur'an:

“Yolculuk ettiğinizde, kâfirlerin size bir fenalık yapmasından korkarsanız, namazı kısaltmanızda size bir sorumluluk yoktur. Zira kâfirler, size apaçık düşmandırlar.”⁷

“Onlara baktığın zaman cüsseleri hoşuna gider; konuşurlarsa sözlerini dinlersin; tıpkı, sıralanmış kof kütük gibidir her çılgılığı kendi aleyhlerine sayarlar; onlar düşmandır, onlardan çekin; Allah canlarını alsın, nasıl da aldatılıp döndürülüyorlar.”⁸

12060. İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur: “Düşmanlardan düşüncesi en zayıf olan kimse düşmanlığını aşikar kılandır.”⁹

¹ a. g. e. 3269

² a. g. e. 9957

³ el-Kafî, 2/335/1

⁴ Tenbih’ul Havatir, 1/259

⁵ a. g. e. 2/115

⁶ et-Terğib ve’t-Terahib, 4/182/67

⁷ Nisa suresi, 101. ayet

⁸ Münafıkun suresi, 4. ayet

⁹ A’lam’ud Din, 313

12061. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmanlardan hilesi en zayıf olanı, düşmanlığını aşikar kılandır.”¹

12062. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim düşmanlığını aşikar kılar, hilesi azalır.”²

bak. eş-Şeytan, 2014. Bölüm

2563. Bölüm Düşmandan Güvende Olmaktan Sakındırmak

12063. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmandan gafil olan kimseyi hileler uyandırır.”³

12064. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim düşmanından gafil olursa düşman ondan gafil değildir.”⁴

12065. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah’a yemin olsun ki düşmanını, etini kemiklerinden ayıracak, kemiklerini kıracak ve derisini yüzecek şekilde kendisine musallat eden kimse zayıf bir kimsedir.”⁵

12066. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Hiçbir düşmandan,

her ne kadar teşekkür de etse güvende olma.”⁶

12067. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her ne kadar zayıf da olsa hiçbir düşmanını küçük görme.”⁷

12068. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmana güvenmek, aldanma sebebidir.”⁸

2564. Bölüm Düşmanın Barışmasını Sağlamak

12069. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmanları güzel söz ve iyi davranışlarla doğru yola getirmek, içler acısı savaşlarla karşılamak ve üstün gelmekten daha kolaydır.”⁹

12070. *İmam Askeri (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkimin hasleti günahattan sakınma ve sanatı bağışlama olursa, düşmanlarından, kendisi hakkında yapılan güzel övgülerle intikam alır.”¹⁰

12071. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Her kim düşmanlarını barıştan tarafa çekerse, (dostlarının) sayısını çoğaltmış olur.”¹¹

¹ Gurer’ul Hikem, 3258

² a. g. e. 7956

³ a. g. e. 8672

⁴ Nehc’ul Belağa, 62. mektup

⁵ a. g. e. 34. hutbe

⁶ Gurer’ul Hikem, 10197

⁷ a. g. e. 10216

⁸ a. g. e. 4775

⁹ a. g. e. 1926

¹⁰ Bihar, 78/378/3

¹¹ Gurer’ul Hikem, 8230

12072. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim düşmanlarını barıştan tarafa çekerse muradına erişmiştir.”¹
bak. el-Afı, 2766, 2767. Bölüm

2565. Bölüm Düşmanlar Karşısında Uygun Silah

12073. *Lokman (a.s), oğluna şöyle tavsiyede bulunmuştur:* “Oğulcağızım! Düşmanına karşı gerçek silahlanman ve neticede onu yere sermen onunla yumuşak konuşmandır. Ondan hoşnut olduğunu göstermendir. İçinden geçenin kendisine aşikar olmaması ve neticede senin karşında hazırlık içinde bulunmaması için ondan uzaklaşmamdır.”²
bak. 159. Konu, el-Mudarat

2566. Bölüm İnsanların Bilmediği Şeye Düşman Oluşu

12074. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “İnsanlar bilmedikleri şeyin düşmanıdır.”³

12075. *İmam Rıza (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Üç şey üç şeyin

başına konulmuştur: Zamanın sıkıntı ve meşakkati kamil edep sahiplerine mahrumiyet, sanatında öncü olana ve halkın düşmanlığı ve marifet ehline yüklenmiştir.”⁴

bak. el-Cehl, 606. Bölüm; el-Ayb, 3021. Bölüm

2567. Bölüm Düşmanlık (Çeşitli)

12076. *İmam Sadık (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Mümine, düşmanının Allah’a isyan ettiğini görmesi, Allah’tan yardım olarak yeter.”⁵

12077. *İmam Zeyn’ul-Abidin (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Düşmanının senin hakkında Allah’a isyan ettiğini görmek, Allah’ın yardımı olarak sana yeter.”⁶

12078. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Yakınların düşmanlığı, akreplerin sokmasından daha acıdır.”⁷

12079. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkimin yararı senin zararında olursa hiçbir durumda sana düşmanlıktan el çekmez.”⁸

¹ a. g. e. 8043

² Emali es-Seduk, 532/5

³ Nehc’ul Belağa, 172. hikmet, 438. hikmet

⁴ Emali et-Tusi, 483/1057

⁵ Sıfat’uş Şia, 115/58

⁶ Tuhef’ul Ukul, 278

⁷ Gurur’ul Hikem, 6316

⁸ a. g. e. 9150

12080. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkimin ciddiyeti gevşerse düşmanı güçlenir.”¹

12081. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim ciddiyet bineğine binerse, düşmanını mağlup kılar.”²

12082. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim düşmanı ile arkadaş olursa, ayıbını ortaya çıkarmış ve ruhuna işkence etmiş olur.”³

¹ a. g. e. 8031

² a. g. e. 8032

³ a. g. e. 8517

340. Konu

el-Azab Azab

• *Bihar, 5/281, 12. bölüm, İllet-u Ezab'ıl İstisal*

bak.

• 66. konu, *el-Ceza*; 84. konu, *cebennem*; 310. konu, *eż-Zerb*; 364. konu, *el-Ukubet*

• *Cebennem 617-618. bölüm el-Kebr, 3268. bölüm; el-Lisan, 3571. bölüm*

2568. Bölüm Allah'ın Azabı

Kur'an:

“Allah onlara sürülmeyi yazmamış olsaydı, dünyada başka şekilde azâb verecekti. Ahirette onlara ateş azabı vardır.”¹

“Allah, “Ben onu size indireceğim; bundan sonra içinizden kim küfrederse, alemlerde kimseye azâb etmeyeceğim şekilde ona azâb edeceğim” dedi.”²

“Rablerinin ve O'nun peygamberlerinin buyruğundan çıkan nice memleketlerin halkını biz, çetin bir hesaba çekmiş, onları, görülmedik bir azaba uğratmışızdır.”³

“Küfredenleri de dünya ve ahirette şiddetli azaba uğratacağım. Onların hiç yardımcıları olmayacaktır.”⁴

12083. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Şüphesiz aziz ve celil olan Allah altı gruba altı haslet sebebiyle azap eder: Araplara asabiyet sebebiyle, ekincilere tekebbür sebebiyle, yöneticilere zulüm sebebiyle, fakihlere hasadet

sebebiyle, tüccarlara hıyanet sebebiyle ve köylülere cehalet sebebiyle.”⁵

12084. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Allah-u Teala altı gruba altı haslete sahip oldukları için azap eder: Araplara asabiyet sebebiyle, çiftçilere tekebbür sebebiyle, yöneticilere zulüm sebebiyle, fakihlere hasadet sebebiyle, tüccarlara hıyanet sebebiyle ve köylülere cehalet sebebiyle.”⁶

Allame Tabatabai el-Mizân tefsirinde, “Kur'an'da azabın anlamı hakkında açıklama” başlığı altında şöyle yazmıştır: “Kur'an-ı Kerim rabbini unutan kimsenin hayatını, her ne kadar bizim gözümüzde tümüyle ferah ve müreffeh olsa da bi dar ve sıkıntılı saymaktadır. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “**Herkim zikrimden yüz çevirirse, şüphesiz hayat kendisine dar ve zor olur.**”⁷ Böylece mal ve çocuğunu azap olarak düşünür. Oysa biz onları kendisine tatlı bir nimet olarak saymaktayız. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “**Varlıkları ve evlatları seni şaşırtmasın. Şüphesiz Allah onlar sebebiyle kendilerine dünyada azap etmek ve küfür üzere**

¹ Haşr suresi, 3. ayet

² Maide suresi, 115. ayet

³ Talak suresi, 8. ayet

⁴ Al-i İmran suresi, 56. ayet

⁵ Hisal, 325/14

⁶ el-Kafi, 8/162/170

⁷ Ta-Ha suresi, 124. ayet

ölmelerini ister.”¹ Ve “dedik ki: Ey Adem! Sen ve eşin cennette yerleş.”² Ayetinin tefsirinde de açıkladığımız gibi gerçekte sevinç, gam, hüznün ve korku insanın sıkıntı çekışı veya huzur içinde oluşu tümüyle mutluluk ve mutsuzluk hakkındaki görüşüne dayalıdır. İkinci olarak nimet, azap ve benzeri meseleler, isnad edilecekleri şeye oranla farklılık içindedirler. Örneğin rubun bir tür mutluluk ve mutsuzluğu vardır. Bedenin ise ayrı bir tür. Bu her ikisi de hayvan için ayrı bir anlam ifade etmekte, insan için ise apayrı bir anlam ifade etmektedir. Maddeye tapan dünya düşkününü insan ilahi huyla huylanmadığı ve edep ve terbiyesiyle yetişmediği için mutluluğu maddi mutluluk bilir ve ruhun saadetine, yani manevi mutluluğa asla önem vermez. Bu yüzden mal, evlat ve makam elde etme yolunda, sulta ve kudret elde etme hususunda ihtirasla çalışır. O her ne kadar daha önce istediği şeylere şimdi ulaşmış olsa bile hakikatte kendi hayalince, halis lezzet ve nimetleri istemektedir. Bu sebeple bir lezzete ulaşınca onu binlerce dert ve hüznle birlikte bulur. O halde istediği şeye ulaşmadıkça o şey kendisi için arzu ve hasret sebebidir. Ama ona ulaşınca bunun istediği şey olmadığını görmektedir. Zira onun bir takım ayıplar ve eksiklikler gam, dert ve gönül verdiği etkenlerin değersizliğiyle birlikte

olduğunu görür. Öte yandan kaybedilen şeyler karşısında yegane teselli nedeni olan bu maddi işlerin ötesinde herhangi bir şeye de gönül vermemiştir. Dolayısıyla yeniden hasret ve sıkıntıya düşer. Böylece sürekli olarak elde ettiği şey gam ve derdine sebep olmakta ve bu sebeple de bunu terketmektedir ve ondan daha iyisini aramaya koyulmaktadır. Böylece dertli gönlüne şifa vermek istemektedir. Elde edemediği şeyler ise, derdine ve hasretine sebep olur. Evet bir şey elde edince de ve bir şey edemeyince de bu hal üzeredir.

Kur'an-ı Kerim insanı ebedi bir ruh ve sürekli değişiklik içinde olan maddi bir bedenden meydana gelmiş bir varlık saymaktadır. İnsan rabbine döniinceye kadar da bu hal üzere devam eder. Rabbine döndüğünde ebediliğe erişir ve onda artık hiçbir zeval ve değişiklik olmaz. Dolayısıyla sadece ruhun mutluluk sebebi olan ilim ve benzeri etkenler insanın saadetinden sayılmakta, cisim ve ruhun, her ikisinin saadet sebebi olan mal ve evlat ise Allah'ın zikirinden alıkoymadıkça ve insanı dünyaya bağlamadıkça, insanın mutluluk sebepleridir ve güzel bir mutluluktur. Hakeza cismani sıkıntılara, bedenin noksanlaşmasına ve ebedi ruhun saadetine sebep olan Allah yolunda öldürülme ve Allah için servet ve refahın ortadan kalkışı da insanın mutluluğundandır. Bunlar daha çok bir ömür esenlik ve sıhhat elde

¹ Tevbe suresi, 85. ayet

² Bakara suresi, 35. ayet

etmek için bir anlık ilacın acılığına tahammül etmesini andırmaktadır.

Ama cismin mutluluğuna ve ruhun mutsuzluğuna sebep olan şey insanın mutsuzluk sebebi, azap ve işkence nedenidir. Kur'an cismani mutluluğu itina edilmemesi gereken az bir faydalanma saymaktadır. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **“Küfredenlerin diyar diyar gezip (refah içinde) dolaşması sakın seni aldatmasın. (Bunlar) Az bir faydalanmadır, sonra onların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü duraktır!”**¹

Kur'an cismin ve ruhun birlikte mutsuzluğuna sebep olan şeyleri de azap olarak saymaktadır. Nitekim dünyaya tapan kimseler de onu azap ve işkence saymaktadırlar. Ama bu ikisinin bakış açısı farklıdır. Kur'an'a göre bu etkenler, ruhun mutsuzluğuna sebep oldukları için azaptır. Onlara göre ise bu etkenler bedenın mutsuzluğuna sebep oldukları için azap ve işkencedir. Bu grup azapların örneği önceki ümmetlerin başına gelen azaplardır. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **“Rabbının, hiçbir memlekette benzeri ortaya konmayan sütunlara sahip İrem şehrinde oturan Ad kavmine ne ettiğini görmedin mi? Vadide kayaları kesip yontan Semud kavmine,**

memleketlerde aşırı giden, oralarda bozgunculuğu artıran, sarsılmaz bir saltanat sahibi Firavun'a Rabbının ne ettiğini görmedin mi? Rabbın onları azâb kırbacından geçirmiştir. Doğrusu Rabbın hep gözetlemektedir.”²

Şuur sahibi varlıkların mutluluk veya mutsuzluğu onların bilinç ve idrakine bağlıdır. Örneğin biz ulaştığımız ama hissedemediğimiz lezzet verici şeyleri saadet saymamaktayız. Aynı şekilde his ve derk edemediğimiz dert ve gamları da mutsuzluk saymamaktayız. Buradan da anlaşıldığı üzere Kur'ani öğretiler, mutluluk ve mutsuzluk konusunda maddecilerin metodundan apayrı bir metot takip etmektedir. Dünyaya ve maddiyata ihtiras duyan insan, öyle bir terbiye metodunu takip etmelidir ki bu esas üzere insan, Kur'an'ın belirlediği gerçek saadeti, saadet saymalı ve gerçek mutsuzluğu mutsuzluk kabul etmelidir. Kur'an'ın terbiye ettiği insan ailesine Allah'tan başkasına gönül vermemesini, rabbini her şeyin maliki saymasını, her şeyin O'na bağlı olduğunu ve O'na döndüğünü öğretir.

Bu insan dünyada saadetini sadece şu iki şeyde; ruh ve cisminin mutluluğuna sebep olan veya sadece ruhun mutluluğuna sebep olan şeylerde bilir. Bu iki husus dışında geri kalan her şeyi azap ve işkence sebebi görür.

¹ Al-I İmran, 196-197. ayetler

² Fecr suresi, 6-14. ayetler

Ama nefsanî isteklere ve maddiyata bağlanan insan her ne kadar bazen insan dünyanın altın ve süsünden bir şeyler elde edince bunu kendisi için saadet, hayır ve lezzet görür, ama çok geçmeden yaptığı yanlışlığı anlar ve böylece hayalin mutluluğu tümüyle kendisi için mutsuzluğa dönüşür. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: “Onları bırak; kendilerine söz verilen güne kavuşmalarına kadar dalıp oynasınlar.”¹ Hakeza şöyle buyurmuştur: “Ona: “Andolsun ki, sen, bundan gafildin; işte senden gaflet perdesini kaldırdık, bugün artık görüşün keskindir” denir.”² Hakeza şöyle buyurmuştur: “O halde sen de zikrimizden dönenlerden ve dünya hayatından başka bir şey istemeyenlerden yüz çevir. Bu onların ulaştıkları bilginin nihayetidir.”³

Bu insanlar hayattan gerçek bir mutluluk elde edemezler, sürekli olarak hüznün ve gam sebebiyle karanlık bir hayat yaşarlar.

Buradan da anlaşıldığı üzere Ehlullah ve Kur'an'ın takipçilerinde var olan idrak ve düşünce diğer varlıklarda var olan idrak ve düşünceden çok farklıdır. Sözde hepsi bir türden, yani insan türündendir. Bu

iki grup arasında da varlıklarında ilahî terbiye ve öğretinin kemale ermediği orta halli müminler vardır.

Bu da Allah-u Teala'nın azabın manası hususundaki sözünden elde ettiği husustur. Bu hal üzere Allah-u Teala cismanî mutsuzluğu da azap olarak adlandırmaktan sakınmamaktadır. Ama bu azap, ruh aşamasında değil, cisim aşamasında bir azaptır. Allah-u Teala Eyyüp'ten (a.s) naklen şöyle buyurmuştur: “Şeytan beni sıkıntı ve azaba düşürmüştür.”⁴ Hakeza şöyle buyurmuştur: “Sizi kötü azaba sokan, kadınlarınızı sağ bırakıp oğullarınızı öldüren Firavun ailesinden kurtarmıştık. Bu, Rabbinizin size musallat kıldığı büyük bir bela idi.”⁵ Allah-u Teala Firavun ailesinin İsrail oğullarına yaptığını Allah tarafından bir imtihan saymakta, aynı zamanda azap olarak kabul etmekte ama bu azabın münezzeh olan Allah tarafından olduğunu reddetmektedir.”⁶

Bak. El-Kıbr, 3444. Bölüm, el-Hesab, 843. Bölüm, 3895, 3896. hadisler

2569. Bölüm İnsanlara İşkence Etmek

¹ Mearic suresi, 42. ayet

² Kaf suresi, 22. ayet

³ Necm suresi, 29-30. ayetler

⁴ Sad suresi, 41. ayet

⁵ A'raf suresi, 141. ayet

⁶ Tefsir'ul Mizan, 3/10, 13

Kur'an:

“Sonunda güneşin battığı yere ulaşınca onu, kara balçıklı bir suda batıyor gördü. Orada bir millete rastladı. “Zülkarneyn! Onlara azâb da edebilirsin, iyi muamelede de bulunabilirsin” dedik.”¹

“Haksızlık yapana azâb edeceğiz, sonra Rabbine döndürülür, onu görülmemiş bir azaba uğratar” dedi.

Ona gidin şöyle söyleyin: “Doğrusu biz senin Rabbinin elçileriyiz. İsrail oğullarını bizimle beraber gönder, onlara azâb etme; Rabbinden sana bir mucize getirdik; selam, doğru yolda gidene olsun!”²

12085. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü yayalara (emirlerin eşliğine yüz sürenlere) şöyle denir: “Kırbaçlarınızı atın ve cehenneme girin”³

12086. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet günü sultanın fedaisine şöyle denir:

¹ Kehf suresi, 86-87. ayetler

² Ta-ha suresi, 47. ayet

³ Kenz'ul Ummal, 14958

⁴ a. g. e. 14959

⁵ a. g. e. 14960

⁶ Elle bastırmak anlamına gelmektedir. Çocukların boğmaca hastalığı, boğazının şişmesine ve nefes yolunun tıkanmasına sebep olduğu için

“Kamçını bırak ve cehenneme gir.”⁴

12087. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Ahir zamanda kendileriyle, ineğin kuyruğuna benzeyen kırbaçlar taşıyan bir grup olacaktır. Onlar gece gündüz Allah'ın hoşnutsuzluğu ve gazabı içinde yaşamaktadırlar.”⁵

12088. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “Çocuklarınıza gamz⁶ ile işkence etmeyiniz ve Kust (Hint veya Arap udu) ile tedavi ediniz.”⁷

12089. İmam Bakır (a.s) şöyle buyurmuştur: “Emirlerin reva gördüğü ilk şey işkence idi. Bunun sebebi de Enes b. Malik'in Resulullah'a (s.a.a) isnad ettiği Peygamber'in bir şahsın elini duvara çivilediği yalan (uydurma) rivayet idi. Bu yüzden emirler işkence etmeyi helal gördüler.”⁸

12090. Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: “(İnsanlara) Allah'ın

parmağıyla hastanın boğazını sıkıyor ve şişen yerin yırtılıp kanamasına sebep oluyorlardı. Böylece nefes yolu açılıyor ve çocuklar ölümden kurtuluyordu. Kust ise Yunancadan alınan Arapçalaştırılmış bir kelime olup bir bitki adıdır.

⁷ a. g. e. 28188

⁸ İlel'uş Şerayi', 541/18

azabıyla azap ve işkence etmeyin.”¹

12091. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Ateşin rabbi dışında hiç kimse ateşle azap ve işkence edemez.”²

12092. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Kıyamet günü Allah-u Teala dünyada insanlara işkence edene azap eder.”³

12093. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Sizden hiç kimse zulüm üzere birinin kırbaçladığı yerde durmasın. Zira Allah’ın laneti orada hazır bulunduğu halde kırbaç vurmaya engel olmayan kimselere de inmektedir.”⁴

12094. *İmam Sadık (a.s), kendisine Firavun’un, “Çivilerin sahibi” olarak adlandırılmasının sebebini soran Eban Ahmer’e şöyle buyurmuştur:* “Firavun birisine işkence etmek isteyince, onu yüzüstü yere yatırıyor, el ve ayaklarını açarak yere çiviliyordu. Bazen de onu bir tahtanın üzerine yatırıyor, el ve ayaklarını açarak tahtaya çiviliyordu ve ölünceye kadar onu kendi haline terk ediyordu.”⁵

12095. *Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur:* “Canım elinde olana

andolsun ki zulüm üzere birini kırbaçlayan kimse, kıyamet günü cehennem ateşinde o kırbacın benzerini yer.”⁶

12096. *İmam Ali (a.s) şöyle buyurmuştur:* “Herkim zulümle birine kırbaç vurursa, Allah da ona ateşten bir kırbaç vurur.”⁷

12097. *Urve, Hişam b. Hekim b. Hişam’dan şöyle nakletmektedir:* “(Hişam), Şam’da güneşte ayak üstünde tutulan ve başlarına yağ dökülen bir grubun yanından geçince, “Bunlara ne olmuş?” diye sormuş. “Vergi vermedikleri için işkence görüyorlar” denilince de şöyle demiştir: “Şüphesiz ki Allah Resulünden (s.a.a) şöyle buyurduğunu işittim: “Allah dünyada işkence edenlere (ahirette) azap ve işkence edecektir.”⁸

12098. *Hamza Eslemi şöyle diyor:* “Allah Resulü (s.a.a) beni bir Serriye’nin komutanı kıldı ve bana şöyle buyurdu: “Eğer falan şahsı görürseniz onu ateşte yakınız.” Ben yola düştüğümde Allah Resulü bana seslendi. Kendisine döndüm ve Peygamber şöyle buyurdu: “Eğer falan şahsı görürseniz onu öldürünüz,

¹ Kenz’ul Ummal, 13376

² a. g. e. 13379

³ a. g. e. 13377

⁴ a. g. e. 13411

⁵ Nur’us Sakaleyn, 5/571/6

⁶ Müstedrek’ul Vesail, 18/212/22530

⁷ a. g. e. 9/148/10515

⁸ Sahih-i Müslim, 2613

yakmayınız! Zira ateşle, sadece
ateşin rabbi azap eder.”¹

*bak. el-Bihar, 79/3/94. Bölüm,
Kenz’ul Ummal, 5/391-387, Sahib-u
Müslim, 4/2017, 33. Bölüm*

¹ Sünen-i Ebi Davud, 2673

İçindekiler

2220. Bölüm	17
Sadakanın Fazileti	17
2221. Bölüm	17
Allah Sadakaları Bizzat Almaktadır	17
2222. Bölüm	18
Sadakanın Sevabı.....	18
2223. Bölüm	18
Sadaka ve Belayı Def Etme	18
2224. Bölüm	19
Sadaka ve Kötü Ölümü Def Edişi	19
2225. Bölüm	19
Hastaların Sadakayla Tedavisi	19
2226. Bölüm	20
Sadaka Rızkın Anahtarıdır	20
2227. Bölüm	21
Her İyi İş Sadakadır.....	21
2228. Bölüm	22
Kötülüğü Terketmek Sadakadır.....	22
2229. Bölüm	22
En Üstün Sadaka (1).....	22
2230. Bölüm	23
En Üstün Sadaka (2).....	23
2231. Bölüm	24
En Üstün Sadaka (3).....	24
2232. Bölüm	24
Sadaka Akrabaların Öncelik Hakkı	24
2233. Bölüm	25
Gizli Sadakanın Fazilet ve Etkileri.....	25
2234. Bölüm	26
Ehl-i Beyt (a.s) ve Gizli Sadaka	26
2235. Bölüm	27
Aşıkâr Sadakanın Fazileti ve Etkileri	27
2236. Bölüm	27
Gece ve Gündüz Verilen Sadakanın Fazileti ve Etkileri.....	27

2237. Bölüm	28
Genişlik ve Darlık Anında Sadakaya Teşvik	28
“”	28
2238. Bölüm	28
Sadakanın Sınırı.....	28
2239. Bölüm	30
Sadakaları Elden Ele Vermenin Sevası.....	30
2240. Bölüm	30
Sadakanın Harcama Yerleri.....	30
2241. Bölüm	31
Sadaka’ya (zekata) Müstahak Olmayan Kimse	31
2242. Bölüm	32
Sadakanın Afetleri	32
2243. Bölüm	33
Bağışta Bulunmanın Adabı	33
2244. Bölüm	34
Kafirin Sadakası	34
2245. Bölüm	34
Günahkara, Onu Gunahtan Korumak İçin Sadaka Vermek	34
2246. Bölüm	36
Sırat.....	36
2247. Bölüm	36
Sırat-i Müstakim (Doğru Yol)	36
2248. Bölüm	36
Kur’an ve Sırat-i Müstakim.....	36
2249. Bölüm	37
Sırat-i Mustakim’in Anlamı	37
2250. Bölüm	38
Sıratın Özellikleri	38
2251. Bölüm	38
Sıratla Ayağın Sabit Olmasına Sebep Olan Şeyler	38
2252. Bölüm	39
Sırat Köprüleri	39
2253. Bölüm	39
Sıratı Geçen İnsanların Kısımları	39
2254. Bölüm	42
Çocukluk.....	42

2255. Bölüm	44
Tokalaşmak.....	44
2256. Bölüm	44
Kin ve Düşmanlığın Kaldırılmasında Tokalaşmanın Rolü	44
2257. Bölüm	44
Tokalaşmanın Günahları Yok Etmedeki Rolü	44
2258. Bölüm	44
Kadınla Tokalaşmaktan Sakınmak.....	44
2259. Bölüm	45
Düşmanla Tokalaşmaya Teşvik.....	45
2260. Bölüm	47
Barış (1)	47
2261. Bölüm	47
İmam Hasan'ın (a.s) Barışı.....	47
2262. Bölüm	50
Barış (2)	50
2263. Bölüm	51
Barış İçin Yalan Söylemenin Caiz Oluşu.....	51
2264. Bölüm	51
Caiz Olmayan Barış.....	51
2265. Bölüm	53
Namaz.....	53
2266. Bölüm	53
Namaz Resulullah'ın (s.a.a) Göz Nurudur	53
2267. Bölüm	54
Namaz Takva Sahiplerinin (Allah'a) Yakınlaşma Sebebidir	54
2268. Bölüm	54
Namaz Taktir Edilen En Hayırlı Tekliftir	54
2269. Bölüm	55
Allah'ı Tanıdıktan Sonra Namaz En Üstün Ameldir	55
2270. Bölüm	55
Namaz Dinin Direğidir	55
2271. Bölüm	55
Namaz Fuhuş ve Kötülükten Sakındırır	55
2272. Bölüm	56
Namaz Kendinden Önceki Günahları Örtür	56
2273. Bölüm	58

Kıyamet Günü Sorulan İlk Şey Namazdır.....	58
2274. Bölüm	59
Namazın Hikmeti.....	59
2275. Bölüm	60
Namaz Kılan Kimsenin Fazileti	60
2276. Bölüm	61
Namazın Şartları.....	61
2277. Bölüm	62
Namazın Adabı.....	62
2278. Bölüm	62
Namazda Huşu.....	62
2279. Bölüm	63
Huşu İçinde Olmanın Anlamı.....	63
2280. Bölüm	64
Peygamber'in (s.a.a) Namazda Huşu İçinde Oluşu.....	64
2281. Bölüm	64
İmam Ali'nin (a.s) Namazda Huşu İçinde Oluşu	64
2282. Bölüm	65
Resulullah'ın (s.a.a) Kızı Fatıma'nın Huşu İçinde Oluşu	65
2283. Bölüm	65
İmam Hasan'ın (a.s) Huşu İçinde Oluşu	65
2284. Bölüm	65
İmam Seccad'ın (a.s) Huşu İçinde Oluşu	65
2285. Bölüm	67
İmam Bakır ve İmam Sadık'ın (a.s) Huşu İçinde Oluşu	67
2286. Bölüm	67
Huşuya Engel Olan Şeyler	67
2287. Bölüm	67
Namazın Kabul Edilme Şartları	67
2288. Bölüm	68
Namazın Makbul Oluşunun Engelleri.....	68
2289. Bölüm	69
Namazı Makbul Olmayan Kimse	69
2290. Bölüm	70
Namazın Kabul Edilişinde Kalb Huzurunun Rolü	70
2291. Bölüm	70
Allah'ın Kendisine Teveccüh Edene Teveccüh Etmesi	70

2292. Bölüm	71
Namazda Tedebbür Etmenin Fazileti	71
2293. Bölüm	71
Dünyadan Uzak Bir Kalple Namaz Kılan Kimsenin Sevabı.....	71
2294. Bölüm	72
Vedalaşır Gibi Namaz Kılmayı Emretmek	72
2295. Bölüm	72
Namazı Yüzüne Vurulan	72
2296. Bölüm	73
Namazı Olmayan Kimse	73
2297. Bölüm	74
Mümin Olmadığı Halde Namaz Kılan Kimse	74
2298. Bölüm	74
Namazın Te'vili	74
2299. Bölüm	75
Kapsamlı Namaz Adabı.....	75
2300. Bölüm	77
Namazda Gevşek Davranmaktan Sakınmak	77
2301. Bölüm	78
Namazın Vakitlerini Gözetmek.....	78
2302. Bölüm	79
Namazı İlk Vaktinde Kılmaya Teşvik.....	79
2303. Bölüm	80
Namazı Terkeden Kimse ve Küfür.....	80
2304. Bölüm	81
Namazı Zayi Etmekten Sakındırmak	81
2305. Bölüm	82
Namazı Hafife Almayın	82
2306. Bölüm	82
Namazda Sağa Sola Bakmaktan Sakındırmak	82
2307. Bölüm	83
Hırsızın Namazı.....	83
2308. Bölüm	84
Namazı Kısa Tutmak.....	84
2309. Bölüm	86
Cemaat Namazı	86
2310. Bölüm	87

Cemaat İmamının Riayet Etmesi Gereken Şey ve İmamete En Layık Olan Kimse.....	87
2311. Bölüm	90
Gece Namazının Fazileti	90
2312. Bölüm	92
Allah'ın Gece Yarısı Namaz Kılan Kimseyle Övünmesi.....	92
2313. Bölüm	93
Gece Namazının Sevabı	93
2314. Bölüm	94
Gece Namaz İçin Kalkmanın Sonuçları	94
2315. Bölüm	95
Gece Namazından Mahrum Olmanın Sebepleri (1).....	95
2316. Bölüm	95
Gece Namazından Mahrum Olmanın Sebepleri (2).....	95
2317. Bölüm	95
Gece Namazına Niyetlendiği Halde Uyuyan Kimsenin Sevabı.....	95
2318. Bölüm	96
Gece Namazı Kılmaya Hazırlanan Kimsenin Sevabı	96
2319. Bölüm	96
Kulun Sorguya Çekildiği Namaz	96
2320. Bölüm	98
Cuma Namazı	98
2321. Bölüm	99
Hutbelerini Dinlemenin Adabı	99
2322. Bölüm	101
Peygambere (s.a.a) Selam Göndermek.....	101
2323. Bölüm	101
Peygambere Selam Göndermenin Keyfiyeti	101
2324. Bölüm	102
Salatın (Selamın) Anlamı	102
2325. Bölüm	104
Susmak	104
2326. Bölüm	104
Suskunluğun Meyveleri.....	104
2327. Bölüm	106
Övülmüş Suskunluk	106
2328. Bölüm	109

Her Sanatçının İhtiyacı	109
2329. Bölüm	109
Gece Sabaha Kadar Çalışmayı Kınama.....	109
2330. Bölüm	111
Musibetlerin Bölüşürülmesi	111
2331. Bölüm	111
Musibetlerin Ecri	111
2332. Bölüm	111
Musibetlerin En Şiddetlisi	111
2333. Bölüm	112
Büyük Musibet	112
2334. Bölüm	112
Musibet Esnasında İstirca Etmek	112
2335. Bölüm	113
İstircada Bulunmanın Anlamı	113
2336. Bölüm	113
Evladın Ölüm Musibeti	113
2337. Bölüm	114
Musibet Gören Kimsenin Takınması Gereken Adab	114
2338. Bölüm	114
Musibetlerde Ehl-i Beyt'in (a.s) Metodu	114
2339. Bölüm	115
Müminin Ölümüne Ağlamak.....	115
2340. Bölüm	115
Ölü İçin bağırıp çağırmak.....	115
2341. Bölüm	116
Lanetlenmiş Sesler.....	116
2342. Bölüm	116
Övülmüş Ağıt	116
2343. Bölüm	117
Musibeti Gizlemek	117
2344. Bölüm	117
Musibeti Kolaylaştıran Şey	117
2345. Bölüm	118
Musibetleri Büyüten Şey	118
2346. Bölüm	118
Musibeti Unutmak	118

2347. Bölüm	119
Başkalarının Musibetine Sevinmek.....	119
2348. Bölüm	121
Sesini Yükseltmekten Sakınmak	121
2349. Bölüm	123
Sufi-Derviş	123
2350. Bölüm	125
Orucun Farz Oluşu	125
2351. Bölüm	125
Orucun Fazileti	125
2352. Bölüm	125
Orucun Farz Kılınışının Hikmeti.....	125
2353. Bölüm	127
Oruç Kalkandır	127
2354. Bölüm	127
Oruç Bedenin Zekatıdır	127
2355. Bölüm	127
Oruçlu Kimsenin Fazileti	127
2356. Bölüm	128
Faydasız Oruç.....	128
2357. Bölüm	129
Müstehap Oruç Tutmaya Teşvik	129
2358. Bölüm	129
Kalbin Orucu	129
2359. Bölüm	130
Orucun Adabı	130
2360. Bölüm	131
Sıcak Havada Oruç Tutmanın Fazileti	131
2361. Bölüm	131
Kışın Oruç Tutmanın Fazileti.....	131
2362. Bölüm	132
Her Ayda Üç Gün Oruç Tutmaya Teşvik.....	132
2363. Bölüm	133
Orucun Mirası.....	133
2364. Bölüm	136
Gülmek ve Tebessüm	136
2365. Bölüm	137

Çok Gülmeyi Kınamak.....	137
2366. Bölüm	137
Gülmesine Şaşılması Gereken Kimse	137
2367. Bölüm	138
Yersiz Gülme.....	138
2368. Bölüm	138
Komik Söz	138
2369. Bölüm	139
2370. Bölüm	141
Dövünmek	Erreur ! Signet non défini.
2371. Bölüm	143
İslam'da Zarar Görme veya Zarar Verme Yoktur (1)	143
2372. Bölüm	146
Mecburiyet-Çaresizlik	146
2373. Bölüm	149
Mustaz'afların Fazileti	149
2374. Bölüm	149
Mustaz'afların Toplumdaki Rolü	149
2375. Bölüm	150
Mustaz'afların Devleti.....	150
2376. Bölüm	150
Manevi Zayıf Bırakılmışlık (Mustazaflık)	150
2377. Bölüm	151
Mustaz'af Sayılmayan Kimse	151
2378. Bölüm	154
Dalalet-Sapıklık	154
2379. Bölüm	154
Sapıklar.....	154
2380. Bölüm	155
Sapıklığın Sebepleri	155
2381. Bölüm	157
Saptırcılar	157
2382. Bölüm	158
Apaçık Delalet	158
2383. Bölüm	159
Dealetin Çeşitleri.....	159
2384. Bölüm	160

En Düşük Dalalet.....	160
2385. Bölüm	160
Sapıklığın Erkanını Yok Eden Şeyler	160
2386. Bölüm	162
Kefalet-Garanti	162
2387. Bölüm	162
Kefil Olma ve Garanti Vermeyi Kınama	162
2388. Bölüm	163
Emanetin Garantisi Yoktur.....	163
2389. Bölüm	165
Misafirlik	165
2390. Bölüm	165
Yemek Yedirilen Evin Bereketi	165
2391. Bölüm	165
İçine Misafirin Girmediği Evi Kınama	165
2392. Bölüm	166
En Kötü Yemek	166
2393. Bölüm	166
Ziyafete Layık Kimse	166
2394. Bölüm	166
Müminin Davetini Kabul Etmeye Teşvik	166
2395. Bölüm	167
Fasık Kimsenin Davetini Kabul Etmekten Sakınmak.....	167
2396. Bölüm	167
Misafire İkram Edilen Yemeği Az Görmekten Sakınmak	167
2397. Bölüm	167
Misafirler İçin Zahmete Düşmek	167
2398. Bölüm	169
Misafirliğin Adabı	169
2399. Bölüm	169
Misafirlerin Adabı	169
2400. Bölüm	169
Ziyafet ve Velimenin Sınırı.....	169
2401. Bölüm	170
Velime Verilmesi Gereken Yerler.....	170
2402. Bölüm	170
Ruhların Azılığı	170

2403. Bölüm	173
Tıp.....	Erreur ! Signet non défini.
2404. Bölüm	173
İnsanı Tabibe Müracaattan Müstağni Kılan Şey	173
2505. Bölüm	173
Cahil Tabibin Kefil Oluşu	173
2406. Bölüm	174
Tabibden Daha Hekim Kimse	174
2407. Bölüm	174
Nefis Tabibi	174
2408. Bölüm	174
Tıp İlmi (Çeşitli).....	174
2409. Bölüm	177
Aç İnsanı Yedirmenin Fazileti	177
2420. Bölüm	178
Yoksulları Yedirmeyen Kimsenin Cezası	178
2411. Bölüm	180
Tuğyan-İsyan	180
2412. Bölüm	180
Tağut.....	180
2413. Bölüm	183
Boşanmayı Kınama	183
2414. Bölüm	184
Üç Defa Boşamanın Hikmeti	184
2415. Bölüm	187
Tamah ve Hırsı Kınama	187
2416. Bölüm	188
Tamahtan Sakındırmak.....	188
2417. Bölüm	189
Tamah ve Kölelik	189
2418. Bölüm	189
Tamah ve Zillet.....	189
2419. Bölüm	190
Tamah ve Aklın Aldanması.....	190
2420. Bölüm	190
Tamah ve Sakınma	190
2421. Bölüm	191

Tamahın Dalları.....	191
2422. Bölüm	191
Övülmüş Tamah	191
2423. Bölüm	193
Taharet (Abdest-Gusül-Teyemmüm)	193
2424. Bölüm	193
Temiz Kılıcılar.....	193
2425. Bölüm	194
Manevi Temizlik	194
s.....	196
2426. Bölüm	197
Allah’a İtaat ve Etkileri	197
2427. Bölüm	199
Allah’ın Emrettiği Her Şey Güzeldir.....	199
2428. Bölüm	200
Allah’a İsyân ve Şeytana İtaat.....	200
2429. Bölüm	200
Resule ve Emir Sahibine İtaat	200
2430. Bölüm	201
En Üstün İtaat.....	201
2431. Bölüm	201
İtaate Layık Olan Kimseler	201
2432. Bölüm	202
İtaate Layık Olmayan Kimseler	202
2433. Bölüm	203
İtaat (Çeşitli).....	203
2434. Bölüm	205
Güzel Koku.....	205
2435. Bölüm	206
Kadınların Güzel Kokusu	206
2436. Bölüm	208
Uğursuz Saymak.....	208
2437. Bölüm	209
Uğursuzluk	209
2438. Bölüm	211
Tinet-Tabiat	211
2439. Bölüm	214

Zafer	214
2440. Bölüm	214
Zafer Sayılmayan Şey	214
2441. Bölüm	215
Büyük ve Aşağılık İnsanların Zafer Özellikleri	215
2442. Bölüm	217
Tırnakları Kısaltmak.....	217
2443. Bölüm	217
Kadınları Tırnak Uzatmaya Teşvik Etmek.....	217
2444. Bölüm	217
Tırnakların Haramdan	217
s.....	Erreur ! Signet non défini.
2445. Bölüm	219
Zulümden Sakınmak (1).....	219
2446. Bölüm	220
Zulümden Sakınmak (2).....	220
2447. Bölüm	221
Zulüm ve Helak	221
2448. Bölüm	222
Zulüm ve Kıyamet Zulmetleri	222
2449. Bölüm	223
Mekke’de Zulümden Sakındırmak.....	223
2450. Bölüm	223
İman ve Zulüm	223
2451. Bölüm	223
Zulmün Çeşitleri.....	223
2452. Bölüm	224
Hesabı sorulacak zulüm.....	224
2453. Bölüm	225
Zulmün En Çirkini.....	225
2454. Bölüm	225
Zulümlerin En Şiddetlisi	225
2455. Bölüm	226
İnsanların En Zalimi	226
2456. Bölüm	227
İnsanın Zulmetmek İsteyince Yapması Gereken Şey	227
2457. Bölüm	227

Zalime Mühlet Vermek	227
2458. Bölüm	228
Zalim ve Allah'ın Zikri	228
2459. Bölüm	229
Zalimin Pişmanlığı	229
2460. Bölüm	229
Zalimin Nişaneleri	229
2461. Bölüm	230
Zalimden Zalim Vesilesiyle İntikam Almak	230
2462. Bölüm	230
İlahi İntikamdan Hoşnut Olmak	230
2463. Bölüm	230
Zalimden İntikam Almak	230
2464. Bölüm	231
Zalim insan kendisine Zarar Mazluma ise Fayda Verir	231
2465. Bölüm	231
Zalime Yardımdan Sakındırmak (1).....	231
2466. Bölüm	232
Zalime Yardımdan Sakındırmak (2).....	232
2467. Bölüm	234
Mazluma Yardımcı Olmaya Teşvik (1).....	234
2468. Bölüm	235
Mazluma Yardımcı Olmaya Teşvik (2).....	235
2469. Bölüm	235
Mazlumin Bedduasından Sakındırmak.....	235
2470. Bölüm	236
İnsanın Kendine Zulmetmesi.....	236
2471. Bölüm	237
Zulüm (Çeşitli)	237
2472. Bölüm	240
Zan ve Akıl	240
2473. Bölüm	240
Müminin İşlerini Hayra Yorumlamak Gerekir.....	240
2474. Bölüm	241
Güzel Zanda Bulunmanın Fazileti.....	241
2475. Bölüm	241
Güzel Zannın Sebepleri	241

2476. Bölüm	242
Kötü Zanda Bulunmaktan Sakındırmak (1)	242
2477. Bölüm	243
Kötü Zanda Bulunmaktan Sakındırmak (2)	243
2478. Bölüm	244
Hiç Birine Hayırlı Zanda Bulunmaya Kimse	244
2479. Bölüm	244
İnsanların Kötü Zanda Bulunmasına Sebep Olacak Şeylerden Sakinmanın Gereği	244
2480. Bölüm	244
Kötü Zanda Bulunmanın Etkileri	244
2481. Bölüm	245
Kötü zanda bulunmanın Caiz Olduğu Hususlar	245
2482. Bölüm	246
Allah’a Güzel Zanda Bulunmak	246
2483. Bölüm	247
Allah’a Güzel Zanda Bulunmanın Anlamı	247
2484. Bölüm	248
Zan (Çeşitli)	248
2485. Bölüm	252
İbadet	252
2586. Bölüm	253
İbadetin Hikmetleri	253
2487. Bölüm	253
Kendini İbadete Vakfetmek	253
2488. Bölüm	253
İbadetin Tefsiri	253
2489. Bölüm	254
Kulluğun Hakikati	254
2490. Bölüm	254
Tekamülde İnsanın Rolü	254
2491. Bölüm	255
İbadette Derinleşmenin Rolü	255
2492. Bölüm	256
İbadette Yakinin Rolü	256
2493. Bölüm	256
İbadetin Adabı	256

2494. Bölüm	257
İbadetin Çeşitleri	257
2495. Bölüm	258
İbadet Edenlerin Çeşitleri	258
2496. Bölüm	259
Allah'tan Başkasına İbadet.....	259
2497. Bölüm	260
En Üstün İbadet	260
2498. Bölüm	262
İnsanların En Abit Olanı.....	262
2499. Bölüm	262
Kötü Kullar	262
2500. Bölüm	263
Makbul Olmayan İbadet.....	263
2501. Bölüm	264
İbadette Sevinç İçinde Olmak	264
2502. Bölüm	265
Allah'a İbadet Hususunda Kusur Etmek	265
2503. Bölüm	266
İbadette İhlasın Sevabı	266
2504. Bölüm	267
İbadetten Lezzet Almanın Engelleri.....	267
2505. Bölüm	267
İbadeti Terketmek.....	267
2506. Bölüm	267
Bütün İnsanlar Allah'ın Kuludur.....	267
2507. Bölüm	268
İbadet (Çeşitli)	268
2508. Bölüm	270
İbretlerden Öğüt Almak.....	270
2509. Bölüm	271
İbretlerin Uyarıcılığı.....	271
2510. Bölüm	271
İbret Alma Sebepleri	271
2511. Bölüm	274
İbretlerin Çokluğu ve İbret Almanın Azlığı.....	274
2512. Bölüm	275

İbret Almanın Faydası	275
2513. Bölüm	278
Kendini Beğenmek	278
2514. Bölüm	279
Kendini Beğenmişlik Aklın Afetidir	279
2515. Bölüm	279
Kendini Beğenmek Ahmaklıktır	279
2516. Bölüm	280
Kendini Beğenmişlik İnsanı Helak Eder	280
2517. Bölüm	281
Kendini Beğenmişlik ve İlerlememek	281
2518. Bölüm	281
Seni Rahatsız Eden Günah Seni Kendini Beğenmişliğe Sevk Eden İyilikten Daha İyidir	281
2519. Bölüm	282
Kendini Beğenmekten Sakındırmak	282
2520. Bölüm	283
Ben, Ben!!	283
2521. Bölüm	283
Nefsin İyiliklerini Az Görmeye Teşvik	283
2522. Bölüm	284
Nefsin İyiliğini Çok Görmekten Sakınmak	284
2523. Bölüm	284
Hayırlı İş Büyük Gördüğünden Dolayı Terketmekten Sakınmak	284
2524. Bölüm	285
Kendini Beğenmişliğin Dereceleri	285
2525. Bölüm	285
Kendini Beğenmişlik ve İbadetin Fesadı	285
2526. Bölüm	286
Kendini Beğenmişliğin Tedavisi	286
2527. Bölüm	287
Kendini Beğenmişlik (Çeşitli)	287
2528. Bölüm	289
Şaşılmaması Gereken Şey	289
2529. Bölüm	290
Tam Bir İlginçlik	290

2530. Bölüm	291
En İlginç Şey	291
2531. Bölüm	292
İnsanın İlginçlikleri	292
2532. Bölüm	294
Acizlik ve Aciz Kimse	294
2533. Bölüm	295
İnsanların En Acizi	295
2534. Bölüm	297
Mucize	297
2535. Bölüm	297
Peygamberlerin Mucizelerinin Farklı Oluşunun Hikmeti	297
2536. Bölüm	297
Kur'an Mucizesi	297
2537. Bölüm	299
Kur'an'ın Mucize Oluşunun Nişanesi İçinde İhtilafın Olmayışdır	299
2538. Bölüm	301
Acele	301
2539. Bölüm	302
Hayırlı İşlere Koşmak	302
2540. Bölüm	302
Güzel Fırsatlardan İstifade Etmekte Acele Davranmaya Teşvik	302
2541. Bölüm	304
Gereksiz Acele ve Gecikme	304
2542. Bölüm	306
Adaletin Değeri	306
2543. Bölüm	306
Adalet En Üstün Siyasettir	306
2544. Bölüm	308
Adalet İnsanın Faziletidir	308
2545. Bölüm	308
Adalet ve İman	308
2546. Bölüm	308
Adalet Hayattır	308
2547. Bölüm	309

Adaletin Anlamı	309
2548. Bölüm	309
Adaletin Genişliği.....	309
2549. Bölüm	310
Adaletin Kıvamı	310
2550. Bölüm	310
Adaletin Kolları	310
2551. Bölüm	311
Adil İnsanın Özellikleri	311
2552. Bölüm	312
Adaletin Başlangıcı	312
2553. Bölüm	312
Adaletin Nişaneleri.....	312
2554. Bölüm	313
Gazap Anında Düşmana Adil Davranmaya Tavsiye.....	313
2555. Bölüm	313
İnsanların En Adili	313
2556. Bölüm	314
Adaletin Yardımcıları.....	314
2557. Bölüm	314
Zalim Yöneticilerin Cezası.....	314
2558. Bölüm	317
Birbirine Düşmanlık Etmekten Sakınmak.....	317
2559. Bölüm	318
Düşmanlık Tohumu	318
2560. Bölüm	319
Düşman Olarak Adlandırılması Gerekenler	319
2561. Bölüm	319
Düşmanların En Düşmanı	319
2562. Bölüm	320
Hile Açısından En Zayıf Düşman	320
2563. Bölüm	321
Düşmandan Güvende Olmaktan Sakındırmak	321
2564. Bölüm	321
Düşmanın Barışmasını Sağlamak.....	321
2565. Bölüm	322
Düşmanlar Karşısında Uygun Silah	322

2566. Bölüm	322
İnsanların Bilmediği Şeye Düşman Oluşu	322
2567. Bölüm	322
Düşmanlık (çeşitli)	322
2568. Bölüm	325
Allah'ın Azabı	325
2569. Bölüm	328
İnsanlara İşkence Etmek.....	328
İçindekiler.....	332